

**PENYATA JAWATANKUASA
KIRA – KIRA WANG NEGARA (PAC)
DR. 23 TAHUN 2026**

**PENGURUSAN KENDERAAN
KERAJAAN DI BAWAH
PERJANJIAN KONSESI DI BAWAH
KEMENTERIAN KEWANGAN**

AHLI-AHLI JAWATANKUASA KIRA-KIRA WANG NEGARA (PAC) PARLIMEN KE-15

1. YB Datuk Wira Hajah Mas Ermieyati binti Samsudin [Masjid Tanah] - Pengerusi
2. YB Puan Teresa Kok Suh Sim [Seputeh] - Naib Pengerusi
3. YB Tuan Syahredzan bin Johan [Bangi]
4. YB Puan Puan Vivian Wong Shir Yee [Sandakan]
5. YB Dato' Haji Adnan bin Abu Hassan [Kuala Pilah]
6. YB Dato' Mohd Isam bin Mohd Isa [Tampin]
7. YB Datuk Seri Dr. Zaliha binti Mustafa [Sekijang]
8. YB Tuan Ir. Ts. Zahir bin Hassan [Wangsa Maju]
9. YB Dato Dr. Richard Rapu @ Aman anak Begri [Betong]
10. YB Tuan Haji Azli bin Yusof [Shah Alam]
11. YB Dato' Wira Dr. Ku Abd Rahman bin Ku Ismail [Kubang Pasu]
12. YB Tuan Ahmad Tarmizi bin Sulaiman [Sik]
13. YB Datuk Ali anak Biju [Saratok]
14. YB Dr. Hajah Halimah Ali [Kapar]
15. YBrs. Dr. Nizam Mydin bin Bacha Mydin - Setiausaha PAC /
Setiausaha Dewan Rakyat

WAKIL TETAP KERAJAAN DALAM PAC (EX-OFFICIO)

1. Kementerian Kewangan Malaysia (MOF)
2. Kementerian Ekonomi (KE)
3. Jabatan Perkhidmatan Awam (JPA)
4. Suruhanjaya Pencegahan Rasuah Malaysia (SPRM)
5. Jabatan Audit Negara (JAN)
6. Jabatan Akauntan Negara Malaysia (JANM)
7. Penasihat Undang-Undang (PUU) Parlimen Malaysia

INFOGRAFIK PENYATA

LATAR BELAKANG

Pembekalan, pembaikan, penyelenggaraan dan pengurusan kenderaan Kerajaan dikendalikan oleh syarikat SPANCO Sdn. Bhd. yang dilantik oleh Kementerian Kewangan (MOF) yang mewakili Kerajaan Persekutuan di bawah perjanjian yang dikenali sebagai Concession Agreement (CA) 1 dan 2.

15,536 UNIT KENDERAAN

Dibekalkan secara pajakan oleh SPANCO meliputi kereta rasmi jawatan dan kereta jabatan, termasuk kereta peronda Polis Diraja Malaysia.

TANGGUNGJAWAB SPANCO

- ✓ Membekalkan kenderaan rasmi jawatan dan kenderaan jabatan kepada Kerajaan
- ✓ Menyelenggara sepenuhnya kenderaan yang dibekalkan
- ✓ Menguruskan *fleet* kenderaan.

KOS PAJAKAN KERAJAAN

- 💰 Kos sewaan bulanan
- 💰 Kos pembaikan, penyelenggaraan bulanan
- 💰 Kos tambahan (*ancillaries*) lain

Laporan Ketua Audit Negara (LKAN) 3/2025

Mendapati pengurusan kenderaan konsesi adalah kurang memuaskan kerana:

6,028 UNIT KENDERAAN LEWAT DIBEKALKAN

Antara satu hingga 508 hari selepas 60 hari bekerja dari tarikh pesanan

↑ RM54.51 JUTA

Anggaran penalti lewat bekal kenderaan tidak dikenakan dan dituntut

Kerajaan Persekutuan telah menanggung kos bayaran pajakan dan penyelenggaraan yang lebih tinggi

sebanyak **RM28.79 juta** kerana menggunakan

5,323 buah kenderaan konsesi yang telah tamat tempoh pajakan berbanding jika digantikan dengan kenderaan baharu.

Kelemahan Sistem Pengurusan Secara Manual (Pra-2025)

─ Sistem Tidak Fleksibel & Manual:

Berpandukan CA1, tiada kemas kini *real-time*, dan memerlukan proses manual bagi 15,000 kenderaan.

─ Kekurangan Fungsi Kritikal:

Tiada fungsi pengesanan lokasi serta makluman automatik untuk kelewatan dan tamat tempoh pajakan.

─ Isu Integrasi Digital:

Kesalinghubungan digital yang lemah antara sistem manual MOF dan platform SPANCO mengakibatkan kelewatan rantai dalam pengeluaran pesanan pembelian kepada pengilang.

Kegagalan Mengedarkan Kontrak dan Kurang Kefahaman Kementerian Pengguna

Kelewatan penguatkuasaan penalti berpunca daripada kegagalan MOF mengedarkan perincian kontrak CA2, menyebabkan kementerian dan agensi tidak menyedari tanggungjawab untuk memulakan dan mengira tuntutan penalti kelewatan pembekalan kenderaan baharu.

Kesilapan Taksiran "Trigger Point" Tarikh Mula Pengenaan Penalti Lewat dalam Pekeliling MOF

Surat edaran MOF 2023 yang dijadikan asas pengauditan oleh Jabatan Audit Negara tersilap menetapkan permulaan tempoh pembekalan kenderaan kerana meletakkan pengiraan tempoh 60 hari pembekalan kenderaan bermula secara mandatori dari tarikh pesanan kenderaan dikeluarkan, dan bukan daripada tarikh tamat pajakan. Ia menjejaskan ketepatan pengiraan penalti, namun kesilapan tersebut telah diperbetulkan sepenuhnya pada Mei 2025.

Masalah Logistik Domestik dan Kekangan oleh Agensi Lain

Proses penyerahan kenderaan terjejas akibat masalah logistik dan birokrasi agensi kerajaan melibatkan tiga faktor utama:

─ Ketiadaan Stok Cukai Jalan (JPJ):

Pendaftaran kenderaan tertangguh sehingga 34 hari disebabkan masalah kekurangan stok kertas cukai jalan di seluruh negara.

─ Urusan Nombor Plat Khas (JPJ):

Pembelian nombor plat kenderaan (khususnya untuk kegunaan menteri) mengambil masa berbulan-bulan jika siri nombor tersebut belum dikeluarkan oleh JPJ.

─ Pelepasan Kastam:

Proses permohonan pengecualian cukai dan urusan teknikal kenderaan import antara pengilang dan Jabatan Kastam memakan masa 30 hingga 50 hari, yang menjejaskan garis masa pembekalan 60 hari.

Kelemahan Pengurusan Kontrak Konsesi

Terdapat kelemahan dari segi pengurusan kontrak di bawah Perjanjian Konsesi CA2 khususnya pada fasa awal tempoh kuat kuasa kontrak. Jurang komunikasi antara MOF dengan kementerian dan agensi pengguna, kecelaruan dalam takrifan tempoh mula pengenaan penalti, dan kegagalan pengedaran dokumen kontrak kepada kementerian dan agensi pengguna telah menyebabkan Kerajaan lewat untuk mengutip penalti kelewatan pembekalan bernilai jutaan ringgit.

Perbezaan Pengiraan Nilai Penalti

PAC mengambil maklum terdapat perbezaan ketara antara anggaran penalti asal kiraan audit (RM54.51 juta) dengan amaun yang disemak bersama kementerian dan agensi pengguna bernilai RM18.7 juta bagi 27 kementerian (tidak termasuk KDN). Semakan lanjut oleh jawatankuasa yang ditubuhkan MOF mendapati sebahagian kelewatan adalah dipengaruhi oleh kelemahan pengurusan Kerajaan sendiri seperti perubahan varian model kenderaan, birokrasi agensi Kerajaan, pendaftaran nombor khas kenderaan, keperluan pemasangan peralatan khusus operasi, serta bencana luar jangka seperti kebakaran kapal kargo pengangkut kenderaan, yang mana di bawah klausa perjanjian CA2 mengecualikan SPANCO daripada dikenakan penalti.

Kerugian Kos Lebihan Pajakan Kenderaan Tamat Tempoh

Pembaziran wang Kerajaan berjumlah RM28.79 juta telah berlaku akibat kelewatan program penggantian kenderaan yang telah tamat tempoh pajakan. Disebabkan kenderaan baharu lewat tiba, kementerian dan agensi pengguna terpaksa meneruskan pajakan sewaan lama bagi 5,323 buah kenderaan melebihi tempoh 48 hingga 60 bulan asal. Ini menyebabkan Kerajaan terpaksa membayar kos sewaan tetap bulanan penuh beserta kadar kos penyelenggaraan bulanan (*repairs and maintenance*) pada kadar kemuncak tahun kelima dan keenam (*step-up basis*) yang jauh lebih mahal, berbanding jika kenderaan digantikan dengan kenderaan baharu yang mempunyai kos penyelenggaraan tahun pertama yang jauh lebih rendah.

Impak Operasi Agensi Kerajaan

Kelewatan pembekalan kenderaan khususnya Kenderaan Rasmi Jawatan (KRJ) iaitu kenderaan kegunaan menteri dan pegawai kanan tidak menjejaskan fungsi utama penyampaian perkhidmatan awam dan keselamatan negara secara kritikal. Walau bagaimanapun, kelewatan penggantian KRJ telah mengakibatkan kementerian dan agensi pengguna terpaksa menanggung kos implikasi kewangan luaran tambahan yang tidak perlu melalui penyewaan kereta luar komersial menggunakan peruntukan sedia ada (OS) kementerian atau agensi.

Meminda Kontrak melalui Perjanjian Tambahan bagi Mengurangkan Kadar Pajakan Kenderaan Tamat Tempoh

MOF menerusi jawatankuasa yang ditubuhkan perlu memasukkan penambahbaikan yang telah dikenal pasti ke dalam Perjanjian Tambahan (*Supplementary Agreement*) bersama SPANCO dan seterusnya memuktamadkannya secepat mungkin agar kadar pajakan bulanan tidak dikenakan bagi mana-mana kenderaan konsesi yang telah tamat tempoh pajakan tetapi terpaksa terus digunakan oleh Kementerian atau agensi pengguna akibat kelewatan pembekalan kenderaan baharu.

Langkah ini penting bagi menghalang syarikat konsesi daripada terus menikmati keuntungan berganda atas kenderaan yang kos modal asalnya telah pun diperoleh sepenuhnya (*fully recouped*) dalam tempoh 4 hingga 5 tahun pertama.

Mengkaji dan Menyesuaikan Tempoh Perjanjian Tahap Perkhidmatan (SLA) Mengikut Realiti Amalan Industri

MOF perlu meminda ketetapan tempoh pembekalan 60 hari bekerja di dalam syarat kontrak sedia ada serta garis panduan Pekeliling WP4.1 (Pengurusan Kenderaan Kerajaan) untuk diselaraskan dengan norma dan keupayaan sebenar industri pembuatan automotif semasa.

Penetapan tempoh pembekalan baharu perlu turut mengambil kira faktor-faktor seperti perubahan varian kenderaan, tempoh pemprosesan kastam dan pendaftaran kenderaan, pemasangan peralatan operasi khusus, serta faktor geografi terutamanya bagi serahan kenderaan ke Sabah dan Sarawak bagi mengelakkan pengenaan penalti yang tidak wajar di masa hadapan.

Memastikan Keberkesanan Pengoperasian Penuh Digitalisasi Sistem e-Kereta 2.0

MOF perlu memastikan pelaksanaan Sistem e-Kereta 2.0 yang telah diintegrasikan secara langsung dengan platform digital SPANCO Fleet Online berkuat kuasa 1 Januari 2025 dipantau dan digunakan sepenuhnya oleh semua kementerian dan agensi pengguna. Sistem ini perlu mengeluarkan notifikasi amaran awal secara automatik enam bulan sebelum tarikh tamat tempoh pajakan kenderaan kepada pengguna, sekali gus memastikan permohonan pesanan kenderaan dibuat dalam tempoh yang sepatutnya.

Menyelesaikan Proses Semakan Data dan Kutipan Baki Penalti Lewat

Jawatankuasa Kerja Penalti MOF perlu menyegerakan tindakan pengauditan dan pengesahan data baki hari kelewatan pembekalan bagi semua kementerian dan agensi pengguna terutamanya Kementerian Dalam Negeri (KDN) yang melibatkan hampir 3,000 buah kenderaan di bawah seliaan logistik PDRM.

MOF perlu memuktamadkan amaun denda lewat ini agar Surat Tuntutan Penalti (*Notice of Demand*) rasmi dapat dikemukakan kepada syarikat konsesi secepat mungkin.

Meneroka Dasar "Multi-Supplier" dan Model Alternatif Pengurusan Fleet Masa Depan

MOF dan UKAS perlu menjalankan kajian yang komprehensif bagi meneroka keberkesanan model pengurusan alternatif seperti sistem pembekal *fleet* pelbagai (*multi-supplier fleet management*). Kajian ini hendaklah menilai potensi penjimatan kos dan kecekapan penyampaian perkhidmatan berbanding model konsesi tunggal sedia ada yang mengikat Kerajaan sehingga tahun 2037.

Kerajaan juga perlu mempertimbangkan penyediaan opsyen beberapa model kenderaan alternatif bagi setiap kategori gred perjawatan, fungsi operasi dan jabatan bagi mengurangkan risiko kelompongan perkhidmatan sekiranya berlaku gangguan penamatan pengeluaran mengejut oleh pengilang automotif tunggal.

KANDUNGAN

KANDUNGAN

INFOGRAFIK PENYATA

PENYATA JAWATANKUASA KIRA-KIRA WANG NEGARA (PAC) PARLIMEN

1. PENDAHULUAN	1
2. OBJEKTIF PROSIDING	1
3. SKOP DAN METODOLOGI.....	2
4. LATAR BELAKANG	3
5. KETERANGAN SAKSI.....	4
5.1. Keterangan Kementerian.....	4
5.1.1. Kementerian Kewangan (MOF)	4
5.1.2. Kementerian Dalam Negeri (KDN).....	13
5.1.3. Kementerian Kesihatan Malaysia (KKM)	17
5.1.4. Kementerian Pertahanan (MINDEF)	19
5.2. Keterangan Syarikat SPANCO Sdn. Bhd.	20
6. PENEMUAN PAC	26
6.1. Kelemahan Sistem Pengurusan Secara Manual (Pra-2025).....	26
6.2. Kegagalan Mengedarkan Kontrak dan Kurang Kefahaman Kementerian Pengguna	27
6.3. Kesilapan Taksiran " <i>Trigger Point</i> " Tarikh Mula Pengenaan Penalti Lewat dalam Pekeliling MOF	28
6.4. Masalah Logistik Domestik dan Kekangan oleh Agensi Lain.....	29
6.4.1. Bekalan Cukai Jalan	29
6.4.2. Pembelian nombor plat kenderaan	30
6.4.3. Pelepasan Kastam.....	30
6.5. Prosiding Mahkamah ke atas SPANCO	30

7. RUMUSAN PAC	1
7.1. Kelemahan Pengurusan Kontrak Konsesi.....	1
7.2. Perbezaan Pengiraan Nilai Penalti.....	1
7.3. Kerugian Kos Lebihan Pajakan Kenderaan Tamat Tempoh	1
7.4. Impak Operasi Agensi Kerajaan	2
8. SYOR PAC	2
8.1. Meminda Kontrak melalui Perjanjian Tambahan bagi Mengurangkan Kadar Pajakan Kenderaan Tamat Tempoh.....	2
8.2. Mengkaji dan Menyesuaikan Tempoh Perjanjian Tahap Perkhidmatan (SLA) Mengikut Realiti Amalan Industri	2
8.3. Memastikan Keberkesanan Pengoperasian Penuh Digitalisasi Sistem e-Kereta 2.0.....	3
8.4. Menyelesaikan Proses Semakan Data dan Kutipan Baki Penalti Lewat ...	3
8.5. Meneroka Dasar " <i>Multi-Supplier</i> " dan Model Alternatif Pengurusan <i>Fleet</i> Masa Depan	3

GAMBAR PROSIDING

LAPORAN PENYATA RASMI (*HANSARD*)

DOKUMEN PEMBENTANGAN

***PENYATA JAWATANKUASA
KIRA-KIRA WANG NEGARA
(PAC) PARLIMEN***

PENYATA JAWATANKUASA KIRA-KIRA WANG NEGARA PARLIMEN

BERHUBUNG

PENGURUSAN KENDERAAN KERAJAAN DI BAWAH PERJANJIAN KONSESI DI BAWAH KEMENTERIAN KEWANGAN

1. PENDAHULUAN

Pembekalan, pembaikan, penyelenggaraan, dan pengurusan kenderaan Kerajaan dilaksanakan secara konsesi oleh syarikat konsesi melalui perjanjian dengan Kementerian Kewangan (MOF).

Laporan Ketua Audit Negara (LKAN) 3/2025 mendapati bahawa pengurusan kenderaan konsesi adalah kurang memuaskan dan perlu diambil tindakan. Sehubungan dengan itu, Jawatankuasa Kira-Kira Wang Negara (PAC) Parlimen Malaysia telah memulakan prosiding berhubung pengurusan kenderaan Kerajaan di bawah perjanjian konsesi ini pada Isnin, 3 November 2025.

2. OBJEKTIF PROSIDING

PAC Parlimen telah memulakan prosiding mengenai pengurusan kenderaan Kerajaan di bawah perjanjian konsesi di bawah MOF melalui punca kuasa dan mandat yang diberikan kepada PAC Parlimen seperti berikut:

- a. PM 77(1)(c) Peraturan-peraturan Majlis Mesyuarat Dewan Rakyat (PPMMDR);
- b. PM 83(2) PPMMDR;
- c. Arahan Perbendaharaan 12 (Pindaan) 2023;
- d. Arahan Perbendaharaan 301 (Pindaan) 2023; dan

- e. Seksyen 5(3)(d), Pekeliling Am Jabatan Perdana Menteri Bilangan 1 Tahun 2024: Organisasi Kementerian-Kementerian.

Prosiding yang diadakan bertujuan untuk meneliti dan memahami isu-isu yang dibangkitkan dalam LKAN 3/2025 berkaitan pengurusan kenderaan Kerajaan di bawah perjanjian konsesi serta mengenal pasti syor-syor dalam menyelesaikan isu ini.

3. SKOP DAN METODOLOGI

Prosiding telah dibuat melalui pendekatan berikut:

- a. Memanggil pihak yang berkepentingan dan terlibat dalam pengurusan kenderaan Kerajaan di bawah perjanjian konsesi bagi memberikan keterangan dan penjelasan iaitu:
 - i. Ketua Setiausaha (KSU) Perbendaharaan;
 - ii. KSU Kementerian Dalam Negeri (KDN);
 - iii. KSU Kementerian Kesihatan Malaysia (KKM);
 - iv. KSU Kementerian Pertahanan (MINDEF); dan
 - v. SPANCO Sdn. Bhd.
- b. Menjemput *ex-officio* PAC daripada agensi Kerajaan Persekutuan iaitu Kementerian Kewangan (MOF), Kementerian Ekonomi (KE), Jabatan Perkhidmatan Awam (JPA), Jabatan Audit Negara (JAN), Suruhanjaya Pencegahan Rasuah Malaysia (SPRM), Jabatan Akauntan Negara Malaysia (JANM) dan Penasihat Undang-Undang (PUU) Parlimen Malaysia untuk menghadiri prosiding PAC berhubung isu ini.
- c. Sebanyak tiga prosiding telah diadakan seperti berikut:

BIL.	TARIKH / MASA	RUJUKAN PROSIDING	SAKSI
1.	3 November 2025 (Isnin) / 2.48 petang	Bil. 8(a)/2025	Kementerian Kewangan (MOF): • YBhg. Datuk Johan Mahmood Merican, Ketua Setiausaha Perbendaharaan; • YBhg. Datuk Dr. Shahrazat binti Haji Ahmad, Timbalan Ketua Setiausaha Perbendaharaan (Sektor Pelaburan); dan • Encik Alan bin Abdul Rahim, Setiausaha Bahagian, Bahagian Pengurusan Aset Awam

BIL.	TARIKH / MASA	RUJUKAN PROSIDING	SAKSI
2.	17 November 2025 (Isnin) / 12.01 tengah hari	Bil. 8(b)/2025	Kementerian Dalam Negeri (KDN): - YBhg. Datuk Dr. Awang Alik bin Jeman, Ketua Setiausaha Kementerian Kesihatan Malaysia (KKM): - YBhg. Dato' Sri Suriani binti Dato' Ahmad, Ketua Setiausaha Kementerian Pertahanan (MINDEF): - YBhg. Datuk Lokman Hakim bin Ali, Ketua Setiausaha
3.	18 November 2025 (Selasa) / 2.45 petang	Bil. 8(c)/2025	SPANCO Sdn. Bhd.: - Dato' Azman bin Haji Idris, Ketua Pegawai Eksekutif; dan - Encik Mohamed Shaheeran Jalalludin, Ketua Pegawai Operasi

d. PAC turut merujuk kepada dokumen-dokumen berikut:

- i. Slaid pembentangan MOF pada 3 November 2025 (Isnin);
- ii. Slaid pembentangan KDN pada 17 November 2025 (Isnin); dan
- iii. Slaid pembentangan SPANCO Sdn. Bhd. pada 18 November 2025 (Selasa).

4. LATAR BELAKANG

MOF mewakili Kerajaan Persekutuan telah menandatangani Perjanjian Konsesi 15 tahun yang dikenali sebagai Concession Agreement 2 (CA2) dengan syarikat konsesi SPANCO Sdn. Bhd. bagi pembekalan, pembaikan, penyelenggaraan dan pengurusan kenderaan Kerajaan (kenderaan konsesi) pada 31 Januari 2022, yang mana ia berkuat kuasa bermula pada 31 Julai 2022 sehingga 30 Julai 2037. Perjanjian ini adalah bagi menggantikan Concession Agreement 1 (CA1) yang pada asalnya tamat tempoh pada 31 Disember 2018, namun telah disambung melalui empat (4) perjanjian tambahan dan tamat pada 31 Julai 2022.¹

Terma kontrak CA2 mengandungi tanggungjawab dan peranan MOF, kementerian pengguna kenderaan serta syarikat konsesi. Di samping itu, ia turut menetapkan

¹ Laporan Ketua Audit Negara 3/2025, muka surat 119

kadar pajakan dan tuntutan penalti bagi perkara seperti kelewatan pembekalan kenderaan dari tempoh yang ditetapkan.

Laporan Ketua Audit Negara (LKAN) 3/2025 telah mendapati bahawa pengurusan kenderaan konsesi adalah kurang memuaskan² kerana:

- a. didapati sebanyak 6,028 kenderaan lewat dibekalkan antara satu hingga 508 hari selepas 60 hari bekerja dari tarikh pesanan serta penalti yang dianggarkan berjumlah RM54.51 juta ke atas tidak dikenakan dan dituntut;³ dan
- b. Kerajaan Persekutuan telah menanggung kos yang lebih tinggi dengan anggaran berjumlah RM28.79 juta menggunakan 5,323 buah kenderaan konsesi yang telah tamat tempoh pajakan berbanding jika digantikan dengan kenderaan baharu mengikut tempoh yang ditetapkan.⁴

5. KETERANGAN SAKSI

5.1. Keterangan Kementerian

5.1.1. Kementerian Kewangan (MOF)

- a. **Datuk Johan Mahmood Merican (Ketua Setiausaha Perbendaharaan, MOF) dalam Prosiding Bil. 8(a) bertarikh 3 November 2025** menyatakan perkara berikut:

- i. MOF mengakui terdapat kelemahan terhadap isu pengenaan penalti kelewatan pembekalan kenderaan konsesi dan telah mengambil tindakan awal untuk mengenal pasti jumlah penalti yang sepatutnya dikenakan serta telah mengeluarkan Surat Tuntutan Penalti (*Notice of Demand*) kepada pihak SPANCO.

“Datuk Johan Mahmood Merican [MOF]: Kementerian Kewangan sebenarnya memandang serius perkara yang boleh dikata dari segi kekhilafan ataupun kekurangan berhubung dengan isu tersebut dan seperti mana yang akan dibentangkan, Kementerian Kewangan telah pun mengambil tindakan awal untuk mengenal pasti jumlah penalti yang patut dikenakan dan telah keluarkan surat tuntutan penalti kepada pihak SPANCO berhubung dengan kelewatan tersebut.”⁵

² Laporan Ketua Audit Negara 3/2025, muka surat 123

³ Laporan Ketua Audit Negara 3/2025, muka surat 121

⁴ Laporan Ketua Audit Negara 3/2025, muka surat 122

⁵ Prosiding PAC Bil. 8(a), 3 November 2025, muka surat 2

- ii. Isu ini juga terkait rapat dengan masalah dokumentasi, dan MOF sedang berusaha melengkapkan serta memperjelas keperluan dokumentasi kontrak tersebut.

***“Datuk Johan Mahmood Merican [MOF]:** Tapi yang berbangkit juga ialah isu dokumentasi lah.*

***Encik Alan bin Abdul Rahim [MOF]:** Ya, dokumentasi. Yes.*

***Datuk Johan Mahmood Merican [MOF]:** Sebab itu adalah antaranya Kementerian Kewangan sekarang berusaha untuk melengkapkanlah dan... [Dicelah]*

***Encik Alan bin Abdul Rahim [MOF]:** Melihat balik.*

***Datuk Johan Mahmood Merican [MOF]:** ...a bit more clear in terms of documentation requirement. Itu antara yang kita nak usahakan sekarang, Yang Berhormat.”⁶*

- iii. Sebelum konsesi dilaksanakan, Kerajaan menghadapi banyak masalah kos penyelenggaraan kenderaan yang tidak terkawal, dan kaedah konsesi diwujudkan bertujuan untuk mengawal kos tersebut secara kadar tetap.

***“Datuk Johan Mahmood Merican [MOF]:** Terima kasih YB atas pandangan. Sememangnya perkara ini pernah dibangkitkan lah kewajaran model konsesi yang sedang diamalkan. Tapi jika dibandingkan dengan amalan sebelum dilaksanakan konsesi, sebenarnya pada masa itu kerajaan menghadapi banyak masalah dari segi kos penyelenggaraan kenderaan kerajaan yang macam tak terkawal lah. So, dengan itu bila ada dia konsesi sebab dia ada ketetapan berapa banyak dari segi bayaran untuk penyelenggaraan. Dengan itu, dia dapat mengawal kos penyelenggaraan. Itulah antara asasnya diubah kepada konsesi.”⁷*

- iv. Anggaran kos pajakan semasa berdasarkan bilangan kenderaan sedia ada adalah sekitar RM4.5 bilion untuk tempoh kontrak 15 tahun.

***“Tuan Ir. Ts. Zahir bin Hasan [Ahli PAC]:** Okay, what is the kos pajakan?*

***Seorang Ahli:** [Bercakap tanpa menggunakan pembesar suara] Dia various, mengikut model, YB.*

***Tuan Ir. Ts. Zahir bin Hasan [Ahli PAC]:** Ya. What is the total?*

***Datuk Johan Mahmood Merican [MOF]:** Okay, I think the current estimate berdasarkan bilangan kenderaan ialah sekitar, I think about RM4.5 bilion untuk tempoh 15 tahun.”⁸*

⁶ Prosiding PAC Bil. 8(a), 3 November 2025, muka surat 11-12

⁷ Prosiding PAC Bil. 8(a), 3 November 2025, muka surat 22-23

⁸ Prosiding PAC Bil. 8(a), 3 November 2025, muka surat 25

b. **Datuk Dr. Shahrazat binti Haji Ahmad (Timbalan Ketua Setiausaha Perbendaharaan - Sektor Pelaburan, MOF)** dalam **Prosiding Bil. 8(a) bertarikh 3 November 2025** membentangkan latar belakang isu serta tindakan-tindakan yang telah diambil oleh MOF seperti berikut:

- i. CA2 ditandatangani pada tahun 2022 untuk tempoh 15 tahun dan akan berakhir pada tahun 2037. Setakat akhir September 2025, saiz *fleet* kenderaan di bawah perjanjian ini adalah sebanyak 15,536 unit yang merangkumi 28 kementerian dan agensi.

“Datuk Dr. Shahrazat binti Haji Ahmad [MOF]: [...] Jadi, ini adalah timeline di mana telah ada beberapa siri interim agreement sambungan sehinggalah kontrak yang kedua telah ditandatangani pada tahun 2022 untuk tempoh selama 15 tahun yang mana akan tamat pada tahun 2037 yang ditandatangani antara kerajaan dan juga SPANCO.

[...]

Saiz fleet pula ia telah mengambil novate daripada saiz fleet daripada concession yang pertama, ditambah dengan perolehan-perolehan yang baharu, menjadikan bilangan fleet sehingga akhir September baru-baru ini berjumlah 15,536 yang mana merangkumi kesemua 28 kementerian dan juga agensi-agensi di bawah kementerian.”⁹

- ii. Laporan audit menggariskan terdapat 6,028 unit kenderaan yang dipesan lewat dibekalkan antara 1 hingga 508 hari melibatkan 28 kementerian, dengan denda penalti RM54.51 juta tidak dikenakan. Selain itu, kos bagi penggunaan kenderaan melebihi tempoh pajakan adalah sebanyak RM28.72 juta.

“Datuk Dr. Shahrazat binti Haji Ahmad [MOF]: [...] Antaranya rumusan audit telah membangkitkan beberapa perkara. Antaranya terdapat sebanyak 6,028 unit kenderaan yang dipesan ataupun dipesan melalui VO, lewat dibekalkan antara satu hari hingga 508 hari yang melibatkan 28 kementerian.

Susulan ini, kelewatan ini, laporan audit juga menyatakan bahawa sejumlah RM54.51 juta penalti tidak dikenakan dan tiada rekod menunjukkan notis tuntutan penalti bagi kelewatan pembekalan.

Seterusnya kenderaan yang telah tamat tempoh pajakan masih lagi digunakan dan juga pengiraan dianggarkan RM28.79 juta.”¹⁰

- iii. MOF telah menubuhkan dua jawatankuasa khas, iaitu Jawatankuasa Kerja yang dipengerusikan oleh Encik Alan bin

⁹ Prosiding PAC Bil. 8(a), 3 November 2025, muka surat 2-3

¹⁰ Prosiding PAC Bil. 8(a), 3 November 2025, muka surat 3

Abdul Rahim (Setiausaha Bahagian Pengurusan Aset Awam, MOF) bagi menilai penalti mengikut kementerian, dan Jawatankuasa Rayuan yang dipengerusikan oleh Datuk Dr. Shahrazat binti Haji Ahmad sendiri bagi meneliti maklum balas daripada SPANCO serta merancang penambahbaikan klausa kontrak.

“Datuk Dr. Shahrazat binti Haji Ahmad [MOF]: Untuk makluman, di pihak Kementerian Kewangan, kami telah menubuhkan — sebenarnya sebelum exit conference audit berlangsung, kami telah pun ambil inisiatif lebih awallah semasa auditan itu dilaksanakan, dan kami melihat terdapat kekeliruan di pihak kami di mana tidak dikuatkuasakan notis kepada kelewatan itu, telah pun menubuhkan dua jawatankuasa sebenarnya.

Jawatankuasa pertama adalah Jawatankuasa yang dipengerusikan oleh SUB, Tuan Haji Alan. Jawatankuasa kedua dipengerusikan oleh saya sendiri. Jawatankuasa pertama untuk menilai penalti dan juga untuk setiap kenderaan dan mengikut kementerian. Jawatankuasa yang dipengerusikan oleh saya akan menilai rayuan jika ada dan juga bagi untuk tindakan penambahbaikan kepada kontrak-kontrak — sorry, penambahbaikan kepada concession kedua yang sedia ada.”¹¹

- iv. Semakan dengan 27 kementerian (tidak termasuk KDN) telah memuktamadkan nilai penalti sebanyak RM18.7 juta, dan Notis Tuntutan telah dikeluarkan kepada 26 kementerian (kecuali KDN) pada 3 Oktober 2025 dan Jabatan Perdana Menteri (JPM) pada 22 Oktober 2025.

“Datuk Dr. Shahrazat binti Haji Ahmad [MOF]: Untuk 28 kementerian ini, 26 kementerian telah pun kami keluarkan Notis Tuntutan berkaitan dengan penalti ini dan KDN yang kedua baru siap telah pun kami keluarkan Notis Tuntutan itu pada 22 Oktober. Tinggal lagi KDN belum siaplah.

Jadi, dua siri Notis Tuntutan telah dikeluarkan, 26 kementerian pada 3 Oktober dan JPM pada 22 Oktober.”¹²

- v. Mengenai tender di bawah CA2, beliau mendedahkan bidaan dibuka melalui *Request for Proposal* (RFP) oleh Unit Kerjasama Awam Swasta (UKAS), JPM dan disertai oleh tujuh buah syarikat.

“Datuk Dr. Shahrazat binti Haji Ahmad [MOF]: Soalan kedua Yang Berhormat berkaitan dengan kenapakah SPANCO mendapat concession yang kedua ini? Semasa RFP dibuka oleh pihak UKAS, ditawarkan

¹¹ Prosiding PAC Bil. 8(a), 3 November 2025, muka surat 4

¹² Prosiding PAC Bil. 8(a), 3 November 2025, muka surat 4-5

sebanyak tujuh syarikat telah mengambil bahagian dan telah pun dibuat penelitian teknikal kewangan dan sebagainya.”¹³

- vi. Syarikat tempat pertama telah diberikan Surat Niat (*Letter of Intent*, LOI), namun rundingan selama dua tahun gagal mencapai penyelesaian. Lanjutan itu, Jemaah Menteri bersetuju membatalkan LOI tersebut dan rundingan dialihkan kepada syarikat tempat kedua (SPANCO) yang melepasi penilaian teknikal dan kewangan. Jemaah Menteri juga bersetuju supaya RFP dibuka semula jika rundingan tidak dapat dimuktamadkan dengan syarikat kedua dalam tempoh enam bulan.

“Datuk Dr. Shahrazat binti Haji Ahmad [MOF]: Soalan kedua Yang Berhormat berkaitan dengan kenapakah SPANCO mendapat concession yang kedua ini? Semasa RFP dibuka oleh pihak UKAS, ditawarkan sebanyak tujuh syarikat telah mengambil bahagian dan telah pun dibuat penelitian teknikal kewangan dan sebagainya. SPANCO sebenarnya menduduki tempat kedualah. Tetapi atas beberapa perkara yang tidak dielakkan semasa kita menawarkan ataupun kita telah mengeluarkan LOI kepada syarikat yang memenangi RFP tersebut — tetapi dalam tempoh rundingan, terdapat beberapa perkara yang mana tidak boleh dicapai, yang mana keputusan Jemaah Menteri telah pun meletakkan bahawa sekiranya dalam tempoh ini tiada penyelesaian dan tidak boleh dimuktamadkan kontrak maka rundingan dibuat dengan pihak kedua, yang kedua terendah. Sekiranya dalam tempoh enam bulan tidak dapat dimuktamadkan rundingan bersama dengan pihak kedua terendah, maka, RFP dibuka semula.”¹⁴

- vii. Enam penambahbaikan telah dimasukkan dalam CA2 berbanding CA1 termasuk elemen penalti, rebat penyelenggaraan 12% kepada semua kenderaan bukan polis dan rebat 5% bagi kenderaan polis, *ex-gratia* kemalangan maut RM20,000 seorang (sehingga 7 orang), *key performance indicator* (KPI) pusat servis milik Bumiputera dan rebat 22% sewaan bulanan.

“Datuk Dr. Shahrazat binti Haji Ahmad [MOF]: Yang keduanya ada elemen dari segi rebate kepada maintenance sebanyak 12 peratus kepada semua kenderaan kecuali kenderaan polis dan juga rebate maintenance lima persen kepada kenderaan polis. Juga kita adakan *ex-gratia* RM20,000 seorang yang jika maksimum kepada tujuh orang sekiranya ada berlaku kemalangan mautlah. Dulu tak ada. Dulu tak ada coverage ini. Kita tambah juga dulu tak ada dari segi meletakkan bahawa perlu diletak KPI pusat servis dari segi pemilikan oleh bumiputera

¹³ Prosiding PAC Bil. 8(a), 3 November 2025, muka surat 19

¹⁴ Prosiding PAC Bil. 8(a), 3 November 2025, muka surat 19-20

diletakkan. Kesemuanya ada enam pembaharuan yang kami cadangkan telah pun dimasukkan dalam CA 2 ini.”¹⁵

“**Datuk Dr. Shahrazat binti Haji Ahmad [MOF]:** Itu daripada — ini pun saya nak jawab Yang Berhormat homework tak ada dalam kenapa 22 percent lah. Tetapi hasil daripada kami baca, rundingan daripada CA1 dulu, antara penambahbaikan adalah enam penambahbaikan ditambah dalam yang CA2. Antaranya adalah pemberian rebat 22 peratus daripada sewaan bulanan.”¹⁶

c. Encik Alan bin Abdul Rahim (Setiausaha Bahagian Pengurusan Aset Awam, MOF) dalam Prosiding Bil. 8(a) bertarikh 3 November 2025 menerangkan bahawa:

- i. Pesanan Kenderaan (*Vehicle Order*, VO) perlu dikeluarkan dalam tempoh 60 hari sebelum tamat tempoh pajakan, namun ada VO yang dibuat dalam tempoh kurang dari 60 hari yang ditetapkan.

“**Encik Alan bin Abdul Rahim [MOF]:** [...] Penemuan audit adalah berdasarkan kontrak kita seksyen 11.2 yang mengatakan sekiranya berlaku kelewatan dan sebagainya itu perlu dikenakan penalti, tetapi ada syarat-syarat lainlah. Jadi, apa yang berlaku adalah telah pun ditetapkan tempoh-tempoh untuk pembekalan contohnya VO (*Vehicle Order*) tempoh 60 hari sebelum tamat kena buat. Dan apa yang berlaku ialah ada juga VO, VO ini dikeluarkan kurang daripada 60 hari. 30 hari sebelum tamat ataupun setelah tamat baru ada keluaran. Ini yang berlaku yang pertama.”¹⁷

- ii. Pengenaan penalti juga perlu mengambil kira faktor-faktor lain. Beliau memberi contoh sebanyak 700 buah kereta peronda *Mobile Patrol Vehicle* (MPV) Polis Diraja Malaysia (PDRM) di bawah KDN yang sepatutnya tamat pajakan pada 21 Disember 2022:
- a) Pesanan pertama dibuat pada 7 Oktober 2022 (60 hari sebelum tamat), namun model kereta Honda yang dipesan telah dihentikan pengeluaran oleh Honda.
 - b) Seterusnya, pesanan pertama dibatalkan dan pesanan baharu dikeluarkan pada 18 Januari 2024, iaitu melewati tiga bulan daripada pesanan awal. Ia menyebabkan audit

¹⁵ Prosiding PAC Bil. 8(a), 3 November 2025, muka surat 19

¹⁶ Prosiding PAC Bil. 8(a), 3 November 2025, muka surat 29

¹⁷ Prosiding PAC Bil. 8(a), 3 November 2025, muka surat 8

mengira kelewatan sehingga 508 hari dari tarikh pesanan pertama.

“Encik Alan bin Abdul Rahim [MOF]: [...] Contohnya untuk kegunaan MPV, kenderaan peronda PDRM ya, dalam rekod kami, ini yang saya boleh bagi contoh. Kementerian Dalam Negeri, agensinya Polis Diraja Malaysia, kenderaan Mobile Patrol Vehicle lah.

Pada 21 Disember 2022. Kalau ikut tamat pajakan. Ha, ini jumlah dia lebih kurang 700 buah ini, okey. Tarikh pesanan pertama 7 Oktober 2022, maknanya dua bulan lebih kurang sebelum tempoh pajakan tamat. Walau bagaimanapun apa yang berlaku ialah semasa dalam tempoh tersebut, bekalan dari segi model yang di order pada waktu itu telah pun tidak dikeluarkan lagi oleh Honda, okey. Ia telah berubah model pula dan sebab itu, VO itu kita batalkan dan dikeluarkan VO baru dan VO baru ini dikeluarkan kedua ya, pada 18 Januari 2024. Maknanya pun dah melewati lebih kurang tiga bulan daripada pesanan yang awal, okey.

Tuan Sim Tze Tzin [Ahli PAC]: [Bercakap tanpa menggunakan pembesar suara] Lama.

Encik Alan bin Abdul Rahim [MOF]: Yang lama itu ya. Jadi, sekarang ini isunya apabila, kenapa total itu jadi 508 hari, di peringkat ini saja pun sebab penemuan audit diambil daripada tarikh tamat pajakan, tarikh pesanan pertama.”¹⁸

- iii. Tempoh pajakan Kenderaan Jabatan adalah 60 bulan (5 tahun) manakala Kenderaan Rasmi Jawatan (KRJ) adalah 48 bulan (4 tahun).

“Encik Alan bin Abdul Rahim [MOF]: Sebagai tambahan Yang Berhormat, macam tadi kita ada dua jenis CA1. Satu selama lima tahun, satu lagi empat tahun. Lima tahun ini ataupun 60 bulan untuk kenderaan jabatan. Untuk kenderaan rasmi jawatan, 48 bulan. Maknanya, empat tahun. Lepas itu habis pajakan akan diganti dengan yang barulah. Ada dua jenis.”¹⁹

- iv. Selepas tamat pajakan, kenderaan akan dikeluarkan daripada *fleet* menjadi milik syarikat konsesi kecuali KRJ yang mempunyai pilihan pembelian (*option to purchase*) bagi pegawai bersara dengan harga tertentu mengikut usia kenderaan.

“Encik Alan bin Abdul Rahim [MOF]: [...] Untuk Kenderaan Rasmi Jawatan contohnya yang digunakan oleh pegawai ataupun Menteri dan sebagainya, yang ini apabila tamat pajakan ataupun sebelum tamat, dia ada tempoh tertentu. Kita pula ada dia panggil *option to purchase*. Maknanya, pegawai yang bersara boleh membeli kenderaan tersebut dengan percentage tertentu mengikut umur tahun kenderaan. Yang itu boleh pegawai membelilah ataupun yang berkenaanlah.”²⁰

¹⁸ Prosiding PAC Bil. 8(a), 3 November 2025, muka surat 8-9

¹⁹ Prosiding PAC Bil. 8(a), 3 November 2025, muka surat 20

²⁰ Prosiding PAC Bil. 8(a), 3 November 2025, muka surat 26

d. **Encik Mohd Razif bin Abdul Rahman (Penolong Setiausaha Pengurusan Aset Awam MOF) dalam Prosiding Bil. 8(b) bertarikh 17 November 2025** menjelaskan bahawa:

- i. Di bawah CA1, tiada punca kuasa untuk mengenakan penalti kelewatan, manakala CA2 memperkenalkan 8 jenis penalti *Service Level Agreement* bawah Perjanjian Konsesi. Lima daripadanya dilaksanakan secara bulanan oleh kementerian atau jabatan dan juga MOF, manakala tiga penalti adalah berkaitan isu dibangkitkan iaitu kelewatan pembekalan kenderaan baharu, kelewatan pembekalan kenderaan penggantian dan juga kelewatan kenderaan-kenderaan yang terlibat dengan kemalangan dan sebagainya.

“Mohd Razif bin Abdul Rahman [MOF]: Untuk CA1? Untuk bawah perjanjian CA1 Yang Berhormat, tiada klausa atau punca kuasa kepada — untuk mengenakan penaltilah sekiranya ada kelewatan dan sebagainya. So, perbezaan utama di bawah CA1 dengan CA2, salah satu adalah dengan mengenakan penalti atau Service Level Agreement.

So, keseluruhan ada lapan jenis SLA yang ditetapkan di bawah klausa perjanjian. Lima daripadanya memang dilaksanakan secara bulanan oleh kementerian — jabatan dan juga Kementerian Kewangan. Hanya tiga sahajalah yang isu dibangkitkan iaitu kelewatan pembekalan kenderaan baru, kelewatan pembekalan kenderaan penggantian dan juga kelewatan kenderaan-kenderaan yang terlibat dengan kemalangan dan sebagainya.”²¹

- ii. Kutipan penalti bagi penambahbaikan perkhidmatan penyelenggaraan kenderaan (bukan pembekalan) dari 31 Julai 2022 hingga 31 Disember 2024 adalah sekitar RM200,000.

“Encik Mohd Razif bin Abdul Rahman [MOF]: [...] Dari segi kutipan penalti Yang Berhormat Dato’ kalau saya boleh share di sini, bermula daripada 31 Julai 2022 sehingga 31 Disember 2024— ini mengambil kira tempoh audit lah. Jumlah penalti yang kita dah kenakan bagi penambahbaikan penyelenggaraan ini dalam RM200,000 bagi tempoh tak sampai tiga tahun ini lah, Yang Berhormat.”²²

- iii. Kelewatan pembekalan adalah dipengaruhi oleh rantai bekalan industri pasca-COVID, isu kekurangan semikonduktor, perubahan pengeluaran model pengilang, serta proses kastam

²¹ Prosiding PAC Bil. 8(b), 17 November 2025, muka surat 13

²² Prosiding PAC Bil. 8(b), 17 November 2025, muka surat 27

berkaitan pengecualian cukai kenderaan import yang mengambil masa 30 hingga 50 hari.

“Encik Mohd Razif bin Abdul Rahman [MOF]: [...] Kesan utama dia wujudnya perbezaan ini selepas daripada post-COVID bila industri automobil terkesan dengan pembekalan semi konduktor. So supply chain dah berubah. Perkara ini pun disahkan oleh pihak-pihak industri dan MOF pun buat sesi libat urus dengan industrilah.”²³

“Tuan Ts. Zahir bin Hasan [Ahli PAC]: Maknanya membawa erti kelewatan yang dalam LKAN punya report ini mungkin di antara penyebabnya mungkin di peringkat kementerian, mungkin di peringkat MOF dan sudah pasti di peringkat SPANCO jugalah.

Mohd Razif bin Abdul Rahman [MOF]: Dia ada domino effect, Yang Berhormat. So bila pesanan itu lewat dikeluarkan and then by the time kenderaan VO dikeluarkan and then dia terikat dengan tarikh tamat pajakan dan sebagainya. And then production pula ada, ada masalah dan sebagainya. And then apabila dah keluar VO, supplier pula dah stop production macam Honda dan sebagainya.

Tuan Ts. Zahir bin Hasan [Ahli PAC]: So, jadi maknanya the whole chain-lah?

Mohd Razif bin Abdul Rahman [MOF]: The supply chain, the whole supply chain.

Tuan Ts. Zahir bin Hasan [Ahli PAC]: Supply chain itulah maknanya sekarang ini kita tidak boleh zoom in? Tak ada sistem yang boleh zoom in. Daripada apa yang dalam Laporan LKAN ini tak boleh zoom in, daripada bilangan yang diketengahkan oleh LKAN ini 50 peratus disebabkan di peringkat kementerian, 20 peratus di peringkat MOF, 30 peratus di peringkat SPANCO. Kita tak ada data itulah.

Mohd Razif bin Abdul Rahman [MOF]: Yang itu data itu yang kita dah perhalusi dalam Jawatankuasa Kerja yang kita present those days. Kelewatan disebabkan oleh Kerajaan dan kelewatan disebabkan oleh pihak manufactures. So, that's why data itu perlu disahkanlah oleh kementerian to really identify. This one kementerian punya fault kah ataupun supplier punya fault. But since dia ada domino effect, so first fault itu dekat mana itulah sebagai contoh macam dulu dasar Kerajaan memang pegang PROTON sahaja.

And then pada tahun 2019, bila — untuk mengelakkan isu-isu bila bergantung kepada satu pembekal ia memberi disruptive kepada kementerian tak ada alternatif. So, bila kita introduce-kan Honda dan Perodua then come another new issue dari segi proses apa orang kata pengecualian cukai dan sebagainya. Dari segi technical part antara Perodua dengan Kastam. Those tax issues pun hendak ambil masa dekat 30 ke 50 hari.

So, 60 hari pun dah lari dah dekat situ. And then, pendaftaran nombor dah sebagainya so those are main issues yang kita tengah overcome dari segi takrifan itu, Yang Berhormat.”²⁴

²³ Prosiding PAC Bil. 8(b), 17 November 2025, muka surat 26

²⁴ Prosiding PAC Bil. 8(b), 17 November 2025, muka surat 38-39

- iv. Pihak MOF telah membangunkan Sistem e-Kereta 2.0 berkuat kuasa 1 Januari 2025 yang menghantar makluman automatik 6 bulan sebelum pajakan tamat bagi mengatasi kelemahan rekod manual terdahulu. MOF akan memantau sendiri pajakan bagi KRJ, manakala kementerian atau agensi pengguna bertanggungjawab memantau Kenderaan Jabatan.

“Mohd Razif bin Abdul Rahman [MOF]: [...] So, MOF bangunkan satu sistemlah, Sistem e-Kereta 2.0 nama dia untuk comply dengan klausa dalam apa ini perjanjian konsesi ini. So, kalau ikut systemised yang kita telah buat efektif 1 Januari 2025, enam bulan sebelum kenderaan itu tamat pajakan, akan dihantar notification-lah. Macam KRJ, MOF akan pantau sendiri and then bagi KJ, kementerian. Notification untuk kementerian mengemukakan pesanan bagi menggantikan kenderaan yang akan tamat pajakan tersebut.”²⁵

5.1.2. Kementerian Dalam Negeri (KDN)

- a. **Datuk Dr. Awang Alik bin Jeman (Ketua Setiausaha KDN) dalam Prosiding Bil. 8(b) bertarikh 17 November 2025** menyatakan bahawa:

- i. Sehingga Mei 2025, KDN mengendalikan sebanyak 150 unit kenderaan konsesi di peringkat kementerian merangkumi lima model (Toyota Vellfire, Camry, Proton X70, Honda City, Proton Persona). Bagi PDRM sehingga 11 November 2025, sebanyak 5,581 unit kenderaan konsesi digunakan (1,410 unit di bawah CA1 dan 4,171 unit di bawah CA2).

“Datuk Dr. Awang Alik bin Jeman [KDN]: Jadi, untuk makluman Yang Berhormat, setakat bulan Mei 2025, Bahagian Khidmat Pengurusan KDN mengendalikan sebanyak 150 unit kenderaan konsesi merangkumi lima model iaitu Toyota Vellfire, Toyota Camry, Proton X70, Honda City dan Proton Persona untuk kegunaan di peringkat kementerian termasuk bahagian penguatkuasaan dan kawalan di peringkat cawangan ataupun di peringkat negeri, ya. Di samping itu, berdasarkan kepada rekod yang ada juga, bilangan kenderaan konsesi yang digunakan oleh Polis Diraja Malaysia sehingga 11 November 2025 adalah sebanyak 5,581 unit dan daripada jumlah ini, 1,410 unit adalah di bawah kontrak perjanjian ataupun CA1, manakala 4,171 unit adalah di bawah kontrak perjanjian CA2.”²⁶

- ii. Bagi menampung kekurangan kenderaan akibat kelewatan penggantian, KDN mengambil inisiatif menggunakan kenderaan

²⁵ Prosiding PAC Bil. 8(b), 17 November 2025, muka surat 37

²⁶ Prosiding PAC Bil. 8(b), 17 November 2025, muka surat 3

sewa dari syarikat lain secara sementara, sekali gus tidak menjejaskan perkhidmatan harian kementerian. Sewaan luar adalah daripada beberapa pembekal berbeza bagi penggunaan di luar Lembah Klang.

“Datuk Dr. Awang Alik bin Jeman [KDN]: Terima kasih, Yang Berhormat. Kalau di KDN, biasanya kita tidak ada masalah dari segi perkhidmatan dan sebagainya sebab kita ada sewaan kereta juga yang kita guna pakai sementara kita mendapat kereta yang dibekalkan oleh pihak SPANCO. Jadi, saya fikir dari segi perkhidmatan memang tidak ada masalah langsung kepada kita sebab perkhidmatan kita, kita masih berjalan seperti biasa dan tidak ada gangguan pun dari segi perkhidmatan berkenaan.”²⁷

- iii. Penalti KDN terhadap SPANCO adalah tinggi kerana PDRM mempunyai bilangan kenderaan yang banyak di seluruh negara termasuk di daerah-daerah serta kawasan pedalaman Sabah dan Sarawak.

“Datuk Dr. Awang Alik bin Jeman [KDN]: Berkaitan dengan kenapa jumlah yang begitu besar di KDN, saya ingat kita semua sedia maklum bahawa agensi terbesar yang berada di bawah KDN adalah PDRM. PDRM ini ada di seluruh negara. Bukan di Lembah Klang sahaja. Di Sabah, di Sarawak, di negeri-negeri lain juga. Dia pergi kepada daerah-daerah. Setiap satu dia bukan cukup dengan satu, dua kereta. Dia memerlukan ada banyak kenderaan dan sebagainya yang diperlukan. Jadi saya ingat oleh sebab jumlah yang banyak diperlukan di daerah-daerah dan di Sabah, Sarawak yang ceruk-ceruk di dalam-dalam itu pun maka jumlah yang denda itu pun menjadi tinggi, Yang Berhormat.”²⁸

- iv. Beliau turut berpandangan bahawa pengurusan kenderaan berpusat oleh MOF adalah wajar demi keseragaman (*uniformity*) imej kenderaan Kerajaan.

“Datuk Dr. Awang Alik bin Jeman [KDN]: Ada lain sikit Yang Berhormat. Kalau sama saya tak perlu cakap pun. Okey, begini ya. Pada saya untuk menggambarkan entiti Kerajaan, kita memerlukan *uniformity*. Jadi perlu ada satu central body yang menjaga. Jadi kalau tidak nanti saya, KSU KDN pakai kereta PROTON, KSU MINDEF pakai kereta Volvo sebab sendiri-sendiri pilih. Jadi kita tak sama. Jadi tak nampak cantik untuk imej Kerajaan.

Pada saya, saya lebih suka biarlah MOF tentukan supaya dia *uniformity* untuk semua kementerian sama. Cumanya dari segi kelewatan itu, itu lain ceritalah. Itu lain cerita. Saya bercerita dari segi *uniformity* itu. Itu sahaja Yang Berhormat. Terima kasih.”²⁹

²⁷ Prosiding PAC Bil. 8(b), 17 November 2025, muka surat 7

²⁸ Prosiding PAC Bil. 8(b), 17 November 2025, muka surat 10-11

²⁹ Prosiding PAC Bil. 8(b), 17 November 2025, muka surat 29

b. Tuan Ahmad Nizam bin Norali (Setiausaha Bahagian Khidmat Pengurusan KDN) dalam Prosiding Bil. 8(b) bertarikh 17 November 2025 mengesahkan bahawa:

- i. Terdapat 113 buah kenderaan (91 kenderaan jabatan dan 22 kenderaan rasmi jawatan) yang dikesan mengalami kelewatan pembekalan di bawah KDN. Pihak KDN telah mengeluarkan notis tuntutan denda sebanyak dua kali pada bulan Julai kepada SPANCO.

“Tuan Ahmad Nizam bin Norali [KDN]: [...] Setakat ini kita ada 113 yang kami kesan yang tidak menepati tarikh 60 hari tersebut.

Dr. Hajah Halimah Ali [Ahli PAC]: Dan...

Tuan Ahmad Nizam bin Norali [KDN]: Selebihnya dalam tempoh itulah.

Dr. Hajah Halimah Ali [Ahli PAC]: So maknanya selepas itu, apa yang dibuat, yang perlu dibuat sebenarnya?

Tuan Ahmad Nizam bin Norali [KDN]: Kami...

Dr. Hajah Halimah Ali [Ahli PAC]: Itu di pihak pengguna, kan?

Tuan Ahmad Nizam bin Norali [KDN]: Yes, betul.

Dr. Hajah Halimah Ali [Ahli PAC]: Tindakan pihak pengguna.

Tuan Ahmad Nizam bin Norali [KDN]: Tindakan kami, kami telah keluarkan notislah pada bulan Julai, 113 sebanyak dua kalilah dengan 18 hari bulan sekali untuk pihak SPANCO bayar denda DLP tadilah.”³⁰

c. Tuan Mohammad Akhir bin Abdul Rahman (Ketua Penolong Setiausaha Bahagian Pembangunan KDN) dalam Prosiding Bil. 8(b) bertarikh 17 November 2025 memaklumkan bahawa:

- i. KDN menanggung kos sewaan tambahan dengan anggaran sebanyak RM20,000 bagi 10 buah Kenderaan Rasmi Jawatan (KRJ) sementara dengan menyewa kenderaan daripada syarikat lain menggunakan peruntukan sedia ada Objek Sebagai (OS) Kementerian akibat kelewatan penggantian oleh SPANCO.

Tuan Mohammad Akhir bin Abdul Rahman [KDN]: [...] Untuk sewaan-sewaan kenderaan ini, ada beberapa yang kami dapatkan daripada beberapa pembekal yang berbeza bagi tujuan khusus untuk penggunaan di luar Lembah Klang. Terima kasih, YB.

Datuk Wira Hajah Mas Ermieyati binti Samsudin [Pengerusi PAC]: Besar ke jumlah dia?

³⁰ Prosiding PAC Bil. 8(b), 17 November 2025, muka surat 5

Tuan Mohammad Akhir bin Abdul Rahman [KDN]: Tidak, tidak besar YB. Sebab kita ada untuk menampung jumlah-jumlah kenderaan yang sedia ada di jabatan-jabatan di negeri, sekiranya tidak...

Datuk Wira Hajah Mas Ermieyati binti Samsudin [Pengerusi PAC]: Dalam berapa, boleh — kalau boleh bagi anggaran perbelanjaannya.

Tuan Mohammad Akhir bin Abdul Rahman [KDN]: Dia dalam tak sampai 10 pun sebulan, YB.

Datuk Wira Hajah Mas Ermieyati binti Samsudin [Pengerusi PAC]: 10?

Tuan Mohammad Akhir bin Abdul Rahman [KDN]: Ya. Berdasarkan program, YB.

Datuk Wira Hajah Mas Ermieyati binti Samsudin [Pengerusi PAC]: 10 apa?

Tuan Mohammad Akhir bin Abdul Rahman [KDN]: 10 buah

Datuk Wira Hajah Mas Ermieyati binti Samsudin [Pengerusi PAC]: 10 buah dalam jumlah RM?

Tuan Mohammad Akhir bin Abdul Rahman [KDN]: Purata 10 buah sebulan.

Datuk Wira Hajah Mas Ermieyati binti Samsudin [Pengerusi PAC]: 10 buah. Kalau dalam RM?

Tuan Mohammad Akhir bin Abdul Rahman [KDN]: RM dalam — kalau dalam RM20,000 tapi tengok jumlah hari penggunaan.

Datuk Wira Hajah Mas Ermieyati binti Samsudin [Pengerusi PAC]: Okey, tak besarlah.

Tuan Mohammad Akhir bin Abdul Rahman [KDN]: Ya.

Datuk Wira Hajah Mas Ermieyati binti Samsudin [Pengerusi PAC]: Terima kasih.

Tuan Sim Tze Tzin [Ahli PAC]: Susulan soalan ini, boleh?

Datuk Wira Hajah Mas Ermieyati binti Samsudin [Pengerusi PAC]: Boleh.

Tuan Sim Tze Tzin [Ahli PAC]: Disebabkan oleh kelewatan SPANCO, maka KDN kena sewa kereta. Adakah itu betul?

Tuan Mohammad Akhir bin Abdul Rahman [KDN]: Betul, YB. Antara contohnya adalah bila mana kenderaan rasmi jabatan iaitu milik Yang Berhormat Menteri tidak ada penggantian.

Tuan Sim Tze Tzin [Ahli PAC]: Maka KDN perlu extra cost untuk sewa kenderaan kerana kegagalan tersebutlah. Betul?

Tuan Mohammad Akhir bin Abdul Rahman [KDN]: Betul, YB.

Tuan Sim Tze Tzin [Ahli PAC]: Jadi, peruntukan itu datang dari mana, duit itu?

Tuan Mohammad Akhir bin Abdul Rahman [KDN]: OS sedia ada, YB.”³¹

³¹ Prosiding PAC Bil. 8(b), 17 November 2025, muka surat 7-9

5.1.3. Kementerian Kesihatan Malaysia (KKM)

a. **Dato' Sri Suriani binti Dato' Ahmad (Ketua Setiausaha KKM)** dalam Prosiding Bil. 8(b) bertarikh 17 November 2025 memaklumkan bahawa:

- i. Kelewatan pembekalan memberi implikasi besar kepada kewangan kementerian kerana kos pembaikan, penyelenggaraan, dan instrumen sampingan (*ancillaries*) kenderaan sedia ada meningkat secara mendadak pada tahun kelima dan keenam berbanding tahun pertama pajakan.

“Dato' Sri Suriani binti Dato' Ahmad [KKM]: [...] Untuk menjawab soalan tadi YB, kesan kepada KKM tidak banyak kepada in terms of perkhidmatan. Sebab kami masih lagi mempunyai kenderaan lain yang kami boleh gunakan untuk cover tetapi implikasinya ialah pada kewangan kerana bayaran repair, maintenance dan ancillaries itu meningkat. Automatik akan meningkat kerana kos penyelenggaraan tahun kelima, keenam kenderaan kos itu akan meningkat. Dia akan jadi tinggi daripada tahun pertama masa kita mula dapat pajakan itu.”³²

- ii. Kenderaan bawah konsesi KKM digunakan untuk pegawai kanan, van penghantaran barang ke desa, dan pergerakan doktor/jururawat ke kawasan pedalaman.

“Dato' Sri Suriani binti Dato' Ahmad [KKM]: YB, kenderaan-kenderaan yang bawah concession untuk KKM ini adalah kebanyakan untuk kegunaan pegawai-pegawai JUSA yang dapat kereta.

Kemudian, ada juga kenderaan-kenderaan seperti van untuk transfer barang-barang atau pergerakan ke desa. Itu adalah antara yang kami beri perkhidmatanlah. Also, yang kalau di tempat-tempat yang remote tu, kita akan ada juga van yang mana doktor-doktor akan — doktor dan jururawat akan pergi ke desalah.

Banyak juga yang dah berusia lah, tapi kita make do again — make do with ever, whatever yang kita adalah. Dia bergantung kepada lokasi, YB. Kalau tempat tu remote dan jauh, dan tak ada klinik kesihatan yang berhampiran untuk mereka datang, then the doctors and the nurses will go out. Pergi ke tempat-tempat yang tak dapat dikunjungi oleh merekalah. Yang tak ada premis ke klinik kesihatan. So, kita gunakan kenderaan yang adalah. Whatever yang boleh dibuat.”³³

³² Prosiding PAC Bil. 8(b), 17 November 2025, muka surat 8-9

³³ Prosiding PAC Bil. 8(b), 17 November 2025, muka surat 22

- iii. Kenderaan kritikal seperti ambulans bukan di bawah konsesi tetapi merupakan aset perolehan yang dilakukan oleh KKM sendiri.

“Dato’ Sri Suriani binti Dato’ Ahmad [KKM]: [...] Kalau yang berkaitan dengan kenderaan kritikal seperti ambulans itu adalah aset kementerian itu sendiri yang mana kami sendiri yang buat perolehan tersebut.”³⁴

- iv. Beliau memberikan pandangan bahawa KKM lebih cenderung untuk menguruskan perolehan dan penyelenggaraan kenderaan jabatan mereka sendiri secara desentralisasi melalui Jabatan Kesihatan Negeri demi meningkatkan kecekapan.

***“Dato’ Sri Suriani binti Dato’ Ahmad [KKM]:** YB maybe I can imagine lah kalau ini berlaku in the future. Kita juga akan decentralised juga this process. Kita tak akan just be di kementerian itself. Kita mungkin boleh distribute untuk tanggungjawab di Jabatan Kesihatan Negeri juga. We can do that. Sebabnya YB pagi tadi kami ada berbincang bagaimana kami memohon NOC daripada KE, mengambil masa yang sangat lama sedangkan kami memerlukan wang untuk terus melaksanakan projek. Tapi sebab it so centralised, they are holding the keputusan.*

*Sebab itu the inspiration came from that at this morning’s meeting. Anything that perhaps kalau dibenarkan kami mengurus sendiri dan probably could solve this kelewatan. Untuk efficiency YB, not sebab fed up kah apa. It’s efficiency. Kalau itu berlaku, then we would probably akan menggunakan Jabatan Kesihatan Negeri juga untuk membuat pengedaran this asset tersebut. Kalaulah, kalau. In the future.”*³⁵

b. Puan Siti Salmiah binti Hashim (Pegawai Kenderaan KKM) dalam Prosiding Bil. 8(b) bertarikh 17 November 2025 menerangkan bahawa:

- i. Model kenderaan jabatan KKM terdiri daripada Proton X70, Honda City, Perodua Aruz, Proton Perdana, dan Proton Persona.

“Puan Siti Salmiah binti Hashim [KKM]: [...] Okey, secara basic-nya, kenderaan jabatan yang digunakan oleh KKM terdiri daripada Proton X70, Honda City, Proton Perdana, Perodua Aruz. So, actually dalam pilihan model yang dikeluarkan oleh pihak MOF, ada beberapalah selain daripada yang kami nyatakan. Cuma, KKM hanya menggunakan kenderaan Persona, Honda City, sebagai kenderaan jabatan. Itu sahaja.”³⁶

³⁴ Prosiding PAC Bil. 8(b), 17 November 2025, muka surat 18

³⁵ Prosiding PAC Bil. 8(b), 17 November 2025, muka surat 29

³⁶ Prosiding PAC Bil. 8(b), 17 November 2025, muka surat 21

- ii. Penalti kelewatan pembekalan dikenakan kepada SPANCO bagi sebanyak 504 buah kenderaan KKM.

*“Puan Siti Salmiah binti Hashim [KKM]: [...] So, kalau nak tanya berapakah unit untuk penalti, setelah semakan semula sebanyak 504 kenderaan yang patut dikenakan penalti kepada SPANCO, dan surat pun kita telah hantar kepada — MOF telah hantar surat tuntutan penalti kepada SPANCO lah. Terima kasih.”*³⁶

- iii. KKM tidak membuat tuntutan awal kerana pada permulaan kontrak, kementerian pengguna tidak diedarkan salinan kontrak atau dimaklumkan mengenai klausa penalti kelewatan pembekalan tersebut.

*“Puan Siti Salmiah binti Hashim [KKM]: Memang kementerian kena buat tuntutan penalti. Cumanya klausa awal berkenaan dengan perjanjian itu, semua kementerian tidak dimaklumkan. Jadi, kita tak dapat nak kira macam mana nak buat tuntutan tersebut. Terima kasih.”*³⁷

- iv. Nilai penalti KKM adalah tinggi berbanding MINDEF kerana tempoh kelewatan pembekalan kenderaan KKM adalah jauh lebih lama.

“Dr. Hajah Halimah Ali [Ahli PAC]: Soalan tadi kenapa lebih dua kali ganda daripada MINDEF, walaupun sama jumlah.

Dato’ Sri Suriani binti Dato’ Ahmad [KKM]: Mungkin dia ikut tempoh, hari, dia mungkin longer, betul tak?

Puan Siti Salmiah binti Hashim [KKM]: Betul.

Dato’ Sri Suriani binti Dato’ Ahmad [KKM]: Ah. Lamanya, duration tu dia lagi lama.

*Puan Siti Salmiah binti Hashim [KKM]: Ya, betul. Tempoh.”*³⁸

5.1.4. Kementerian Pertahanan (MINDEF)

- a. Datuk Lokman Hakim bin Ali (Ketua Setiausaha MINDEF) dalam Prosiding Bil. 8(b) bertarikh 17 November 2025 menerangkan bahawa:

- i. Kelewatan pembekalan konsesi tidak menjejaskan operasi Angkatan Tentera Malaysia (ATM) memandangkan kenderaan

³⁷ Prosiding PAC Bil. 8(b), 17 November 2025, muka surat 22

³⁸ Prosiding PAC Bil. 8(b), 17 November 2025, muka surat 21

khusus bagi operasi tentera dikendalikan di bawah perolehan berbeza.

“Datuk Lokman Hakim bin Ali [MINDEF]: [...] So, in this case kalau operasi sebenar bagi angkatan tentera definitely would be a different set of vehicle military, vehicle dan sebagainya itu kita laksanakan melalui procurement, melalui DE dan sebagainya.

Dalam kes SPANCO ini I think seperti yang analogi tadi itu kenderaan yang sedia ada digunakan semaksimumnya sementara menunggu kenderaan yang baru. I think daripada segi penjagaan maintenance yang baik will allows us to actually dan saya rasa Datuk Wira, we'll see that a lot of our cars because we from the previous konsesi itu maintenance-nya baik.

Maka, operasi perkhidmatan daripada segi pentadbiran dan pengurusan juga bagi mungkin KDN, polis pembekalan kereta kenderaan bagi polis itu datang daripada SPANCO. Bagi MINDEF, kenderaan khusus untuk tentera it's a different set of perolehan. Tapi daripada segi pengurusan dan pentadbiran ia tidak menjejaskan di peringkat kementerian.”³⁹

- ii. Beliau menyokong sistem berpusat melalui SPANCO kerana kelebihan ekonomi mengikut skala (*economy of scale*), harga diskaun borong, dan keupayaan syarikat menyediakan kenderaan ganti serta-merta sekiranya berlaku kerosakan mekanikal.

“Datuk Lokman Hakim bin Ali [MINDEF]: [...] Pertamanya daripada segi where MOF is coming from in terms of contexts. Satu yang my colleague indicated with regards to uniformity. But secondly, I think it is in terms of also value for money and in terms of savings to the government.

Satu, if we buy — I think all of us know we go to pasar borong, price is cheaper than we go to pasar runcit or kedai runcit in that case. If individual Ministries go and purchase or acquire their own vehicles atau kenderaan masing-masing, obviously, it's very difficult to get a very good discounted pricing. Keduanya ialah mengisi isu maintenance. I think daripada segi logistik, pentadbiran dan kos untuk maintenance sekiranya dilaksanakan secara individu juga akan menambahkan kos. So, I understand context daripada pihak Kerajaan dan MOF due to the economy of scale matter.”⁴⁰

5.2. Keterangan Syarikat SPANCO Sdn. Bhd.

5.2.1. Dato' Azman bin Haji Idris (Ketua Pegawai Eksekutif SPANCO) dalam Prosiding Bil. 8(c) bertarikh 18 November 2025 menerangkan bahawa:

³⁹ Prosiding PAC Bil. 8(b), 17 November 2025, muka surat 17-18

⁴⁰ Prosiding PAC Bil. 8(b), 17 November 2025, muka surat 30-31

- i. *Fleet* kenderaan Kerajaan terbahagi kepada dua: 15,500 unit kenderaan penumpang disediakan secara pajakan oleh SPANCO (kereta jabatan dan rasmi jawatan), manakala kenderaan milik agensi Kerajaan sendiri (van, bas, lori, ambulans, kenderaan taktikal, 4x4) berjumlah 100,000 hingga 150,000 unit. Oleh itu, konsesi SPANCO hanya meliputi sekitar 10% hingga 15% sahaja daripada keseluruhan aset kenderaan Kerajaan.

“Dato’ Azman bin Haji Idris [SPANCO]: [...] Satu, untuk makluman Ahli-ahli Yang Berhormat, *fleet* Kerajaan adalah terbagi kepada dua kategori. Yang pertama, *fleet* yang disediakan secara pajakan oleh syarikat konsesi SPANCO merangkumi kereta jabatan dan kereta rasmi jawatan, iaitu *passenger vehicle*, berjumlah lebih kurang 15,500.

Kedua, *fleet* aset Kerajaan sendiri yang terdiri daripada pelbagai kategori seperti van, bas, lori, kereta saloon, ambulans, kenderaan 4x4 dan lain-lain berjumlah lebih kurang antara 100,000 ke 150,000. Apa yang SPANCO sediakan melalui konsesi, hanya di dalam anggaran tidak melebihi 10 ke 15 per cent sahaja.”⁴¹

- ii. SPANCO menerima notis daripada MOF pada 2 Oktober 2025 mengenai kelewatan pembekalan 2,869 kenderaan bagi tempoh 31 Julai 2022 hingga 31 Disember 2024 (iaitu 18.5% daripada keseluruhan *fleet*).

“Dato’ Azman bin Haji Idris [SPANCO]: [...] Kedua, kami telah menerima notis dari Kementerian Kewangan bertarikh 2 Oktober 2025 berkenaan penemuan audit yang dilakukan antara period 31 Julai 2022 sehingga 31 Disember 2024 yang menyatakan sejumlah 2,869 kenderaan lewat dibekalkan, bermakna 18.5 per cent dari jumlah keseluruhan 15,500 *fleet*.”⁴¹

- iii. Kelewatan ini berpunca daripada faktor luaran seperti:
- a) *Domino effect* akibat pandemik COVID-19 di mana kilang pengeluaran kenderaan seperti Proton ditutup akibat Perintah Kawalan Pergerakan (PKP);
 - b) Rundingan perjanjian interim jangka pendek di bawah CA1;
 - c) Peralihan dari CA1 ke CA2; dan
 - d) Kelewatan pengeluaran pekililing SOP baharu oleh MOF yang hanya diterbitkan pada 11 Ogos 2023, setahun selepas tarikh kuat kuasa Perjanjian CA2.

⁴¹ Prosiding PAC Bil. 8(c), 18 November 2025, muka surat 3

“Dato’ Azman bin Haji Idris [SPANCO]: [...] Untuk makluman semua, apa yang berlaku adalah kesan langsung dari peristiwa penting yang berlaku dalam beberapa tahun sebelumnya.

Pertama, pandemik COVID-19, 2020 sehingga awal 2022. Pada ketika itu PKP dilaksanakan beberapa kali menyebabkan banyak industri dan kilang terpaksa ditutup. Kilang PROTON dan lain-lain tidak terkecuali mengakibatkan pengeluaran kereta terjejas.

(b) perjanjian interim dan negotiation dengan syarikat yang diberi LOI sedang berjalan ketika itu. Ini menyebabkan banyak keputusan berkaitan pembekalan tertangguh.

(c) peralihan dari perjanjian konsesi yang lama, CA1 kepada konsesi yang baru, CA2 juga berlaku dalam tempoh masa yang lebih kurang sama.

Oleh itu, pekeliling dan SOP baru tidak dapat dikeluarkan seawal mungkin. Pekeliling pertama hanya dikeluarkan pada 11 Ogos 2023 oleh Kementerian Kewangan iaitu lebih setahun selepas tarikh kuat kuasa Perjanjian CA2, yang mana ada berlaku sedikit kekhilafan pada taksiran perjanjian.”⁴¹

- iv. SPANCO telah menghantar laporan prestasi bulanan dan mengadakan mesyuarat berkala dengan MOF namun denda lewat pembekalan tidak patut dikenakan jika kelewatan bukan berpunca daripada kesalahan SPANCO melainkan masalah pengilang, berdasarkan klausa pengecualian kontrak.

“Dato’ Azman bin Haji Idris [SPANCO]: [...] Kita agak terkesan dengan informasi daripada penemuan audit mengatakan kita tidak menghantar notis yang perlu. Kalau Ahli PAC lihat, bukan hanya kereta by kereta yang kita hantar, setiap bulan kita akan ada laporan prestasi kepada Kementerian Kewangan. Setiap bulan. Even masa COVID pun kami hantar. Selebih daripada itu, kita ada mesyuarat bulanan dengan Kementerian Kewangan yang mana semua laporan prestasi ini dibentangkan secara jelas. Jadi, kalau diambil dalam tempoh 30 hari, kalau setiap bulan kita buat, memang dalam tempoh 30 hari itu memang ada notis-notis, mesyuarat-mesyuarat dan laporan yang kami kemukakan tanpa terkecuali masa COVID pun. Kita tetap hantar.”⁴²

“Dato’ Azman bin Haji Idris [SPANCO]: [...] Dalam syarat itu menyatakan sekiranya kesalahan itu adalah berpunca daripada bukan SPANCO, maknanya not SPANCO’s fault, jadi kita tak sepatutnya dipenalti.”⁴³

- v. Struktur saham SPANCO kekal tidak berubah sejak tahun 1993, iaitu 51% milik Bumiputera (kini dipegang oleh beberapa orang pemegang saham) dan 49% dimiliki keluarga Tan Sri Robert Tan Hua Choon.

⁴² Prosiding PAC Bil. 8(c), 18 November 2025, muka surat 9

⁴³ Prosiding PAC Bil. 8(c), 18 November 2025, muka surat 21

“Dato’ Wira Dr. Ku Abd Rahman bin Ku Ismail [Ahli PAC]: Siapa pemilik saham SPANCO?

Dato’ Azman bin Haji Idris [SPANCO]: Untuk makluman, pemilik saham SPANCO dia ada dua kategori. Sekarang ini 51 percent adalah Bumiputera. 49 percent dimiliki oleh keluarga Yang Berbahagia Tan Sri Robert Tan.

*Yang bumiputera, dulu janda Dato’ Osman. Dia meninggal tahun lepas dan telah diambil oleh anak dia, Encik Shahrin dan seorang lagi Encik Rashid pun telah meninggal dan telah diberi kepada — ada dua, tiga shareholders baru yang masuklah. Tapi kami tetap dengan komposisi 49 non-bumi, 51 bumiputera, sehingga sekarang.”*⁴⁴

5.2.2. Encik Mohamed Shaheeran Jalalludin (Ketua Pegawai Operasi SPANCO) dalam Prosiding Bil. 8(c) bertarikh 18 November 2025 telah menerangkan perkara berikut:

- i. Perincian sejarah kontrak konsesi kenderaan Kerajaan:
 - a) Perjanjian Konsesi pertama (CA1) ditandatangani pada 30 Oktober 1993, berkuat kuasa selama 25 tahun dari 1 Januari 1994 hingga 31 Disember 2018.
 - b) Seterusnya, beberapa siri perjanjian interim dijalankan bagi enam bulan bagi setiap siri dari 1 Januari 2019 hingga 30 Julai 2022.
 - c) Surat Niat (LOI) rundingan diterima pada 11 Jun 2021, dan kontrak Perjanjian Konsesi baharu (CA2) akhirnya ditandatangani pada 31 Januari 2022, dikuatkuasakan pada 31 Julai 2022 hingga 30 Julai 2037 selama 15 tahun.

“Encik Mohamed Shaheeran Jalalludin [SPANCO]: [...] Jadi, saya mulakan serba sedikit tentang latar belakang Perjanjian Konsesi Bersama Kerajaan Persekutuan sejak tahun 1993 yang telah ditandatangani pada 30 Oktober dan berkuat kuasa pada 1 Januari 1994 yang berlangsung selama 25 tahun dan berakhir pada 31 Disember 2018.

*Setelah itu, beberapa siri perjanjian secara interim bagi tempoh setiap enam bulan bermula dari 1 Januari 2019 hinggalah ke 30 Julai 2022 telah dimeterai antara syarikat konsesi SPANCO bersama Kerajaan Persekutuan. Setelah itu, barulah perjanjian konsesi baharu iaitu CA2 (Concession Agreement 2) ditandatangani pada 31 Januari 2022 dan mula dikuatkuasakan pada 31 Julai 2022 sehingga 30 Julai 2037.”*⁴⁵

- ii. Kelewatan penggantian kenderaan adalah disebabkan oleh masalah pengilang mendapatkan komponen semikonduktor global, lambakan pesanan tertunggak (*backlog*), penukaran

⁴⁴ Prosiding PAC Bil. 8(c), 18 November 2025, muka surat 19

⁴⁵ Prosiding PAC Bil. 8(c), 18 November 2025, muka surat 4

pengeluaran varian model kenderaan, serta faktor luar jangka seperti insiden kebakaran kapal kargo pelayaran pada tahun 2025 yang membawa kenderaan konsesi ke Sabah dan Sarawak, mengakibatkan kenderaan tertahan selama 5 bulan oleh syarikat insurans dan pelabuhan.

“Encik Mohamed Shaheeran Jalalludin [SPANCO]: [...] Setelah itu pada tahun 2021 kita mengalami lagi satu impak akibat domino effect daripada COVID-19 iaitu kekurangan komponen semikonduktor yang juga merupakan masalah global pada ketika itu yang menyebabkan gangguan kepada pengeluaran kenderaan bukan sahaja di Malaysia tetapi di seluruh dunia.

Seterusnya domino effect satu lagi telah berlaku iaitu pada 2022. Proton pihak pembekal atau pada ketika itu Proton tidak dapat membekalkan kenderaan-kenderaan yang telah dipesan oleh Kerajaan pada ketika itu. Bukan sekadar pesanan semasa tetapi juga membekalkan kenderaan backlog yang telah berlaku dari tahun 2020.”⁴⁶

“Encik Mohamed Shaheeran Jalalludin [SPANCO]: [...] So, kalau di sini kita lihat selepas itu, pesanan kenderaan yang di — kita terpaksa selepas pesanan yang original tersebut menggantikan, digantikan dengan model yang baharu, SPANCO telah mengembalikan semula pesanan-pesanan tersebut kepada kementerian untuk dikemukakan semula dan dua hari selepas itu, pesanan kenderaan baharu yang diterima, kami terima melalui sistem e-Kereta.

So, cepat, kementerian ini buat ambil tindakan yang cepat juga selepas mendapat kelulusan model yang telah diluluskan oleh Kementerian Kewangan. Setelah itu, kita keluarkan PO terus kepada pengilang dua hari selepas itu dan pada 20 hari bulan April iaitu 34 hari selepas itu, Honda Malaysia pula telah memaklumkan mereka hanya dapat membekalkan 250 unit Honda City 1.5L E bermula dari Mei sehingga Julai kerana model tersebut akan dihentikan pengeluarannya bagi memberi laluan kepada model baru, facelift pada ketika itu.

Jadi, the whole deal process had to be reboot. Honda mengemukakan sebut harga baru dan kemudian MOF mengeluarkan ataupun meluluskan model baharu tersebut dengan kos pajakan baharu iaitu Honda City 1.5 varian S. Yang ini yang telah diluluskan pada 30 hari bulan Oktober dan empat hari selepas itu, Honda telah mengemukakan ataupun mengembalikan semula PO yang telah kita beri kepada mereka sebelum itu dan kita mengeluarkan PO baru setelah itu.

[...]

Tapi apa yang kami ingin tekankan di sini, di sini adalah di mana kelewatan tersebut disebabkan oleh pengilang ataupun pembekal dan sebelum itu adalah kelulusan model yang telah diluluskan oleh Kerajaan.”⁴⁷

“Encik Mohamed Shaheeran Jalalludin [SPANCO]: Seterusnya agihan kepada pembekal untuk penghantaran kenderaan ke Sabah,

⁴⁶ Prosiding PAC Bil. 8(c), 18 November 2025, muka surat 6

⁴⁷ Prosiding PAC Bil. 8(c), 18 November 2025, muka surat 47

Sarawak. Yang ini juga tergantung kepada jadual perkapalan dan juga situasi-situasi tertentu. Contohnya pada penghujung tahun lepas, awal bulan November, sebahagian besar daripada penghantaran kenderaan konsesi ke Sabah, Sarawak telah terganggu akibat daripada kebakaran yang telah berlaku dan setelah kebakaran itu selesai, kereta-kereta tersebut tidak dapat dikeluarkan daripada kargo dan terpaksa kami menunggu hampir lima bulan hanya untuk memastikan kenderaan tersebut boleh diperbaiki dan dibekalkan dan sebagainya.

Puan Teresa Kok Suh Sim [Naib Pengerusi PAC]: Boleh saya tanya kebakaran apa itu, kebakaran satu kapal itu?

Encik Mohamed Shaheeran Jalalludin [SPANCO]: Di dalam kapal tersebut sewaktu pelayaran dan kapal tersebut terpaksa patah balik. Dan disebabkan kes itu melibatkan kenderaan-kenderaan lain yang juga melibatkan kenderaan import, jadi pihak insurans terlibat, pihak berkuasa terlibat dan sebagainya. Ia merupakan salah satu kes yang agak besar pada tahun 2025 ini, Dato'.

Dato' Azman bin Haji Idris [SPANCO]: Kapal itu terbakar, YB. Tapi kereta kita ada yang affected, ada yang tak affected. Cumanya bila melibatkan insurans, syarikat kapal dan insurans tak bagi keluaran kereta itu. Kita tak boleh nak buat pembaikan pun sebab dia kena menilai dulu. Itu yang lima bulan.

Jadi, kalau jadi macam ini, macam manalah kami nak menyerahkan dalam tempoh 60 hari. So memang kalau carta alir ini tengok YB Pengerusi, memang 60 hari itu adalah satu tarikh atau tempoh yang tak ada orang pun mampu buat.”⁴⁸

iii. Pihak SPANCO telah menganalisis 1,035 notis penalti daripada MINDEF dan KKM, di mana:

- a) Sebanyak 493 kes masih berada di bawah tempoh Perjanjian Tahap Perkhidmatan (*Service Level Agreement*, SLA) kontrak iaitu 60 hari bekerja selepas tarikh tamat tempoh pajakan kenderaan lama;
- b) Selebihnya disebabkan pesanan kementerian lewat dihantar (kurang 6 bulan dari tarikh pajakan tamat);
- c) 75 buah kenderaan lewat dibekalkan oleh pengilang; dan
- d) Gangguan sistem dalaman SPANCO telah melambatkan pengeluaran pesanan pembelian kepada pembekal.

“Encik Mohamed Shaheeran Jalalludin [SPANCO]: [...] Okey, daripada 1,035 notis tuntutan yang kami terima, kami telah melakukan analisa dan secara asasnya, terdapat daripada analisa yang telah dilakukan, ada terdapat tiga sebab ataupun faktor yang telah mengakibatkan ataupun yang telah kami berjaya kenal pasti, ya. Dan, sebahagian besarnya adalah 493 daripada 1,035 tersebut sebenarnya pembekalan tersebut ataupun pembekalan kenderaan konsesi tersebut telah berlaku atau dilakukan dalam tempoh SLA (*Service Level Agreement*) yang telah dipersetujui iaitu dalam tempoh 60 hari bekerja selepas tarikh tamat pajakan LAD.

⁴⁸ Prosiding PAC Bil. 8(c), 18 November 2025, muka surat 20-21.

Kedua ialah pesanan kenderaan yang telah kami terima daripada pihak kementerian terbabit adalah kurang daripada enam bulan daripada tarikh tamat pajakan kenderaan-kenderaan tersebut.

Ketiga adalah disebabkan oleh kelewatan daripada pembekal iaitu 75 kenderaan atau 75 kes, dan kami akui juga iaitu yang keempat, kelewatan tersebut berlaku akibat daripada kelewatan pengeluaran PO kepada pengilang yang berlaku pada ketika itu kerana sistem upgrade yang telah berlaku pada ketika pesanan kenderaan tersebut dikemukakan pada kami.

Dan kelewatan itu telah menyebabkan pesanan belian kepada pihak pengilang juga lewat dikemukakan kepada mereka.”⁴⁹

6. PENEMUAN PAC

6.1. Kelemahan Sistem Pengurusan Secara Manual (Pra-2025)

Sebelum pelaksanaan sistem digital yang dikemas kini pada 1 Januari 2025, pengurusan pendaftaran dan pemantauan kenderaan konsesi di peringkat MOF dan kementerian pengguna sebahagian besarnya dilakukan secara manual melalui Sistem e-Kereta 1.0. Sistem ini berpandukan struktur Perjanjian CA1 lama, tidak fleksibel untuk membolehkan pengemaskinian maklumat pesanan secara *real-time* dan perlu dibuat secara manual melibatkan 15,000 kenderaan, serta tidak mempunyai fungsi-fungsi seperti pengesanan dan makluman automatik bagi kelewatan, tamat tempoh pajakan, serta lokasi keberadaan kenderaan. Kelemahan integrasi digital antara sistem manual MOF dengan platform pengurusan kenderaan SPANCO telah mewujudkan rantai kelewatan dalam pengeluaran pesanan pembelian (*Purchase Order*, PO) kepada pengilang kenderaan.

“Mohd Razif bin Abdul Rahman [MOF]: Dulu kita panggil Sistem e-Kereta 1.0 lah so dia punya servis dia ikut klausa CA1 which is very straightforward punya klausa. Then what happened, those day macam yang kita bentang hari itu ada keadaan VO dikeluarkan tak boleh nak buat pindaan melalui sistem. So kena buat manual. So, so nak uruskan 12,000, 15,000 car manual those days quite challenging-lah.”⁵⁰

“Mohd Razif bin Abdul Rahman [MOF]: Sistem baharu yang kita efektif 1 Januari ini, 1 Januari 2025 bersama dengan fleet management system. So, memang cater kelima-lima isu yang dibuat teguran oleh Jabatan Audit Negara lah. Pengesanan kelewatan, notifikasi kelewatan, pengesanan kenderaan, rekod kenderaan-kenderaan ikut lokasi keberadaan by kementerian.

So, dengan satu proper dashboard itu, so bermula daripada tahun ini memang saya boleh control, kita boleh tengok by kementerian. By kementerian, dan by individu. So, kalau si official

⁴⁹ Prosiding PAC Bil. 8(c), 18 November 2025, muka surat 41.

⁵⁰ Prosiding PAC Bil. 8(b), 17 November 2025, muka surat 37-38

punya itu, kita boleh tahu siapa pengguna sebelum ini, termasuk maklumat saman. Termasuk maklumat saman, kesalahan lalu lintas dan sebagainya.”⁵¹

“Datuk Dr. Shahrazat binti Haji Ahmad [MOF]: [...] Isu kelewatan penggantian memang dalam pandangan kami, sebab pada last year bila kita tengok isu penggantian lambat. Isu penggantian lambat disebabkan itulah pada tahun lepas kita mulakan bagaimana prosesnya untuk semua kementerian lebih alert untuk mula proses VO itu lebih awal.

Itulah yang kita mula sistem eKereta dengan sistem di SPANCO, kita daripada last year lagi cuba untuk di-integrate dan berjaya dibuat. Tetapi isu yang dibangkitkan oleh audit adalah penalti yang tidak dikutip. Isu kelewatan kami dah kenal pasti dan itu antara langkah kami integrate-kan sistem eKereta dengan sistem SPANCO untuk kita dapat makluman yang lebih awal untuk 15,000 kereta yang ada dalam fleet.”⁵²

6.2. Kegagalan Mengedarkan Kontrak dan Kurang Kefahaman Kementerian Pengguna

Antara punca kelewatan penguatkuasaan pengenaan penalti lewat adalah disebabkan kegagalan MOF mengedarkan salinan penuh atau perincian klausa kontrak CA2 kepada kementerian dan agensi pengguna pada peringkat awal kuat kuasa perjanjian. Akibatnya, kementerian dan agensi pengguna berada dalam keadaan tidak tahu bahawa tanggungjawab untuk memulakan dan mengira tuntutan penalti kelewatan pembekalan kenderaan baharu terletak di bawah bidang kuasa masing-masing. Kementerian dan agensi pengguna hanya mengeluarkan notis penalti secara konsisten bagi kes kegagalan menyiapkan penyelenggaraan kenderaan dalam tempoh yang ditetapkan.

“Encik Thean Ming Fatt [MOF]: [...] Untuk jawab soalan YB, memang ada dua jenis tuntutan yang perlu dikeluarkan. Kalau untuk Kereta Rasmi Kerajaan, tuntutannya kenderaan rasmi jawatan yang digunakan oleh timbalan-timbalan menteri, menteri, JUSA C ke atas, tuntutannya patut dikeluarkan oleh MOF. Untuk kereta yang selain daripada KRJ, tuntutan patut dikeluarkan oleh kementerian masing-masing. Kementerian pengguna lah.

So, seperti sedia maklum dalam I think dalam persidangan semalam pun, kementerian memaklumkan, mereka tidak mengetahuinya sebab salinan kontrak kita belum edarkan lagi pada masa itu. So, mereka tak — Saya rasa mereka tidak tahu tanggungjawab untuk mengeluarkan notis. Itu sahaja.

Puan Teresa Kok Suh Sim [Naib Pengerusi PAC]: Oh. Ada sesiapa mahu buat tambahan? [Ketawa]

Encik Thean Ming Fatt [MOF]: Selepas ini, sebab kita dah edarkan salinan kontrak tersebut yang berkaitan dengan tanggungjawab kementerian yang pengguna lah. So, saya rasa selepas ini masalah ini tidak akan timbul lah.”⁵³

“Puan Siti Salmiah binti Hashim [KKM]: Memang kementerian kena buat tuntutan penalti. Cumanya klausa awal berkenaan dengan perjanjian itu, semua kementerian tidak

⁵¹ Prosiding PAC Bil. 8(b), 17 November 2025, muka surat 45

⁵² Prosiding PAC Bil. 8(a), 3 November 2025, muka surat 24

⁵³ Prosiding PAC Bil. 8(c), 18 November 2025, muka surat 17

dimaklumkan. Jadi, kita tak dapat nak kira macam mana nak buat tuntutan tersebut. Terima kasih.”⁵⁴

“Encik Thean Ming Fatt [MOF]: [...] Tapi untuk pesanan kelewatan ini, ya lah, tapi untuk kerja-kerja pembaikan, kementerian memang maklum. *That’s why* ada lah memang mereka akan keluarkan notis untuk kelewatan servis yang dibuat oleh SPANCO. Itu memang ada. Sebab memang kita ada edarkan surat edaran kepada kementerian untuk mengenakan kelewatan lah jika SPANCO gagal siapkan servis yang dalam tempoh yang ditetapkan. I think semalam kita pun ada maklumkan.

Daripada lapan jenis servis yang kita tetapkan, lima jenis servis yang ada kelewatan, kementerian memang mengeluarkan notis secara konsisten dan SPANCO dah bayar jumlah denda yang dikenakan.”⁵⁵

6.3. Kesilapan Taksiran "Trigger Point" Tarikh Mula Pengenaan Penalti Lewat dalam Pekeliling MOF

Surat edaran MOF bertarikh 11 Ogos 2023 yang dijadikan asas pengauditan oleh Jabatan Audit Negara tidak mencerminkan intipati perjanjian CA2 yang sebenar kerana meletakkan pengiraan tempoh 60 hari pembekalan kenderaan bermula secara mandatori dari tarikh pesanan kenderaan (VO) dikeluarkan, dan bukan daripada tarikh tamat pajakan.

Akibatnya, sekiranya kementerian atau agensi pengguna menghantar pesanan penggantian lebih awal daripada 6 bulan sebelum tarikh pajakan tamat, penalti lewat pembekalan mula dikira dalam sistem walaupun kenderaan lama masih digunakan dan belum tamat pajakan. Walau bagaimanapun, perkara ini telah dibetulkan oleh pihak MOF melalui surat edaran baharu bertarikh 15 Mei 2025.

“Encik Mohamed Shaheeran Jalalludin [SPANCO]: Okey, terima kasih. So, jadi kami teruskan kepada surat-surat edaran ya. Yang ini adalah kenapa kami ingin buat recap sedikit tentang ini kerana ini adalah trigger point kepada dapatan audit yang diadakan baru-baru ini.

Dapatan audit yang telah dikemukakan baru-baru ini adalah bersandarkan daripada surat edaran yang ini yang bertarikh 11 Ogos 2023 di mana kalau kami boleh tarik perhatian YB-YB sekalian ke halaman kedua yang mengatakan, “Perlu memastikan kenderaan gantian bagi menggantikan kenderaan yang tamat pajak atau pajakan dihantar oleh SPANCO tidak melebihi 60 hari bekerja daripada tarikh pesanan kenderaan ataupun VO dikeluarkan”. Yang ini yang ada kekeliruan ataupun salah tafsir yang kami maksudkan tadi.

Kerana apabila ini berlaku, laporan penemuan audit pada bulan Jun 2025 adalah bersandarkan kepada surat edaran ini. Bila bersandarkan kepada poin yang baru dinyatakan tadi, terdapat kekeliruan maklumat kerana sekiranya trigger point tersebut bermula dari tarikh pesanan kenderaan itu dikemukakan berbanding dengan tarikh tamat pajakan kenderaan tersebut yang mungkin satu tahun atau enam bulan selepas itu, yang itu adalah tidak wajar untuk dikenakan atau dijadikan sebagai SLA ataupun dikenakan penalti.

⁵⁴ Prosiding PAC Bil. 8(b), 17 November 2025, muka surat 22

⁵⁵ Prosiding PAC Bil. 8(c), 18 November 2025, muka surat 17-18

Jadi, surat edaran yang dikeluarkan ini adalah bukan a true reflection of the concession agreement dan terma sebenar di dalam perjanjian konsesi tidak ditunjukkan ataupun tidak tepat di dalam surat edaran ini. Jadi, selepas itu apabila kami dapat tahu tentang perkara ini, kami telah kemukakan maklum balas kepada Kementerian Kewangan untuk menambahbaikkan surat edaran tersebut, yang warna kuning itu seperti yang dipaparkan di skrin di hadapan bagi menggunakan trigger point yang berbeza bagi program penggantian iaitu sekiranya program penggantian kenderaan tersebut ataupun pesanan kenderaan tersebut dikemukakan selepas tarikh pajakan tersebut berakhir. Jadi, trigger point baharu yang perlu digunakan ialah tarikh VO.

Tetapi sekiranya VO ataupun pesanan kenderaan tersebut dihantar enam bulan sebelum, jadi trigger point untuk penggantian tersebut atau SLA tersebut ialah pada tarikh tamat pajakan kereta tersebut. Jadi, whichever comes later maksudnya. Yang itu yang telah di — Selepas itu Kementerian Kewangan telah mengambil langkah proaktif dan telah mengeluarkan surat edaran baharu bertarikh 15 Mei 2025 dan telah mengambil kira maklum balas yang telah dikemukakan kepada Kementerian Kewangan. So, jadi berdasarkan itu kami berasaskan dapatan audit yang telah dikeluarkan bersandarkan surat edaran yang lama iaitu bertarikh 11 Ogos adalah tidak tepat sama sekali.”⁵⁶

Penggantian kenderaan sepatutnya bermula pada tarikh tamat pajakan, dan bukannya 60 hari selepas tarikh pesanan kerana ia akan menyebabkan berlakunya lebihan kenderaan sekiranya pesanan dibuat lebih daripada 60 hari sebelum pajakan tamat.

6.4. Masalah Logistik Domestik dan Kekangan oleh Agensi Lain

Proses penyerahan kenderaan yang telah siap dipasang turut terjejas oleh kelemahan logistik dan birokrasi agensi penguatkuasaan Kerajaan yang di luar kawalan syarikat konsesi. Antaranya:

6.4.1. Bekalan Cukai Jalan

Pendaftaran lesen kenderaan perdagangan SPANCO bagi kenderaan pajakan Kerajaan tertangguh sehingga 34 hari selepas penerimaan dokumen pendaftaran kenderaan daripada pengilang disebabkan ketiadaan stok kertas cukai jalan di seluruh negara yang perlu dikeluarkan oleh Jabatan Pengangkutan Jalan (JPJ).

*“**Encik Mohamed Shaheeran Jalalludin [SPANCO]:** [...] Untuk menjawab soalan YB Wangsa Maju tadi, tak ada sebab kenapa kami nak melengah-lengahkan pendaftaran ataupun penyediaan kereta ini sebab kalau boleh kami terima pesanan itu hari ini, kalau boleh besok nak daftar. Sebab lagi lambat kami daftar atau sediakan kenderaan tersebut, lagi lambat collection yang kami boleh dapat daripada pihak Kerajaan atau kementerian yang terbabit.*

Okey setelah itu, 34 hari setelah itu baru kami dapat cukai jalan dicetak daripada pihak JPJ. Pada ketika itu, pihak JPJ di seluruh negara, terdapat masalah stock road tax. Road

⁵⁶ Prosiding PAC Bil. 8(c), 18 November 2025, muka surat 31-32

tax tak ada stok pada ketika itu, nationwide. It was a nationwide issue dan biasanya apa yang berlaku bila kami menghantar dokumen pendaftaran sehari atau dua hari selepas itu, kita akan menerima road tax, insurance life dan kita boleh agihkan kereta-kereta tersebut.

Tetapi pada ketika itu, disebabkan ketiadaan stok cukai jalan di satu negara, ia telah mengambil masa 34 hari. Dan setelah itu, satu hari selepas itu, akaun pukal diwujudkan oleh Kementerian Kesihatan dan kita terus serahkan kereta kepada pengguna.”⁵⁷

6.4.2. Pembelian nombor plat kenderaan

Urusan pembelian nombor plat kenderaan terutamanya bagi kenderaan untuk kegunaan menteri boleh mengambil masa berbulan-bulan khususnya bagi siri nombor kenderaan yang belum dikeluarkan oleh JPJ.

“Dato’ Azman bin Haji Idris [SPANCO]: Tak adalah. Itu kapal terbakar contoh saja YB, contoh saja. Dia banyak yang berlaku. Contohnya kalau kereta kita dah bagi untuk satu Menteri lah contoh. Kereta dah siap, tapi Menteri itu kata saya nak beli nombor, nombor kenderaan. Nombor kenderaan itu lagi tiga bulan baru keluar, baru boleh diambil di JPJ. Dia belum running. Jadi, kami terpaksa tunggu lah. Itu antara contoh lain lah.”⁵⁸

6.4.3. Pelepasan Kastam

Urusan permohonan pengecualian cukai kereta import dan proses teknikal antara pengilang dengan Jabatan Kastam Diraja Malaysia mengambil masa antara 30 hingga 50 hari, yang secara langsung memberi kesan terhadap peruntukan tempoh 60 hari pembekalan kenderaan.

“Mohd Razif bin Abdul Rahman [MOF]: [...] And then pada tahun 2019, bila — untuk mengelakkan isu-isu bila kebergantungan kepada satu pembekal ia memberi disruptive kepada kementerian tak ada alternatif. So, bila kita introduce-kan Honda dan Perodua then come another new issue dari segi proses apa orang kata pengecualian cukai dan sebagainya. Dari segi technical part antara Perodua dengan Kastam. Those tax issues pun hendak ambil masa dekat 30 ke 50 hari.

So, 60 hari pun dah lari dah dekat situ. And then, pendaftaran nombor dah sebagainya so those are main issues yang kita tengah overcome dari segi takrifan itu, Yang Berhormat.”⁵⁹

6.5. Prosiding Mahkamah ke atas SPANCO

SPANCO kini terlibat dalam proses undang-undang di mahkamah bagi dua kes iaitu:

⁵⁷ Prosiding PAC Bil. 8(c), 18 November 2025, muka surat 42

⁵⁸ Prosiding PAC Bil. 8(c), 18 November 2025, muka surat 22

⁵⁹ Prosiding PAC Bil. 8(b), 17 November 2025, muka surat 38-39

- a. Kes semakan kehakiman (*judicial review*) yang dikemukakan oleh Syarikat Cekap Urus Sdn Bhd (Konsortium Berjaya-Naza) iaitu syarikat tempat pertama yang memenangi RFP terhadap Kerajaan Malaysia dan MOF atas pembatalan Surat Niat perolehan kontrak konsesi kedua. SPANCO merupakan defendan ketiga dalam kes ini.
- b. Kes jenayah di bawah siasatan Suruhanjaya Pencegahan Rasuah Malaysia (SPRM) berhubung dakwaan Pengerusi SPANCO, Tan Sri Robert Tan Hua Choon memperdayakan Kerajaan mengenai syarat pematuhan kuota ekuiti pegangan 30% saham Bumiputera bagi mendapatkan tender kontrak pembekalan kenderaan konsesi.

“Tuan Chang Ching [SPRM]: Selamat petang Yang Berhormat Pengerusi. Biasanya SPRM itu siasat itu hari itu isu adalah berkaitan dengan yang pemegang saham SPANCO yang di bumiputera yang di bawah 30 percent itu, yang fasal kes itu.

Datuk Wira Hajah Mas Ermieyati binti Samsudin [Pengerusi PAC]: Oh, yang itulah, yang itu sahaja.

Tuan Chang Ching [SPRM]: Ya, yang itu, ya.

Datuk Wira Hajah Mas Ermieyati binti Samsudin [Pengerusi PAC]: Maksudnya memang dah ada siasatan.

Tuan Chang Ching [SPRM]: Yes, yang di mana yang untuk SPANCO itu yang kita pun dakwa di mahkamah dah. So, masih dalam proses prosiding mahkamah. Terima kasih.

Dato’ Wira Dr. Ku Abd Rahman bin Ku Ismail [Ahli PAC]: Jadi SPRM dah buat siasatan lah tapi isu yang berbeza lah.

Tuan Chang Ching [SPRM]: Ya, isu berbeza.

Dato’ Wira Dr. Ku Abd Rahman bin Ku Ismail [Ahli PAC]: So, ia punya keputusan tak tahu lagi lah?

Tuan Chang Ching [SPRM]: Masih dalam prosiding mahkamah.

Dato’ Wira Dr. Ku Abd Rahman bin Ku Ismail [Ahli PAC]: Ia mengenai saham lah?

Tuan Chang Ching [SPRM]: Yes, fasal bumiputera punya pegangan saham. Terima kasih, Pengerusi.”⁶⁰

“Puan Teresa Kok Suh Sim [Naib Pengerusi PAC]: Pengerusi, saya nak tanya apa yang kita baca dalam media ialah Tan Sri Vincent Tan sangat marah selepas konsortiumnya hilang peluang untuk menguruskan konsesi kenderaan kerajaan. So, beliau tuduh kepada kerajaan sebenarnya telah bagi dia letter of intent pada 2018-2019 yang mana dia sepatutnya dapat award ini tetapi selepas itu ia ditarik balik.

So, selepas itu dia saman kerajaan dan juga SPANCO ke mahkamah, kan? So, actually what’s happening? [Ketawa] Apa yang berlaku?

⁶⁰ Prosiding PAC Bil. 8(a), 3 November 2025, muka surat 37-38

Datuk Dr. Shahrazat binti Haji Ahmad [MOF]: Tindakan mahkamah to be exact pihak disaman yang pertama ialah Kerajaan Malaysia, yang kedua Kementerian Kewangan, yang ketiga ialah SPANCO. Perjalanan proses perundangan masih berjalan.”⁶¹

“Dato’ Azman bin Haji Idris [SPANCO]: Dia ada dua kes di court. Satu adalah judiciary review yang mana company yang dapat awal itu dia memohon untuk melihat apakah penolakan ataupun penamatan dia itu just ataupun tidak just. Dua-dua syarikat telah mengemukakan affidavit. Bukan syarikat sahaja, sebabnya sebenarnya judicial review itu syarikat itu dia kepada Kerajaan, kita adalah defendan yang ketiga. So, kes itu telah— bukan telah, sedang berjalan tapi dia postponed. Jadi, tarikh paling awal adalah 23 Januari tahun depan. [Dicelah] 13 Januari tahun depan.

Kes yang kedua adalah berkenaan dengan saman kepada Tan Sri Robert berkenaan dengan tuduhan mengatakan SPANCO menipu dari segi shareholding untuk— bukan menipu, memperdaya untuk mendapatkan kontrak. Kes itu sedang berjalan dan nak komen banyak pun tak boleh juga.

Tuan Ir. Ts. Zahir bin Hasan [Ahli PAC]: When is the next apa ini?

Dato’ Azman bin Haji Idris [SPANCO]: Next hearing will be on the 27th of November.

Encik Ng Wai Thong: 26th and 27th November. [Berucap tanpa menggunakan pembesar suara]

Dato’ Azman bin Haji Idris [SPANCO]: 26th and 27th November. Haah. Tapi dia dah banyak sesi dan banyak pun telah dipanggil. Cumanya, saya boleh lah update sikit lah kalau YB berkenan nak tahu, kan? Dia berkait rapat dengan entiti 30 persen bumiputera. Tetapi bila dilihat dari segi agreement dan dari segi tender, elemen 30 persen itu bumiputera itu tak ada dalam syarat. Jadi, bila tak ada dalam syarat, bagaimanakah dikatakan bahawa kami menipu atau memperdaya Kerajaan? Jadi, dia ada pandangan yang berbeza di situ lah.”⁶²

⁶¹ Prosiding PAC Bil. 8(a), 3 November 2025, muka surat 39

⁶² Prosiding PAC Bil. 8(c), 18 November 2025, muka surat 55

***RUMUSAN & SYOR
JAWATANKUASA KIRA-KIRA WANG
NEGARA (PAC) PARLIMEN***

7. RUMUSAN PAC

7.1. Kelemahan Pengurusan Kontrak Konsesi

Terdapat kelemahan dari segi pengurusan kontrak di bawah Perjanjian Konsesi CA2 khususnya pada fasa awal tempoh kuat kuasa kontrak. Jurang komunikasi antara MOF dengan kementerian dan agensi pengguna, kecelaruan dalam takrifan tempoh mula pengenaan penalti, dan kegagalan pengedaran dokumen kontrak kepada kementerian dan agensi pengguna telah menyebabkan Kerajaan lewat untuk mengutip penalti kelewatan pembekalan bernilai jutaan ringgit.

7.2. Perbezaan Pengiraan Nilai Penalti

PAC mengambil maklum terdapat perbezaan ketara antara anggaran penalti asal kiraan audit (RM54.51 juta) dengan amaun yang disemak bersama kementerian dan agensi pengguna bernilai RM18.7 juta bagi 27 kementerian (tidak termasuk KDN). Semakan lanjut oleh jawatankuasa yang ditubuhkan MOF mendapati sebahagian kelewatan adalah dipengaruhi oleh kelemahan pengurusan Kerajaan sendiri seperti perubahan varian model kenderaan, birokrasi agensi Kerajaan, pendaftaran nombor khas kenderaan, keperluan pemasangan peralatan khusus operasi, serta bencana luar jangka seperti kebakaran kapal kargo pengangkut kenderaan, yang mana di bawah klausa perjanjian CA2 mengecualikan SPANCO daripada dikenakan penalti.

7.3. Kerugian Kos Lebihan Pajakan Kenderaan Tamat Tempoh

Pembaziran wang Kerajaan berjumlah RM28.79 juta telah berlaku akibat kelewatan program penggantian kenderaan yang telah tamat tempoh pajakan. Disebabkan kenderaan baharu lewat tiba, kementerian dan agensi pengguna terpaksa meneruskan pajakan sewaan lama bagi 5,323 buah kenderaan melebihi tempoh 48 hingga 60 bulan asal. Ini menyebabkan Kerajaan terpaksa membayar kos sewaan tetap bulanan penuh beserta kadar kos penyelenggaraan bulanan (*repairs and maintenance*) pada kadar kemuncak tahun kelima dan keenam (*step-up basis*) yang jauh lebih mahal, berbanding jika kenderaan digantikan dengan kenderaan baharu yang mempunyai kos penyelenggaraan tahun pertama yang jauh lebih rendah.

7.4. Impak Operasi Agensi Kerajaan

Kelewatan pembekalan kenderaan khususnya Kenderaan Rasmi Jawatan (KRJ) iaitu kenderaan kegunaan menteri dan pegawai kanan tidak menjejaskan fungsi utama penyampaian perkhidmatan awam dan keselamatan negara secara kritikal. Walau bagaimanapun, kelewatan penggantian KRJ telah mengakibatkan kementerian dan agensi pengguna terpaksa menanggung kos implikasi kewangan luaran tambahan yang tidak perlu melalui penyewaan kereta luar komersial menggunakan peruntukan sedia ada (OS) kementerian atau agensi.

8. SYOR PAC

PAC menggesa penambahbaikan dan reformasi berkaitan pengurusan kenderaan Kerajaan seperti berikut:

8.1. Meminda Kontrak melalui Perjanjian Tambahan bagi Mengurangkan Kadar Pajak Kenderaan Tamat Tempoh

MOF menerusi jawatankuasa yang ditubuhkan perlu memasukkan penambahbaikan yang telah dikenal pasti ke dalam Perjanjian Tambahan (*Supplementary Agreement*) bersama SPANCO dan seterusnya memuktamadkannya secepat mungkin agar kadar pajak bulanan tidak dikenakan bagi mana-mana kenderaan konsesi yang telah tamat tempoh pajak tetapi terpaksa terus digunakan oleh kementerian atau agensi pengguna akibat kelewatan pembekalan kenderaan baharu.

Langkah ini penting bagi menghalang syarikat konsesi daripada terus menikmati keuntungan berganda atas kenderaan yang kos modal asalnya telah pun diperoleh sepenuhnya (*fully recouped*) dalam tempoh 4 hingga 5 tahun pertama.

8.2. Mengkaji dan Menyesuaikan Tempoh Perjanjian Tahap Perkhidmatan (SLA) Mengikut Realiti Amalan Industri

MOF perlu meminda ketetapan tempoh pembekalan 60 hari bekerja di dalam syarat kontrak sedia ada serta garis panduan Pekeliling WP4.1 (Pengurusan Kenderaan Kerajaan) untuk diselaraskan dengan norma dan keupayaan sebenar industri pembuatan automotif semasa.

Penetapan tempoh pembekalan baharu perlu turut mengambil kira faktor-faktor seperti perubahan varian kenderaan, tempoh pemprosesan kastam dan pendaftaran kenderaan, pemasangan peralatan operasi khusus, serta faktor geografi terutamanya bagi serahan kenderaan ke Sabah dan Sarawak bagi mengelakkan pengenaan penalti yang tidak wajar di masa hadapan.

8.3. Memastikan Keberkesanan Pengoperasian Penuh Digitalisasi Sistem e-Kereta 2.0

MOF perlu memastikan pelaksanaan Sistem e-Kereta 2.0 yang telah diintegrasikan secara langsung dengan platform digital SPANCO Fleet Online berkuat kuasa 1 Januari 2025 dipantau dan digunakan sepenuhnya oleh semua kementerian dan agensi pengguna. Sistem ini perlu mengeluarkan notifikasi amaran awal secara automatik enam bulan sebelum tarikh tamat tempoh pajakan kenderaan kepada pengguna, sekali gus memastikan permohonan pesanan kenderaan dibuat dalam tempoh yang sepatutnya.

8.4. Menyelesaikan Proses Semakan Data dan Kutipan Baki Penalti Lewat

Jawatankuasa Kerja Penalti MOF perlu menyegerakan tindakan pengauditan dan pengesahan data baki hari kelewatan pembekalan bagi semua kementerian dan agensi pengguna terutamanya Kementerian Dalam Negeri (KDN) yang melibatkan hampir 3,000 buah kenderaan di bawah seliaan logistik PDRM.

MOF perlu memuktamadkan amaun denda lewat ini agar Surat Tuntutan Penalti (*Notice of Demand*) rasmi dapat dikemukakan kepada syarikat konsesi secepat mungkin.

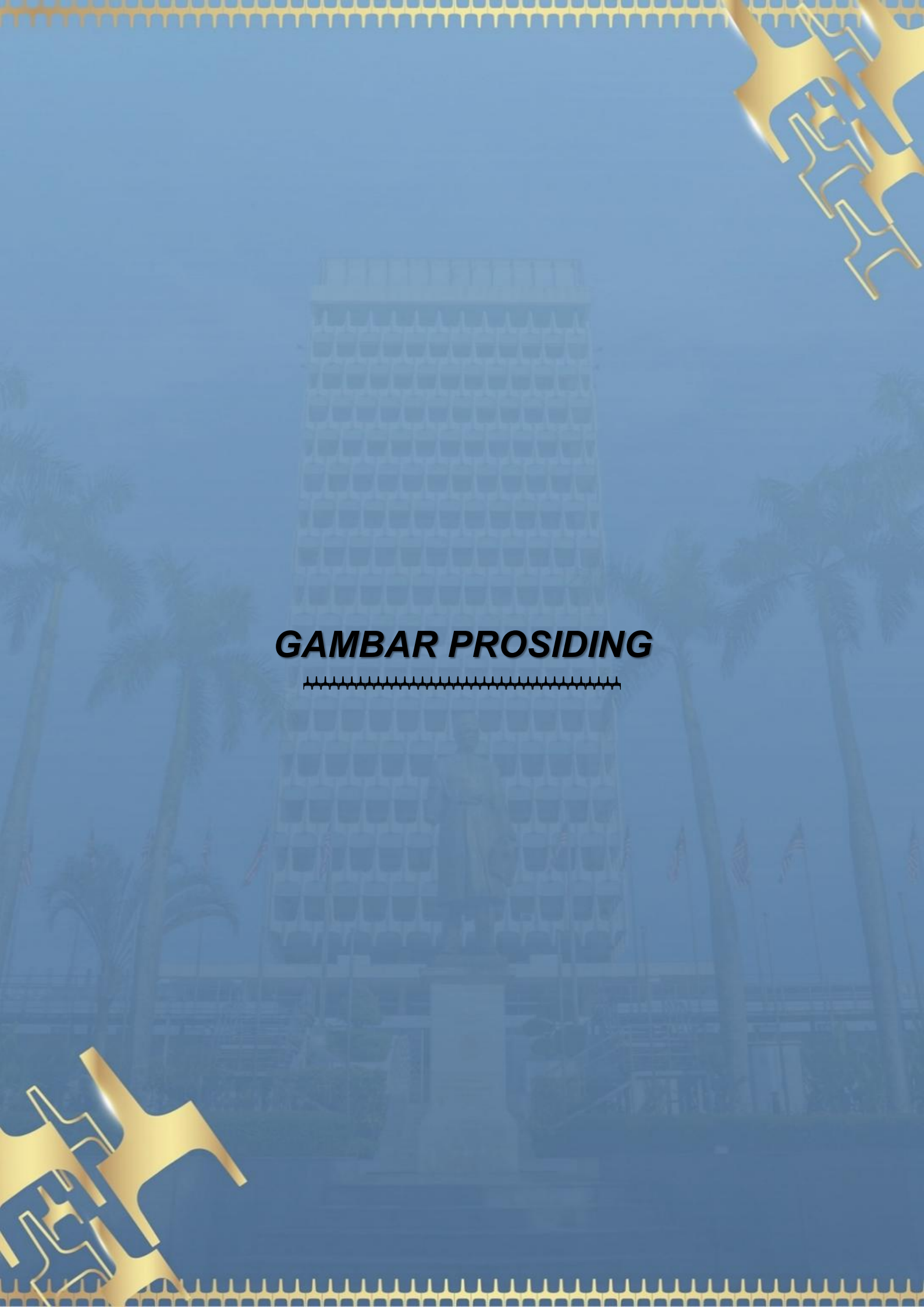
8.5. Meneroka Dasar "*Multi-Supplier*" dan Model Alternatif Pengurusan Fleet Masa Depan

MOF dan UKAS perlu menjalankan kajian yang komprehensif bagi meneroka keberkesanan model pengurusan alternatif seperti sistem pembekal *fleet* pelbagai (*multi-supplier fleet management*). Kajian ini hendaklah menilai potensi penjimatan kos dan kecekapan penyampaian

perkhidmatan berbanding model konsesi tunggal sedia ada yang mengikat Kerajaan sehingga tahun 2037.

Kerajaan juga perlu mempertimbangkan penyediaan opsyen beberapa model kenderaan alternatif bagi setiap kategori gred perjawatan, fungsi operasi dan jabatan bagi mengurangkan risiko kelompondan perkhidmatan sekiranya berlaku gangguan penamatan pengeluaran mengejut oleh pengilang automotif tunggal.

JAWATANKUASA KIRA-KIRA WANG NEGARA (PAC) PARLIMEN MALAYSIA

GAMBAR PROSIDING

Bilik Jaw
Blok Uta

- 31 Disember 2019:
2. Perjanjian konsesi diteruskan secara interim bagi tempoh setiap 6 bulan bermula 1 Januari 2019 sehingga 30 Julai 2022
3. Perjanjian konsesi baharu (CA2) ditandatangani pada 31 Januari 2022 dan berkuatkuasa mulai 30 Julai 2022 sehingga 30 Julai 2037

***LAPORAN PENYATA RASMI
(HANSARD)***

MALAYSIA

LAPORAN PROSIDING (HANSARD)

Isnin, 3 November 2025

Bil 8(a) / 2025

MESYUARAT JAWATANKUASA KIRA-KIRA WANG NEGARA

Prosiding:

**Pengurusan Kenderaan Kerajaan di bawah
Perjanjian Konsesi di bawah Kementerian Kewangan (MOF)**

Kementerian Kewangan Malaysia (MOF)

- (i) YBhg. Datuk Johan Mahmood Merican,
Ketua Setiausaha Perbendaharaan
- (ii) YBhg. Datuk Dr. Shahrazat binti Haji Ahmad,
Timbalan Ketua Setiausaha Perbendaharaan
(Sektor Pelaburan)
- (iii) Encik Alan bin Abdul Rahim,
Setiausaha Bahagian
(Bahagian Pengurusan Aset Awam)

**PENGGAL KEEMPAT
PARLIMEN KELIMA BELAS**

MESYUARAT JAWATANKUASA KIRA-KIRA WANG NEGARA

BILIK JAWATANKUASA 1,
PARLIMEN MALAYSIA, KUALA LUMPUR

ISNIN, 3 NOVEMBER 2025

AHLI-AHLI JAWATANKUASA

Hadir

YB. Datuk Wira Hajah Mas Ermieyati binti Samsudin [Masjid Tanah] - *Pengerusi*
YB. Puan Teresa Kok Suh Sim [Seputeh] - *Naib Pengerusi*
YB. Dato' Wira Dr. Ku Abd Rahman bin Ku Ismail [Kubang Pasu]
YB. Dato' Haji Adnan bin Haji Abu Hassan [Kuala Pilah]
YB. Dato' Mohd Isam bin Mohd Isa [Tampin]
YB. Dato Dr. Richard Rapu @ Aman anak Begri [Betong]
YB. Dr. Hajah Halimah Ali [Kapar]
YB. Tuan Ir. Ts. Zahir bin Hasan [Wangsa Maju]
YB. Tuan Haji Azli bin Yusof [Shah Alam]
YB. Tuan Ahmad Tarmizi bin Sulaiman [Sik]
YB. Tuan Sim Tze Tzin [Bayan Baru]

Tidak Hadir (*Dengan Maaf*)

YB. Datuk Ali anak Biju [Saratok]
YB. Tuan Syahredzan bin Johan [Bangi]
YB. Puan Vivian Wong Shir Yee [Sandakan]

URUS SETIA

Encik Mohd Sukri bin Busro [Ketua Penolong Setiausaha (Jawatankuasa Kira-kira Wang Negara), Parlimen Malaysia]
Encik Mohamad Tarmizi bin Ahmad (Penasihat Undang-Undang I (Pejabat Penasihat Undang-Undang) Parlimen Malaysia]
Puan Aidahanie binti Baharuddin [Penolong Setiausaha Kanan (Pejabat Jawatankuasa Kira-kira Wang Negara), Parlimen Malaysia]
Encik Muhammad Zydil Iman bin Zulkefli [Juruaudit (Pejabat Jawatankuasa Kira-kira Wang Negara), Parlimen Malaysia]
Puan Siti Noor Akmar binti Zulkafli [Juruaudit (Pejabat Jawatankuasa Kira-kira Wang Negara), Parlimen Malaysia]
Cik Farah binti Mohamed Rafiee (Penolong Setiausaha (Pejabat Jawatankuasa Kira-kira Wang Negara), Parlimen Malaysia]

HADIR BERSAMA

EX OFFICIO

Jabatan Perkhidmatan Awam (JPA)

Encik Johan Ariff bin Salim Khan [Penolong Pengarah (Perkhidmatan)]

Kementerian Kewangan Malaysia (MOF)

Puan Nadeema binti Kamaruddin [Ketua Penolong Setiausaha Kanan (Bahagian Kawalan Kewangan Strategik dan Korporat)]

Encik Nurul Allbiirr bin Nordin [Penolong Setiausaha Kanan (Bahagian Kawalan Kewangan Strategik dan Korporat)]

Suruhanjaya Pencegahan Rasuah Malaysia (SPRM)

Encik Arman bin Alies [Ketua Penolong Kanan Penguasa (Bahagian Siasatan)]

KPKPj Tuan Chang Ching [Ketua Penolong Kanan Pesuruhjaya (Bahagian Siasatan)]

Jabatan Audit Negara (JAN)

Puan Shabariah binti Ariffin [Timbalan Pengarah Audit (Sektor Audit Kewangan)]

Puan Nurhani binti Abdol Manap [Ketua Penolong Pengarah Audit (Sektor Audit Kewangan)]

Encik Mohd Shahrul Fadhli bin Mohd Nasir [Penolong Pengarah Audit Kanan (Sektor Audit Kewangan)]

Kementerian Ekonomi (KE)

Encik Ahmad Fareedzal bin Abu Bakar [Timbalan Pengarah (Bajet Pembangunan)]

Jabatan Akauntan Negara (JANM)

Puan Salwah binti Aris [Akauntan (Bahagian Perkhidmatan Operasi Pusat dan Agensi (BPOPA))]

SAKSI

Kementerian Kewangan Malaysia (MOF)

YBhg. Datuk Johan Mahmood Merican [Ketua Setiausaha Perbendaharaan]

YBhg. Datuk Dr. Shahrazat binti Haji Ahmad [Timbalan Ketua Setiausaha Perbendaharaan (Sektor Pelaburan)]

Encik Alan bin Abdul Rahim [Setiausaha Bahagian (Bahagian Pengurusan Aset Awam)]

Encik Thean Ming Fatt [Timbalan Setiausaha Bahagian (Bahagian Pengurusan Aset Awam)]

Encik Ahmad Farid bin Ahmad [Ketua, Seksyen Pengurusan Kenderaan (Bahagian Pengurusan Aset Awam)]

Encik Mohd Razif bin Abdul Rahman [Ketua Unit Dasar, Seksyen Pengurusan Kenderaan (Bahagian Pengurusan Aset Awam)]

LAPORAN PROSIDING

MESYUARAT JAWATANKUASA KIRA-KIRA WANG NEGARA

**BILIK JAWATANKUASA 1,
PARLIMEN MALAYSIA, KUALA LUMPUR**

ISNIN, 3 NOVEMBER 2025

Mesyuarat dimulakan pada pukul 2.48 petang

*[Yang Berhormat Datuk Wira Hajah Mas Ermieyati binti Samsudin
mempengerusikan Mesyuarat]*

Datuk Wira Hajah Mas Ermieyati binti Samsudin [Pengerusi PAC]:

Assalamualaikum warahmatullahi wabarakatuh dan salam sejahtera. Selamat petang saya ucapkan kepada semua yang hadir di hadapan PAC. Pada hari ini, semua Ahli Yang Berhormat, Ahli PAC Parlimen Kelima Belas, ahli-ahli ex officio dan hadir di hadapan PAC pada hari ini bagi prosiding pengurusan kenderaan kerajaan di bawah perjanjian konsesi. Ini adalah merupakan prosiding kali pertama dan ini adalah perkara di bawah yang termaktub di dalam Laporan Ketua Audit Negara yang baru dibentangkan baru-baru ini dan ia nya adalah di dalam punca kuasa PAC untuk perkara yang telah pun bangkit di dalam Laporan Ketua Audit Negara.

Untuk itu, hari ini yang hadir bersama dengan prosiding untuk hari ini adalah Yang Berbahagia Datuk Johan Mahmood Merican, Ketua Setiausaha Perbendaharaan. Terima kasih Yang Berbahagia Datuk hadir di hadapan PAC walaupun kita tahu jadualnya agak padat dan juga terpaksa memenuhi banyak tuntutan dan juga tanggungjawab yang perlu dipenuhi. Bersama kita juga Yang Berbahagia Datuk Dr. Shahrazat binti Haji Ahmad, selamat datang sekali lagi. TKSU Sektor Pelaburan MOF. Ingatkan tak berjumpa tapi berjumpa juga dan Encik Alan bin Abdul Rahim, Setiausaha Bahagian Pengurusan Aset Awam MOF dan semua yang hadir pada hari ini. Jadi, terima kasih kerana hadir. Tanpa membuang masa, saya difahamkan ada pembentangan yang akan diberikan oleh pihak MOF. Jadi, dengan ini saya persilakan, Datuk KSP.

Datuk Johan Mahmood Merican [Kementerian Kewangan Malaysia (MOF)]: *Bismillahirrahmanirrahim. Assalamualaikum warahmatullahi wabarakatuh*, salam sejahtera Yang Berhormat Datuk Wira Mas Ermieyati binti Samsudin, Pengerusi PAC, Yang Berhormat Ahli-ahli Jawatankuasa Kira-Kira Wang Negara, ex officio dan juga rakan-rakan saya daripada Kementerian Kewangan.

Yang Berhormat izinkan saya, saya akan minta Datuk Shahrazat membuat pembentangan. Tapi sebelum itu, terus kepada isu antara untuk dibincangkan seperti mana Yang Berhormat Pengerusi dah sebut dalam Laporan Jabatan Audit Negara baru-baru ini telah membangkitkan isu berhubung dengan penalti yang patut dikenakan atas pihak SPANCO atas kelewatan pembekalan kenderaan konsesi.

Kementerian Kewangan sebenarnya memandang serius perkara yang boleh dikata dari segi kekhilafan ataupun kekurangan berhubung dengan isu tersebut dan seperti mana yang akan dibentangkan, Kementerian Kewangan telah pun mengambil tindakan awal untuk mengenal pasti jumlah penalti yang patut dikenakan dan telah mengeluarkan surat tuntutan penalti kepada pihak SPANCO berhubung dengan kelewatan tersebut. Tapi untuk memperincikan perkara tersebut, saya serahkan kepada Datuk Shahrazat untuk buat pembentangan. Terima kasih.

Datuk Dr. Shahrazat binti Haji Ahmad [Kementerian Kewangan Malaysia (MOF)]: Terima kasih Datuk KSP. Yang Berhormat Pengerusi PAC, Timbalan Pengerusi, Ahli-ahli PAC, ex officio. Seterusnya saya akan membentangkan berkaitan dengan isu yang akan dibangkitkan.

Untuk makluman pembentangan MOF sediakan pada petang ini amat ringkas iaitu menjurus kepada *the way forward*, apa tindakan-tindakan yang telah MOF ambil susulan daripada teguran ataupun syor audit, tetapi sebelum itu ingin kami menyediakan ataupun membentangkan sedikit konteks supaya rekod *Hansard* dapat disediakan dengan sedikit latar belakang.

Untuk makluman kesemua Ahli-ahli Yang Berhormat, kontrak ataupun *concession* yang dalam perhatian ini adalah *concession* yang kedua iaitu *concession* yang kedua yang mana ia adalah susulan daripada *concession* yang pertama, juga ditandatangani oleh kerajaan bersama SPANCO. Dan apabila tamatnya *concession* yang pertama, telah dibuat tindakan prosedur untuk melantik ataupun menguruskan perolehan konsesi yang kedua iaitu telah dibuat bidaan ataupun *request for proposal* yang mana tujuh bakal *tenderer* telah pun mengambil bahagian. Tetapi dalam proses tersebut, terdapat beberapa sambungan ataupun kontrak secara interim dilaksanakan yang mana bagi tujuan untuk mengelak daripada terhentinya perkhidmatan *fleet* kenderaan yang juga melibatkan bukan sahaja kepada kenderaan yang disebut KRJ, kenderaan rasmi jabatan, juga kenderaan jabatan yang digunakan oleh polis dan sebagainya.

Jadi, ini adalah *timeline* di mana telah ada beberapa siri *interim agreement* sambungan sehinggalah kontrak yang kedua telah ditandatangani pada tahun 2022 untuk tempoh selama 15 tahun yang mana akan tamat pada tahun 2037 yang ditandatangani antara kerajaan dan juga SPANCO.

Konsesi yang kedua ini mengekalkan skop yang sama iaitu membekalkan kenderaan rasmi jawatan iaitu KRJ. Selepas ini saya akan sebut KRJ sahaja dan juga kenderaan jabatan (KJ). Yang keduanya diselenggarakan sepenuhnya kenderaan tersebut. Di samping itu menguruskan *fleet* kenderaan bagi pihak kerajaan.

Saiz *fleet* pula ia telah mengambil *novate* daripada saiz *fleet* daripada *concession* yang pertama, ditambah dengan perolehan-perolehan yang baharu, menjadikan bilangan *fleet* sehingga akhir September baru-baru ini berjumlah 15,536 yang mana merangkumi kesemua 28 kementerian dan juga agensi-agensi di bawah kementerian. Kos pajakan dia meliputi kos sewaan bulanan dan juga kos *repair, maintenance and ancillaries*. Selepas ini saya merujuk kepada kos *maintenance* sahaja.

Seterusnya, ini adalah rumusan audit. Saya tidak akan bercakap lanjut dengan rumusan audit. Antaranya rumusan audit telah membangkitkan beberapa perkara. Antaranya terdapat sebanyak 6,028 unit kenderaan yang dipesan ataupun dipesan melalui VO, lewat dibekalkan antara satu hari hingga 508 hari yang melibatkan 28 kementerian.

Susulan ini, kelewatan ini, laporan audit juga menyatakan bahawa sejumlah RM54.51 juta penalti tidak dikenakan dan tiada rekod menunjukkan notis tuntutan penalti bagi kelewatan pembekalan.

Seterusnya kenderaan yang telah tamat tempoh pajakan masih lagi digunakan dan juga pengiraan dianggarkan RM28.79 juta. Susulan daripada rumusan audit ini, audit telah membuat dua syor iaitu yang pertamanya supaya Kementerian Kewangan selaku pentadbir kontrak.

Untuk makluman, Kementerian Kewangan adalah pentadbir dan menguruskan kontrak tetapi dari segi pengurusannya adalah diberikan kepada semua kementerian-kementerian yang terlibat, yang menguruskan kenderaan *fleet* masing-masing. Syornya supaya Kementerian Kewangan mengambil tindakan anggaran penalti sebanyak RM54.51 juta ini dikuatkuasakan dan seterusnya penyelesaian isu penggantian.

Dua syor audit telah ada dalam laporan tersebut. Tindakan oleh kementerian. Yang pertama sebagai mana dimaklumkan oleh Datuk KSP tadi, memang betul. Tidak ada sebarang notis dikeluarkan oleh pihak kami sebagai pentadbir kontrak berkaitan dengan kelewatan tersebut. Dan berdasarkan kepada mesyuarat terakhir, *exit conference* bersama pihak audit. Dalam mesyuarat telah pun direkodkan supaya Kementerian Kewangan hendaklah memantau semua tuntutan penalti dan menilai semula pengiraan yang sepatutnya dikenakan kepada SPANCO.

Untuk makluman, di pihak Kementerian Kewangan, kami telah menubuhkan — sebenarnya sebelum *exit conference audit* berlangsung, kami telah pun ambil inisiatif lebih awallah semasa auditan itu dilaksanakan, dan kami melihat terdapat kekeliruan di pihak kami di mana tidak dikuatkuasakan notis kepada kelewatan itu, telah pun menubuhkan dua jawatankuasa sebenarnya.

Jawatankuasa pertama adalah Jawatankuasa yang dipengerusikan oleh SUB, Tuan Haji Alan. Jawatankuasa kedua dipengerusikan oleh saya sendiri. Jawatankuasa pertama untuk menilai penalti dan juga untuk setiap kenderaan dan mengikut kementerian. Jawatankuasa yang dipengerusikan oleh saya akan menilai rayuan jika ada dan juga bagi untuk tindakan penambahbaikan kepada kontrak-kontrak — *sorry*, penambahbaikan kepada *concession* kedua yang sedia ada. Sebelum... [Merujuk kepada *slaid pembentangan*]

Dari segi jawatankuasa pertama yang telah dipengerusikan oleh Tuan Haji Alan, sebanyak beberapa — tiga siri telah berlangsung bersama semua kementerian di mana semakan terhadap kesemua kelewatan ataupun VO-VO yang melibatkan kelewatan telah pun ditentukan bersama dengan pihak kementerian yang mana kami telah pun membuat pemutihan ataupun membuat verifikasi dengan semua kementerian melainkan yang masih lagi dalam tindakan adalah KDN. Sebab KDN melibatkan hampir 3,000 kenderaan yang melibatkan kenderaan polis, yang mengambil sedikit masa untuk dibuat penentusah tentang nilai penalti tersebut.

Tidak mengambil kira KDN, 27 kementerian telah pun kami muktamadkan nilai penalti. Penalti yang telah dimuktamad bersama pihak agensi adalah sebanyak RM18.7 juta. Maknanya kalau tengok situ *column* jumlah penalti kiraan audit, itu adalah kiraan audit. Jumlah yang terakhir itu ialah jumlah penalti disemak. Disemak bersama kementerian berdasarkan dokumen-dokumen dan juga susulan kepada *event of delay* itu, inilah jumlah yang telah dikenal pasti.

Untuk 28 kementerian ini, 26 kementerian telah pun kami keluarkan Notis Tuntutan berkaitan dengan penalti ini dan KDN yang kedua baru siap telah pun kami keluarkan Notis Tuntutan itu pada 22 Oktober. Tinggal lagi KDN belum siaplah.

■1500

Jadi, dua siri Notis Tuntutan telah dikeluarkan, 26 kementerian pada 3 Oktober dan JPM pada 22 Oktober. Susulan daripada Notis Tuntutan ini, berdasarkan kontrak, SPANCO dalam tempoh 14 hari perlu menjawab dan SPANCO telah pun menjawab untuk 26 kementerian dan ada jawapan balas dan itu akan dimasukkan dalam jawatankuasa rayuan yang akan dipengerusikan oleh saya. Jadi,

kita akan tinggal JPM dan KDN yang memerlukan tindakan susulan. Ini dari segi kenaikan tuntutan penalti.

Kedua. Okey, langkah penambahbaikan yang seterusnya selain daripada tindakan penalti yang kami telah kuatkuasakan. Untuk makluman Yang Berhormat Pengerusi dan ahli-ahli mesyuarat, itu adalah yang unit-unit yang telah dikenal pasti oleh pihak Audit Negara. Untuk *the way forward* mana-mana yang terkini yang sekarang ini, kami telah pun menguatkuasakan hak-hak kerajaan berdasarkan kontrak, notis yang dikeluarkan.

Untuk yang seterusnya, bilangan kenderaan masih lagi digunakan meskipun pajakan telah tamat tempoh. Terdapat beberapa sebab yang mana kenderaan itu masih digunakan terutamanya agak sukar untuk mendapatkan jenis-jenis kenderaan yang seumpama dengannya dan untuk itu MOF juga akur bahawa sememangnya kami perlu menilai kembali klausa dalam *agreement* berkaitan dengan pembayaran yang diteruskan selepas kontrak tamat. Mungkin dalam tempoh empat tahun itu syarikat-syarikat telah pun hampir *recoup* sepenuhnya kosnya dan sepatutnya boleh dibayar dalam amaun yang lebih kecil.

Itu telah pun kami— akan diambil tindakan oleh jawatankuasa yang dipengerusikan oleh saya iaitu melihat kembali klausa-klausa yang tidak menguntungkan kerajaan terutamanya bayaran pajakan selepas kontrak tamat sekiranya kenderaan masih lagi digunakan dan juga klausa berkaitan dengan pengiraan *repair and maintenance*, penentuan bagi kenderaan-kenderaan yang telah tamat pajakan. Itu dalam tindakan jawatankuasa yang dipengerusikan oleh saya.

Seterusnya Yang Berhormat Pengerusi dan ahli-ahli, *way forward* bagi pihak kami untuk penalti yang sedang diuruskan sekarang, dijangkakan sebab berdasarkan klausa kontrak, ia tidak boleh melebihi daripada *certain, certain* tempoh. Dijangkakan bahawa penyelesaian tuntutan akan dapat diselesaikan dalam tempoh yang tertunggak ya dan sebelum berakhirnya pada tahun semasa lah, Disember.

Jadi, untuk penambahbaikan kepada penggunaan kereta selepas tamat tempoh pajakan dan juga pembayaran pajakan untuk kenderaan yang tamat tempoh, akan kami pinda klausa yang berkaitan dan akan dimuktamadkan ada satu perjanjian yang *supplementary* yang berkaitan lah. Itu antara benda yang kita nampak, perkara yang tidak menguntungkan kerajaan berdasarkan klausa kontrak sedia ada yang mana kita terpaksa membayar jumlah yang sama berdasarkan tempoh empat tahun yang terakhir.

Ini Yang Berhormat Pengerusi, serba ringkas berkaitan dengan status semasa tindakan oleh Kementerian Kewangan berkaitan dengan dua syor yang telah dikemukakan oleh Laporan Audit Negara bagi pengurusan kenderaan. Terima kasih.

Datuk Wira Hajah Mas Ermieyati binti Samsudin [Pengerusi PAC]:

Terima kasih Yang Berbahagia Datuk Shahrazat untuk pembentangan itu tadi. Jadi, boleh tak jelaskan pada PAC supaya mendapat gambaran yang lebih jelas bagaimanakah *flow* misal kata untuk sebuah kementerian mendapatkan kenderaan? Boleh tak? Daripada *request* bagaimana daripada awal.

Datuk Dr. Shahrazat binti Haji Ahmad [MOF]: Boleh. Boleh Yang Berhormat. Itu saya menjangkakan bila datang sini banyak kali pengalaman, Yang Berhormat. [Ketawa] Jadi, sering kali...

Datuk Wira Hajah Mas Ermieyati binti Samsudin [Pengerusi PAC]: Awal lah. Dah siap awal.

Datuk Dr. Shahrazat binti Haji Ahmad [MOF]: *Spot* juga *question* lah apa benda yang nak ditanya. Jadi, soalan *spot* saya pertama muncul rupanya. [Ketawa]

Datuk Wira Hajah Mas Ermieyati binti Samsudin [Pengerusi PAC]: Itu maksudnya Datuk berpengalaman dalam PAC. Tahniah, tahniah. Okey, teruskan.

Datuk Dr. Shahrazat binti Haji Ahmad [MOF]: Jadi, saya dengan *team* juga, kami baca *that concession agreement*, *map out* dia punya *flow* kerja daripada awal VO dikeluarkan sehinggalah kenderaan itu diserahkan kepada pengguna. Dalam *flow* ini, ini semua adalah dibuat berdasarkan *concession agreement* sedia ada.

Datuk Wira Hajah Mas Ermieyati binti Samsudin [Pengerusi PAC]: Datuk, maksudnya ada VO itu ada eKereta itu yang diselenggarakan oleh MOF?

Datuk Dr. Shahrazat binti Haji Ahmad [MOF]: Ya.

Datuk Wira Hajah Mas Ermieyati binti Samsudin [Pengerusi PAC]: Okey. Maksudnya mana-mana kementerian boleh akses kepada...

Datuk Dr. Shahrazat binti Haji Ahmad [MOF]: Boleh, boleh. Untuk makluman Yang Berhormat, untuk VO, untuk pesanan kenderaan, bagi pesanan kenderaan kereta jabatan dibuat oleh kementerian masing-masing. Bagi pesanan kereta rasmi jawatan (KRJ) dibuat oleh MOF.

Jadi saya mengambil contoh *flow* untuk pembekalan kereta baharu lah, kereta baharu. Empat pihak terlibat: MOF; SPANCO; pembekal; kementerian/jabatan. Makna kementerian/jabatan pengguna lah. Saya mulakan dengan MOF sebab walaupun kenderaan jabatan itu VO dikeluarkan oleh kementerian masing-masing, tetapi kelulusannya dikeluarkan oleh MOF. Jadi, puncanya adalah MOF jugalah walaupun dikeluarkan oleh jabatan masing-masing.

Okey dia bermula daripada MOF— mula, pesanan VO lengkap, dimasukkan dalam sistem eKereta. eKereta itu sistem digunakan di Bahagian Pengurusan Aset Awam di MOF. Daripada situ kita akan semak dan cetak untuk disahkan, disediakan pesanan kenderaan dihantar kepada SPANCO. Itu adalah bilangan hari bekerja. Lepas SPANCO pula, SPANCO akan hantar kepada pembekal. Ini kalau *ideal case*

ya, *ideal case* hantar kepada pembekal, pembekal akan menerima PO dan seterusnya pembekal akan pergi balik kepada SPANCO yang kalau saya tidak boleh — tak bercakap satu persatu dan akan diberi cukai permohonan dan sebagainya.

Dan ketiga itu dihantar pula dokumen cukai kepada Jabatan Kastam, pembekal akan buat. Dia pusing balik ke pembekal, dia sedia, dia hantar kepada pembekal, dia hantar balik kepada SPANCO untuk proses borang-borang berkaitan, pendaftaran cukai jalan. Dia hantar balik ke MOF, MOF akan memproses. Seterusnya MOF akan terima maklumat agihan kepada pengguna, kepada SPANCO, akan dihantar balik kepada pembekal dan kemudiannya hujung sekali dihantar kepada kementerian. Ini *process flow*.

Tetapi bila kami menilai kembali di mana terjadinya kelewatan tersebut, ada sampel yang diambil, terdapat VO yang dikeluarkan lebih daripada sekali. Maksudnya VO pertama dikeluarkan oleh kenderaan ABC, tetapi bila dihantar ke SPANCO, model pembekal kenderaan tersebut tidak lagi dikeluarkan. Jadi, kita pinda VO jadi VO yang kedua untuk kenderaan yang seterusnya. Tetapi dalam kiraan yang dikeluarkan oleh Jabatan Audit, dia dikira daripada VO yang pertama lah.

Dan ada juga kelewatan apabila proses-proses yang melibatkan agensi dalam MOF juga lah. Pengecualian cukai dan sebagainya, menunggu stok. Dia kelewatan banyak berlaku dalam *process flow* di sini. Jadi kalau mengikutkan *process flow* bekerja dalam setiap unit yang menguruskan — MOF, SPANCO, pembekal dan kementerian, inilah *flow of work*-nya. Kami cuba juga buat ambil *the most efficient days*, maknanya *the most minimum days* yang diperlukan. Kalau campur-campur semua sebenarnya lebih daripada 60 hari lah. Lebih daripada 60 hari. Ini dia punya *process flow*, Yang Berhormat Pengerusi.

Datuk Wira Hajah Mas Ermieyati binti Samsudin [Pengerusi PAC]: Okey. Kita tengok daripada proses perolehan pembekalan KRJ ini, dia ambil masa maksimum 150 hari ya? Yang paling awal boleh tak ada dalam rekod ini MOF? Dan ada tak yang melebihi 150 hari tersebut dan dia punya peratusan?

Encik Alan bin Abdul Rahim [Kementerian Kewangan (MOF)]: Ya, ada. Dia macam ini, Datuk. Kami ada bincangkan. Mungkin kalau saya boleh jelaskan. Kami nak inginkan kefahaman supaya Ahli PAC dan juga dibangkitkan di Parlimen supaya YB-YB faham dan juga yang lain faham kenapa berlaku kelewatan.

Penemuan audit adalah berdasarkan kontrak kita seksyen 11.2 yang mengatakan sekiranya berlaku kelewatan dan sebagainya itu perlu dikenakan penalti, tetapi ada syarat-syarat lainlah. Jadi, apa yang berlaku adalah telah pun ditetapkan tempoh-tempoh untuk pembekalan contohnya VO (*Vehicle Order*) tempoh 60 hari sebelum tamat kena buat. Dan apa yang berlaku ialah ada juga VO, VO ini

dikeluarkan kurang daripada 60 hari. 30 hari sebelum tamat ataupun setelah tamat baru ada keluaran. Ini yang berlaku yang pertama.

Yang keduanya ialah apabila telah berlaku kelewatan ataupun tepatlah 60 hari sebelum kenderaan tersebut dibuat *order*, banyak faktor sebenarnya yang menyebabkan bekalan ini lewat.

■1510

Ini yang kami ada penjelasan juga kepada pihak audit. Walau bagaimanapun pihak audit memegang kepada Perkara 11.4 itu, poin dua, *sorry*. Jadi kalau saya melihat, saya bagi contoh YB ya. Contohnya untuk kegunaan MPV, kenderaan peronda PDRM ya, dalam rekod kami, ini yang saya boleh bagi contoh. Kementerian Dalam Negeri, agensinya Polis Diraja Malaysia, kenderaan *Mobile Patrol Vehicle* lah.

Pada 21 Disember 2022. Kalau ikut tamat pajakan. Ha, ini jumlah dia lebih kurang 700 buah ini, okey. Tarikh pesanan pertama 7 Oktober 2022, maknanya dua bulan lebih kurang sebelum tempoh pajakan tamat. Walau bagaimanapun apa yang berlaku ialah semasa dalam tempoh tersebut, bekalan dari segi model yang di *order* pada waktu itu telah pun tidak dikeluarkan lagi oleh Honda, okey. Ia telah berubah model pula dan sebab itu, VO itu kita batalkan dan dikeluarkan VO baru dan VO baru ini dikeluarkan kedua ya, pada 18 Januari 2024. Maknanya pun dah melewati lebih kurang tiga bulan daripada pesanan yang awal, okey.

Tuan Sim Tze Tzin [Ahli PAC]: [*Bercakap tanpa menggunakan pembesar suara*] Lama.

Encik Alan bin Abdul Rahim [MOF]: Yang lama itu ya. Jadi, sekarang ini isunya apabila, kenapa total itu jadi 508 hari, di peringkat ini saja pun sebab penemuan audit diambil daripada tarikh tamat pajakan, tarikh pesanan pertama.

Datuk Wira Hajah Mas Ermieyati binti Samsudin [Pengerusi PAC]: Sekejap. Saya macam *confuse* sikit. Sebab tarikh tamat pajakan 21 Disember 2022.

Encik Alan bin Abdul Rahim [MOF]: Okey.

Datuk Wira Hajah Mas Ermieyati binti Samsudin [Pengerusi PAC]: Tarikh pesanan pertama 7 Oktober 2022.

Encik Alan bin Abdul Rahim [MOF]: 7 Oktober, maknanya... [*Dicelah*]

Datuk Wira Hajah Mas Ermieyati binti Samsudin [Pengerusi PAC]: Kenapa tarikh tamat pajakan itu 60 hari itulah.

Encik Alan bin Abdul Rahim [MOF]: Ha, 60 hari.

Datuk Wira Hajah Mas Ermieyati binti Samsudin [Pengerusi PAC]: 60 hari itu.

Encik Alan bin Abdul Rahim [MOF]: Bermakna sebelum tamat dalam tempoh 60 hari, kita punya pesanan kenderaan itu mesti dibuat.

Datuk Wira Hajah Mas Ermieyati binti Samsudin [Pengerusi PAC]: Maksudnya itu memang dia punya *term* ke, tarikh tamat pajakan.

Encik Alan bin Abdul Rahim [MOF]: Betul. Itu maknanya kalau dalam masuk kepada ini kalau kenderaan jabatan MPV, dia sebenarnya, kita punya... *[Dicelah]*

Datuk Wira Hajah Mas Ermieyati binti Samsudin [Pengerusi PAC]: Kenapa dia tak tulis tarikh tamat pesanan untuk pajakan? Kenapa tulis tarikh tamat pajakan.

Encik Alan bin Abdul Rahim [MOF]: Ini tarikh tamat pajakan maknanya kenderaan ini telah cukup lima tahun.

Tuan Sim Tze Tzin [Ahli PAC]: *[Bercakap tanpa menggunakan pembesar suara]* Cukup lima tahun.

Encik Alan bin Abdul Rahim [MOF]: Ha, tempoh lima tahun. Maknanya kenderaan ini maknanya perlu diganti, pajakan itu telah — tempoh lima tahun dah hampir tamat ya.

Datuk Wira Hajah Mas Ermieyati binti Samsudin [Pengerusi PAC]: So, misal kata sebelum ini kereta ini jenis lain.

Encik Alan bin Abdul Rahim [MOF]: Yes.

Datuk Wira Hajah Mas Ermieyati binti Samsudin [Pengerusi PAC]: *Then* maksudnya dia kena kalau nak *order* itu dia kena sebelum tarikh tersebut.

Encik Alan bin Abdul Rahim [MOF]: Yes, sebelum tersebut.

Datuk Wira Hajah Mas Ermieyati binti Samsudin [Pengerusi PAC]: Faham.

Encik Alan bin Abdul Rahim [MOF]: Jadi apa yang berlaku, order dibuat mengikut model yang lama, okey. Jadi, apabila dalam tempoh itu Honda tidak mengeluarkan lagi model itu. Jadi, kita batalkan pesanan pertama dan kita keluarkan pesanan kali kedua, okey pada bulan Januari lebih kurang tiga bulan dah berlalu.

Dato' Wira Dr. Ku Abd Rahman bin Ku Ismail [Ahli PAC]: YB Pengerusi, dia tak ada sistem untuk *check* dengan pembekal kereta itu? Dia ada model itu atau tidak.

Encik Alan bin Abdul Rahim [MOF]: Yes.

Dato' Wira Dr. Ku Abd Rahman bin Ku Ismail [Ahli PAC]: Kita buat dulu baru kita tahu.

Encik Alan bin Abdul Rahim [MOF]: Ha, dia... *[Dicelah]*

Dato' Wira Dr. Ku Abd Rahman bin Ku Ismail [Ahli PAC]: Patutnya kita tahu dulu baru buat.

Encik Alan bin Abdul Rahim [MOF]: YB, apa yang berlaku sekarang, contohnya kita bagi Proton. Untuk satu tempoh kenderaan ini bila dia punya model

ini akan tamat dia tak bagi tahu. Dia hanya bagi tahu anggaran tahun hadapan dan sebagainya. Tapi yang tepat dia tidak akan bagi tahu sebab ini *commercial strategy* dia orang lah.

Dato' Wira Dr. Ku Abd Rahman bin Ku Ismail [Ahli PAC]: Kereta lain pun sama jugalah, Honda pun sama juga?

Encik Alan bin Abdul Rahim [MOF]: Sama juga, sama juga. Saya ingat sekarang sama juga macam kita sekarang ini X70 Yang Berhormat, dia punya Proton dah bagi tahu dia kata *by January next year* dia tak keluarkan model baru. Model yang sedia ada lah. Akan ada model baru tapi tak tahu bila sebab dia nak pastikan model yang sedia ada ini, mungkin di dalam stok dia berapa jumlahnya akan dihabiskan dulu.

Datuk Wira Hajah Mas Ermieyati binti Samsudin [Pengerusi PAC]: Haji Alan, maksudnya yang Haji Alan tunjukkan ini adalah KDN.

Encik Alan bin Abdul Rahim [MOF]: Ha, ini KDN.

Datuk Wira Hajah Mas Ermieyati binti Samsudin [Pengerusi PAC]: Yang KDN yang tadi yang termasuk dalam senarai daripada 28 kementerian itu?

Encik Alan bin Abdul Rahim [MOF]: Betul, betul, betul Yang Berhormat.

Datuk Wira Hajah Mas Ermieyati binti Samsudin [Pengerusi PAC]: Okey. Kalau tengok dalam Jadual Keempat ya, Laporan Ketua Audit Negara. Penggantian kenderaan konsesi, ini CA1 lah kan, yang telah tamat tempoh pajakan. Dia kata 5,766 yang disebut tadi.

Encik Alan bin Abdul Rahim [MOF]: Betul.

Datuk Wira Hajah Mas Ermieyati binti Samsudin [Pengerusi PAC]: Yang lewat dibekalkan itu adalah 4,869 iaitu jumlahnya sangat besar. Jadi, benda yang berlaku ini dia punya kes adalah lebih kurang sebegini ke?

Encik Alan bin Abdul Rahim [MOF]: Ha, lebih kurang begini. Sebab itu yang ini penting untuk kita jelaskan Yang Berhormat sebab ada juga mungkin audit melihat perkara ini dari segi kontrak itu saja. Maknanya tidak — Isunya di sini ialah tidak ada disebutkan notifikasi daripada pihak SPANCO yang mengatakan kepada Kementerian Kewangan bekalan ini lewat. Cuma, ada dilaporkan mungkin dalam keadaan yang tidak formal. Contohnya, dalam Mesyuarat Pengurusan Kenderaan, dia ada maklumkan.

Dia *every month*, dia ada laporan Yang Berhormat. Cuma di dalam kontrak ini tidak *define* dalam bentuk manakah *notification* itu. Jadi, di dalam ini kes audit mendapati SPANCO tidak memaklumkan kementerian. Kementerian Kewangan juga tidak maklum. Kalau adapun dimaklumkan, kita tidak ada respons bersetuju dengan kelewatan ini dan sebagainya. Jadi, inilah isu-isu yang menimbulkan kesannya kepada jumlah hari penalti yang dikenakan.

Contohnya dalam kes ini tadi yang saya sebutkan, so apabila kita dah ubah model, dah berlaku kelewatan di sana lebih kurang tiga bulan. So, kiraan penalti pula yang diambil kira oleh audit tadi berdasarkan tarikh pesanan pertama sedangkan kita telah batalkan dan kita buat pesanan kedua. Jadi, sepatutnya kuat kuasanya itu 10 hari bulan Januari. Jadi, ini pun dah ada perbezaan dari segi pandangan kita yang pentadbir kontrak lah.

Datuk Johan Mahmood Merican [MOF]: Tapi yang berbangkit juga ialah isu dokumentasi lah.

Encik Alan bin Abdul Rahim [MOF]: Ya, dokumentasi. Yes.

Datuk Johan Mahmood Merican [MOF]: Sebab itu adalah antaranya Kementerian Kewangan sekarang berusaha untuk melengkapkanlah dan... *[Dicelah]*

Encik Alan bin Abdul Rahim [MOF]: Melihat balik.

Datuk Johan Mahmood Merican [MOF]: ...*a bit more clear in terms of documentation requirement*. Itu antara yang kita nak usahakan sekarang, Yang Berhormat.

Encik Alan bin Abdul Rahim [MOF]: Ya.

Datuk Dr. Shahrazat binti Haji Ahmad [MOF]: Yang Berhormat mungkin susulan daripada yang Datuk KSP bangkitkan tadi. KSP telah membangkitkan kepada kamilah Jawatankuasa berkaitan kekurangan ataupun perlu kami tambah baik dari segi dokumentasi. Memandangkan dia melibatkan satu jumlah bilangan kereta yang banyak 15,000 lebih kereta. Dari segi dokumentasi itu kami telah tambah baik yang mana sistem eKereta tadi yang digunakan oleh PAM tadi sekarang mulai tahun ini telah pun di-link secara terus dengan sistem pengurusan *fleet* SPANCO. Pengurusan *fleet* SPANCO yang mana dia membantu dari segi dokumentasi lah.

Yang mana pengurusan *fleet* di SPANCO akan memberi notifikasi awal enam bulan sebelum pajakan kereta tamat, akan memberi notifikasi. Jadi, dulu kami banyak melihat kepada manual, manual. Sekarang notifikasi itu akan bagi *notified* enam bulan sebelum kereta itu tamat, pajakan tamat untuk tindakan VO lah untuk order. Jadi, yang KSP bangkit tadi ya antara elemen yang kami tambah baik dari segi dokumentasi.

Dr. Hajah Halimah Ali [Ahli PAC]: Datuk Wira.

Datuk Wira Hajah Mas Ermieyati binti Samsudin [Pengerusi PAC]: Okey, Kapar.

Dr. Hajah Halimah Ali [Ahli PAC]: Boleh tanya? *Sorry*, saya lambat sikit tadi. Nak tanya *there is a difference* kan penalti yang diapakan, disyorkan oleh audit dengan yang disemak, yang disemak, kan?

Datuk Johan Mahmood Merican [MOF]: Berbeza.

Dr. Hajah Halimah Ali [Ahli PAC]: Okey. *Whatever it is* jumlah kenderaan yang *involve* itu sama tak ada pertikaian, kan?

Datuk Dr. Shahrazat binti Haji Ahmad [MOF]: Jumlah kenderaan kami tetapkan tidak ada pertikaian.

Dr. Hajah Halimah Ali [Ahli PAC]: Okey.

Datuk Dr. Shahrazat binti Haji Ahmad [MOF]: Apa yang kami disemak sini daripada jumlah kenderaan sebanyak 5,000 lebih itu yang manakah melibatkan elemen penalti yang perlu dibayar oleh SPANCO. Maknanya, kelewatan oleh SPANCO yang mana yang melibatkan kelewatan di pihak kami jugalah, haah.

Dr. Hajah Halimah Ali [Ahli PAC]: *First of all*, ini normal ke? Ini baru berlaku ke, memang agak-agak sebab Datuk baru masuk ya, baru jaga inikan, bidang aset ini? Ke apa Datuk Shahrazat.

Datuk Dr. Shahrazat binti Haji Ahmad [MOF]: Ha, ya.

Encik Alan bin Abdul Rahim [MOF]: *Team* baru lah ini. *[Ketawa]*

Dr. Hajah Halimah Ali [Ahli PAC]: Baru masuklah kan. Maknanya kalau *you* tengok dari sejarah, sejarah lama ada ke benda-benda macam ini berlaku? Okey, *how chronic was it?* itu satu. Yang kedua, sebabkan bila saya tengok jumlah kenderaan dan kementerian yang melibatkan, kita tengok Kementerian Kesihatan. Kementerian Kesihatan ini kalau dia nak buat *mobile clinic* ke mungkin adakah ini ada termasuk ambulans ke... *[Dicelah]*

Datuk Dr. Shahrazat binti Haji Ahmad [MOF]: Ambulans tak termasuk, tak termasuk YB.

Dr. Hajah Halimah Ali [Ahli PAC]: So, okey.

Datuk Dr. Shahrazat binti Haji Ahmad [MOF]: Hanya kereta sedan saja.

Dr. Hajah Halimah Ali [Ahli PAC]: Pusat kesihatan, klinik kesihatan kecil-kecil termasuk *hat* di luar bandar.

Datuk Dr. Shahrazat binti Haji Ahmad [MOF]: Ya.

Dr. Hajah Halimah Ali [Ahli PAC]: Betul?

■1520

Datuk Dr. Shahrazat binti Haji Ahmad [MOF]: Ya, kalau kereta sedan maksudnya kita nyatakan sebagai kereta jabatan termasuklah yang dihantar ke klinik-klinik kawasan pedalaman, semua termasuk dalam *fleet* SPANCO.

Dr. Hajah Halimah Ali [Ahli PAC]: Banyak itu.

Datuk Dr. Shahrazat binti Haji Ahmad [MOF]: Tidak termasuk bomba, semua tak termasuk.

Dr. Hajah Halimah Ali [Ahli PAC]: 504 itu, KKM sahaja. *And then*, pertahanan — ini jenis apa punya kenderaan pertahanan ini?

Datuk Dr. Shahrazat binti Haji Ahmad [MOF]: Kereta ini kereta yang diguna sama. Contohnya kereta yang diguna sama sebagai kereta jabatan.

Dr. Hajah Halimah Ali [Ahli PAC]: Sedan, jenis-jenisnya?

Datuk Dr. Shahrazat binti Haji Ahmad [MOF]: Jenis okey. Kalau Kereta Rasmi Jawatan (KRJ) jenisnya adalah Vellfire, Camry dan X70. Kalau kereta jabatan X70, kita ada Persona, apa lagi ya jenis yang ada? Bezza dan sebagainya.

Datuk Johan Mahmood Merican [MOF]: Tapi mungkin Yang Berhormat, nak juga membantu menjawab soalan tersebut. Mungkin sebelum ini — kalau dulu-dulunya yang bawah SPANCO-nya hampir kesemuanya menggunakan Proton sahajalah. Dan mungkin isu ini lebih berbangkit dalam tahun-tahun baru-baru ini adalah — sekarang kita pun ada gunakan Honda City. Yang itu pun bermula tahun 2022 dan juga bila pihak Proton hentikan pengeluaran Proton Perdana, kerajaan pun telah mengadakan proses digantikan dengan Toyota Camry.

Tapi, kebetulan yang *shift* pada model yang baru-baru ini yang 2021, 2022 yang Honda City dengan Toyota Camry, akhirnya baru dalam tahun inilah dilihat dari segi Honda dengan Toyota pula dia mengubah dia punya pengeluaran model tersebut yang juga menyumbang kepada isu kelewatan inilah. Boleh dikatakan ini satu isu baharu yang dihadapi oleh kami dalam pengurusan konsesi tersebut.

Datuk Wira Hajah Mas Ermieyati binti Samsudin [Pengerusi PAC]: Nanti boleh tak dapat serahkan kepada PAC *presentation* ini. Yang ini dan juga yang tadilah.

Datuk Dr. Shahrazat binti Haji Ahmad [MOF]: *[Bercakap tanpa menggunakan pembesar suara]* Boleh.

Datuk Wira Hajah Mas Ermieyati binti Samsudin [Pengerusi PAC]: Untuk kita punya *reference*. Lain soalan Yang Berhormat.

Dr. Hajah Halimah Ali [Ahli PAC]: Sikit lagi sebelum yang lain ada ini, kan? *So, the main factors* yang menyebabkan kelewatan ini, kan? Okey, tadi satu, *brand-*nya dah bertukar. Modelnya dah bertukar. *And then*, daripada segi *you all* punya SOP kah apa? *Now, online* ia cepat sikit, efisien sikit — *is it* apa kah? *Ubiquitous* kah *you all* punya sistem ini? Maknanya semua kementerian dia akan ikut sama sebab *at the end of the day* ia akan pergi MOF?

Datuk Dr. Shahrazat binti Haji Ahmad [MOF]: *Flow* Yang Berhormat, *flow* asal tadi adalah sama untuk semua kementerian sebab *flow* itu yang termaktub di dalam *concession agreement*. Tetapi, bagi kementerian-kementerian ada ia punya identiti yang sendiri. Contohnya, bagi KDN selepas kenderaan itu diterima, ada di pihak pengguna untuk pemasangan perkara-perkara yang berkaitan. Logo, lampu dan sebagainya. Itu juga antara yang menyumbang kelewatan diterima oleh pengguna yang mana di luar bidang SPANCO.

Dr. Hajah Halimah Ali [Ahli PAC]: Siapa yang buat itu, yang *customised design* itu? *Is it MOF or the kementerian or SPANCO or siapa, pembekal?*

Encik Alan bin Abdul Rahim [MOF]: Contohnya, Yang Berhormat, untuk MPV ini maknanya apa yang dia *order* adalah kenderaan itu sahaja. Contohnya, Honda 1.5. Apabila *order* telah sampai kereta ini sebenarnya — sepatutnya, kalau bila kita telah serahkan tetapi untuk kes polis ia *different*, ia akan mengambil masa pula untuk melengkapkan kenderaan ini dengan kesesuaian sebagai kenderaan peronda dengan lampu yang ada itulah...

Datuk Wira Hajah Mas Ermieyati binti Samsudin [Pengerusi PAC]: Sepatutnya itu juga SPANCO akan buat? Maksudnya yang itu juga harus dipenuhi oleh SPANCO?

Encik Alan bin Abdul Rahim [MOF]: Yes, SPANCO yang akan pasang. Dan kemudian ia tak masuk dalam tempoh yang dibekalkan itu. Kadang-kadang lepas itu pula radio *communication* pihak polis pula perlu memindahkan daripada kenderaan lama kepada kenderaan yang baharu dibekalkan. Yang ini pun tempoh, Yang Berhormat.

Jadi, kalau contohnya 700 buah, mungkin dalam sebulan kita hanya boleh serah 50 contohnya. Jadi, 50 disiapkan. Maknanya yang lain-lain itu ia akan berterusan, ia *drag* kelewatan itu tapi disebabkan bukan sengaja dilewatkan daripada pembekalan tetapi disebabkan keperluan operasi untuk polis.

Jadi, ini yang kita kena ambil kira di dalam kita menilai penalti ini sama ada faktor-faktor yang menyebabkan kelewatan itu wajar tak dikenakan penalti, contohnya. Sebab itu yang kita nak *detail*-kan. Jadi, ia memakan masa.

Dato' Wira Dr. Ku Abd Rahman bin Ku Ismail [Ahli PAC]: Datuk Wira Pengerusi, saya nak sambung sikit daripada penerangan tadi. Kita dah buat dengan dia orang ini lama daripada 1993.

Encik Alan bin Abdul Rahim [MOF]: Betul.

Dato' Wira Dr. Ku Abd Rahman bin Ku Ismail [Ahli PAC]: Dan untuk kereta polis ia mengambil masa nak letak lampu *special* untuk ini, *communication* dan sebagainya. *Surely*, kita dah tahu dah *how long it takes to do one car and then* kalau perlu kereta berapa lama. *Then, that can be our guide*-kan berdasarkan kepada pengalaman lepas kita kena *decide what should be the time?* So, penalti kita dah tahu dah sebenarnya sebab *this is not the time*, kita buat benda ini, kan?

Lagi satu, penalti ini lepas berapa lama yang akan dikenakan penalti? Bila dia dah habis kontrak itu. Berapa lama yang kita — lepas sebulan kah, lepas dua bulan kah penalti akan dikenakan?

Encik Alan bin Abdul Rahim [MOF]: Okey, Yang Berhormat, untuk menjelaskan...

Dato' Wira Dr. Ku Abd Rahman bin Ku Ismail [Ahli PAC]: Saya pun pernah pakai kereta SPANCO dulu, *bad experience*.

Encik Alan bin Abdul Rahim [MOF]: Untuk penjelasan...

Dato' Wira Dr. Ku Abd Rahman bin Ku Ismail [Ahli PAC]: Masa setiausaha politik menteri, *bad experience for eight years*. Belum penyelenggaraan lagi, ini baru tukar kereta.

Encik Alan bin Abdul Rahim [MOF]: Untuk makluman, untuk kenderaan peronda polis sebenarnya di dalam CA1 — sama ya? Cumanya tempoh ini dia orang masuk ke dalam *fleet* ini untuk MPV ini saya rasa tahun 2022 rasanya.

Sebelum itu, kenderaan ini adalah polis beli sendiri. Hanya kalau tak silap saya mungkin kami akan rujuk balik, hanya 2022 dan ke atas barulah menggunakan...

Dato' Wira Dr. Ku Abd Rahman bin Ku Ismail [Ahli PAC]: Barulah, *fair enough, fair enough*.

Encik Alan bin Abdul Rahim [MOF]: Yes. Jadi, benda ini baharu, bukan yang kata lama, pengalaman tapi memang kita akui.

Dato' Wira Dr. Ku Abd Rahman bin Ku Ismail [Ahli PAC]: Dua ke tiga tahunlah.

Encik Alan bin Abdul Rahim [MOF]: Yang keduanya, tarikh kelewatan kalau ikut hakikinyalah dari segi kontrak itu apabila lewat sehari, contohnya tadi pajakannya tamat contohnya 1.1.2025.

Dato' Wira Dr. Ku Abd Rahman bin Ku Ismail [Ahli PAC]: Okey.

Encik Alan bin Abdul Rahim [MOF]: Okey, kalau tempoh dalam idealnya, maknanya daripada dua hari bulan satu sehinggalah tarikh kenderaan dibekalkan. Maknanya tempoh itu yang sepatutnya dikenakan penalti.

Dato' Wira Dr. Ku Abd Rahman bin Ku Ismail [Ahli PAC]: *So, the penalty will take into account with number of this?*

Encik Alan bin Abdul Rahim [MOF]: Yes, yes. Bilangan hari dia. Cuma, bilangan hari ini pun ada kekeliruan sedikit, hari bekerja...

Dato' Wira Dr. Ku Abd Rahman bin Ku Ismail [Ahli PAC]: *So, how do you decide one day berapa denda?*

Encik Alan bin Abdul Rahim [MOF]: Ada, ada. Ia ada formula.

Dato' Wira Dr. Ku Abd Rahman bin Ku Ismail [Ahli PAC]: Ada, ada *table*-lah.

Datuk Wira Hajah Mas Ermieyati binti Samsudin [Pengerusi PAC]: Okey, Haji Alan, memandangkan yang diberitahu tadi pembentangan oleh Datuk Shah terdapat penambahbaikan yang telah pun dibuat sejak daripada teguran daripada Audit Negara.

Dan segi kalau kita tengok ambil kira perkara yang berlaku kelewatan pembekalan dibuat kepada Kementerian Dalam Negeri contohnya untuk nak *install* keperluan ini dan juga jumlah kenderaan yang begitu tinggi, jadi penambahbaikan pun telah — apakah penambahbaikan yang telah dibuat maksudnya mungkin dari segi penambahan hari ataupun terdapat dalam sesetengah keadaan mengambil kira ataupun syarat-syarat, apa yang telah dilakukan?

Encik Alan bin Abdul Rahim [MOF]: Boleh saya jawab, Datuk? Okey, kami pun ada berbincang Datuk, sebab melihat kepada kontrak kita yang sedia ada CA2 inilah, terdapat beberapa perkara yang perlu kita tambah baik.

Satunya dari segi klausa-klausa berkaitan sebab pentafsiran dari segi kesesuaian untuk kita melaksanakan dan sebagainya. Saya nak bagi contoh. Contohnya di dalam amalan pihak pengeluar. Dia pun kadang-kadang bagi 60 hari, Yang Berhormat tetapi setelah 30 hari biasanya dia akan maklumkan kepada pihak SPANCO, dia tidak dapat bekalkan untuk tempoh yang demikian dia akan tambah lagi 30 hari.

Jadi, apa yang kita nak buat di dalam penambahbaikan kepada SOP kita ialah supaya SOP kita ini selaras dengan praktis di dalam industri sekiranya kenderaan tidak boleh dibekalkan dalam tempoh 30 hari ataupun 60 hari.

Sebagai contoh juga Yang Berhormat, ada kenderaan-kenderaan yang kita import, contohnya Camry sekarang yang digunakan oleh Timbalan Menteri, JUSA A dan juga Vellfire yang digunakan oleh Menteri. Yang ini kita perlu import.

Jadi, kadang-kadang kita import ini pula contohnya untuk Menteri baru ini kita ada *order* 30 unit lebih ia tak boleh datang sekali gus.

■1530

Datuk Johan Mahmood Merican [MOF]: Tapi *I think* Yang Berhormat, *I think actually at the end of day*, yang ini merupakan satu kontrak, obligasi bawah kontrak. Bukan kesemuanya dapat diterimalah semua alasan tersebut. Akhirnya, ia merupakan tanggungjawab kepada pembekal untuk membekalkan kenderaan pada tempoh yang di dalam kontrak. So, itulah sebabnya pihak kami pun masih menelitilah untuk memastikan jumlah penalti yang sebetulnya dikenakan Yang Berhormat.

Dr. Hajah Halimah Ali [Ahli PAC]: Nak tanya, *I'm curious* yang 508 hari itu, kementerian mana punya kereta itu?

Encik Alan bin Abdul Rahim [MOF]: Yang ini Yang Berhormat, KDN.

Datuk Dr. Shahrazat binti Haji Ahmad [MOF]: Contoh yang diambil tadi...

Dr. Hajah Halimah Ali [Ahli PAC]: Kebanyakannya?

Datuk Dr. Shahrazat binti Haji Ahmad [MOF]: Yes, kereta polislah.

Encik Alan bin Abdul Rahim [MOF]: Yes, polis, polis.

Dr. Hajah Halimah Ali [Ahli PAC]: Paling lama, paling lama itu KDN lah?

Encik Alan bin Abdul Rahim [MOF]: Yes. Kita ada kronologinya Yang Berhormat. Mungkin kalau nak dibacakan panjang, tapi kita boleh bagi kepada urus setia nanti supaya benda ini boleh jadi rujukan. Kenapa benda ini jadi 508 hari? Pada kita pun terlalu panjang dan kalau ikut biasanya tak logik. Jadi, ada sebab dia. Dia tak berlaku sedemikian disebabkan disengajakan dan sebagainya lah.

Datuk Dr. Shahrazat binti Haji Ahmad [MOF]: Untuk makluman Yang Berhormat, daripada senarai 28 kementerian kita buat semakan tadi itu, tinggal KDN saja sebab KDN ini agak rumit. Kami terpaksa semak satu, satu, satu dan *matches* kenderaan itu. Kebanyakan lain-lain kementerian itu dia punya proses sama. Guna sama, kelewatan di mana, adakah SPANCO kelewatan, kita boleh bil. Ini bilangan berapa hari, merupakan kelewatan oleh SPANCO. Tetapi kami mengambil masa sedikit untuk KDN sebab dia melibatkan beberapa proses untuk kami *identify*.

Itu yang kata ada salah satunya sebagaimana Yang Berhormat maklumkan tadi, antara *way forward*, lepas itu tindakan untuk mengemas kini ataupun membuat penambahbaikan kepada CA yang sedia ada ini, salah satunya adalah untuk, satu, melihat semula *framework flow of* pengemaskinian — *order* pembaharuan kereta tadi. Sekiranya ada berlaku kelewatan, adakah *remedy* ataupun tindakan yang perlu diambil? Sebab untuk dalam *agreement* itu, untuk benda sesuai kepada semua kementerian agak sukar.

Kami terpaksa buat satu norma yang asas. Tapi diletak juga ruang-ruang yang mana kita boleh kenal pasti. Contohnya bagi kementerian yang memerlukan spesifikasi yang khusus kepada kenderaan untuk diletakkan, apakah dia punya *flow of process* dia. Itu antara pengemaskinian akan dibuat dalam *supplementary* kepada CA ini. Juga kepada kiraan bayaran sekiranya kenderaan itu terpaksa digunakan selepas tamat tempoh pajakan, akan dibuat penambahbaikan.

Datuk Wira Hajah Mas Ermieyati binti Samsudin [Pengerusi PAC]: Kejap, saya nak tanya *basic*. Kita tengok ini yang pada *page* ketiga — *sorry*, awal lagi. Yang ini adalah merupakan konsesi yang kedua, pajakan yang kedua. Pajakan yang pertama sejak daripada 1994. Dalam tempoh tersebut, sewaktu konsesi pajakan yang pertama, *of course*, ada banyak permasalahan yang berlaku kan? Ada tak dibuat satu kajian, *survey* dan sebagainya oleh pihak MOF tentang keberkesanan dan juga permasalahan dan sebagainya, *anything* yang *relate* dengan konsesi pajakan tersebut sebelum kita menandatangani konsesi pajakan yang kedua ini? Satu soalan.

Yang kedua, kenapakah hanya satu saja syarikat tunggal SPANCO saja yang dipilih untuk melaksanakan pajakan ini dan tidak diberikan ataupun ditawarkan kepada syarikat-syarikat lain? Terima kasih.

Datuk Dr. Shahrazat binti Haji Ahmad [MOF]: Yang Berhormat, soalan kepada soalan pertama. Berdasarkan rekod yang telah kami baca, daripada konsesi yang pertama kita telah membuat *due diligence*, apakah pembaharuan yang perlu dibawa untuk konsesi yang kedua. Terdapat enam pembaharuan yang dibawa ataupun tambah baik kepada *concession agreement* yang kedua ini. Yang pertamanya adalah dimasukkan elemen penalti. *Concession* yang pertama tak ada elemen penalti. *Concession* yang kedua ada elemen penalti tetapi kekhilafan di pihak kamilah tidak menguatkuasakan penalti tersebut.

Yang keduanya ada elemen dari segi *rebate* kepada *maintenance* sebanyak 12 peratus kepada semua kenderaan kecuali kenderaan polis dan juga *rebate maintenance* lima persen kepada kenderaan polis. Juga kita adakan *ex-gratia* RM20,000 seorang yang jika maksimum kepada tujuh orang sekiranya ada berlaku kemalangan mautlah. Dulu tak ada. Dulu tak ada *coverage* ini. Kita tambah juga dulu tak ada dari segi meletakkan bahawa perlu diletak KPI pusat servis dari segi pemilikan oleh bumiputera diletakkan. Kesemuanya ada enam pembaharuan yang kami cadangkan telah pun dimasukkan dalam CA 2 ini.

Soalan kedua Yang Berhormat berkaitan dengan kenapakah SPANCO mendapat *concession* yang kedua ini? Semasa RFP dibuka oleh pihak UKAS, ditawarkan sebanyak tujuh syarikat telah mengambil bahagian dan telah pun dibuat penelitian teknikal kewangan dan sebagainya. SPANCO sebenarnya menduduki tempat kedualah. Tetapi atas beberapa perkara yang tidak dielakkan semasa kita menawarkan ataupun kita telah mengeluarkan LOI kepada syarikat yang memenangi RFP tersebut — tetapi dalam tempoh rundingan, terdapat beberapa perkara yang mana tidak boleh dicapai, yang mana keputusan Jemaah Menteri telah pun meletakkan bahawa sekiranya dalam tempoh ini tiada penyelesaian dan tidak boleh dimuktamadkan kontrak maka rundingan dibuat dengan pihak kedua, yang kedua terendah. Sekiranya dalam tempoh enam bulan tidak dapat dimuktamadkan rundingan bersama dengan pihak kedua terendah, maka, RFP dibuka semula.

Datuk Wira Hajah Mas Ermieyati binti Samsudin [Pengerusi PAC]: Maksudnya, dalam pemilihan tersebut hanya satu syarikat dibenarkan. Adakah itu *requirement*?

Datuk Dr. Shahrazat binti Haji Ahmad [MOF]: Ya, satu sahaja. Disebabkan mana-mana syarikat yang terlibat dia mempunyai — dia disyaratkan untuk mengemukakan secara holistik, dari segi pelan *fleet management* dia, dari segi *how* dia nak *manage the whole country* punya ini, satu saja.

Dr. Hajah Halimah Ali [Ahli PAC]: Nak tanya, nak tanya sikit Pengerusi. Sebab kenderaan ini dia ada susut nilai. Lagi lambat dapat, lagi dah tualah

kenderaan itu. Dia kena *maintain and all that*. Nak faham, *exactly what do you mean by* tamat tempoh pajakan? Tempoh kenderaan bila sampai ke bila?

Datuk Dr. Shahrizat binti Haji Ahmad [MOF]: Setiap kenderaan itu ada dia punya tempoh pajakan. Contohnya lima tahun. Lima tahun tempoh pajakan. Tahun pertama, kedua, ketiga, keempat, kelima. Ada dua elemen bayaran yang dikenakan ataupun *government* akan membayar satu, elemen sewaan kenderaan dan keduanya adalah elemen penyelenggaraan. Selenggaralah, selenggara.

Yang berubah hanyalah elemen selenggara yang mana *as* semakin kenderaan itu meningkat usia, maknanya dia *step up basis* penyelenggaraan itu. Itu yang saya kata tadi YB, salah satu yang kita tak nampak ada dalam CA yang kedua ini yang kita tambah baik adalah selepas kenderaan itu tamat tempoh pajakan lima tahun itu, sekiranya masih lagi digunakan, kita akan perincian berkaitan apakah bayaran yang sepatutnya dibayar dalam kuantum yang lebih rendah. Sepatutnya dia dah *recoup everything*. Itu maksudnya tempoh pajakan. Setiap kenderaan itu had masa *depreciation* lima tahunlah kita gunakan.

Encik Alan bin Abdul Rahim [MOF]: Sebagai tambahan Yang Berhormat, macam tadi kita ada dua jenis CA1. Satu selama lima tahun, satu lagi empat tahun. Lima tahun ini ataupun 60 bulan untuk kenderaan jabatan. Untuk kenderaan rasmi jawatan, 48 bulan. Maknanya, empat tahun. Lepas itu habis pajakan akan diganti dengan yang barulah. Ada dua jenis.

Datuk Dr. Shahrizat binti Haji Ahmad [MOF]: Empat dan lima tahun.

Dr. Hajah Halimah Ali [Ahli PAC]: Implikasi kalau dia lambat ini, lewat ini, sampai ke pengguna di kementerian yang menggunakan, so, maknanya dia punya *window* untuk dia pakai daripada dia punya tempoh pajakan itu dua tahun, tiga tahun? Kalau lambat. *Depending on the* lewat apa ini? Tidak?

Datuk Johan Mahmood Merican [MOF]: *Let's say* kalau dia lewat, so ada kenderaan baru, *then* dia akan juga — untuk tempoh yang lima tahun itulah untuk dia — tiap-tiap ...

Dr. Hajah Halimah Ali [Ahli PAC]: Dia guna *supplier*. *You're talking to the supplier?* Apa ini, SPANCO ke apa ini?

Encik Alan bin Abdul Rahim [MOF]: Yang Berhormat, saya jelaskan. Maknanya, walaupun kenderaan ini lewat dibekalkan tetapi tempoh kontrak itu masih lima tahun, untuk yang barulah.

■1540

Tetapi yang lama itu tadi ada isu dibangkitkan kenapa kerajaan menemui audit itu, kenapa ada ekstra RM28 juta itu. Disebabkan kenderaan ini sudah pun tamat, tetapi kita masih sewa sebab kenderaan baharu belum sampai.

Jadi, saya nak bagi contoh juga. Macam tadi, kes polis contohnya. Kita tak boleh tarik kenderaan yang dah tamat itu — pada tarikh dia tempoh tamat, sedangkan kenderaan baharu belum dapat. Maknanya kalau kita tarik, kereta peronda akan kurang. Perkhidmatan mereka juga akan terjejas. Sebab itu dia diteruskan, tetapi isunya di sana ialah kadar senggarnya agak tinggi pada tahun kelima. Jadi, itu yang perbezaan daripada tahun pertama itu menyebabkan jumlah itu agak tinggi lah berbanding dengan kenderaan baharu.

Jadi, bukan kenderaan baharu itu — kenderaan baharu, dia kenderaan baharu, lima tahun-lima tahun. Tapi yang lama masih digunakan sebab kenderaan baharu belum sampai. Itu isunya ialah kita terpaksa membayar lebih sedikit dari segi senggaraan. Itu ada yang dibangkitkan oleh audit. Jumlah dia RM28 juta untuk berapa ribu kenderaan itu lah.

Tuan Ahmad Tarmizi bin Sulaiman [Ahli PAC]: Boleh ya? Terima kasih. Yang Berhormat Datuk Wira Pengerusi. Saya ingin bangkitkan dapatan dan juga penilaian MOF sendiri lah ya. Apa yang dibincangkan di pihak awam lah ya, persoalan yang timbul kenapa dilanjutkan lagi kontrak ini ya? 25 tahun dan *plus, plus* lagi. Jadi, persoalan itu mungkin sudah kira jawab tadi ya — dari segi kita buat RFP sebagainya, kan?

Tapi, kita tak dapat nak elak lah daripada pandangan yang mengatakan bahawa telah berlaku monopoli soal pajakan ini kepada SPANCO ini. Jadi, bila ada laporan dan yang ditegur oleh audit ini, jadi MOF sendiri melihat adakah ruang bahawa model ini untuk dia dikekalkan walaupun kita dah ada kontrak sampai 2037 seperti mana yang dilaksanakan oleh negara-negara lain lah yang kita sebut tadi, *multi-supplier fleet management* ini. Maknanya, kementerian itu sendiri yang menguruskan soal pajakan kenderaan.

Jadi, itu antara mungkin kalau kita kata *move forward* ke depan lah ya. Sebab saya ingat mungkin benda ini akan kembali berulang ya — kelewatan sebagainya. Bila saya nampak SPANCO ini dia kata, apa pun kami yang akan kontrol benda ini ya. Sebab dia dah tidak ada persaingan lain. Jadi, itu mungkin isu dilihat ke depan ya. Jadi, mungkin itu mungkin kita kena lihat dalam menasihati pihak kerajaan sendiri lah ya, model ini.

Kedua, mungkin selepas berlaku kelewatan ini, mungkin sudah ada kiraan di pihak MOF sendiri kerugian dalam bentuk fiskal lah ya. Kelewatan maksudnya bila kenderaan-kenderaan ini lewat, jadi — contoh, ada kementerian-kementerian itu dia keperluan dia itu terdesak ya. Dia punya operasinya itu mungkin terlambat dan sebagainya. Mungkin adakah di pihak kementerian ada *feedback* kerana lewat ini kami telah pun — kos pengurusan kami meningkat dan sebagainya. Adakah itu juga ada *feedback* daripada kementerian itu sendiri?

Ketiganya, tadi tempoh pajakan itu dia ada sebut ada empat tahun, ada lima tahun begitu ya. Jadi, isunya juga kalau maknanya ada dalam kontrak itu, adakah ada — saya ingat ada kenderaan yang dia melebihi tempoh itu ya. Jadi, sambung pajakan itu. Jadi, kita terpaksa bayar lagi tambahan lah dan selenggaraan itu mungkin lebih tinggi bila kenderaan itu lebih lama ya. Jadi, bila di-*calculate*-nya itu dikira, jumlah pajakan kita dan kita bayar selenggaraan itu, sudah melebihi harga kereta itu sendiri. Maknanya, kalau kita miliki. Jadi, mungkin itu juga dilihat dari segi bagaimana yang pentingnya adalah pihak kerajaan kita tidak ada kerugian lah ya maksudnya, dan keberkesanan *supply* kereta kita ini kepada kementerian itu sendiri. Minta pandangan.

Datuk Johan Mahmood Merican [MOF]: Terima kasih YB atas pandangan. Sememangnya perkara ini pernah dibangkitkan lah kewajaran model konsesi yang sedang diamalkan. Tapi jika dibandingkan dengan amalan sebelum dilaksanakan konsesi, sebenarnya pada masa itu kerajaan menghadapi banyak masalah dari segi kos penyelenggaraan kenderaan kerajaan yang macam tak terkawal lah. So, dengan itu bila ada dia konsesi sebab dia ada ketetapan berapa banyak dari segi bayaran untuk penyelenggaraan. Dengan itu, dia dapat mengawal kos penyelenggaraan. Itulah antara asasnya diubah kepada konsesi.

Minta maaf YB jika saya tak berapa kenal dari segi model yang dibuat di negara lain. Tapi saya percaya biasanya, biasanya akan ada satu sistem untuk buat *fleet management* lah. Sebab supaya dalam satu jentera kerajaan, senang untuk dia hanya merujuk kepada satu sistem untuk sama ada memohon kenderaan, dari segi urusan mula, tamat dan untuk hantar untuk penyelenggaraan. Hanya mungkin dari segi isu dari segi pembekal kenderaan, tapi sebahagian daripadanya hanya disebabkan sekarang. Berbeza daripada sebelum-sebelum ini bila hanya ada Proton, ada satu pembekal. Sekarang kita ada beberapa pembekal lah dari segi Honda dan Toyota Camry.

Mungkin — tak tahulah mungkin bagi mengelakkan sebahagian daripada isu yang berbangkit. Contohnya bila dia tamat Honda City ataupun dia ada masalah bekalan Toyota Camry, mungkin wajar kita kaji sama ada macam ada beberapa opsyen lah, beberapa model. So, kalau satu tak ada, kita boleh dengan mudahnya mendapatkan alternatif lah. Mungkin satu yang itu antara-antara kelemahan bila kita kata, *“Okey, semua kereta peronda polis hanya Honda City ataupun semua kenderaan untuk pengurusan tertinggi hanya Toyota Camry.”* Mungkin antara isu yang berbangkit dalam isu ini lah. Kalau kita ada lebih daripada satu model bagi setiap penggunaan, mungkin yang itu akan membantu situasi dan mungkin itulah antara perkara yang kita boleh semak lah. Mungkin... *[Sambil memberi isyarat kepada saksi seterusnya]*.

Datuk Dr. Shahrazat binti Haji Ahmad [MOF]: Soalan kedua berkaitan apabila terdapat kelewatan penggantian adalah akan menjejaskan operasi jabatan itu sendiri. Sebenarnya, tidak menjejaskan sebab kenderaan sedia ada digunakan sehingga lah penggantian dibuat. Itu yang kata tadi kelewatan hingga 508 hari. Maknanya, kereta itu digunakan sehingga 508 hari lagi, sehingga lah dia dapat penggantian kereta. Maksudnya, tidak ada keadaan di mana terdapat kelompondan daripada jumlah kereta yang hendak digantikan. Kereta tetap digunakan sehingga lah penggantian.

Berkaitan dengan tempoh kereta ada empat tahun, ada lima tahun. Tidak timbul isu kita memanjangkan tempoh pajakan. Tempoh pajakan tetap empat tahun dan lima tahun. Itu isunya adalah penggantian yang lewat. Jadi, di pihak MOF, kami telah akur berkaitan dengan perkara ini dan melihat kaedah mana untuk kita tengok balik supaya isu penggantian ini boleh kami *tackle* lebih awal. Contohnya, kalau adakah enam bulan sebelum tamat tempoh pajakan cukup untuk kita buat proses penggantian. Itu kami akan — telah pun dimulakan sekarang ini.

Sebab kes-kes yang ada dalam audit ini, tempoh notis untuk ganti dia cuma dimulakan lagi dua bulan nak habis, sebulan nak habis. Jadi, tempoh itu tak boleh nak disamakan dengan tempoh itu. Jadi, tidak timbul isu operasi terjejas dan tempoh pajakan kekal empat dan lima tahun seterusnya.

Tuan Ir. Ts. Zahir bin Hasan [Ahli PAC]: Datuk Wira Pengerusi, saya ada empat soalan. Tapi saya tanya satu persatu.

Dato' Wira Dr. Ku Abd Rahman bin Ku Ismail [Ahli PAC]: Selepas sekali.

[Ketawa]

Dato' Wira Dr. Ku Abd Rahman bin Ku Ismail [Ahli PAC]: Empat sekali itu.

Tuan Ir. Ts. Zahir bin Hasan [Ahli PAC]: Tapi bukan objektif lah. Okey. Sebelum perkara ini diketengahkan oleh Jabatan Audit Negara, *on MOF punya side, you already identified this a problem or not? Or you only after being flagged up* dalam LKAN itu, *then you realised something need to be looked at*, ataupun *it's already in your agenda to perbaikinya? The first question*. Yang lain jangan *hijack* dulu ya.

[Ketawa]

Datuk Dr. Shahrazat binti Haji Ahmad [MOF]: Jawab yang pertama dulu. Isu kelewatan penggantian memang dalam pandangan kami, sebab pada *last year* bila kita tengok isu penggantian lambat. Isu penggantian lambat disebabkan itulah pada tahun lepas kita mulakan bagaimana prosesnya untuk semua kementerian lebih *alert* untuk mula proses VO itu lebih awal.

Itulah yang kita mula sistem eKereta dengan sistem di SPANCO, kita daripada *last year* lagi cuba untuk di-*integrate* dan berjaya dibuat. Tetapi isu yang dibangkitkan oleh audit adalah penalti yang tidak dikutip. Isu kelewatan kami dah kenal pasti dan itu antara langkah kami *integrate*-kan sistem eKereta dengan sistem SPANCO untuk kita dapat makluman yang lebih awal untuk 15,000 kereta yang ada dalam *fleet*. Isu penalti yang menjadi... [Dicelah]

Tuan Ir. Ts. Zahir bin Hasan [Ahli PAC]: Maksudnya, okey. Kelewatan memang MOF punya...

Datuk Dr. Shahrizat binti Haji Ahmad [MOF]: Ya.

Tuan Ir. Ts. Zahir bin Hasan [Ahli PAC]: ...*in the purvey of the MOF*, cuma dari segi penalti itu, MOF tak fikirlah sebelum LKAN punya *report*?

Datuk Dr. Shahrizat binti Haji Ahmad [MOF]: Mungkin, mungkin, mungkin, saya bercakap tentang mungkin lah. Mungkin CA1 tak ada elemen penalti. Jadi, CA2 ini ada kita timbulkan, kita masukkan penambahbaikan elemen penalti. Mungkin macam KSP kata tadi, mungkin kekeliruan di pihak kami.

Tuan Ir. Ts. Zahir bin Hasan [Ahli PAC]: *Okay all right*. Lepas itu yang CA2 itu, dia bermula 1 Ogos 2022 lah kan? Sehingga berapa? Ada sebut tapi dalam slaid saya tak jumpa tarikh dia, tarikh tamat.

Datuk Dr. Shahrizat binti Haji Ahmad [MOF]: Tarikh tamatnya adalah sehingga 2037.

Tuan Ir. Ts. Zahir bin Hasan [Ahli PAC]: Berapa?

Datuk Dr. Shahrizat binti Haji Ahmad [MOF]: Tahun 2037.

Tuan Ir. Ts. Zahir bin Hasan [Ahli PAC]: 2037.

Datuk Dr. Shahrizat binti Haji Ahmad [MOF]: Ya. 15 tahun.

Tuan Ir. Ts. Zahir bin Hasan [Ahli PAC]: 15 tahun. Okey. *Now what is the total contract value?*

Datuk Dr. Shahrizat binti Haji Ahmad [MOF]: *Contract value* tak ada. Dalam *agreement* tidak di nyata *contract value*, hanya dinyatakan kos pajakan.

Tuan Ir. Ts. Zahir bin Hasan [Ahli PAC]: *Okay, what is the kos pajakan?*

Datuk Dr. Shahrizat binti Haji Ahmad [MOF]: *Estimate about* — berapa? RM4 point...

Seorang Ahli: [Bercakap tanpa menggunakan pembesar suara] Dia various, mengikut model, YB.

Tuan Ir. Ts. Zahir bin Hasan [Ahli PAC]: Ya. *What is the total?*

Datuk Johan Mahmood Merican [MOF]: *Okay, I think the current estimate berdasarkan bilangan kenderaan ialah sekitar, I think about RM4.5 bilion untuk tempoh 15 tahun.*

Tuan Ir. Ts. Zahir bin Hasan [Ahli PAC]: Okey. *It means* kalau kita kena bayar RM54 juta pun *sap sap sui* ya, tak? *Okay, now let just to have an idea* macam mana *this* kos pajakan punya *formula* being itu. *Okay, let's take a Camry 2.5.* Apa sewaan dia? *What is the cost for sewaan for a Camry 2.5?* Lepas itu, *what is the breakdown for the selenggara?* *I'm just let to have the feel with this...* [Dicelah]

Datuk Dr. Shahrazat binti Haji Ahmad [MOF]: Kami ada maklumat itu tapi soalan nombor tiga saya *parking* sekejap, sebentar cari slaid yang berkaitan. Saya jawab soalan empat dulu, kalau ada.

Tuan Ir. Ts. Zahir bin Hasan [Ahli PAC]: Okey.

Datuk Wira Hajah Mas Ermieyati binti Samsudin [Pengerusi PAC]: [Bercakap tanpa menggunakan pembesar suara] Terus soalan lain.

Datuk Dr. Shahrazat binti Haji Ahmad [MOF]: Soalan empat dulu.

Tuan Ir. Ts. Zahir bin Hasan [Ahli PAC]: Itulah. Empat lah itu, yang empat itu. Maknanya *breakdown*, sewaan, selenggara itu *breakdown*. Lepas itu yang akhir sekali bila dia jual, duit itu *goes to SPANCO* or pergi balik ke kerajaan? Yang *dispose after five years*, dia jual murah kan. Semua berebut-rebut beli itu. Jadi, duit jual murah itu lepas *after five years* itu. Duit itu pergi ke SPANCO *inter-contract* lah. *Is it goes to SPANCO* or balik ke kerajaan?

Datuk Johan Mahmood Merican [MOF]: SPANCO. Yang jualan habis tempoh *is* SPANCO.

Tuan Ir. Ts. Zahir bin Hasan [Ahli PAC]: SPANCO lah kan? Okey.

Datuk Wira Hajah Mas Ermieyati binti Samsudin [Pengerusi PAC]: Hak milik SPANCO lah. Dia akan pergi ke SPANCO.

Tuan Ir. Ts. Zahir bin Hasan [Ahli PAC]: Duit itu SPANCO lah jual itu. Itulah kalau dapat *some idea what is the cost for* — contoh, *I have a feel* sewaan... [Dicelah]

Encik Alan bin Abdul Rahim [MOF]: Dia ada dua, Yang Berhormat. Untuk Kenderaan Rasmi Jawatan contohnya yang digunakan oleh pegawai ataupun Menteri dan sebagainya, yang ini apabila tamat pajakan ataupun sebelum tamat, dia ada tempoh tertentu. Kita pula ada dia panggil *option to purchase*. Maknanya, pegawai yang bersara boleh membeli kenderaan tersebut dengan *percentage* tertentu mengikut umur tahun kenderaan. Yang itu boleh pegawai membelilah ataupun yang berkenaanlah.

Tetapi untuk yang selain untuk kenderaan jabatan, sekiranya tamat dan setelah kita keluarkan daripada *fleet* kita, yang itu milik kepada syarikat konsesilah.

Tuan Ir. Ts. Zahir bin Hasan [Ahli PAC]: Tapi kalau misalnya sekiranya penjawat, pegawai itu, bila dia beli, duit itu pergi ke SPANCO lah kan?

Encik Alan bin Abdul Rahim [MOF]: Yes.

Tuan Ir. Ts. Zahir bin Hasan [Ahli PAC]: Itulah *just have a feel*, boleh tak yang satu soalan yang belum jawab lagi itu.

Encik Alan bin Abdul Rahim [MOF]: Ya tadi, *Camry* itu. Ada ya.

Tuan Ir. Ts. Zahir bin Hasan [Ahli PAC]: Sewaan — *have a feel*. Maknanya 2.5 *Camry* then sewaan dia dan selenggara berapa?

Datuk Wira Hajah Mas Ermieyati binti Samsudin [Pengerusi PAC]: Okey, sementara nak kira eh?

Datuk Dr. Shahrazat binti Haji Ahmad [MOF]: Tak, dah ada, dah ada maklumat.

Datuk Wira Hajah Mas Ermieyati binti Samsudin [Pengerusi PAC]: Okey.

Datuk Dr. Shahrazat binti Haji Ahmad [MOF]: *Homework* dah buat YB.
[Ketawa]

Datuk Wira Hajah Mas Ermieyati binti Samsudin [Pengerusi PAC]: Okey.

Datuk Dr. Shahrazat binti Haji Ahmad [MOF]: Soalan *spot* dah buat.
[Ketawa]

Datuk Wira Hajah Mas Ermieyati binti Samsudin [Pengerusi PAC]: Soalan *spot* juga?

Datuk Dr. Shahrazat binti Haji Ahmad [MOF]: Dah ada, masuk juga soalan *spot*.

Datuk Wira Hajah Mas Ermieyati binti Samsudin [Pengerusi PAC]: Bahayalah Dr. Shahrazat ini.

Tuan Sim Tze Tzin [Ahli PAC]: [Bercakap tanpa menggunakan pembesar suara] *Hebat*.

Datuk Wira Hajah Mas Ermieyati binti Samsudin [Pengerusi PAC]: Dia kena duduk sinilah.

Datuk Johan Mahmood Merican [MOF]: Soalan dah *spot*, hanya tak pandai nak buat, buat — Okey, dah ada. [Ketawa] [Merujuk pada *slaid* pembentangan]

Encik Alan bin Abdul Rahim [MOF]: Ini untuk *Camry*. Kalau kita tengok sewa bersih bulanan, maknanya kalau di Semenanjung, ada yang RM4,087. Kalau di Sabah Sarawak RM3,956. Ini kenapa dia rendah sebab di sana cukai... [Pembesar suara dimatikan]

Datuk Wira Hajah Mas Ermieyati binti Samsudin [Pengerusi PAC]: *Mic, mic, mic* Haji.

Encik Alan bin Abdul Rahim [MOF]: Okey. Yang di bawah itu adalah kos selenggara pembaikan bulanan, tahun pertama sehinggalah tahun keempat. Itu adalah jumlah-jumlah yang dicatat di sana.

Datuk Wira Hajah Mas Ermieyati binti Samsudin [Pengerusi PAC]: Maksudnya sewa *plus* kos selenggaraan?

Encik Alan bin Abdul Rahim [MOF]: Yes.

Datuk Wira Hajah Mas Ermieyati binti Samsudin [Pengerusi PAC]: Bukan sewa itu dah termasuk selenggarakan, tak?

Encik Alan bin Abdul Rahim [MOF]: Tidak. Ini *wear and tear* lah, Yang Berhormat. Contohnya nak ganti tayar dan sebagainya lah. Semua sekali lah. Semua sekali.

Dr. Hajah Halimah Ali [Ahli PAC]: Tahun keempat itu selepas tiga tahun tau, kan 37 bulan itu kan?

Encik Alan bin Abdul Rahim [MOF]: Yes.

Dr. Hajah Halimah Ali [Ahli PAC]: Baru nak masuk tahun keempat. Ini nak saya inilah, yang ini tak *spot* kut. *You all* tak ini kut. [Ketawa] Saya *on behalf. On behalf of* rakan-rakan kita. Tadi disebutkan juara yang tadi Kementerian Kesihatan kan? Ke naib juara yang lewat itu kan? Sebab *this is my own personal experience*. Jadi, bila dia orang cakap *I am emphasize with them*.

Kementerian Kesihatan ini dia pergi merata-rata. Orang beranak ke, orang tua ke, dia strok ke, dia apa kan. So kalau dia punya kenderaan tua, kalau ikut *you all* punya *definition* itu, tiga tahun ke atas itu tahun keempat, kan? Dia punya jatuh 25 percent of the original yang sewaan itu. *I think maybe there's how they calculate the value*.

So, boleh tak MOF pastikan kenderaan-kenderaan mereka yang *on the road* selalu ini kena *tip top*. Jangan tunggu yang — dah lah apa kan. Dia orang kena gunakan banyak *especially* luar bandar dan sebagainya itu. Kalau lewat lagi, lagilah teruk dia orang. Maknanya, dia kena sewa juga benda yang lama itu. Bila kenderaan baru itu lambat datang, dia kena gunakan benda yang sama itu, yang teruk itu, yang kena *repair* banyak itu.

Datuk Johan Mahmood Merican [MOF]: Itu adalah antaranya sebab Yang Berhormat, lagi tua kenderaannya itulah kos penyelenggaraan itu meningkatlah dan itulah supaya nak memastikan bahawa kenderaan itu dalam keadaan yang boleh beroperasi.

Encik Alan bin Abdul Rahim [MOF]: Cumanya, Yang Berhormat sebagai tambahan. Di Kementerian Kesihatan untuk ambulan, untuk ada *four-wheel drive* dan sebagainya, itu tidak termasuk di dalam *fleet* konsesi ini.

Dr. Hajah Halimah Ali [Ahli PAC]: Dia *different* apa? Macam *Black Maria* ke apa, polis punya itu kan, KDN punya itu.

Encik Alan bin Abdul Rahim [MOF]: Itu tidak termasuk. Itu dibeli sendiri oleh kementerian. Sebab itu yang timbul tadi sebelum ini, macam Datuk KSP sebutkan, di sini kenderaan-kenderaan yang begini masalah isu bajet untuk *maintenance*. Sebab

ini tak termasuk di bawah konsesi SPANCO lah ini. Jadi, itu yang ada isu juga tapi itu maknanya kementerian masing-masing kena bijak untuk melaksanakannya.

Jadi soal *maintenance* apa itu, memang mungkin sama ada kerajaan kena melihatlah peruntukannya.

Dr. Hajah Halimah Ali [Ahli PAC]: Di SPANCO lah?

Encik Alan bin Abdul Rahim [MOF]: Bukan.

Dr. Hajah Halimah Ali [Ahli PAC]: *Not in your concession* ini.

Encik Alan bin Abdul Rahim [MOF]: Dia tak termasuk Yang Berhormat.

Dr. Hajah Halimah Ali [Ahli PAC]: Tapi MOF jugalah yang kena pastikan dia orang cukup.

Encik Alan bin Abdul Rahim [MOF]: Dia nak senang nak *differentiate* itu, kalau yang kenderaan SPANCO ini, semua hitam kecuali *Vellfire* dgn juga kenderaan polis. Yang lain semua warna hitam.

Puan Teresa Kok Suh Sim [Naib Pengerusi PAC]: Boleh saya tahu kenapa ada rebat punya, 22 percent?

Datuk Wira Hajah Mas Ermieyati binti Samsudin [Pengerusi PAC]: Ini yang terbaru kan? Sebab sebelum ini memang tidak ada rebat, betul? Kenapa dia bagi — kenapa 22 percent diberi?

Datuk Dr. Shahrizat binti Haji Ahmad [MOF]: Itu daripada — ini pun saya nak jawab Yang Berhormat *homework* tak ada dalam kenapa 22 percent lah. Tetapi hasil daripada kami baca, rundingan daripada CA1 dulu, antara penambahbaikan adalah enam penambahbaikan ditambah dalam yang CA2. Antaranya adalah pemberian rebat 22 peratus daripada sewaan bulanan.

Datuk Wira Hajah Mas Ermieyati binti Samsudin [Pengerusi PAC]: Okey.

Datuk Dr. Shahrizat binti Haji Ahmad [MOF]: *How to count 22 percent*, kami kena semak semula lah.

Dato' Wira Dr. Ku Abd Rahman bin Ku Ismail [Ahli PAC]: Datuk Wira?

Datuk Wira Hajah Mas Ermieyati binti Samsudin [Pengerusi PAC]: Oh Dato' Ku Rahman, okey.

■1600

Dato' Wira Dr. Ku Abd Rahman bin Ku Ismail [Ahli PAC]: Datuk Wira Pengerusi, terima kasih. Saya lihat dalam *table* ini, jadual yang mengikut kementerian-kementerian tu — tapi sebelum saya nak tanya soalan tu, saya nak tanya soalan ni dulu. Dia ada tak *extension of time*? Kalau kontraktor pun buat projek tak jadi, *but they can justify* sebab-sebab diberikan *extension of time*. Dalam kes kereta ni tak ada lah?

Datuk Dr. Shahrazat binti Haji Ahmad [MOF]: Dalam kontrak tak ada klausa fasal *extension of time*, Yang Berhormat ya.

Dato' Wira Dr. Ku Abd Rahman bin Ku Ismail [Ahli PAC]: Ha, *better*-lah. Kalau tidak *extension of time*, dia bagi alasanlah.

Saya buat kiraan, tak tahulah boleh *check*-lah, kalau kita ambil jumlah penalti kiraan audit ya 1 sampai 28, dia termasuk sekali dengan KDN sekali kan RM25 juta lebih kan? Betul ya?

Datuk Dr. Shahrazat binti Haji Ahmad [MOF]: Betul, betul.

Dato' Wira Dr. Ku Abd Rahman bin Ku Ismail [Ahli PAC]: *And then* jumlah penalti lepas disemak, okey yang ni KDN tak masuk lagi, RM18.7 juta, okey. *Assuming* andaian kata yang KDN tu dia tak berubah. Yang lain tu semua menurun ya, Datuk.

Datuk Dr. Shahrazat binti Haji Ahmad [MOF]: Ya.

Dato' Wira Dr. Ku Abd Rahman bin Ku Ismail [Ahli PAC]: Yang lain semua bila dibuat semakan, dia turun ya dia punya nilai. Jadi, kerajaan dapat kuranglah lepas ni. Bila di campur balik andaian kata KDN tu harga sama, apa dia punya penalti sama RM25.369 juta. Di akhirnya dia akan dapat — itu pun kalau tak turunlah.

Datuk Dr. Shahrazat binti Haji Ahmad [MOF]: RM43.

Dato' Wira Dr. Ku Abd Rahman bin Ku Ismail [Ahli PAC]: RM44.4 juta.

Datuk Dr. Shahrazat binti Haji Ahmad [MOF]: Ha, RM44 ya.

Dato' Wira Dr. Ku Abd Rahman bin Ku Ismail [Ahli PAC]: Ertinya, *you are short of RM10 million*. RM10 million kan? *Pasaipa* dia kalau tengok RM54.539 kan.

Datuk Dr. Shahrazat binti Haji Ahmad [MOF]: Ya, betul. Andaian KDN tidak berubah.

Dato' Wira Dr. Ku Abd Rahman bin Ku Ismail [Ahli PAC]: Andaian tak berubah ya. Kena andaianlah, buat andaian. Dia berubah pun tak jauh. Jadi dia jumlah kita akan dapat hanya RM44 jutalah, RM10 juta kurang ya. Apa sebab dia punya perbezaan terlalu besar?

Datuk Dr. Shahrazat binti Haji Ahmad [MOF]: RM10 juta tu Yang Berhormat, RM10 juta itu apabila kita semak dengan kementerian-kementerian yang telah pun dibuat pemutihan, antaranya kelewatan tu bukan disebabkan oleh pihak SPANCO, disebabkan oleh pihak kerajaan.

Dato' Wira Dr. Ku Abd Rahman bin Ku Ismail [Ahli PAC]: Okey. *Justified*-lah.

Datuk Dr. Shahrazat binti Haji Ahmad [MOF]: Ya. Itu kami...

Dato' Wira Dr. Ku Abd Rahman bin Ku Ismail [Ahli PAC]: Ini *last question*, muka surat 6. Hanya nak pencerahan saja.

Rumusan audit yang 18 tu ya — Nombor 8. Dia kata berasaskan pengiraan audit, dianggarkan sejumlah RM28.79 juta lebih kos pajakan dibayar kepada pengguna kenderaan konsesi tersebut berbanding jika kenderaan tersebut digantikan dengan kenderaan baru mengikut tempoh sepatutnya. *How do you come out — They come out with that figure?*

Datuk Dr. Shahrazat binti Haji Ahmad [MOF]: *Figure* itu dikeluarkan oleh pihak audit...

Dato' Wira Dr. Ku Abd Rahman bin Ku Ismail [Ahli PAC]: Itulah. Macam mana dia...

Datuk Dr. Shahrazat binti Haji Ahmad [MOF]: Tapi kami menjangkakan bahawa kita mengambil contoh kenderaan tu diguna — Untuk kenderaan yang tempoh pajakan lima tahun, apabila penggantian tu melampaui tempoh lima tahun, mungkin dia gunakan melebihi setahun, katakan enam bulan, enam bulan pembayaran dibuat adalah sewaan bulanan *plus maintenance* pada tahun kelima...

Dato' Wira Dr. Ku Abd Rahman bin Ku Ismail [Ahli PAC]: Betul.

Datuk Dr. Shahrazat binti Haji Ahmad [MOF]: Sekiranya penggantian kenderaan baru dibuat, kita membayar sewaan bulanan *plus maintenance* pada tahun pertama yang lebih rendah.

Dato' Wira Dr. Ku Abd Rahman bin Ku Ismail [Ahli PAC]: Ertinya...

Datuk Dr. Shahrazat binti Haji Ahmad [MOF]: Jadi perbezaan itu saya rasa *it comes out to 38*.

Dato' Wira Dr. Ku Abd Rahman bin Ku Ismail [Ahli PAC]:...*government* kena bayar *additional cost*, RM28.8 jutalah.

Datuk Dr. Shahrazat binti Haji Ahmad [MOF]: Kita meneruskan — saya anggar begitu. Kami akan anggar begitu.

Dato' Wira Dr. Ku Abd Rahman bin Ku Ismail [Ahli PAC]: Cuma, *this is the last question*.

Pengalaman saya dulu dan juga rakan-rakan lainlah, SPANCO ni dari segi penyelenggaraan, kalau *pi* hantar kat SPANCO RM500, dekat kedai lain RM300 je. Ertinya dia memang *mark up*-lah, *mark up because* dia tahu ini duit kerajaan punya. Duit kerajaan boleh bayar, kerajaan boleh bayar. *Personally* kita ni tak mampu nak *bayaq*. Kerajaan *bayaq* dan tak ada *concern*, memang *mark up* punya. Apa pandangan Datuk Dr.?

Datuk Dr. Shahrazat binti Haji Ahmad [MOF]: Kami sebenarnya isu *mark up*...

Dato' Wira Dr. Ku Abd Rahman bin Ku Ismail [Ahli PAC]: Ada buat audit tak kat SPANCO?

Datuk Dr. Shahrazat binti Haji Ahmad [MOF]: Isu *mark up* tidak timbul sebab kita bayar *fixed rate*. Ia ikut tahunan tadi itu. Tahunan kita ada *maintenance* tahun pertama, kedua, ketiga, keempat dan ke atas. Apa-apa kita bayar secara *fixed rate*, sewaan tahunan *plus maintenance* tahun pertama ataupun kedua.

Dato' Wira Dr. Ku Abd Rahman bin Ku Ismail [Ahli PAC]: Semuanya sudah dikira lebih kurang.

Datuk Dr. Shahrazat binti Haji Ahmad [MOF]: Jadi, *risk*-nya adalah *risk* kepada SPANCO.

Dato' Wira Dr. Ku Abd Rahman bin Ku Ismail [Ahli PAC]: Jadi, dia sudah dikira lebih awallah amaun.

Datuk Dr. Shahrazat binti Haji Ahmad [MOF]: Yes. Kita buat berdasarkan *historical data*, *risk* kepada SPANCO.

Dato' Wira Dr. Ku Abd Rahman bin Ku Ismail [Ahli PAC]: *Historical data is based on SPANCO data?*

Datuk Dr. Shahrazat binti Haji Ahmad [MOF]: No. CA 8 — CA 1. Laporan kita ada, kita ada.

Dato' Wira Dr. Ku Abd Rahman bin Ku Ismail [Ahli PAC]: Okey. SPANCO ini sensitiflah.

Datuk Dr. Shahrazat binti Haji Ahmad [MOF]: Ya.

Dato' Wira Dr. Ku Abd Rahman bin Ku Ismail [Ahli PAC]: Semua orang sensitif fasal sejarah lama.

Datuk Dr. Shahrazat binti Haji Ahmad [MOF]: Jadi, SPANCO — mungkin SPANCO pula *risk* dia adalah setiap kenderaan yang masuk ke dalam bengkel, perlu disediakan kenderaan ganti. Jadi untuk mengelakkan kenderaan ganti disediakan terlalu banyak, dia akan lebih cepat keluar. Jadi *risk*...

Dato' Wira Dr. Ku Abd Rahman bin Ku Ismail [Ahli PAC]: Memang dia ganti.

Datuk Dr. Shahrazat binti Haji Ahmad [MOF]: Ya, dia ganti, kenderaan ganti.

Dato' Wira Dr. Ku Abd Rahman bin Ku Ismail [Ahli PAC]: Okey, terima kasih Datuk.

Datuk Dr. Shahrazat binti Haji Ahmad [MOF]: "*Kenderaan tunggu sedia*" dia panggil.

Dato' Wira Dr. Ku Abd Rahman bin Ku Ismail [Ahli PAC]: Baik, terima kasih.

Datuk Wira Hajah Mas Ermieyati binti Samsudin [Pengerusi PAC]: Okey, sebelum saya bagi pada Bayan Baru, saya nak tanya. Saya ada dua soalan. Yang pertama, rentetan daripada soalan yang dikemukakan oleh Kubang Pasu berkenaan

contoh ya 5,323 kenderaan konsesi dan juga hampir RM29 juta jumlah lebihan kos yang terpaksa dibayar.

Soalan saya, adakah kerajaan ada membuat perbandingan ataupun kajian tentang keberkesanan ataupun penjimatan yang dapat dibuat oleh pihak kerajaan sekiranya pajakan sewaan (*leasing*) ini tidak berlaku, tetapi digantikan dengan elaun kenderaan ke? Saya tak pasti. Elaun kenderaan ni saya difahamkan hanya JUSA ke atas sahaja yang dapat, betul? Yang bawah tu hanya dapat T&T. Mereka boleh *claim* ni. Jadi, boleh tak bagi pencerahan kepada PAC tentang keadaan begini? Bagaimanakah penjimatan yang boleh dibuat kerajaan *rather than* kita buat pajakan ini?

Datuk Johan Mahmood Merican [MOF]: *Actually* — Sebenarnya MOF pernahlah, pernah buat sekali, cuba anggarakan perbezaan jika kenderaan jabatan tidak disediakan, tetapi pengurusan tertinggi yang layak sama ada yang JUSA dan ke atas diberikan elaun, saya tak ingat tahun berapa. Tapi pada masa tu bila dibuat perkiraan, pada masa tu taklah nampak macam ada penjimatan yang ketaralah. Tetapi mungkin pihak kami mungkin boleh kemaskinikan perkiraan tersebut. Tapi *I try remember* — tahun berapa kita buat... [*Bertanya kepada Encik Alan*] Oh, tahun lepas. Okey.

Yang tu pada masa itu tak dilihat [*Dicelah*]. Dan mungkin antara isunya juga pada masa itu ialah — mungkin pada masa inilah, masih kita berpegang pada nak memastikan keseragaman kenderaan yang digunakanlah terutamanya daripada pengurusan tertinggi yang mewakili kerajaan dalam mesyuarat dan sebagainya. Tapi mungkin — *I have to come back to you*-lah.

Datuk Wira Hajah Mas Ermieyati binti Samsudin [Pengerusi PAC]: Adakah mungkin pihak MOF bercadang untuk membuat kajian tersebut untuk melihat tentang penjimatan yang boleh dibuat sekiranya diberi elaun kenderaan *instead of* pajakan. Mungkin boleh dibuat kajian tersebut.

Datuk Johan Mahmood Merican [MOF]: Kita boleh kemaskinikan kajian kami *and then* kita boleh kemukakan kembalilah hasil daripada perkiraan tersebut. Pada masa yang kita buat sebelum ini tahun lepas, kita tak nampak penjimatan ketara tapi *we can update the calculation*, Yang Berhormat.

Tuan Sim Tze Tzin [Ahli PAC]: Terima kasih Datuk Wira Pengerusi. Saya nak tanya tentang tadi Datuk Dr. Shahrazat kata dalam tender untuk CA 2 ini memang ada beberapa syarikat yang telah masuk dan tender yang terendah, syarikat yang tender nombor 1 tu, dia tidak dapat memenuhi beberapa syarat, maka dia di-*terminate* lah. Saya mohon penjelasan apa beberapa syarat itu.

Datuk Dr. Shahrazat binti Haji Ahmad [MOF]: Okey. Sebenarnya bagi tender yang pertama yang telah dikenal pasti sebagai yang berjaya, telah pun LOI

dikeluarkan. Bila LOI dikeluarkan adalah selepas itu adalah tempoh rundingan. Dalam tempoh rundingan tersebut, beberapa perkara tidak dapat dipenuhi. Antara yang pertama adalah ini adalah perkara yang telah dibangkitkan oleh pihak AGC sendiri yang mana pada masa *submission* RFP dikeluarkan, syarikat — pemegang saham kepada syarikat yang memenangi itu adalah tidak sama dengan pemegang saham yang sebenarnya berdaftar di SSM. Tidak sama syarikat sama sekali. Maknanya, ada yang dikemukakan dalam dokumen RFP adalah nama syarikat lain, tetapi yang terletak dalam SSM adalah nama syarikat yang lain walaupun dalam grup yang sama.

■1610

[Perbincangan secara tanpa rekod]

Tuan Sim Tze Tzin [Ahli PAC]: Terima kasih. Tapi saya difahamkan bahawa syarikat yang mendapat tender itu syarikat besar.

Datuk Dr. Shahrazat binti Haji Ahmad [MOF]: Ya, syarikat besar tetapi contohnya nama dalam SPV adalah syarikat sekiranya nama yang sama, pemegang saham yang sama dimasukkan dalam penilaian kewangan, dia akan gagal disebabkan *cashflow* negatiflah.

Tuan Sim Tze Tzin [Ahli PAC]: Memang SPV itu SPV baru kan? Jadi memang tak ada *cashflow* pun, betul tak?

Datuk Dr. Shahrazat binti Haji Ahmad [MOF]: SPV tak ada *cashflow* tetapi kita menilai keupayaan kewangan pemegang saham. Dua pemegang saham berkaitan.

Tuan Sim Tze Tzin [Ahli PAC]: Dia pemegang adalah Berjaya dan Naza.

Datuk Dr. Shahrazat binti Haji Ahmad [MOF]: Yang didaftarkan di dalam SSM bagi Syarikat Cekap Urus Sdn Bhd adalah Berjaya Corporation Automotive Sdn Bhd dan Berjaya Group Berhad tetapi yang dimasukkan dalam tender dokumen adalah Berjaya Corporation dan juga *Naza Corporation, different entity all together* yang mempunyai prestasi kewangan yang berlainan.

Tuan Sim Tze Tzin [Ahli PAC]: Okey. Dari segi kerajaan, *I mean* — okey, sebab kita nampak bahawa perbezaan harga itu amat ketara.

Datuk Dr. Shahrazat binti Haji Ahmad [MOF]: Okey. Merujuk kepada perbezaan harga yang telah dimaklumkan dalam banyak sosial media dan juga dokumen-dokumen sebanyak 700 juta itu, bila kita *substantiate* balik perbezaan itu kita dapat daripada nilai kereta dengan nilai kereta yang ditawarkan, nilai kereta yang sebenar. Jadi kita tidak dapat mendapat pembuktian *supporting document* adakah harga rendah itu adalah dipersetujui. Jadi tidak dapat mengesahkan.

Salah satu lagi yang dinilai rendah itu diletakkan nilai *other cost* rendah tetapi tidak diletakkan terperinci. Jadi 700 juta walaupun kita nampak rendah tetapi tidak boleh disahkan adakah itu sebenarnya *difference* yang kita ada.

Tuan Sim Tze Tzin [Ahli PAC]: Sorry. Saya tengah fikirilah dari segi kerajaan kita fikir *what is the best for us right*. So, dari segi nampaknya kalau katakan dia Naza itu sebuah syarikat yang memang *very big company*, Berjaya pun *big company*, so dari — mereka ada cara-cara mereka untuk mendapatkan kereta pada harga yang lebih rendah, mungkin.

Datuk Dr. Shahrazat binti Haji Ahmad [MOF]: Mungkin, ya.

Tuan Sim Tze Tzin [Ahli PAC]: Betul?

Datuk Dr. Shahrazat binti Haji Ahmad [MOF]: Betul.

Tuan Sim Tze Tzin [Ahli PAC]: Jadi *to us*, kita tak payahlah banding *the ticket price* dekat mana-mana *what do you call supplier*, tetapi dialah, kalau dia tender dia kena *fulfill that kind of tender then we take it* lah, kalau tidak kita *terminate*. So, *to me is that* kita kena tengok apa yang paling rendah dan lebih baik untuk kerajaan kan.

Datuk Dr. Shahrazat binti Haji Ahmad [MOF]: Proses perolehan, proses penilaian, kewangan teknikal adalah itu berdasarkan garis panduan ataupun butiran yang telah sedia ada yang mana kita terpaksa mengikut, dilaksanakan oleh pihak UKAS.

Tuan Sim Tze Tzin [Ahli PAC]: Dan saya nak tanya tentang proses itu. Sebab saya difahamkan bahawa dalam Dewan Rakyat, difahamkan bahawa tender pertama itu ditamatkan, okey. Walaupun tujuh syarikat, walaupun LOI telah diberikan tetapi RFP itu ditamatkan. *Then* kerajaan...

Datuk Dr. Shahrazat binti Haji Ahmad [MOF]: Bukan, LOI sahaja ditamatkan, dibatalkan.

Tuan Sim Tze Tzin [Ahli PAC]: LOI ditamatkan. Sebab saya — masa itu saya ada dengar jawapan daripada Menteri. Mungkin saya lupa tapi saya difahamkan bahawa RFP ditamatkan dan kerajaan masuk *direct negotiation* dengan SPANCO. Adakah ini benar?

Datuk Dr. Shahrazat binti Haji Ahmad [MOF]: Telah ada keputusan bahawa apabila syarikat pertama ditamatkan berdasarkan asas-asas yang dinyatakan tadi, maka tawaran akan — rundingan akan dibuat kepada syarikat kedua terendah yang juga melepasi semua penilaian teknikal dan kewangan.

Tuan Sim Tze Tzin [Ahli PAC]: Rundingan — susulan rundingan itu, adakah kita boleh mendapat sesuatu yang lebih baik daripada atau setanding dengan syarikat pertama? Sebab *you go to direct negotiation already*. Sudah tentunya kerajaan akan kata, "*Oh, kita dapat tender 700 juta lebih murah daripada SPANCO.*".

Bolehkah *you match that kind of price or do you have a more vigorous negotiation* dengan SPANCO?

Datuk Dr. Shahrazat binti Haji Ahmad [MOF]: *I don't have any information on that and I personally cannot concur whether it is a good — we manage to get a good deduction or not. Tapi I believe that whoever runs ataupun leads negotiation works on behalf of the government to make sure that government is profitable ataupun government mendapat faedah daripada fleet ini.*

Datuk Wira Hajah Mas Ermieyati binti Samsudin [Pengerusi PAC]: Okey, Kubang Pasu.

Dato' Wira Dr. Ku Abd Rahman bin Ku Ismail [Ahli PAC]: Terima kasih Yang Berhormat Datuk Wira Pengerusi. Saya nak merujuk mungkin ada kaitan dengan apa yang Bayan Baru sebut ni ya fasal konsesi itu. Ini Berita Harian bertarikh 5 Februari 2024. Ini ialah kenyataan apa yang disebutkan oleh Yang Amat Berhormat Perdana Menteri dan juga Menteri Kewangan.

Tajuk dia, *“SPANCO hanya merugikan negara”* dan kemudian seterusnya diceritakan lagi, *“Datuk Seri Anwar Ibrahim menyifatkan kontrak perolehan syarikat pembekal dan menguruskan kenderaan kerajaan SPANCO Sdn Bhd hanya merugikan negara. Perdana Menteri berkata, beliau tahu kontrak terbabit juga tidak menyenangkan penjawat awam yang menggunakan kemudahan berkenaan. Semua saudara terlibat dalam penggunaan kemudahan SPANCO, membekalkan kenderaan ini dan tindakan serta sikap saya keras terhadap SPANCO itu sejak saya jadi Menteri Kewangan dahulu”.*

Jadi soalan di sini ialah adakah sebelum kita nak panggil SPANCO ini kita minta pihak tertentu yang ada berkuasa untuk membuat siasatan terhadap SPANCO berdasarkan kenyataan Yang Amat Berhormat Perdana Menteri dan Menteri Kewangan ketika itu, masih lagi. Terima kasih.

Datuk Dr. Shahrazat binti Haji Ahmad [MOF]: YB tak mampulah saya nak menjawab persoalan YB. Tetapi dari segi siasatan itu, saya rasa *on separate issue* SPRM ada ke SPANCO dan tindakan dia akan berasaskan lunas-lunas perundangan pun ada dibuat, haah.

Datuk Wira Hajah Mas Ermieyati binti Samsudin [Pengerusi PAC]: SPRM ada kat sini, *maybe* boleh — siapa?

Datuk Dr. Shahrazat binti Haji Ahmad [MOF]: SPRM ada SPANCO kan, melawat SPANCO tapi saya tak nampak apa-apa *result...*

Datuk Wira Hajah Mas Ermieyati binti Samsudin [Pengerusi PAC]: Boleh respons.

Datuk Dr. Shahrazat binti Haji Ahmad [MOF]: ...Daripada segi...

Encik Alan bin Abdul Rahim [MOF]: Mungkin saya boleh tambah Datuk.

Dato' Wira Dr. Ku Abd Rahman bin Ku Ismail [Ahli PAC]: *[Bercakap tanpa menggunakan pembesar suara]*

Tuan Chang Ching [Suruhanjaya Pencegahan Rasuah Malaysia (SPRM)]: Selamat petang Yang Berhormat Pengerusi. Biasanya SPRM itu siasat itu hari itu isu adalah berkaitan dengan yang pemegang saham SPANCO yang di bumiputera yang di bawah 30 percent itu, yang fasal kes itu.

■1620

Datuk Wira Hajah Mas Ermieyati binti Samsudin [Pengerusi PAC]: Oh, yang itulah, yang itu sahaja.

Tuan Chang Ching [SPRM]: Ya, yang itu, ya.

Datuk Wira Hajah Mas Ermieyati binti Samsudin [Pengerusi PAC]: Maksudnya memang dah ada siasatan.

Tuan Chang Ching [SPRM]: Yes, yang di mana yang untuk SPANCO itu yang kita pun dakwa di mahkamah dah. So, masih dalam proses prosiding mahkamah. Terima kasih.

Dato' Wira Dr. Ku Abd Rahman bin Ku Ismail [Ahli PAC]: Jadi SPRM dah buat siasatan lah tapi isu yang berbeza lah.

Tuan Chang Ching [SPRM]: Ya, isu berbeza.

Dato' Wira Dr. Ku Abd Rahman bin Ku Ismail [Ahli PAC]: So, ia punya keputusan tak tahu lagi lah?

Tuan Chang Ching [SPRM]: Masih dalam prosiding mahkamah.

Dato' Wira Dr. Ku Abd Rahman bin Ku Ismail [Ahli PAC]: Ia mengenai saham lah?

Tuan Chang Ching [SPRM]: Yes, fasal bumiputera punya pegangan saham. Terima kasih, Pengerusi.

Datuk Wira Hajah Mas Ermieyati binti Samsudin [Pengerusi PAC]: Tadi Haji Alan tadi ada nak *saying something*?

Encik Alan bin Abdul Rahim [MOF]: Ya, Yang Berhormat, cuma nak menjelaskan sahaja. Saya mengambil ini pun baru setahun lebih. Jadi apabila saya melihat urusan SPANCO ini, kenderaan ini bukan sesuatu yang mudah macam kita gambarkan. 15 ribu buah kenderaan, merata tempat di Semenanjung, Sabah dan Sarawak, di tempat *remote* dan sebagainya.

Dan juga tadi kita bangkitkan juga soal *maintenance* yang macam kita anggap tinggi untuk *maintenance* itu. Tapi, sebenarnya kita tengok balik ia pengurusan yang holistik lah. Bukan setakat kenderaan itu juga tetapi juga banyak program-program lain yang dilaksanakan, seminar dan sebagainya yang ditanggung oleh pihak *fleet*.

Buka pejabat di setiap zon wilayah Utara, Selatan, Timur dan juga Sabah dan Sarawak, Selatan. Jadi, semua ini kosnya di ambil kira dan kos-kos lain...

Datuk Johan Mahmood Merican [MOF]: Saya nak sambung daripada YB Kubang Pasu sebut. Saya rasa banyak yang konteks yang disebut oleh Yang Amat Berhormat Perdana Menteri mungkin juga merujuk terutamanya pada konsesi perjanjian pertama yang didapati bahawa keuntungan semasa konsesi pertama itu boleh dikatakan tinggi dan itulah mungkin antara sebabnya bila dibuat kedua dilaksanakan secara RFP dan juga dirundingkan. Contohnya yang rebat untuk mengurangkan kadar yang dibayar kepada syarikat konsesi.

Puan Teresa Kok Suh Sim [Naib Pengerusi PAC]: Pengerusi, saya nak tanya apa yang kita baca dalam media ialah Tan Sri Vincent Tan sangat marah selepas konsortiumnya hilang peluang untuk menguruskan konsesi kenderaan kerajaan. So, beliau tuduh kepada kerajaan sebenarnya telah bagi dia *letter of intent* pada 2018-2019 yang mana dia sepatutnya dapat award ini tetapi selepas itu ia ditarik balik.

So, selepas itu dia saman kerajaan dan juga SPANCO ke mahkamah, kan? So, *actually what's happening?* [Ketawa] Apa yang berlaku?

Datuk Dr. Shahrazat binti Haji Ahmad [MOF]: Tindakan mahkamah *to be exact* pihak disaman yang pertama ialah Kerajaan Malaysia, yang kedua Kementerian Kewangan, yang ketiga ialah SPANCO. Perjalanan proses perundangan masih berjalan.

Puan Teresa Kok Suh Sim [Naib Pengerusi PAC]: Ya. Kenapa kerajaan bagi kerja ini, award ini, projek ini kepada syarikat Vincent Tan, kan? Iaitu Naza-Berjaya Group. Lepas itu kenapa kah kita tarik balik?

Datuk Dr. Shahrazat binti Haji Ahmad [MOF]: YB, mungkin saya jelaskan sekali lagi. Apabila RFP itu dimuktamadkan atau penilaian telah pun dilaksanakan, pihak yang memenangi ataupun menduduki tempat yang pertama adalah Konsortium oleh Berjaya dan juga Naza yang mana ia telah diberikan LOI untuk sebagai proses yang pertama *letter of intent*.

Selepas proses LOI, ada proses rundingan antara kedua-dua pihak yang mana kalau tengok itu rundingan mengambil masa hampir dua tahun yang mana tidak ada *landing point* bagi empat perkara utama. Tiga perkara utama dan satu adalah dari segi perbezaan *shareholder SPV* yang dikemukakan yang mana pihak AGC memaklumkan ini adalah satu kesilapan yang serius yang menjejaskan penilaian yang dibuat pada awalnya.

Atas ketidak berjayaanya rundingan ini terdapat klausa dalam *letter of intent* itu dimasukkan dalam *letter of intent* yang dikeluarkan pada syarikat, kerajaan boleh pada bila-bila masa membatalkan LOI ini tanpa memberi apa-apa sebab. Jadi bila

syarikat menerima LOI ini, sebenarnya ia bukan *ultimate contract* telah pun diperoleh, tertakluk kepada proses rundingan.

Jadi melihat kepada tempoh yang berjalan dan juga masa yang telah dihabiskan untuk rundingan dan kontrak interim ini berjalan dengan banyak kenderaan tidak boleh dibuat tempahan pada ketika itu. Maka berdasarkan empat perkara ini maka Jemaah Menteri bersetuju supaya LOI ini dibatalkan.

Tuan Haji Azli bin Yusof [Ahli PAC]: Pengerusi, tadi Datuk Johan ada sebut tentang perjanjian baharu dengan SPANCO ini *relatively* ada penambahbaikan ataupun *saving sort of*. Boleh dapat *relatively how much is the saving the government has earned?*

Datuk Dr. Shahrazat binti Haji Ahmad [MOF]: Kita kemukakan dalam slaid yang ini antaranya ialah *saving*-nya kita dapat dari segi rebat. Rebat daripada harga kenderaan dan juga diskaun daripada kita runding daripada nilai *maintenance* kita dapat diskaun. 12 peratus untuk semua kenderaan melainkan kenderaan polis, lima peratus untuk kenderaan polis. Itu yang kita dapat rebat, diskaun.

Tuan Haji Azli bin Yusof [Ahli PAC]: *So, all relatively how much is the...*

Datuk Dr. Shahrazat binti Haji Ahmad [MOF]: Nilainya mungkin saya kemukakan dalam sekali dengan slaid.

Tuan Haji Azli bin Yusof [Ahli PAC]: *Percentage?*

Datuk Dr. Shahrazat binti Haji Ahmad [MOF]: *Percentage* dan nilai.

Puan Teresa Kok Suh Sim [Naib Pengerusi PAC]: Okey, *you ask*.

Tuan Sim Tze Tzin [Ahli PAC]: *You* minta lah *you* nak minta. Saya nak tanya benda lain.

Datuk Wira Hajah Mas Ermieyati binti Samsudin [Pengerusi PAC]: Tanya soalan pun nak gaduh.

[Ketawa]

Tuan Sim Tze Tzin [Ahli PAC]: Okey, tengok soalan sudah lupa. Tak apa *you* dulu.

Datuk Wira Hajah Mas Ermieyati binti Samsudin [Pengerusi PAC]: Okey, Seputeh dulu bagi selesai habis *you* punya ini.

Puan Teresa Kok Suh Sim [Naib Pengerusi PAC]: Yang tadi yang Puan kata itu sebab kerajaan tolak tawaran daripada syarikat Vincent Tan itu boleh bagi kita *Cabinet Paper* atau alasan yang kukuh untuk rekod PAC.

Datuk Dr. Shahrazat binti Haji Ahmad [MOF]: Kita boleh bagi? Boleh bagi? Kita bagi catatan.

Tuan Sim Tze Tzin [Ahli PAC]: Saya nak tanya tentang sebab kerajaan masuk dalam *direct negotiation* dengan SPANCO.

Datuk Dr. Shahrazat binti Haji Ahmad [MOF]: Itu bukan *direct nego*. Maknanya *the best of the best, second best*...

Tuan Sim Tze Tzin [Ahli PAC]: *The best, then you* ada rundingan? Lepas itu *you* ada rundingan untuk dapatkan lebih banyak rebat.

Datuk Dr. Shahrazat binti Haji Ahmad [MOF]: Kita letak *second best* untuk rundingan. Sekiranya tak berjaya kita akan buka semula RFP.

Tuan Sim Tze Tzin [Ahli PAC]: Okey, jadi apabila Berjaya dan Naza dapat tender itu ada beberapa isu lah, kan? Adakah kerajaan cuba *rectify* dengan mereka seperti yang contohnya kerajaan *negotiate* dengan SPANCO? Maksud saya kalau kita, kerajaan ada rundingan dengan SPANCO tentang rebat dan sebagainya. Kenapa kerajaan tidak jumpa dengan Berjaya dan Naza untuk menyelesaikan isu tentang *shareholding*, tentang *maintenance cost*, tentang *purchase price* itu, *cost of the fleet* dan sebagainya.

Datuk Dr. Shahrazat binti Haji Ahmad [MOF]: Dua itu berkaitan *maintenance* dan *purchase price* itu sampai habis tidak dapat diselesaikan. Tidak ada pembuktian, tidak ada *feedback from* pihak yang kita berunding lah.

Jadi kita cuba berunding dua tahun. Kita cuba berunding untuk dapatkan *landing point*. Jadi bila tak dapat *that figure*, kita tak boleh dapat *the final figure* apa yang kita nak masukkan. Untuk pemegang saham, UKAS memberikan *leeway* kepada konsortium untuk ubah dan dia ada ubah, dia ubah pemegang saham.

Datuk Wira Hajah Mas Ermieyati binti Samsudin [Pengerusi PAC]: Saya cuma nak pengesahan sahaja tadi, di muka surat lapan ada bagi tahu ada tubuhkan dua jawatankuasa. Boleh tak bagi spesifik nama jawatankuasa tersebut? Jawatankuasa apa? Jawatankuasa Penilaian kah apa?

Datuk Dr. Shahrazat binti Haji Ahmad [MOF]: Sekejap YB.

Encik Alan bin Abdul Rahim [MOF]: Ia ada dua YB, satu Jawatankuasa Kerja untuk menilai jumlah penalti yang wajar dikenakan...

Datuk Dr. Shahrazat binti Haji Ahmad [MOF]: *[Berucap tanpa menggunakan pembesar suara]*

Encik Alan bin Abdul Rahim [MOF]: Jawatankuasa itulah. Satu lagi Jawatankuasa Rayuan sekiranya ada pertikaian dan sebagainya kita akan bawa—dipengerusikan oleh Datuk Shahrazat. Di bahagian Jawatankuasa Kerja tadi, saya mempengerusikan lah.

Datuk Wira Hajah Mas Ermieyati binti Samsudin [Pengerusi PAC]: Setakat ini dah berapa kali mesyuarat? Ini baharu sahaja ditubuhkan *since* audit masuk?

■1630

Encik Alan bin Abdul Rahim [MOF]: Ya, kita tubuhkan. Yes, yes. Jawatankuasa ini pun sebenarnya ada dicatatkan di dalam kontrak CA2 yang berkuat kuasalah. Apa dia punya terma-terma rujukan dia, TOR dia.

Datuk Wira Hajah Mas Ermieyati binti Samsudin [Pengerusi PAC]: Saya nak tanya Jawatankuasa Rayuan yang Datuk Shahrazat *Chair*, ada berapa banyak permohonan rayuan yang telah pun diberikan setakat hari ini?

Datuk Dr. Shahrazat binti Haji Ahmad [MOF]: Untuk jawatankuasa yang dipengerusikan oleh saya belum lagi bersidang sebab *detail out* masih lagi dibuat oleh Jawatankuasa Penalti. Sehingga kini kita telah menerima *feedback* sebab bila kita hantar notis berkenaan penalti kepada SPANCO, SPANCO dalam tempoh 14 hari perlu membalas.

Jadi, untuk 26 kementerian yang pertama yang kita isu pada 4 Oktober lepas telah pun kita terima maklum balas. Yang mana diterima, yang mana tak terima. Untuk yang baru hantar JPM pada 22 Oktober lepas belum terima maklum balas. Jadi, *next* adalah KDN yang kita dalam tempoh untuk memuktamadkan jumlah sebenar. Selepas itu adalah untuk urusan perundingan untuk jawatankuasa yang saya lah. Tapi sebelum saya bersidang, saya akan semak dulu *and put our stand* dulu.

Datuk Wira Hajah Mas Ermieyati binti Samsudin [Pengerusi PAC]: Saya ingin tanya Datuk KSP. Melihat pada perkembangan dua jawatankuasa ini yang sebelum ini dalam CA1 tidak pernah ada diwujudkan jawatankuasa tersebut. Betul ataupun tidak? Sebelum ini dah ada tak?

Encik Alan bin Abdul Rahim [MOF]: [*Bercakap tanpa menggunakan pembesar suara*]

Datuk Johan Mahmood Merican [MOF]: Sekejap, sekejap. So, yang ini — *I mean* seperti mana Yang Berhormat sebut, pihak kami di Kementerian Kewangan telah menubuhkan jawatankuasa ekoran daripada laporan daripada Audit Negara untuk memastikan bahawa kita dapat meneliti sebenarnya berapa banyak penalti yang wajar dikenakan kepada SPANCO.

Pada masa yang sama, isu dia bukan sahaja berakhir dengan penalti untuk apa yang telah dilaksanakan. Dari segi apa yang ditugaskan untuk jawatankuasa tersebut untuk melihatlah bagaimana mungkin kita dapat tambah baik seperti mana yang disebut dokumentasi dan mungkin jika kaedah perkiraan itu juga perlu diperjelaskan ataupun ditambah baik.

Datuk Wira Hajah Mas Ermieyati binti Samsudin [Pengerusi PAC]:

Terima kasih Datuk KSP. Ada soalan lain? Sik.

Tuan Ahmad Tarmizi bin Sulaiman [Ahli PAC]: Datuk Wira Pengerusi, saya balik tadi untuk *move forward* ke depan yang disebut kata tadi sudah ada satu jawatankuasa di pihak MOF sendiri untuk melihat keberkesanan kaedah dia lah model ini.

Saya tengok ada beberapa negara dia mula beralih kepada beberapa model yang lebih, maknanya lebih efisien dan lebih memberi keuntungan kepada kerajaan dan mengurangkan bebanan pajakan itu. Ada atau tidak di pihak MOF sendiri, maknanya dalam rangka ke depan ini. Sebab, bila tadi dibaca soal satu teguran oleh Yang Amat Berhormat Perdana Menteri itu rasa sangat agak seriuslah. Ada satu konsep dia sebut *fleet as a service*. Maksudnya kita hanya membayar kenderaan itu kita guna dan tidak pajakan secara pukal setiap, maknanya dalam tempoh empat tahun itu.

Jadi, ada beberapa negara yang kita tengok ada dia cuba [*Tidak jelas*]. Walaupun mungkin ada juga kesan-kesan lain-lain, tapi mungkin *pilot project* itu perlu dilihat, dirangka sebelum kita kata habis nanti 2037. Jadi, ini *move forward* ke depanlah. Yang penting maksudnya kita nak mengelakkan beban kerajaan dan saya nampak mungkin dari segi penggunaan kenderaan itu sendiri mungkin tidak maksimum yang kita bayar, saya nampak. Mungkin kadang itu dia *parking*, dia tak guna sebagainya. Dia ada kenderaan lain. Jadi, itu juga mungkin perlu dilihat.

Selain daripada kata pajakan yang kita bayar tadi, lepas itu selenggaraan, petrol juga dikirakan pemandu. Jadi, semua kenderaan itu sebenarnya kos dia besar, operasi dia bukan hanya itu saja. Bukan mereka dah lebih kita kata tadi RM4,000 lebih, *plus, plus* yang lain lagi. Jadi, itu pula juga dilihat ke depan untuk maknanya model yang lebih efisien lah. Terima kasih.

Datuk Johan Mahmood Merican [MOF]: Terima kasih Yang Berhormat atas pandangan. Mungkin perkara ini boleh diteliti dan mungkin boleh dikaji dalam konteks terdapat kenderaan dalam kerajaan yang belum lagi bawah skop konsesi inilah. Mungkin untuk perkara itu kita boleh melihat pada sama ada terdapat model-model lain yang lebih sesuai yang dapat lebih menjimatkanlah. Tapi balik kepada konsesi yang sedia ada yang akan terus hingga 2037, pihak kami masih akan melihatlah bagaimana perkara ini dapat ditambah baik. Contohnya dalam apa yang ekor dari daripada laporan audit, bagaimana kita dapat mungkin perkemaskanlah urusan perkiraan penalti, dari segi kaedahnya, dokumentasi dan juga perkiraannyalah. So, itu juga akan dilihat oleh pihak Kementerian Kewangan.

Datuk Wira Hajah Mas Ermieyati binti Samsudin [Pengerusi PAC]: Okey. Terima kasih sekali lagi saya ucapkan pada soalan yang terakhir. Saya kira tidak ada

soalan-soalan lain daripada Ahli Yang Berhormat. Jadi, terima kasih sekali lagi saya ucapkan pada Yang Berbahagia Datuk Johan Mahmood Merican, Ketua Setiausaha Perbendaharaan, Datuk Shahrazat, TKSU Sektor Pelaburan, Haji Alan Abdul Rahim SUB Pengurusan Aset Awam, MOF dan semua yang hadir dalam prosiding pada hari ini.

Terima kasih kerana memberikan penjelasan dan juga pemahaman yang sebenar pada PAC dan banyak perkara-perkara yang telah pun yang kita tahu tentang bagaimanakah perjalanan dan juga keberadaan SPANCO ini. Jadi, *insya-Allah* kita akan panggilkan saksi yang lain pada prosiding yang akan datang dan kita tamatkan prosiding kita pada jam 4.36 petang. Terima kasih semua.

[Mesyuarat ditangguhkan pada pukul 4.36 petang]

MALAYSIA

LAPORAN PROSIDING (HANSARD)

Isnin, 17 November 2025

Bil 8(b) / 2025

MESYUARAT JAWATANKUASA KIRA-KIRA WANG NEGARA

Prosiding:

**Pengurusan Kenderaan Kerajaan di bawah
Perjanjian Konsesi di bawah Kementerian Kewangan (MOF)**

- (i) Kementerian Dalam Negeri (KDN)**
YBhg. Datuk Dr. Awang Alik bin Jeman
Ketua Setiausaha
- (ii) Kementerian Kesihatan Malaysia (KKM)**
YBhg. Dato' Sri Suriani binti Dato' Ahmad
Ketua Setiausaha
- (iii) Kementerian Pertahanan (KEMENTAH)**
YBhg. Datuk Lokman Hakim bin Ali
Ketua Setiausaha

**PENGGAL KEEMPAT
PARLIMEN KELIMA BELAS**

MESYUARAT JAWATANKUASA KIRA-KIRA WANG NEGARA

BILIK JAWATANKUASA 1, ARAS 2, BLOK UTAMA BANGUNAN PARLIMEN, PARLIMEN MALAYSIA

ISNIN, 17 NOVEMBER 2025

AHLI-AHLI JAWATANKUASA

Hadir

YB. Datuk Wira Hajah Mas Ermieyati binti Samsudin - *Pengerusi*
[Masjid Tanah]
YB. Puan Teresa Kok Suh Sim [Seputeh] - *Naib Pengerusi*
YB. Dato' Wira Dr. Ku Abd Rahman bin Ku Ismail [Kubang Pasu]
YB. Dato' Mohd Isam bin Mohd Isa [Tampin]
YB. Dato Dr. Richard Rapu @ Aman anak Begri [Betong]
YB. Dr. Hajah Halimah Ali [Kapar]
YB. Tuan Ir. Ts. Zahir bin Hasan [Wangsa Maju]
YB. Tuan Haji Azli bin Yusof [Shah Alam]
YB. Tuan Ahmad Tarmizi bin Sulaiman [Sik]
YB. Tuan Sim Tze Tzin [Bayan Baru]
YB. Tuan Syahredzan bin Johan [Bangi]

Tidak Hadir (*Dengan Maaf*)

YB. Dato' Haji Adnan bin Haji Abu Hassan [Kuala Pilah]
YB. Datuk Ali anak Biju [Saratok]
YB. Puan Vivian Wong Shir Yee [Sandakan]

URUS SETIA

Encik Mohd Sukri bin Busro [Ketua Penolong Setiausaha (Jawatankuasa Kira-kira Wang Negara) Parlimen Malaysia]
Puan Aidahanie binti Baharuddin [Penolong Setiausaha Kanan (Pejabat Jawatankuasa Kira-kira Wang Negara) Parlimen Malaysia]
Encik Muhammad Zydil Iman bin Zulkefli [Juruaudit (Pejabat Jawatankuasa Kira-kira Wang Negara) Parlimen Malaysia]
Puan Siti Noor Akmar binti Zulkafli [Juruaudit (Pejabat Jawatankuasa Kira-kira Wang Negara) Parlimen Malaysia]
Cik Farah binti Mohamed Rafiee (Penolong Setiausaha (Pejabat Jawatankuasa Kira-kira Wang Negara) Parlimen Malaysia]
Encik Mohamad Tarmizi bin Ahmad (Penasihat Undang-Undang I (Pejabat Penasihat Undang-Undang) Parlimen Malaysia]

HADIR BERSAMA

EX OFFICIO

Jabatan Perkhidmatan Awam (JPA)

Encik Nor Zahidi bin Abdul Rahman [Ketua Penolong Pengarah (Perkhidmatan)]

Kementerian Kewangan Malaysia (MOF)

Mohd Razif bin Abdul Rahman [Penolong Setiausaha (Pengurusan Aset Awam)]
Puan Nadeema binti Kamaruddin [Ketua Penolong Setiausaha Kanan (Bahagian Kawalan Kewangan Strategik dan Korporat)]
Encik Nurul Allbiir bin Nordin [Penolong Setiausaha Kanan (Bahagian Kawalan Kewangan Strategik dan Korporat)]

Suruhanjaya Pencegahan Rasuah Malaysia (SPRM)

KPKPj Chang Ching [Ketua Penolong Kanan Pesuruhjaya (Bahagian Siasatan)]
Encik Arman bin Alies [Ketua Penolong Kanan Penguasa (Bahagian Siasatan)]

Jabatan Audit Negara (JAN)

Puan Nurhani binti Abdol Manap [Ketua Penolong Pengarah Audit (Sektor Audit Kewangan)]
Encik Mohd Shahrul Fadhli bin Mohd Nasir [Penolong Pengarah Audit Kanan (Sektor Audit Kewangan)]

Jabatan Akauntan Negara (JANM)

Puan Erda Ezdiani binti Ahmad Toha [Akauntan (BPOPA)]

SAKSI

Kementerian Dalam Negeri (KDN)

YBhg. Datuk Dr. Awang Alik bin Jeman [Ketua Setiausaha]
Tuan Ahmad Nizam bin Norali [Setiausaha Bahagian (Bahagian Khidmat Pengurusan)]
Tuan Azunan bin Daud [Ketua Audit Dalam (Bahagian Audit Dalam)]
SAC Zulkifli bin Abu Bakar [Ketua Penolong Pengarah (Pengangkutan), Jabatan Logistik dan Teknologi (PDRM)]
Puan Maizatul Khairumie binti Mansorudin [Timbalan Setiausaha Bahagian I (Bahagian Audit Dalam KDN)]
Tuan Mohammad Akhir bin Abdul Rahman [Ketua Penolong Setiausaha (Bahagian Pembangunan KDN)]
Tuan M. Said bin Kamis [Pegawai Khas KSU]
ASP Ibrahim bin Mohd Yusoff [Penolong Pengarah (Pengangkutan) Jabatan Logistik dan Teknologi (PDRM)]
Cik Mariatun Aftiah binti Ahmad Sobri [Penolong Juruaudit / W6 TBK1 (Penolong Juruaudit)]

Kementerian Kesihatan Malaysia (KKM)

YBhg. Dato' Sri Suriani binti Dato' Ahmad [Ketua Setiausaha]
Puan Ang Huay Mei [Timbalan Setiausaha Bahagian (Cawangan Pengurusan Am, Bahagian Khidmat Pengurusan)]
Puan Aini Zulfa binti Abd Rahim [Ketua Penolong Setiausaha Kanan (Unit Pentadbiran, Bahagian Khidmat Pengurusan)]
Puan Nadhirah binti Mustaffa Suhairi [Penolong Setiausaha Kanan (Unit Pentadbiran, Bahagian Khidmat Pengurusan)]
Puan Siti Salmiah binti Hashim [Penolong Pegawai Tadbir Tinggi (Unit Pentadbiran, Bahagian Khidmat Pengurusan)]

Kementerian Pertahanan (KEMENTAH)

YBhg. Datuk Lokman Hakim bin Ali [Ketua Setiausaha]
Encik Mohamad Shaffie bin Hassan [Setiausaha Bahagian (Bahagian Kewangan)]

Encik Mohd Shahrizal bin Mohd Nor [Setiausaha Bahagian (Bahagian Khidmat Pengurusan)]

Encik Saupi bin Rajali [Timbalan Setiausaha Bahagian (Bahagian Kewangan)]

Encik Fakhrul Alam bin Supian [Ketua Penolong Setiausaha (Cawangan Inspektorat)]

Cik Nurul Fajariah binti Chik [Penolong Akauntan]

Encik Mohd Asri bin Mat Nun [Akauntan]

Lt Kol Zuraida binti Che Ghani [PS 1 Bekal B MK ATM – BLP]

Kapten Siti Nurfarahannie binti Othman [PS 3 Pergerakan]

LAPORAN PROSIDING

MESYUARAT JAWATANKUASA KIRA-KIRA WANG NEGARA

**BILIK JAWATANKUASA 1,
PARLIMEN MALAYSIA, KUALA LUMPUR**

ISNIN, 17 NOVEMBER 2025

Mesyuarat dimulakan pada pukul 12.01 tengah hari

*[Yang Berhormat Datuk Wira Hajah Mas Ermieyati binti Samsudin
mempengerusikan Mesyuarat]*

Datuk Wira Hajah Mas Ermieyati binti Samsudin [Pengerusi PAC]:

Assalamualaikum warahmatullahi wabarakatuh dan salam sejahtera serta selamat datang semua Ahli Yang Berhormat Ahli-ahli PAC Parlimen Ke-15, ahli-ahli ex-officio daripada JPA, Kementerian Kewangan, Jabatan Audit Negara, SPRM, Kementerian Ekonomi, Jabatan Akauntan Negara, dan juga Penasihat Undang-undang Parlimen. Terima kasih kerana hadir dalam mesyuarat pada hari ini.

Ahli Yang Berhormat, Ahli Mesyuarat sekalian. Hari ini PAC akan bersambung semula prosiding berkenaan dengan pengurusan kenderaan kerajaan di bawah perjanjian konsesi di bawah Kementerian Kewangan (MOF). Sebagaimana semua sedia maklum, ini adalah isu yang dibangkitkan di bawah Laporan Ketua Audit Negara 3/2025, Penyata Kewangan Kerajaan Persekutuan Tahun 2024. Jadi, berdasarkan laporan tersebut, audit telah merumuskan secara keseluruhannya bahawa pengurusan kenderaan konsesi adalah kurang memuaskan dengan penemuan berikut.

Pertamanya, sehingga 31 Disember 2024, notis tuntutan tidak dikeluarkan bagi 6,028 kenderaan konsesi yang mengalami kelewatan pembekalan sehingga 508 hari melibatkan 28 kementerian; dan yang keduanya, penalti berjumlah RM54.51 juta tidak dikenakan atas kelewatan tersebut dan sebanyak 5,323 kenderaan konsesi yang telah tamat tempoh antara tahun 2021 hingga tahun 2024 masih digunakan oleh kerajaan antara satu hingga 30 bulan selepas tamat tempoh pajakan. Kerugian ini telah pun dianggarkan sebanyak RM28.79 juta berikutan penggunaan kenderaan konsesi telah tamat tempoh pajakan tersebut.

Untuk makluman Yang Berbahagia Dato' Seri Wan Suraya, Ketua Audit Negara telah memberikan taklimat berkenaan isu ini pada 8 Oktober yang lepas di hadapan semua Ahli Jawatankuasa PAC dan bagi prosiding kedua membabitkan pengurusan kenderaan kerajaan di bawah perjanjian konsesi yang mana prosiding pertama telah pun dibuat pada 3 November yang lalu dan telah pun mendengar

keterangan dan juga penjelasan daripada Yang Berbahagia Datuk Johan Mahmood Merican, KSP.

Jadi, PAC mendapati Kementerian Dalam Negeri menunjukkan impak kewangan yang paling besar dalam isu pengurusan kenderaan kerajaan di bawah perjanjian konsesi dengan anggaran jumlah penalti kiraan audit tertinggi iaitu RM25,369,548.26. Namun, jumlah disemak masih lagi dalam tindakan. Jadi, diikuti dengan jumlah penalti bagi KKM adalah sebanyak RM6,384,209.41 setelah semakan dan Kementerian Pertahanan berjumlah RM3,296,611.02 setelah semakan.

Jadi, hadir di hadapan PAC pada hari ini adalah Yang Berbahagia Datuk Lokman Hakim bin Ali, Ketua Setiausaha MINDEF; dan yang keduanya Yang Berbahagia Dato' Sri Suriani binti Dato' Ahmad, KSU KKM. Dah lama tak jumpa Dato'. *Thank you, Dato'. I'm so sorry.* Hari itu ada *miscommunication* antara *office* Dato' dan juga *office* PAC. Terima kasih. *We are glad that Dato'* dapat datang pada hari ini. Seterusnya, Yang Berbahagia Datuk Dr. Awang Alik bin Jeman, KSU KDN dan ketiga-tiga kementerian ini kita pilih sebab yang paling tinggi. Kita hari ini panggil ketiga-tiga kementerian ini untuk memberi penjelasan tentang beberapa perkara sahaja.

Saya harap kita Ahli PAC dapat terus menjurus kepada persoalan yang berkait dan tidak mengambil masa yang lama lah, ya. Jadi, terima kasih sekali lagi kepada semua yang hadir dan saya difahamkan KDN ada slaid yang untuk ditunjukkan. Betul? Boleh kita beri ruang kepada KDN dulu. Terima kasih.

Datuk Dr. Awang Alik bin Jeman [Ketua Setiausaha, Kementerian Dalam Negeri (KDN)]: Terima kasih Yang Berhormat. Yang Berhormat Datuk Wira Mas Ermieyati Samsudin, Pengerusi Jawatankuasa Kira-kira Wang Negara; Yang Berhormat Naib Pengerusi tak ada ya? Ahli-ahli PAC, tuan-tuan dan puan-puan yang saya hormati sekalian.

Pertamanya, saya ingin mengambil kesempatan untuk mengucapkan terima kasih kepada PAC kerana memberikan peluang kepada KDN untuk memberikan sedikit penjelasan berkenaan dengan perkara yang menjadi isu pada hari ini iaitu perjanjian konsesi di bawah Kementerian Kewangan. Jadi, terima kasih juga kepada kedua-dua rakan saya yang ada di sebelah ini, Datuk Lokman dan juga Dato' Sri Suriani, ya.

Yang Berhormat, saya terus sahaja kepada slaid saya. Seperti mana yang dinyatakan dalam surat jemputan kepada KDN bertarikh 10 November 2025, kehadiran kami adalah untuk memberikan penjelasan komprehensif mengenai dengan peranan dan tanggungjawab KDN terutamanya bagi pengurusan kenderaan

konsesi yang digunakan oleh KDN dan agensi utama kami iaitu PDRM seperti mana yang dibangkitkan dalam Laporan Ketua Audit Negara bilangan atau Siri 3 Tahun 2025.

Jadi, untuk makluman Yang Berhormat, setakat bulan Mei 2025, Bahagian Khidmat Pengurusan KDN mengendalikan sebanyak 150 unit kenderaan konsesi merangkumi lima model iaitu Toyota Vellfire, Toyota Camry, Proton X70, Honda City dan Proton Persona untuk kegunaan di peringkat kementerian termasuk bahagian penguatkuasaan dan kawalan di peringkat cawangan ataupun di peringkat negeri, ya. Di samping itu, berdasarkan kepada rekod yang ada juga, bilangan kenderaan konsesi yang digunakan oleh Polis Diraja Malaysia sehingga 11 November 2025 adalah sebanyak 5,581 unit dan daripada jumlah ini, 1,410 unit adalah di bawah kontrak perjanjian ataupun CA1, manakala 4,171 unit adalah di bawah kontrak perjanjian CA2.

Jadi, yang ini saya yakin pihak Kementerian Kewangan telah pun memberikan penjelasan yang sewajarnya berkenaan dengan perbezaan di antara CA1 dan juga CA2 tersebut, ya. Kenderaan-kenderaan di bawah PDRM merangkumi pelbagai jenis, Yang Berhormat termasuklah Proton X70, Perodua Ativa, Honda City, Perodua Aruz, Proton Persona, Proton Saga, dan lain-lain yang digunakan untuk tujuan Kenderaan Rasmi Jabatan ataupun KRJ dan kenderaan pelbagai guna ataupun MPV dan *pool*, ya.

Jadi, seterusnya KDN melaksanakan tanggungjawab pengurusan kenderaan konsesi seperti mana yang ditetapkan dalam Perjanjian Konsesi Kenderaan Kerajaan di dalam CA2, Pekeliling Perbendaharaan WP4.1, 4.2, dan juga AM2, ya. Antara fungsi dan tanggungjawab utama KDN dan jabatan di bawahnya adalah untuk melantik pegawai *Liaison Officer* dan pegawai kenderaan.

Kedua, menetapkan hala tuju serta merancang penggantian kenderaan yang telah tamat tempoh pajakan.

Ketiga, memberikan khidmat nasihat, latihan dan teknikal kepada semua pihak yang terlibat dalam pengurusan kenderaan; dan seterusnya yang terakhir sekali adalah untuk menyampaikan sebarang komunikasi ataupun makluman daripada Kementerian Kewangan kepada jabatan dan agensi di bawah seliaan KDN.

Bagi memastikan kelancaran operasi dan pematuhan KDN dalam syarikat konsesi, mempunyai tanggungjawab yang jelas ya, dalam skop perjanjian CA2. Pertamanya, pembekalan kenderaan. Syarikat konsesi bertanggungjawab membekalkan kenderaan konsesi dalam tempoh 60 hari bekerja dari tarikh pesanan kenderaan dibuat.

KDN pula mengesahkan penerimaan kenderaan mengikut pesanan. Seterusnya syarikat konsesi juga bertanggungjawab untuk menyiapkan penyelenggaraan dalam tempoh tidak melebihi 12 jam dari masa kenderaan dihantar ke pusat servis dan KDN bertanggungjawab memaklumkan syarikat konsesi mengenai kejadian kemalangan ataupun kerosakan.

Seterusnya KDN mengawal dan mengurus transaksi sistem e-Kereta dan iGFMAS. Syarikat konsesi bertanggungjawab menyediakan dan menguruskan sistem pengurusan kenderaan bersepadu dan wajib memberi akses penuh kepada Kerajaan Persekutuan untuk melihat semua data dan maklumat dalam sistem.

Dan yang terakhir adalah berkenaan dengan penalti di mana KDN berperanan mengeluarkan notis tuntutan manakala syarikat konsesi perlu membayar penalti dalam tempoh 14 hari dari tarikh penerimaan notis tuntutan tersebut.

Jadi, di peringkat KDN, perkara-perkara yang telah dibentangkan ini dikemukakan untuk sebarang persoalan daripada Ahli-ahli Yang Berhormat Jawatankuasa Kira-Kira Wang Negara sekiranya ada. Terima kasih.

Datuk Wira Hajah Mas Ermieyati binti Samsudin [Pengerusi PAC]: Terima kasih Datuk. Jadi, saya bukakan kepada Ahli-ahli Yang Berhormat sekalian untuk bertanyakan soalan.

Dr. Hajah Halimah Ali [Ahli PAC]: Mula jelah, Datuk Wira. Jadi, yang pertama itu, syarikat konsesi itu, pembekalan kenderaan. Dia kata bekal kenderaan kepada Kerajaan Persekutuan dalam tempoh 60 hari bekerja.

So setakat inilah, ada dua lah. Berapa peratus kenderaan yang dibekalkan mengikut 60 hari dan berapa yang tidak termasuk dalam 60 hari ini, yang kita terkait dengan LKAN – Laporan Ketua Audit Negara ini? Dan jumlah kenderaan itu?

Datuk Dr. Awang Alik bin Jeman [KDN]: YB, yang ini SUB — mungkin boleh...

Datuk Wira Hajah Mas Ermieyati binti Samsudin [Pengerusi PAC]: Ya, boleh kenalkan diri dan boleh jawab.

Tuan Ahmad Nizam bin Norali [Kementerian Dalam Negeri (KDN)]: Baik, terima kasih. Saya Ahmad Nizam bin Norali, Setiausaha Bahagian Khidmat Pengurusan. Setakat ini kita ada 113 yang kami kesan yang tidak menepati tarikh 60 hari tersebut.

Dr. Hajah Halimah Ali [Ahli PAC]: Dan...

Tuan Ahmad Nizam bin Norali [KDN]: Selebihnya dalam tempoh itulah.

Dr. Hajah Halimah Ali [Ahli PAC]: So maknanya selepas itu, apa yang dibuat, yang perlu dibuat sebenarnya?

Tuan Ahmad Nizam bin Norali [KDN]: Kami...

Dr. Hajah Halimah Ali [Ahli PAC]: Itu di pihak pengguna, kan?

Tuan Ahmad Nizam bin Norali [KDN]: Yes, betul.

Dr. Hajah Halimah Ali [Ahli PAC]: Tindakan pihak pengguna.

Tuan Ahmad Nizam bin Norali [KDN]: Tindakan kami, kami telah keluarkan notislah pada bulan Julai, 113 sebanyak dua kalilah dengan 18 hari bulan sekali untuk pihak SPANCO bayar denda DLP tadilah.

Dr. Hajah Halimah Ali [Ahli PAC]: Bawah itu, yang notis tuntutan penalti itu ke?

Tuan Ahmad Nizam bin Norali [KDN]: Yes, betul. Tuntutan penalti.

Dr. Hajah Halimah Ali [Ahli PAC]: Julai ya?

Tuan Ahmad Nizam bin Norali [KDN]: Ya.

Dr. Hajah Halimah Ali [Ahli PAC]: Dah lama itu, kan? Apa respons SPANCO, dah dapat ke belum?

Tuan Ahmad Nizam bin Norali [KDN]: Yang itu saya tak dapat nak jawab. Tapi SPANCO kata memang dia maklumlah, dia ambil maklum.

Dr. Hajah Halimah Ali [Ahli PAC]: Julai, Ogos, September, Oktober, November, dah lama itu, kan? Dia kata dalam 14 hari, tarikh penerimaan notis itu dalam 14 hari dia kena bayar, kan?

Tuan Ahmad Nizam bin Norali [KDN]: Betul.

Dr. Hajah Halimah Ali [Ahli PAC]: So itu jauh itu. Dia ada denda, kompaun, apa benda ke, kalau dia dah melanggar ini?

Tuan Ahmad Nizam bin Norali [KDN]: Yang itu, detil tentang itu saya tak berapa arif. Saya akui dekat situ. Minta bantuan MOF-lah yang ini. Okey ya dekat belakang itu.

Encik Mohd Razif bin Abdul Rahman [Kementerian Kewangan Malaysia (MOF)]: *All right.* Yang Berhormat, Datuk Pengerusi.

Datuk Wira Hajah Mas Ermieyati binti Samsudin [Pengerusi PAC]: Siapa itu?

Encik Mohd Razif bin Abdul Rahman [MOF]: Saya.

Datuk Wira Hajah Mas Ermieyati binti Samsudin [Pengerusi PAC]: Okey tak perasan.

Encik Mohd Razif bin Abdul Rahman [MOF]: Saya, Mohd Razif daripada Seksyen Pengurusan Kenderaan Kementerian Kewangan. Berdasarkan kepada klausa perjanjian, sekiranya berlaku — ada kemungkinan berlaku kelewatan di pihak pembekal, so SPANCO dalam tempoh 30 hari bekerja dari tarikh pesanan kenderaan dikeluarkan, dia kena *issue* notis, notis pemakluman kemungkinan kelewatan. Dan sekiranya kelewatan itu *still* berlaku selepas hari ke 60 dan pihak kementerian boleh

kemukakan notis tuntutan penalti. *Total* dia lapen jenis notislah tapi dalam kes yang kita bicarakan hari ini adalah kelewatan pembekalan.

So kementerian dan jabatan akan keluarkan notis, dan SPANCO dalam tempoh 14 hari bekerja kena memberi maklum balas sama ada dia bersetuju atau tak. Sekiranya dalam tempoh 14 hari bekerja dia memberi maklum balas tak bersetuju dan perkara itu akan ke bawa ke Jawatankuasa Penilaian Penalti yang dipengerusikan oleh Yang Berbahagia Datuk Dr. Shahrazat di peringkat MOF.

Setakat ini lanjutan daripada isu penemuan audit, dalam Mesyuarat Penyelarasan bersetuju supaya MOF menyelaras tuntutan penalti untuk semua kementerian dan Jabatan untuk 28 kementerian inilah. So pada 3 Oktober kita telah mengemukakan notis susulan dan perkara ini akan dibawa ke peringkat Jawatankuasa yang sedang dipengerusikan oleh Datuk Dr. Shahrazat.

Dr. Hajah Halimah Ali [Ahli PAC]: Dia kena setuju dulu ya?

Encik Mohd Razif bin Abdul Rahman [MOF]: Sebab perkara pertama tanggungjawab kementerian bila di dalam SLA, satu dikemukakan notis, *and then* jika ada pertikaian, sebagai contoh senarai-senario yang mungkin — sebab klausa penalti menyatakan sekiranya kelewatan disebabkan oleh pihak SPANCO.

So sekiranya kelewatan itu berpunca daripada pihak pembekal sebagai contoh ataupun di pihak kerajaan itu sendiri. Sebagai contoh lambat proses atau bagi kelulusan cukai dan sebagainya, so benda itu ada *domino effect* ke atas tarikh pembekalan. So dia akan lebih daripada 60 hari.

So bila ada *dispute* seperti mana yang diperuntukkan dalam klausa perjanjian, perkara yang ada *dispute* perlu dibawa ke Jawatankuasa yang dipengerusikan oleh Datuk. Itu saja.

Dr. Hajah Halimah Ali [Ahli PAC]: So ini di peringkat Jawatankuasalah ini?

Encik Mohd Razif bin Abdul Rahman [MOF]: Ya betul, Yang Berhormat.

Dr. Hajah Halimah Ali [Ahli PAC]: Agak-agak bila *settle*?

Encik Mohd Razif bin Abdul Rahman [MOF]: Kalau ikut pembentangan kita pada 3 November itu, semua tuntutan penalti ini akan diselaras dan diselesaikan *by* 31 Disember 2025. Ini melibatkan yang penemuan LKAN Bil.3 lah.

Datuk Wira Hajah Mas Ermieyati binti Samsudin [Pengerusi PAC]: Saya nak tanya kepada tiga-tiga kementerian. Bila berlakunya kelewatan pembekalan yang lama menyebabkan masalah besar kepada kementerian dari segi kerja-kerja harian dekat kementerian. Boleh tak berikan contoh-contoh masalah yang berlaku disebabkan kelewatan pembekalan kenderaan kepada kementerian? Mungkin boleh mula dulu dengan KDN, lepas itu seterusnya.

Datuk Dr. Awang Alik bin Jeman: Terima kasih, Yang Berhormat. Kalau di KDN, biasanya kita tidak ada masalah dari segi perkhidmatan dan sebagainya sebab kita ada sewaan kereta juga yang kita guna pakai sementara kita mendapat kereta yang dibekalkan oleh pihak SPANCO. Jadi, saya fikir dari segi perkhidmatan memang tidak ada masalah langsunglah kepada kita sebab perkhidmatan kita, kita masih berjalan seperti biasa dan tidak ada gangguan pun dari segi perkhidmatan berkenaan.

Datuk Wira Hajah Mas Ermieyati binti Samsudin [Pengerusi PAC]: Datuk Awang, sewa kenderaan lain itu dengan syarikat mana? Dan adakah ia jumlah yang besar dari segi penyewaan itu?

Datuk Dr. Awang Alik bin Jeman [KDN]: Akhir boleh bantu?

Datuk Wira Hajah Mas Ermieyati binti Samsudin [Pengerusi PAC]: Dekat *mic*, kenalkan nama dan juga jawatan.

Tuan Mohammad Akhir bin Abdul Rahman [Kementerian Dalam Negeri (KDN)]: *Assalamualaikum* YB. Yang Berhormat-Yang Berhormat sekalian, saya Mohammad Akhir bin Abdul Rahman, Ketua Penolong Setiausaha, Bahagian Pembangunan Kementerian Dalam Negeri. Untuk sewaan-sewaan kenderaan ini, ada beberapa yang kami dapatkan daripada beberapa pembekal yang berbeza bagi tujuan khusus untuk penggunaan di luar Lembah Klang. Terima kasih, YB.

Datuk Wira Hajah Mas Ermieyati binti Samsudin [Pengerusi PAC]: Besar ke jumlah dia?

Tuan Mohammad Akhir bin Abdul Rahman [KDN]: Tidak, tidak besar YB. Sebab kita ada untuk menampung jumlah-jumlah kenderaan yang sedia ada di jabatan-jabatan di negeri, sekiranya tidak...

Datuk Wira Hajah Mas Ermieyati binti Samsudin [Pengerusi PAC]: Dalam berapa, boleh — kalau boleh bagi anggaran perbelanjaannya.

Tuan Mohammad Akhir bin Abdul Rahman [KDN]: Dia dalam tak sampai 10 pun sebulan, YB.

Datuk Wira Hajah Mas Ermieyati binti Samsudin [Pengerusi PAC]: 10?

Tuan Mohammad Akhir bin Abdul Rahman [KDN]: Ya. Berdasarkan program, YB.

Datuk Wira Hajah Mas Ermieyati binti Samsudin [Pengerusi PAC]: 10 apa?

Tuan Mohammad Akhir bin Abdul Rahman [KDN]: 10 buah

Datuk Wira Hajah Mas Ermieyati binti Samsudin [Pengerusi PAC]: 10 buah dalam jumlah RM?

Tuan Mohammad Akhir bin Abdul Rahman [KDN]: Purata 10 buah sebulan.

Datuk Wira Hajah Mas Ermieyati binti Samsudin [Pengerusi PAC]: 10 buah. Kalau dalam RM?

Tuan Mohammad Akhir bin Abdul Rahman [KDN]: RM dalam — kalau dalam RM20,000 tapi tengok jumlah hari penggunaan.

Datuk Wira Hajah Mas Ermieyati binti Samsudin [Pengerusi PAC]: Okey, tak besarlah.

Tuan Mohammad Akhir bin Abdul Rahman [KDN]: Ya.

Datuk Wira Hajah Mas Ermieyati binti Samsudin [Pengerusi PAC]: Terima kasih.

Tuan Sim Tze Tzin [Ahli PAC]: Susulan soalan ini, boleh?

Datuk Wira Hajah Mas Ermieyati binti Samsudin [Pengerusi PAC]: Boleh.

Tuan Sim Tze Tzin [Ahli PAC]: Disebabkan oleh kelewatan SPANCO, maka KDN kena sewa kereta. Adakah itu betul?

Tuan Mohammad Akhir bin Abdul Rahman [KDN]: Betul, YB. Antara contohnya adalah bila mana kenderaan rasmi jabatan iaitu milik Yang Berhormat Menteri tidak ada penggantian.

Tuan Sim Tze Tzin [Ahli PAC]: Maka KDN perlu *extra cost* untuk sewa kenderaan kerana kegagalan tersebutlah. Betul?

Tuan Mohammad Akhir bin Abdul Rahman [KDN]: Betul, YB.

Tuan Sim Tze Tzin [Ahli PAC]: Jadi, peruntukan itu datang dari mana, duit itu?

Tuan Mohammad Akhir bin Abdul Rahman [KDN]: OS sedia ada, YB.

■1220

Tuan Sim Tze Tzin [Ahli PAC]: Okey terima kasih.

Datuk Wira Hajah Mas Ermieyati binti Samsudin [Pengerusi PAC]: Soalan tambahan juga. Adakah kesulitan dari segi nak buat penyewaan dan sebagainya. Penyewaan tambahan tersebut apabila berlaku kelewatan pembekalan.

Tuan Mohammad Akhir bin Abdul Rahman [KDN]: Tiada kesulitan, tak ada YB.

Datuk Wira Hajah Mas Ermieyati binti Samsudin [Pengerusi PAC]: Tak ada, okey. Dato' Ku nak susulan ini ataupun sebab dua kementerian boleh jawab lagi.

Dato' Wira Dr. Ku Abd Rahman bin Ku Ismail [Ahli PAC]: KDN.

Datuk Wira Hajah Mas Ermieyati binti Samsudin [Pengerusi PAC]: KDN. Okey. Kejap lagi. Saya minta Datuk Lukman dan Datuk Suriani.

Datuk Lokman Hakim bin Ali [MINDEF]: *Assalamualaikum warahmatullahi wabarakatuh* yang saya hormati, Yang Berhormat Datuk Wira Mas Ermieyati binti

Samsudin, Pengerusi PAC; Yang Berhormat Puan Teresa Kok Suh Sim, Timbalan Pengerusi PAC dan; Yang Berhormat Ahli-ahli Parlimen jawatankuasa PAC yang lain.

Berbalik kepada persoalan yang diutarakan berkaitan dengan sama ada operasi di kementerian ataupun dalam kementerian ini MINDEF terjejas. Saya telah pun diberi maklum dan ditaklimatkan berkenaan keadaan semasa itu. Setakat ini kelewatan pembekalan konsesi yang telah disemak dan dinilai tidaklah dengan ketara memberi implikasi sehingga menjejaskan tahap operasi di peringkat kementerian. Lapornya ialah ini memandangkan sebahagian besar kenderaan yang perlu dibekalkan tersebut adalah bagi menggantikan kenderaan konsesi yang sedia ada yang telah pun tamat tempoh pajakan.

Kalau ikutkan laporan dan penilaian semasa kelewatan pembekalan tersebut, tidak menjejaskan operasi kementerian ataupun di peringkat ATM. Cumanya mungkin daripada segi *maintenance* dan *repair*— yang mana kebiasaan itu tidak sebenarnya juga Yang Berhormat Datuk Wira menjejaskan operasi dan perkhidmatan di peringkat kementerian.

Datuk Wira Hajah Mas Ermieyati binti Samsudin [Pengerusi PAC]: Okey Datuk Lukman. Ada soalan pada ini.

Dato' Wira Dr. Ku Abd Rahman bin Ku Ismail [Ahli PAC]: Terima kasih Datuk Wira Pengerusi. Ini untuk Datuk KSU KDN. Didapati penalti yang terlibat dengan KDN ini tinggi berbanding dengan kementerian yang lain. Apakah punca utama kelewatan pembekalan kenderaan bagi KDN sehingga menyebabkan penalti yang begitu besar.

Seterusnya bila kita buat semakan dan didapati penalti lebih daripada RM25 juta dan dijangka selesai. Harga tuntutan penuh bilakah tuntutan penuh akan dapat dibuat dan selain itu mengapa mengambil masa yang begitu lama untuk kementerian mengesahkan jumlah akhir denda yang perlu dituntut. Terima kasih Datuk.

Datuk Wira Hajah Mas Ermieyati binti Samsudin [Pengerusi PAC]: Okey Datuk Awang, cari dulu jawapan. Saya nak dengar penjelasan daripada Dato' Suriani dulu.

Dato' Sri Suriani binti Dato' Ahmad [KKM]: Okey terima kasih Yang Berhormat. *Assalamualaikum warahmatullahi wabarakatuh*. Untuk menjawab soalan tadi YB, kesan kepada KKM tidak banyak kepada *in terms of* perkhidmatan. Sebab kami masih lagi mempunyai kenderaan lain yang kami boleh gunakan untuk *cover* tetapi implikasinya ialah pada kewangan kerana bayaran *repair*, *maintenance* dan *ancillaries* itu meningkat. Automatik akan meningkat kerana kos penyelenggaraan

tahun kelima, keenam kenderaan kos itu akan meningkat. Dia akan jadi tinggi daripada tahun pertama masa kita mula dapat pajakan itu.

In general, services-wise tak ada masalah sebab kita boleh *cover* walaupun ada sikit *here and there but* kita ada banyak aset lain *so* kita boleh *cover* daripada fasiliti lain. *The only thing is* hanya lah implikasi kewangan. Itu sahaja YB.

Datuk Wira Hajah Mas Ermieyati binti Samsudin [Pengerusi PAC]: Terima kasih Dato' Suriani. Okey Datuk Awang nak jawab tadi soalan.

Datuk Dr. Awang Alik bin Jeman [KDN]: Terima kasih. Begini lah ya. Tentang kenapa kelewatan, yang itu dulu. Kalau ditanya kenapa lewat, yang kami maklum di KDN adalah kerana ada isu di peringkat pengeluar ataupun pengilang. Tapi kalau ada benda yang lain daripada itu mungkin MOF boleh tambah nanti.

Berkaitan dengan kenapa jumlah yang begitu besar di KDN, saya ingat kita semua sedia maklum bahawa agensi terbesar yang berada di bawah KDN adalah PDRM. PDRM ini ada di seluruh negara. Bukan di Lembah Klang sahaja. Di Sabah, di Sarawak, di negeri-negeri lain juga. Dia pergi kepada daerah-daerah. Setiap satu dia bukan cukup dengan satu, dua kereta. Dia memerlukan ada banyak kenderaan dan sebagainya yang diperlukan. Jadi saya ingat oleh sebab jumlah yang banyak diperlukan di daerah-daerah dan di Sabah, Sarawak yang ceruk-ceruk di dalam-dalam itu pun maka jumlah yang denda itu pun menjadi tinggi, Yang Berhormat. Tapi mungkin kalau ada apa-apa tambahan daripada MOF. Itu yang menyebabkan jumlah tersebut tinggi.

Datuk Wira Hajah Mas Ermieyati binti Samsudin [Pengerusi PAC]: MOF ada nak respons kah?

Mohd Razif bin Abdul Rahman [MOF]: Tak ada Yang Berhormat.

Datuk Wira Hajah Mas Ermieyati binti Samsudin [Pengerusi PAC]: Tak ada? Okey. Shah Alam?

Tuan Haji Azli bin Yusof [Ahli PAC]: Tadi ada disebut penyelenggaraan bagi tahun kelima dan keenam. Saya mohon penjelasan. Bukan kah dia tempoh— *I mean* sewaan itu ialah lima tahun kah ataupun ada tempoh lanjutan kah macam mana?

Dato' Sri Suriani binti Dato' Ahmad [KKM]: Tempoh itu *I think* MOF lah boleh jawab *kut*. Pajakan sebab *all the agreements* itu MOF yang buat.

Mohd Razif bin Abdul Rahman [MOF]: Okey Yang Berhormat kalau saya boleh bagi penjelasan tambahan. Bagi kenderaan jabatan iaitu digunakan secara guna sama, tempoh pajakan dia adalah selama lima tahun dan bagi kenderaan rasmi jawatan iaitu pegawai kerajaan JUSA C dan ke atas hingga anggota pentadbiran, tempoh pajakan dia adalah selama empat tahun. So maknanya kos RMA dia tinggi

selepas tahun keempat iaitu untuk KRJ dan tahun kelima untuk KJ dia akan ikut tahun terakhir itu. So sebab itu penyelenggaraan dia maknanya lagi berusia lagi tinggi dia punya penyelenggaraan dia.

Tuan Haji Azli bin Yusof [Ahli PAC]: Maksud saya itu kalau selepas tempoh pajakan itu berakhir, dia akan ganti kan dengan kenderaan yang baru kah ataupun bagaimana diteruskan. Itu soalan saya tadi itu kenapa dia penyelenggaraan untuk tahun yang ke selepas daripada...

Mohd Razif bin Abdul Rahman [MOF]: Berterusan. Sebabnya bila kenderaan baharu lewat dibekalkan so kementerian dan jabatan terpaksa terus menggunakan sehingga kenderaan baru tiba di kementerian.

Datuk Wira Hajah Mas Ermieyati binti Samsudin [Pengerusi PAC]: Jadi MOF tadi menjawab bila kenderaan itu lewat maka mereka terpaksa menggunakan kenderaan yang lama dan juga ini bermakna kos yang dibayar kepada syarikat konsesi menjadi lebih mahal berbanding daripada kenderaan yang baru dibekalkan. Betul?

Mohd Razif bin Abdul Rahman [MOF]: Ya, betul Yang Berhormat.

Datuk Wira Hajah Mas Ermieyati binti Samsudin [Pengerusi PAC]: Adakah ketiga-tiga KSU bersetuju dengan perkara ini? Setuju. Okey. Wangsa Maju.

Tuan Ir. Ts. Zahir bin Hasan [Ahli PAC]: Okey ada soalan khusus untuk KDN. Satu soalan secara umum. Fasal KDN dalam pembentangan pada November yang lepas mengatakan bahawa untuk Kementerian Dalam Negeri jumlah kenderaan dalam tindakan dan jumlah penalti disemak. Tak ada jumlah lagi. Kedudukan sekarang ini jumlah kenderaan dah kenal pasti tak? Yang dalam laporan LKAN ya.

Tuan Ahmad Nizam bin Norali [KDN]: Ikut rekod kita 113 tadi.

Tuan Ir. Ts. Zahir bin Hasan [Ahli PAC]: 113. 113 ya?

Tuan Ahmad Nizam bin Norali [KDN]: Ya betul.

Tuan Ir. Ts. Zahir bin Hasan [Ahli PAC]: Tapi kalau 113 lepas itu jumlah penalti sampai RM25 juta *tally* tak itu? Dalam pembentangan MOF pada 3 November yang lepas untuk makluman dilaporkan kepada PAC untuk Kementerian Dalam Negeri jumlah kenderaan dalam tindakan. Ini dalam pembentangan PAC 3 November yang lepas. Jumlah penalti kiraan audit RM25,369...

Tuan Ahmad Nizam bin Norali [KDN]: Okey, saya faham.

Tuan Ir. Ts. Zahir bin Hasan [Ahli PAC]: Lepas itu jumlah penalti disemak. Belum ada dalam tindakan lagi. Jadi adakah angka-angka ini telah dikenal pasti sekarang?

Tuan Ahmad Nizam bin Norali [KDN]: Baik yang saya faham audit itu dia mengambil sampel sahaja. Yang saya bagi ini 113 itu ialah *total* keseluruhan yang

kami kesan di dalam data kami iaitu untuk kenderaan jabatan sebanyak 91 buah dan untuk kenderaan rasmi jawatan 22 buah. Jadi campur semua jadi 113. Saya akui total itu saya tak dapat lagi *figure* yang tepat daripada MOF. Cuma yang audit bagi itu ialah sampel yang diambil. Dia tak ambil semua.

■1230

Tuan Ir. Ts. Zahir bin Hasan [Ahli PAC]: So, maknanya yang boleh kita rekodkan di sini, jumlah kenderaan yang terlibat adalahlah 113?

Tuan Ahmad Nizam bin Norali [KDN]: Ya, untuk KDN, 113.

Tuan Ir. Ts. Zahir bin Hasan [Ahli PAC]: Okey, okey. Soalan kedua, berkenaan dengan pembentangan slaid tadi, Datuk, apa ini, slaid nombor — Datuk rujuk kepada CA2 ya? *[Merujuk kepada slaid pembentangan]* Nak, *put on record* saja lah. CA1 tidak ada isukah macam mana itu?

Tuan Ahmad Nizam bin Norali [KDN]: Tak ada. MOF tolong. *[Ketawa]*

Tuan Ir. Ts. Zahir bin Hasan [Ahli PAC]: Nak rekod saja.

Mohd Razif bin Abdul Rahman [MOF]: Untuk CA1? Untuk bawah perjanjian CA1 Yang Berhormat, tiada klausa atau punca kuasa kepada — untuk mengenakan penaltilah sekiranya ada kelewatan dan sebagainya. So, perbezaan utama di bawah CA1 dengan CA2, salah satu adalah dengan mengenakan penalti atau *Service Level Agreement*.

So, keseluruhan ada lapan jenis SLA yang ditetapkan di bawah klausa perjanjian. Lima daripadanya memang dilaksanakan secara bulanan oleh kementerian — jabatan dan juga Kementerian Kewangan. Hanya tiga sahajalah yang isu dibangkitkan iaitu kelewatan pembekalan kenderaan baru, kelewatan pembekalan kenderaan penggantian dan juga kelewatan kenderaan-kenderaan yang terlibat dengan kemalangan dan sebagainya.

Tuan Ir. Ts. Zahir bin Hasan [Ahli PAC]: Okey, terima kasih. Okey, soalan yang umum, maknanya sekarang ini daripada apa yang disebut tadi, seolah-olah semua kementerian terima hakikat bahawa kalau lambat pun kami...*[Dicelah]* okey. *[Ketawa]* Maknanya operasi tak terjejas, apa tak terjejas.

Jadi, SPANCO pun mungkin tak ada rasa — tak rasa tekanan, MOF pun rasa okey. Jadi, benda itu jadi macam okey. Saya dapat perasaan — saya dapat *impression* macam begitulah sehinggakan benda-benda yang dikenal pasti oleh LKAN apa ini — jadi nak dapat respons ya. Maknanya *impression* saya dapat, *so far as kementerian is concerned, okay*.

Seorang Ahli: *[Bercakap tanpa menggunakan pembesar suara]* No issue.

Tuan Ir. Ts. Zahir bin Hasan [Ahli PAC]: *No issue. You* — tak lambat ini, aku buat ini. Tak dapat ini, buat ini. Jadi, maknanya *this non-issue* lah kepada kementerian. Ataupun macam mana, dapat pandangan. Terima kasih.

Dr. Hajah Halimah Ali [Ahli PAC]: *Or is it a norm? [Ketawa] No longer an issue.*

Datuk Lokman Hakim bin Ali [KEMENTAH]: *I think* — Terima kasih Yang Berhormat Datuk Wira. Pertama sekali yang kita faham bahawa kontrak konsesi ini, pentadbirnya adalah MOF. *Very* jelas. Sekiranya ada keperluan untuk tindakan penalti ataupun perundangan, *is between the two*, kerajaan melalui MOF dan SPANCO. *On our side*, saya faham bahawa pembekalan ini kadang-kadang mendapat cabaran pelbagai faktorlah.

Dan antaranya kelewatan tu adalah di pihak pengilang dan sebagainya, di mana kita maklum kepada MOF apabila kita menerima kenderaan-kenderaan tersebut melalui sistem yang telah disediakan. *That will actually trigger* bahawa pembekalan tersebut adalah lewat ataupun *on time* dan sebagainya.

Dan mengenai *whether it's okay* bagi kementerian. *I mean — I think sometimes we look at the context*, sama ada ia menjejaskan atau tidak. *First and foremost*, perkhidmatan perlulah berterusan. Dan keadaan kenderaan yang sedia ada, yang dapat kita melaksanakan fungsi tugas dan perkhidmatan kita itu, itu yang *I think* yang pertama sekali, *in terms of our priority*. Perkhidmatan kepada rakyat, perkhidmatan kepada — daripada kerajaan kepada *stakeholders*, pemegang taruh tidak terjejas.

Cuma mungkin yang dinyatakan tadi ialah mengenai dengan isu *maintenance*. *And I think* isu *internal* itu bila kenderaan yang baru lewat sedikit, *maintenance* kita tetap laksanakan. Tetapi ia bukanlah isu mengenai dengan — yang sangat besar kepada operasi dan perkhidmatan di kementerian. *At least what I am listening to colleagues besides me*. Tapi, *side* kami tetap menyatakan kepada MOF bahawa pembekalan itu lewat.

Dan di dalam perjanjian atas kelewatan itu yang diurus tadbir oleh MOF, perlulah melaksanakan penalti ataupun apa-apa klausa yang melibatkan kelewatan pembekalan. Terima kasih.

Datuk Dr. Awang Alik bin Jeman [KDN]: Yang Berhormat, sebenarnya kalau ditanya kementerianlah, kementerian KDN khususnya, ya. Kita bukan okey dengan keadaan itu. Kita tak okey. Cumanya, kita mengutamakan apakah perkhidmatan yang kita beri itu kita dapat *deliver* atau tidak pada masa itu dengan kekurangan yang ada.

Jadi — sebab kita juga mengeluarkan notis tuntutan, maknanya kita tak okey. Tapi dalam masa yang sama, kita kena *deliver* juga kita punya perkhidmatan. Walaupun dengan kekurangan kelengkapan yang ada itulah. Jadi, pada saya, kalau ditanya okey kah tidak? Kementerian, tak okey. Kita tak okey. Tapi kita kena bagi perkhidmatan kita. Itu pandangan di KDN Yang Berhormat.

Tuan Ir. Ts. Zahir bin Hasan [Ahli PAC]: Okey nak respons ya. Saya — saya pernah berbincang dengan polislah secara khusus di kawasan luar Kuala Lumpur. Dia mengatakan bahawa, okey, *“Kami dapat, YB, kami dapat kereta-kereta yang digunakan oleh Kuala Lumpur.”* Maknanya Kuala Lumpur dapat kereta, dapat bekalan baru, KL pakai dulu. Lepas itu, *pass* kepada negeri. Lepas itu, *pass* kepada daerah kah apa. Lebih kurang begitulah.

That is the impression saya dapat. Maknanya, ya kalau kita dekat KL, nampak, *oh*, kereta baru semua kan? Kalau di luar bandar itu, sampai dia kata, *“YB, Kalau kami nak kejar orang itu, orang itu lambai saja. Kami tak dapat kejar pun. Kereta dah lama kan.”* *Impression* saya dapat macam itulah. Jadi rasa saya, kelewatan bekalan kereta-kereta ini, kenderaan ini, rasa saya, kalau — khusus untuk KDN dan saya rasa dia menjejaskan prestasi operasi itu sendiri. Maknanya kenderaan yang dah kira macam uzurlah.

Datuk Dr. Awang Alik bin Jeman [KDN]: YB, kalau dirujuk kepada yang kata, kalau nak kejar penjenayah, penjenayah lambai ini sebenarnya, bukanlah disebabkan oleh kereta yang daripada KL dibawa ke negeri-negeri dan sebagainya. Kalau dilihat semua, kereta-kereta di PDRM itu sendiri semuanya dah lama pun.

Memang ada keperluan untuk kita ganti yang baru. Kalau kita ada sumber kewangan, memang pada saya, saya memang nak tukar semua baru, biar semua baru. Sebab kita punya kenderaan yang ada di balai-balai polis yang di luar-luar bandar ini memang sangat daif dah, dah lama sangat. Tapi apakan daya, kita punya kewangan pun, sumber kewangan kita terhad. Kita tak mampu nak tukar semua sekali. So, kita kena tukar berperingkatlah.

Begitu juga dengan motosikal polis. Yang motosikal polis pun begitu juga keadaan dia. Dia sangat — ya lah, sedihlah sebenarnya. Kalau ikut saya, kalau tanya saya, kalau kita ada kemampuan, kita tukar semua sekali. Senang. Tapi kalau kita tukar semua sekali, kosnya berbilion ringgit. Mungkin duit — untuk pembangunan negara kita ini tak sampai ke KKM, tak sampai ke MINDEF semualah. Kita tukar yang PDRM je. So, itu keadaan dia YB.

Tuan Sim Tze Tzin [Ahli PAC]: Terima kasih Datuk Wira Pengerusi. Apabila kita baca isu utama daripada Ketua Audit Negara, kenderaan yang di-*order* lambat 508 hari. 508 hari. Melibatkan 28 kementerian. Okey. 5,323 kenderaan telah tamat

tempoh, tetapi masih digunakan oleh kerajaan antara satu hingga 30 bulan ya, selepas tamat tempoh pajakan. Dan juga, penalti tidak dikenakan. 54 juta.

Jadi saya nak tanya ketiga-tiga KSU. Adakah perkara ini *widespread*? Adakah ia *systemic*? Atau ia hanya berlaku, *you know, you know*, macam tertentu sahaja? Ia bukan *widespread*. *Then the question following up* dengan Wangsa Maju adalah *are you satisfied* dengan keadaan tersebut? Saya minta respons. Terima kasih.

Datuk Dr. Awang Alik bin Jeman [KDN]: Okey. Saya dululah sebelum rakan saya memberikan respons. Kalau nak kata saya *satisfied* ke tak, memang taklah. Saya pun tak *satisfied* dengan keadaan itu. Sebab saya kalau boleh, saya nak, saya nak orang ramai di — apa nama ini, masyarakat di luar sana, *happy* dengan perkhidmatan polis. Kalau diperlukan, mereka *happy* lah.

Kita ada jentera yang baru dan sebagainya. Dan anggota juga akan menjadi lebih bersemangat. Soalan yang satu lagi berkenaan dengan — okey, yang denda itu. Sepertimana yang diperjelaskan tadi, kita di peringkat kementerian, kita cuma bertanggungjawab untuk memberikan notis tuntutan. Dan sama ada tuntutan tersebut berlaku berapa lama, yang itu bergantung kepada MOF sebab MOF yang ada jawatankuasanya.

■1240

So, itu diuruskan oleh MOF lah. Mungkin MOF boleh bantulah dalam hal itu untuk memberikan penjelasan yang lebih supaya perkara ini difahami dengan jelas.

Tuan Sim Tze Tzin [Ahli PAC]: Adakah dia *widespread this kind of problem* atau adakah dia *systemic*-kah atau hanya *limited*?

Dato' Sri Suriani binti Dato' Ahmad [KKM]: Minta maaf Yang Berhormat. *What do you mean by widespread?*

Tuan Sim Tze Tzin [Ahli PAC]: Maksudnya kelewatan *order* kenderaan tetapi lewat sampai. Kereta yang telah tamat pajakan masih digunakan oleh kementerian.

Dato' Sri Suriani binti Dato' Ahmad [KKM]: Oh okey, okey. Ya YB, memang *widespread* lah *I mean we have to* kita perlu meneruskan perkhidmatan *we cannot stop our* perkhidmatan. So, kita make do lah dengan apa sahaja aset yang kita ada walaupun *but at least* yang ini adalah kenderaan-kenderaan yang biasa lah bukan kenderaan-kenderaan kritikal macam ambulans, *that's in another matters* lah.

Tapi oleh kerana kelewatan tersebut, kita berusaha jugalah untuk *cover* balik, kat mana yang tak ada itu kita cuba sebaik yang mungkin lah guna apa-apa jua aset yang ada. Memang *it is* boleh dikatakan *widespread* jugalah tapi itulah usaha yang kami cuba juga untuk *cover* baliklah ketiadaan kenderaan baru tersebut. Saya juga hendak menjawab soalan *are you satisfied?* Samalah, saya rasa kami bertiga pun

tak *satisfied*. Kita hendak yang terbaik, *of course*. Tetapi kita pun faham juga kekangan yang ada daripada MOF dan SPANCO mungkin perjanjian mereka itu bagaimanapun kita mungkin boleh dijelaskan dengan lebih baik lagi.

Tapi memang kami tak, tak *satisfied* lah. Kita memang sentiasa harap ada, ada je kenderaan baru. *But*, kalau tak adapun *we have to make do* macam itulah. *We cannot stop our services*, kita tetap juga akan terpaksa menggunakan setiap aset yang ada.

Datuk Wira Hajah Mas Ermieyati binti Samsudin [Pengerusi PAC]: Merujuk kepada kenyataan Dato' Sri Suriani tadi, yang ini adalah melibatkan kenderaan yang tidak kritikal. Maksudnya yang tidak melibatkan operasi contoh ambulans dan sebagainya. Ketiga-tiga kementerian yang hadir pada hari ini adalah kementerian yang sangat penting yang melibatkan isu nyawa rakyat, melibatkan keselamatan rakyat.

Jadi, bagaimana dari sudut isu tadi yang kritikal itu ianya memberi kesan apabila kelewatan dari segi kelewatan yang berlaku oleh pihak SPANCO ini kepada kementerian? Daripada segi operasi yang kritikal lah melibatkan soal isu rakyat.

Datuk Lokman Hakim bin Ali [KEMENTAH]: Terima kasih Dato' Sri. Saya *just to touch a point*, soalan yang pertama Datuk Wira *if you don't mind and then go into your question*. Ianya analogi bagi saya *it applies to everyone. I think YB buy a new car and we want to change a new car and then the suddenly the sales* atau *the delay and come to tell us we cannot deliver your car today* atau *tomorrow as promise* masa dekat *showroom. We have to deliver by next week. I mean of course, I think all of us will feel very because we are very excited to get new cars very motivated.*

I think basically that's the kind of feeling lah. *But, then again eventually* bagi saya *we know that we gonna get it any ways, so make sure that we can still go to work, go and send our kids to school so that function whatever current* kenderaan yang ada *served it our function* dan perkhidmatan. *So, in this case* kalau operasi sebenar bagi angkatan tentera *definitely would be a different set of vehicle military, vehicle* dan sebagainya itu kita laksanakan melalui *procurement*, melalui DE dan sebagainya.

Dalam kes SPANCO ini *I think* seperti yang anaologi tadi itu kenderaan yang sedia ada digunakan semaksimumnya sementara menunggu kenderaan yang baru. *I think* daripada segi penjagaan *maintenance* yang baik *will allows us to actually* dan saya rasa Datuk Wira, *we'll see that a lot of our cars because we from the previous konsesi itu maintenance-nya* baik.

Maka, operasi perkhidmatan daripada segi pentadbiran dan pengurusan juga bagi mungkin KDN, polis pembekalan kereta kenderaan bagi polis itu datang

daripada SPANCO. Bagi MINDEF, kenderaan khusus untuk tentera *it's a different set of* perolehan. Tapi daripada segi pengurusan dan pentadbiran ia tidak menjejaskan di peringkat kementerian. Terima kasih Datuk.

Dato' Wira Dr. Ku Abd Rahman bin Ku Ismail [Ahli PAC]: Datuk Wira Pengerusi.

Tuan Sim Tze Tzin [Ahli PAC]: Sekejap.

Datuk Wira Hajah Mas Ermieyati binti Samsudin [Pengerusi PAC]: Sekejap, ada Dato' Suriani nak sambung.

Dato' Sri Suriani binti Dato' Ahmad [KKM]: *Maybe* saya boleh tambah juga apa yang Datuk Lokman sebutkan tadi. Kalau yang berkaitan dengan kenderaan kritikal seperti ambulans itu adalah aset kementerian itu sendiri yang mana kami sendiri yang buat perolehan tersebut. Itu jawapan dia.

Datuk Wira Hajah Mas Ermieyati binti Samsudin [Pengerusi PAC]: Terima kasih.

Tuan Sim Tze Tzin [Ahli PAC]: Saya ada soalan tambahan.

Datuk Wira Hajah Mas Ermieyati binti Samsudin [Pengerusi PAC]: Tambahan, okey.

Tuan Sim Tze Tzin [Ahli PAC]: Terima kasih. Okey, jadi kita tahu keadaan tidak memuaskan dan apakah kos implikasi? Kita tadi ada pegawai daripada KDN kata memang ada kos implikasilah kepada kerana terpaksa sewa dan sebagainya. So, bolehkah kementerian bagi kami? Apakah kos implikasi?

Datuk Lokman Hakim bin Ali [KEMENTAH]: *[Bercakap tanpa menggunakan pembesar suara]* Implikasi kos.

Tuan Sim Tze Tzin [Ahli PAC]: Implikasi kos. Implikasi kos terhadap kerana kelewatan dan sebagainya ini, bolehkah bagi kepada kami? Saya tahu sekarang ini mungkin tak ada tapi hantar jawapan bertulis, ya.

Datuk Wira Hajah Mas Ermieyati binti Samsudin [Pengerusi PAC]: Implikasi kos kewangan... *[Dichelah]*

Tuan Sim Tze Tzin [Ahli PAC]: Kewangan.

Datuk Wira Hajah Mas Ermieyati binti Samsudin [Pengerusi PAC]: Kepada kementerian.

Tuan Sim Tze Tzin [Ahli PAC]: Atas kelewatan.

Datuk Wira Hajah Mas Ermieyati binti Samsudin [Pengerusi PAC]: Atas kelewatan itu. Yang itu boleh bagi macam secara bertulislah.

Seorang Ahli: Baik.

Tuan Sim Tze Tzin [Ahli PAC]: Saya hendak tanya...

Datuk Dr. Awang Alik bin Jeman [KDN]: Terima kasih YB.

Tuan Sim Tze Tzin [Ahli PAC]: Ya dan saya hendak tanya sebab saya nampak polis dia hanya ada sekarang PROTON X70, okey. Dulu Honda City, okey. Civic? Civic kah City, ya? Jadi, saya hendak tanya adakah kementerian boleh minta kenderaan-kenderaan tertentu sebab mungkin kalau kita kenderaan yang tak berapa baik ia lagi cepat pencuri, perompak lebih cepat daripada kita ya.

Datuk Lokman Hakim bin Ali [KEMENTAH]: *[Bercakap tanpa menggunakan pembesar suara]* Betul.

Tuan Sim Tze Tzin [Ahli PAC]: *So, can you give us comment* daripada ketiga-tiga kementerian *are you satisfied with the current fleet* yang ataupun opsyen yang diberikan oleh SPANCO. Terima kasih.

Datuk Dr. Awang Alik bin Jeman [KDN]: Sekejap YB ya. Okey. Dia tanya adakah kita puas hati dengan... *[Pembesar suara dimatikan]*

Tuan Ir. Ts. Zahir bin Hasan [Ahli PAC]: Datuk Wira Pengerusi, sebelum jawab soalan itu hendak tambah sikit soalan. Yang ini spesifikasi contohnya Honda City ya, Honda Civic yang sekarang polis pakai itu adalah *specification set by* kementerian ataupun yang MOF itu ataupun MOF yang set spesifikasi?

ASP Ibrahim bin Mohd Yusoff [Penolong Pengarah (Pengangkutan) Jabatan Logistik dan Teknologi (PDRM) KDN]: *Assalamualaikum*. Yang dihormati Tuan Pengerusi. Saya ASP Ibrahim bin Mohd Yusoff daripada Cawangan Pengangkutan Jabatan Logistik dan Teknologi (PDRM). Okey untuk yang pertama dari segi ke tahap kenderaan, jenis kenderaan yang ditentukan oleh untuk kenderaan kerajaan jenis MPV (*Mobile Patrol Vehicle*). Dia sebenarnya dalam mengikut PTKPN di bawah pengguna adalah daripada Jabatan Pencegahan Jenayah dan Keselamatan Komuniti (JPJJK).

So, dalam mengikutkan sebenar PTKPN itu dia ada kategori-kategori kenderaan lah dari segi *pickup*, *saloon* berkuasa macam *saloon* dia ada cc-cc dia yang tertentulah. So, daripada situ kita tentukanlah bagaimana dalam PTKPN, itu yang pertamalah. Yang kedua dari segi tahap penyampaian perkhidmatan pihak konsesi kepada PDRM.

Dari segi servis, *alhamdulillah* setakat ini dari segi servis apa yang sepanjang di bawah pegangan PDRM lah sepanjang daripada kontrak pertama kepada tahun 94 tapi PDRM bermula pada kalau tak silap saya pada tahun 2000 lah lebih kurang macam itu. Okey. Terima kasih.

Datuk Lokman Hakim bin Ali [KEMENTAH]: Bagi saya rasa kebanyakan kementerian termasuklah MINDEF kalau sekiranya bagi kenderaan rasmi jawatan dan jabatan ia ditentukan oleh MOF. Tapi penggunaan kenderaan ataupun jenis kenderaan bagi seperti di bawah MINDEF, ATM, TUDM dan TLDM yang bergantung

pada fungsi tugas atau skop kerja yang itu ada dilaksanakan perbincangan dengan MOF sebelum perjanjian konsesi ataupun kontrak tersebut dilaksanakanlah.

■1250

Mohd Razif bin Abdul Rahman [MOF]: Mungkin Yang Berhormat Datuk, saya boleh tambah sikit? Saya, Razif. Untuk seperti yang Datuk KSU maklum tadi, dari segi kenderaan kefungsiannya, pengoperasian dan strategik, itu perbincangan bersama antara MOF dengan Kementerian Pengguna lah.

Bagi kenderaan jabatan yang guna sama macam Perodua Aruz, apa semuanya, dari segi model, harga, kos pajakan dengan keperluan dia, ia ditentukan oleh MOF. So, bagaimana MOF tentukannya, kita ada *specific unit* yang — sama ada kita guna atau tidak kenderaan itu, kita akan bawa masuk dalam untuk pandu uji.

Kita akan uji keselamatan dia, pemanduan dia, penggunaan minyak, *safety features* dan apa dia sebab *in the end of the day*, bila kenderaan itu bila kita nak *introduce*-kan dia, yang paling penting ialah perbelanjaan yang terlibat dengan dia, iaitu kos sewaan dan juga penyelenggaraan.

Benda yang selalu kita tak nampak kat sini adalah perbelanjaan-perbelanjaan bersangkutan dengan dia, iaitu kos bahan api. So, selalunya kita dekat MOF, kita akan tengok *scoring system* kenderaan yang boleh memberikan penjimatan lebih banyak dari segi penggunaan, dan itu kita akan perkenalkan melalui kelulusan daripada Yang Amat Berhormat Menteri Kewangan lah.

Dr. Hajah Halimah Ali [Ahli PAC]: Datuk Wira, boleh tanya KKM tak, sebab banding dengan MINDEF, adik sebelah tu, kan? Kenapa nilai penalti KKM ni dua kali ganda lebih tinggi daripada MINDEF, dan sedangkan bilangan kenderaan yang lewat dibekalkan adalah hampir sama. Kenapa nilai, kan?

Kedua, nak tanya KKM jugalah ya. Jenis kenderaan apa yang di-supply oleh SPANCO ini, dan *what is it for? What kind of service? Okay, ambulance is not included*, kan? So, *what* apa? *Because I think you all kena buat more outreach programs and including* luar bandar, apa semua, kan? *Your mobile clinics* ke apa tu, *and then I think you have a got a programme* yang orang yang nak *clear the crowd* dekat hospital tu. So, *you got doctors and nurses* pergi untuk yang *chronic cases* tu, kan? Macam *strokes or what orthopedic* kata apa tu, kan? *I'm not sure* apa tu. So, *what exactly is happening?*

Dato' Sri Suriani binti Dato' Ahmad [KKM]: Ya, YB. KKM, okey. KKM, kelewatan itu untuk kenderaan yang lewat itu kita — tapi kita tidak dikenakan — *maybe Karen would you – can you help me on that? Value*. Dia nak *value*. Oh, itu dia. *26 minutes*.

Puan Siti Salmiah binti Hashim [Kementerian Kesihatan Malaysia (KKM)]: *Assalamualaikum* dan selamat pagi, Yang Berhormat semua. Jenis kenderaan untuk kegunaan jabatan...

Datuk Wira Hajah Mas Ermieyati binti Samsudin [Pengerusi PAC]: Boleh bagi tahu nama dan juga jawatan?

Puan Siti Salmiah binti Hashim [KKM]: Nama saya Siti Salmiah binti Hashim. Saya adalah pegawai kenderaan di KKM. Okey, secara *basic*-nya, kenderaan jabatan yang digunakan oleh KKM terdiri daripada Proton X70, Honda City, Proton Perdana, Perodua Aruz. *So, actually* dalam pilihan model yang dikeluarkan oleh pihak MOF, ada beberapalah selain daripada yang kami nyatakan. Cuma, KKM hanya menggunakan kenderaan Persona, Honda City, sebagai kenderaan jabatan. Itu sahaja.

So, kalau nak tanya berapakah unit untuk penalti, setelah semakan semula sebanyak 504 kenderaan yang patut dikenakan penalti kepada SPANCO, dan surat pun kita telah hantar kepada — MOF telah hantar surat tuntutan penalti kepada SPANCO lah. Terima kasih.

Dr. Hajah Halimah Ali [Ahli PAC]: Soalan tadi kenapa lebih dua kali ganda daripada MINDEF, walaupun sama jumlah.

Dato' Sri Suriani binti Dato' Ahmad [KKM]: Mungkin dia ikut tempoh, hari, dia mungkin *longer*, betul tak?

Puan Siti Salmiah binti Hashim [KKM]: Betul.

Dato' Sri Suriani binti Dato' Ahmad [KKM]: Ah. Lamanya, *duration* tu dia lagi lama.

Puan Siti Salmiah binti Hashim [KKM]: Ya, betul. Tempoh.

Datuk Wira Hajah Mas Ermieyati binti Samsudin [Pengerusi PAC]: Ya. Saya nak tanya soalan susulan kepada yang jaga kenderaan di KKM. Adakah — siapa yang sepatutnya buat kerja tuntutan ini? Adakah pihak kementerian patut buat ini ataupun sepatutnya MOF lah yang buat? Apa pandangan pihak yang tadi kata pihak puan, kan? Yang buat segala tuntutan tersebut kepada MOF?

Dato' Sri Suriani binti Dato' Ahmad [KKM]: Yes.

Puan Siti Salmiah binti Hashim [KKM]: Memang kementerian kena buat tuntutan penalti. Cumanya klausa awal berkenaan dengan perjanjian itu, semua kementerian tidak dimaklumkan. Jadi, kita tak dapat nak kira macam mana nak buat tuntutan tersebut. Terima kasih.

Datuk Wira Hajah Mas Ermieyati binti Samsudin [Pengerusi PAC]: Ini merujuk kepada CA1 lah?

Puan Siti Salmiah binti Hashim [KKM]: Betul. Yang...

Datuk Wira Hajah Mas Ermieyati binti Samsudin [Pengerusi PAC]: Bila dah CA2 ini, adakah Puan nampak benda ini akan bertambah baik?

Puan Siti Salmiah binti Hashim [KKM]: Betul tu. Memang akan bertambah baik.

Dato' Wira Dr. Ku Abd Rahman bin Ku Ismail [Ahli PAC]: Datuk Wira Pengerusi, saya nak tanya sikit.

Dr. Hajah Halimah Ali [Ahli PAC]: Soalan saya kedua tadi tak jawab lagi tu. *Your services, your outreach services. So, what kenderaan? Because right now, you all choose this kind of kenderaan, kan? Is that compatible or suitable for your services?*

Dato' Sri Suriani binti Dato' Ahmad [KKM]: YB, kenderaan-kenderaan yang bawah *concession* untuk KKM ini adalah kebanyakan untuk kegunaan pegawai-pegawai JUSA yang dapat kereta.

Kemudian, ada juga kenderaan-kenderaan seperti van untuk *transfer* barang-barang atau pergerakan ke desa. Itu adalah antara yang kami beri perkhidmatanlah. *Also*, yang kalau di tempat-tempat yang *remote* tu, kita akan ada juga van yang mana doktor-doktor akan — doktor dan jururawat akan pergi ke desalah.

Banyak juga yang dah berusia lah, tapi kita *make do again — make do with ever, whatever* yang kita adalah. Dia bergantung kepada lokasi, YB. Kalau tempat tu *remote* dan jauh, dan tak ada klinik kesihatan yang berhampiran untuk mereka datang, *then the doctors and the nurses will go out*. Pergi ke tempat-tempat yang tak dapat dikunjungi oleh merekalah. Yang tak ada premis ke klinik kesihatan. So, kita gunakan kenderaan yang adalah. *Whatever* yang boleh dibuat.

Itu belum masuk lagi di Borneo, YB. Macam contohnya di...

Dr. Hajah Halimah Ali [Ahli PAC]: *That's why I was thinking, where's your 4X4. [Ketawa]*

Dato' Sri Suriani binti Dato' Ahmad [KKM]: Ada, tapi berusialah. Berusia. Tapi YB, jangan lupa. Ada helikopter juga di Sabah contohnya.

Dr. Hajah Halimah Ali [Ahli PAC]: *[Bercakap tanpa menggunakan pembesar suara]* Berusia, kan?

Dato' Sri Suriani binti Dato' Ahmad [KKM]: Ya, berusia juga. Tapi, mahal YB. *We can still use it-lah. We can still use it.*

Datuk Wira Hajah Mas Ermieyati binti Samsudin [Pengerusi PAC]: Dato' Kubang Pasu.

Dato' Wira Dr. Ku Abd Rahman bin Ku Ismail [Ahli PAC]: Datuk Wira Pengerusi, lama dah tunggu. Dia tanya ulang-ulang. *[Ketawa]* Ha, saya nak tanya

mengenai usia kenderaan. Daripada lama nak tukar ke baharu. Empat tahun selalunya, kan? Dari segi SOP dia, empat tahun, kan?

Puan Teresa Kok Suh Sim [Naib Pengerusi PAC]: *[Bercakap tanpa menggunakan pembesar suara]* Lima.

Dato' Wira Dr. Ku Abd Rahman bin Ku Ismail [Ahli PAC]: Empat.

Datuk Wira Hajah Mas Ermieyati binti Samsudin [Pengerusi PAC]: *[Bercakap tanpa menggunakan pembesar suara]* Empat, lima.

Dato' Wira Dr. Ku Abd Rahman bin Ku Ismail [Ahli PAC]: Kalau *official* punya, empatlah, kan?

Seorang Ahli: *[Bercakap tanpa menggunakan pembesar suara]* *Official*, empat.

Puan Teresa Kok Suh Sim [Naib Pengerusi PAC]: *[Bercakap tanpa menggunakan pembesar suara]* Lima tahun.

Dato' Wira Dr. Ku Abd Rahman bin Ku Ismail [Ahli PAC]: *Official* empat, kan? Yang lain-lain?

Mohd Razif bin Abdul Rahman [MOF]: *[Bercakap tanpa menggunakan pembesar suara]* Yang lain lima.

Dato' Wira Dr. Ku Abd Rahman bin Ku Ismail [Ahli PAC]: Yang lain lima? Okey. *Doesn't matter*. Empat atau lima, *doesn't matter*. Dari segi mencapai apa yang kita sebut tadi, empat, lima tahun ini, berapa peratus kereta yang terlibat kenderaan ini yang lebih daripada empat tahun, lebih daripada lima tahun, kerana masalah pembekalan oleh pihak pembekal SPANCO. Mesti banyak, kan? Lepas tu tadi tengok kenderaan kata di kampung-kampung banyak lagi dia kata lama yang belum ditukar dan sebagainya.

Tapi, tak tahulah. *Figure* ni ada ataupun tidak. Kalau tidak ada *figure* ini sekarang, jawapan bertulis pun boleh juga. Kalau Parlimen, dia jawapan bertulislah.

Puan Teresa Kok Suh Sim [Naib Pengerusi PAC]: *[Ketawa]*

Dato' Wira Dr. Ku Abd Rahman bin Ku Ismail [Ahli PAC]: Lagi satu, sebelum saya habiskan soalan ini, ini mungkin juga kepada Kementerian Kewangan. Kalau kita lihat, tengok terbentang ini kita punya pembentangan daripada tadi, KDN tanggungjawab Kerajaan Persekutuan dan syarikat konsesi SPANCO ya. Saya nak pergi kepada syarikat konsesilah.

Disebutkan membekalkan kenderaan konsesi kepada Kerajaan Persekutuan dalam tempoh 60 hari bekerja dari tarikh pesanan kenderaan. *How's the achievement performance so far? If you can wait for the next one*. Lagi satu ni semua ni, *target, target* yang diset sama ada dia ikut atau tak ikut. Lepas tu dari segi kalau dengar tadi tu, banyak yang tak diikuti ya.

Melaksanakan pembaikan terhadap konsesi — kenderaan konsesi dan aksesori, menyiapkan penyenggaraan kenderaan konsesi dalam tempoh tidak lebih 12 jam — yang ni payahlah. Saya pun kena — pernah kena lama juga SPANCO. Saya pernah pakai kereta SPANCO Kementerian Pertahanan, Kementerian Luar Negeri selama empat, lima tahun. Kemudian, saya ambil *last* sekali. Membayar penalti dalam tempoh 14 hari dari tarikh penerimaan notis tuntutan. Apakah ini dipenuhi, dicapai atau tidak? Sebab kita yang set ini.

■1300

Encik Mohd Razif bin Abdul Rahman [MOF]: Okey Yang Berhormat Dato'. Saya jawab dulu mana yang ini. Kemudian mungkin wakil kementerian boleh tambah. Berkenaan dengan usia guna Yang Berhormat, saya bagi sedikit *intro*. Ada dua jenis kenderaan dekat sini atau pengurusan aset alih kerajaan. Satu aset alih kenderaan yang diuruskan melalui pemilikan aset iaitu milik kementerian dan jabatan, yang itu diperolehi melalui kaedah perolehan, kaedah pindahan atau diterima secara hadiah ataupun diterima melalui lucut hak. Ini dia akan jadi hak milik kementerian.

Yang lagi satu pengurusan alih kenderaan melalui kaedah pajakan. So ini punca kuasa dia di bawah MPSAS 13, bawah aset pajakan kewangan iaitu bukan hak milik kerajaan. So bagi aset pajakan kewangan ini iaitu yang dibekalkan oleh syarikat konsesi, dah dimaklumkan tadi kenderaan jabatan lima tahun, kenderaan *officer* atau JUSA C dan ke atas empat tahun. Dan bagi kenderaan yang dikategorikan sebagai aset alih jabatan ini, so usia guna ini bergantung kepada jadual perakaunan yang ditetapkan. Selalunya antara 10 hingga 15 tahun.

So kebanyakan masalah utama di peringkat kementerian dan jabatan adalah penyelenggaraan kenderaan yang berusia. So seperti yang dimaklumkan oleh Datuk KSU tadi, kenderaan-kenderaan yang berusia ini dia terpaksa terus digunakan. So kalau nak buat penggantian, dia kena buat kaedah pelupusan kenderaan, kemudian digantikan dengan perolehan. So yang ini memerlukan modal yang tinggi dari segi bajet aset iaitu bawah OS35. So ini satu cabaranlah di peringkat kementerian dan jabatan. So saya yakin soalan Yang Berhormat Tuan Ir. Zahir tadi mengenai satu contoh polis itu dia pindahkan kenderaan-kenderaan, itu adalah merujuk kepada aset alih. So aset alih ini boleh dipindahkan daripada negeri ke cawangan ke daerah dan sebagainya,

Bagi kenderaan konsesi, *once* kita dah letak dia ke satu jabatan...

Dato' Wira Dr. Ku Abd Rahman bin Ku Ismail [Ahli PAC]: Kementerian itu sendiri lah.

Encik Mohd Razif bin Abdul Rahman [MOF]: Ya. Kementerian itu sendiri. Bukan— bagi kenderaan di-*supply* oleh syarikat, *once* kita dah *attach* pada satu

jabatan itu, kenderaan itu akan kekal di situ sehingga dia tamat pajakan. Dia tak boleh pindah-pindah lah. Itu dari segi penyelenggaraan tadi.

Dari segi *target*, *set target* atau tempoh pembekalan 60 hari, Yang Berhormat. Ini masa pembentangan Kementerian Kewangan ini, Datuk TKSP ada maklum kekhilafan atau penaksiran dari segi tempoh pembekalan. Kalau kita masih berpegang kepada SLA yang ditetapkan pada masa perjanjian itu dibuat iaitu 60 hari, sedangkan norma industri bagi PROTON adalah 90 hari, bagi Honda adalah 90 hari, bagi Toyota adalah 120 hari. *And then* sedangkan klausa...

Dato' Wira Dr. Ku Abd Rahman bin Ku Ismail [Ahli PAC]: Kenapa kita tak set mengikut apa yang boleh dicapai, daripada kita set *target* yang kita tahu *confirm* tak boleh capai?

Encik Mohd Razif bin Abdul Rahman [MOF]: Pada masa kontrak ini dibuat, norma pada waktu tersebut 60 hari. *Then* selepas...

Dato' Wira Dr. Ku Abd Rahman bin Ku Ismail [Ahli PAC]: Tapi boleh diubah, kan?

Encik Mohd Razif bin Abdul Rahman [MOF]: Boleh, boleh. Sekarang dalam proses...

Dato' Wira Dr. Ku Abd Rahman bin Ku Ismail [Ahli PAC]: Boleh dipinda.

Encik Mohd Razif bin Abdul Rahman [MOF]: Ya. Sekarang dalam proses seperti dibentang oleh Datuk Dr. Shahrazat tempoh hari pindaan berkenaan dengan tempoh pembekalan ini sedang dibuat di Kementerian Kewangan. Dua bentuk pindaan, Yang Berhormat. Satu pindaan pada pekeliling WP4.1 iaitu Pengurusan Kenderaan Kerajaan. Pekeliling ini merujuk kepada klausa-klausa bawah CA1 sedangkan kerajaan dah menandatangani CA2. *And then* lagi satu *supplementary agreement* kepada perjanjian sedia ada untuk memastikan— norma industri ini berbeza-beza.

Kesan utama dia wujudnya perbezaan ini selepas daripada *post-COVID* bila industri automobil terkesan dengan pembekalan semi konduktor. *So supply chain* dah berubah. Perkara ini pun disahkan oleh pihak-pihak industri dan MOF pun buat sesi libat urus dengan industrilah. *So that's why* masa tempoh hari pembentangan MOF itu kita maklum langkah penambahbaikan yang kita ambil adalah sesi libat urus dan juga pindaan pada pekeliling dan juga *supplementary agreement* kepada perjanjian sedia ada, Yang Berhormat.

Dato' Wira Dr. Ku Abd Rahman bin Ku Ismail [Ahli PAC]: *That means* yang nombor satu 60 hari itu kita tak pernah capai lah. Tapi macam mana *you calculate* *you* punya penalti?

Encik Mohd Razif bin Abdul Rahman [MOF]: Pengiraan penalti selepas daripada 60 hari. Selepas daripada 60 hari daripada tarikh sepatutnya dia bekal. So *onward...*

Dato' Wira Dr. Ku Abd Rahman bin Ku Ismail [Ahli PAC]: *So is it fair for the pembekal?*

Encik Mohd Razif bin Abdul Rahman [MOF]: *That...*

Dato' Wira Dr. Ku Abd Rahman bin Ku Ismail [Ahli PAC]: Sebab dia dah atur kalaulah kata sembilan hari, 100 hari syarikat-syarikat ini. Kemudian *and then* kita *pi* tekankan juga, kita nak 60 hari.

Encik Mohd Razif bin Abdul Rahman [MOF]: *That's why* data yang ditemukan oleh pasukan audit ini kita perlu perhalusi, tengok. Seperti kita bentangkan tempoh hari, ada kelewatan daripada pihak kerajaan. Maknanya kelewatan pengambilan, kelewatan agihan. Sebagai contoh 60 hari itu termasuk sekali penghantaran di Sabah dan Sarawak. So dia bergantung kepada jadual penghantaran dan sebagainya *and then* pengambilan contoh daripada Johor, dan pengambilannya di *centralised* di Batu Caves.

Dato' Wira Dr. Ku Abd Rahman bin Ku Ismail [Ahli PAC]: Bagi saya kita punya tempoh kena *varies*, banyak lokasilah.

Encik Mohd Razif bin Abdul Rahman [MOF]: Ya. Ikut demografi dan geografi.

Dato' Wira Dr. Ku Abd Rahman bin Ku Ismail [Ahli PAC]: Demografi dan kemampuan pembekal ya.

Encik Mohd Razif bin Abdul Rahman [MOF]: Betul.

Dato' Wira Dr. Ku Abd Rahman bin Ku Ismail [Ahli PAC]: Yang 12 jam itu betul kali dia boleh dapat buat penyelenggaraan.

Encik Mohd Razif bin Abdul Rahman [MOF]: Kita ada beberapa SLA Yang Berhormat Dato'. Satu servis biasa. Servis biasa maksudnya tukar minyak hitam dan sebagainya. Itu adalah *within few hour, eight hours* daripada tarikh dia *check in*—masa dia *check in*. Mungkin dia *check in* lewat petang, dia akan kira bawa ke hari seterusnya lah, dan juga pembekalan kenderaan ganti. So dalam kawasan Lembah Klang lapan jam, luar Lembah Klang dan Sabah Sarawak, itu adalah SLA, SLA yang ditetapkan. So *far* kita tak ada apa-apa masalah daripada segi yang—yang *services* tak ada masalah, Yang Berhormat.

Dato' Wira Dr. Ku Abd Rahman bin Ku Ismail [Ahli PAC]: Okey *last* sekali itu penalti dibayar dalam masa 14 hari, selalu dibayar kah?

Encik Mohd Razif bin Abdul Rahman [MOF]: Okey Yang Berhormat Dato'. Kita ada lapan jenis SLA yang kita tetapkan bawah *Appendix 18* Perjanjian Konsesi.

Lima daripadanya memang kita pantau. Kita ada Jawatankuasa *at the working level*. Ini semua teknikal. Maksudnya sepatutnya dia baik pulih kereta dalam masa lapan jam tapi mengambil masa 10 jam, contoh. Atau *overhaul* 21 hari, dia ambil masa satu bulan. So yang ini memang kita pantau. Kita ada pegawai daripada JKR yang akan pantau lah.

Dari segi kutipan penalti Yang Berhormat Dato' kalau saya boleh *share* di sini, bermula daripada 31 Julai 2022 sehingga 31 Disember 2024— ini mengambil kira tempoh audit lah. Jumlah penalti yang kita dah kenakan bagi penambahbaikan penyelenggaraan ini dalam RM200,000 bagi tempoh tak sampai tiga tahun ini lah, Yang Berhormat. So *basically* yang isu pembekalan itu yang kita perhalusi dengan...

Dato' Wira Dr. Ku Abd Rahman bin Ku Ismail [Ahli PAC]: Itu jawapan daripada MOF. Kementerian macam mana, setuju kah dia punya *performance* ini? Kita 12 jam. Semua kita yang set. Kalau kita tak *achieved*, *then* tak guna kita set lah. Sebab kita kata bila-bila masa boleh lah, senang. Apa pandangan Dato' KSU, dicapai tak benda-benda ini? *You set the standard but were not achieved*.

Dato' Sri Suriani binti Dato' Ahmad [KKM]: Susah nak cakaplah YB sebab *agreement* itu antara *depa* dua aje. Kami ini penerima aje. Dapat tak dapat, lambat kah, kami tak boleh nak *control*.

Dato' Wira Dr. Ku Abd Rahman bin Ku Ismail [Ahli PAC]: Yang jadi mangsa, yang jadi mangsa kementerian lah.

Dato' Sri Suriani binti Dato' Ahmad [KKM]: Ya lah.

Dato' Wira Dr. Ku Abd Rahman bin Ku Ismail [Ahli PAC]: Antara *depa* aje.

Dato' Sri Suriani binti Dato' Ahmad [KKM]: Kami tak mahu salahkan MOF. Nanti kami tak boleh kawan pula dengan *depa* [Ketawa].

Datuk Wira Hajah Mas Ermieyati binti Samsudin [Pengerusi PAC]: Nanti tak dapat duit. [Berucap tanpa menggunakan pembesar suara]

Dato' Wira Dr. Ku Abd Rahman bin Ku Ismail [Ahli PAC]: Yang itu kena ambil kira *dak*. Okey.

Tuan Sim Tze Tzin [Ahli PAC]: Datuk Wira Pengerusi, okey saya nak tanya Dato' Suriani. KKM mempunyai *experience* dari segi *manage* kenderaan sendiri, ambulans dan sebagainya, KKM juga ada *experience* mendapatkan kereta daripada konsesi. Jadi *given a choice*, *you* lebih suka *manage* sendiri atau melalui konsesi dari segi yang ini? Terima kasih.

Dato' Sri Suriani binti Dato' Ahmad [KKM]: Terima kasih YB. *Honest opinion*, *we would rather manage it ourselves*. Sebab— *then* kita sendiri akan bertanggungjawab apa *spec* yang kita perlukan dan kita boleh *control* pembelian dan kalau lewat kita sendiri yang tanggung. Walaupun *it's going to be another*

responsibility, big responsibility to us tapi kalau berlaku kelewatan macam ini YB, *it's not helping* lah. Nanti dia akan bertindih-tindih. *You know* macam kalau lewat, yang ini kita kena guna aset sedia ada yang lama *while we waiting for the new one*. So dia macam *overlap because it's not our control*. Kita tak boleh nak *control*. Okay, YB?

Tuan Sim Tze Tzin [Ahli PAC]: So maksud dia, sebab kalau *you* nak *manage* sendiri, dia ada banyak masalah lagi lah. *You* kena *get the contractor*, *you* kena — *you know all kinds of nitty gritty a lot*. So when *you* come to this conclusion, maksudnya *you are fed up with the current system that you terpaksa*. Jangan marah-marah, MOF dengan KKM.

Dato' Sri Suriani binti Dato' Ahmad [KKM]: YB, *I think...*

Tuan Sim Tze Tzin [Ahli PAC]: Ini soalan saya ya.

Dato' Sri Suriani binti Dato' Ahmad [KKM]: Bukan *fed up*. Kita nak lebih efisien.

Tuan Sim Tze Tzin [Ahli PAC]: Okey, okey. *No, no, no because my impression is let say it is a small problem. It's not — it's just some small segment you wouldn't be coming to that conclusion*. Maksudnya *you* nak *manage* sendiri. Kalau *you* nak *take so — if you want to take so much responsibility of managing such a big fleet, meaning you feel there's a big problem with current SPANCO system, as I said* lah.

Dato' Sri Suriani binti Dato' Ahmad [KKM]: YB *maybe I can imagine* lah kalau ini berlaku *in the future*. Kita juga akan *decentralised* juga *this process*. Kita tak akan *just be* di kementerian *itself*. Kita mungkin boleh *distribute* untuk tanggungjawab di Jabatan Kesihatan Negeri juga. *We can do that*. Sebabnya YB pagi tadi kami ada berbincang bagaimana kami memohon NOC daripada KE, mengambil masa yang sangat lama sedangkan kami memerlukan wang untuk terus melaksanakan projek. Tapi sebab *it so centralised, they are holding the keputusan*.

■1310

Sebab itu *the inspiration came from that at this morning's meeting. Anything that perhaps* kalau dibenarkan kami mengurus sendiri dan *probably could solve this* kelewatan. Untuk *efficiency* YB, *not* sebab *fed up* kah apa. *It's efficiency*. Kalau itu berlaku, *then we would probably* akan menggunakan Jabatan Kesihatan Negeri juga untuk membuat pengedaran *this asset* tersebut. Kalaulah, kalau. *In the future*.

Datuk Dr. Awang Alik bin Jeman [KDN]: Yang Berhormat, saya ingin memberikan pandangan berkenaan dengan sama ada kementerian nak urus sendiri ataupun biar dengan sistem sekarang.

Datuk Wira Hajah Mas Ermieyati binti Samsudin [Pengerusi PAC]: Samakah tidak pandangan?

Datuk Dr. Awang Alik bin Jeman [KDN]: Ada lain sikit Yang Berhormat. Kalau sama saya tak perlu cakap pun. Okey, begini ya. Pada saya untuk menggambarkan entiti kerajaan, kita memerlukan *uniformity*. Jadi perlu ada satu *central body* yang menjaga. Jadi kalau tidak nanti saya, KSU KDN pakai kereta PROTON, KSU MINDEF pakai kereta Volvo sebab sendiri-sendiri pilih. Jadi kita tak sama. Jadi tak nampak cantik untuk imej kerajaan.

Pada saya, saya lebih suka biarlah MOF tentukan supaya dia *uniformity* untuk semua kementerian sama. Cumanya dari segi kelewatan itu, itu lain ceritalah. Itu lain cerita. Saya bercerita dari segi *uniformity* itu. Itu sahaja Yang Berhormat. Terima kasih.

Datuk Wira Hajah Mas Ermieyati binti Samsudin [Pengerusi PAC]: Saya nak dengar jawapan daripada Datuk Lokman.

Datuk Lokman Hakim bin Ali [MINDEF]: *Thank you, Datuk Wira. I think a few things that pros and cons and I think we have to look at context. Pertamanya daripada segi where MOF is coming from in terms of contexts. Satu yang my colleague indicator with regards to uniformity. But secondly, I think it is in terms of also value for money and in terms of savings to the government.*

Satu, if we buy — I think all of us know we go to pasar borong, price is cheaper than we go to pasar runcit or kedai runcit in that case. If individual Ministries go and purchase or acquire their own vehicles atau kenderaan masing-masing, obviously, it's very difficult to get a very good discounted pricing. Keduanya ialah mengisi isu maintenance. I think daripada segi logistik, pentadbiran dan kos untuk maintenance sekiranya dilaksanakan secara individu juga akan menambahkan kos. So, I understand context daripada pihak kerajaan dan MOF due to the economy of scale matter.

Number three, I think issue yang kita lihat pada ini ialah berkenaan dengan isu pembekalan. That context, yes. There is probably concern tapi sama juga dengan saya rasa when we purchase atau acquire when we do our — a procurement with regards to kenderaan-kenderaan khusus military, armoured vehicles and all that, there always challenges for us to get from pembekal on time. Although dalam timeline itu ada, but because there are so many variables in play. The vendors ataupun pembekal pun ada their own suppliers. As — because of geopolitical reasons. Sometimes, because of logistics.

So, kelewatan pembekalan would always have to be looked into — carefully to understand why would the context of why it was late. That is why dalam setiap perjanjian, I think we have klausa-klausa yang menjaga kepentingan kerajaan melalui penalti dan melalui hukuman, compensation. In this case, memang klausa itu ada.

Cuma mungkin *the timeline when we actually conduct it*. Kepentingan kerajaan terjaga dalam konteks *legal perspective*. *It's just whether in terms of timeliness and exhilaration*.

Keempat, *I think* kalau kita *respectively request for* kenderaan, *that means we would always have to bid for the budget on an annual basis*. As we know, *that will be very challenging*. So what we bid today, kita perlukan — katakan *in this case*, 30 kenderaan. *Most of the time, by enlarge because MOF will have to look at everybody*. So, *everybody will probably get some allocation*. You will not get the 13. You probably get 10. That is also going to be a challenge bagi pihak kementerian sekiranya kita melaksana, nak *bid*, ambil masa. Tunggu bajet datang kita buat nak *procurement* pula proses. *Those processes usually would take kadang-kadang setahun setengah*. Setahun setengah *with our without* kenderaan. To me will be a big challenge untuk kita melaksanakan perkhidmatan sekiranya kita *bid individually under the DE or the OE*.

Nombor lima, *to maintain the cars*. To maintain the cars, we requires OE budget. We know it is always again, a challenge. Kalau kita buat perumahan sekarang banyak perumahan kuarters, saya di KDN, di KKM. Penyelenggaraan untuk kuarters, peruntukan untuk penjagaan kuarters *is very also challenging*. We have to do in phases juga. So, kalau kenderaan ni — kenderaan *I don't think* dia macam rumah. Dia punya ini *is different*. Dia ikut had 1,000 kilometres. [Dicelah] 10,000 kilometres. Perumahan mungkin kita selepas lima tahun, tiga tahun *when we start to bid for maintenance*. There is a vary to me, big challenge sekiranya kita *bid on our own selves* untuk mendapatkan kenderaan tersebut.

Yes, so *I'm coming back to my opinion*. SPANCO is good in that context, in economy of scale and also, the issue of pembekalan is the issue, but the after sales — after SLA. The SLA, *I think*, we have no issue. Kereta hari ini rosak, pakai, we have automatically another new car come in, kereta ganti. Sama ada kereta itu dua tahun kah, tiga tahun tapi *immediately* kita ada kereta ganti, kita tak payah tunggu *which I don't think if we were to do it on our own, we'll be able to get the vendors or the operators to do that immediately for us*.

Lebih-lebih lagi kalau kereta itu adalah — *company* itu adalah *company* yang tidak bersaiz besar. So, *I think* saya punya pandangan Yang Berhormat Datuk Wira. Thank you.

Puan Teresa Kok Suh Sim [Naib Pengerusi PAC]: Terima kasih. Saya nak tanya *maintenance and repair*, adakah macam kita order PERODUA dan juga Camry, Vellfire semua pergi woksypod masing-masing atau adakah satu *centralised* punya woksypod?

Mohd Razif bin Abdul Rahman [MOF]: Saya boleh jawab yang ini Yang Berhormat. Untuk bawah perjanjian konsesi, kita ada dekat 500 lebih pusat servis diiktiraf. *This* pusat servis iktiraf *actually owned by* PROTON, PERODUA, Honda and Toyota across Semenanjung, Sabah dan Sarawak. Bila — sebab kereta baru ini *still under warranty and then*, dia punya *technical expertise still own by those manufacturers*. Bila ada mekanikal yang melibatkan *return back to* kilang, kita akan hantar balik kepada pusat servis yang *owned by the manufacture*.

Puan Teresa Kok Suh Sim [Naib Pengerusi PAC]: *Because just now* yang KSU Defence yang katakan yang lebih baik MOF jaga. So, dia senang sikit. *But I remember* bila dulu saya jadi EXCO Kerajaan Selangor kami waktu itu nak beli Camry. Pertama kali tak mahu beli PROTON. Proton Perdana dan beli Camry. Kami bersama dengan Kerajaan Penang, so kami beli pada Disember. *You know, every year there is the depreciation. So, when we buy in bulk*, jadi kami dapat diskaun yang sangat banyak. Setiap kereta lebih kurang RM20,000.

Actually, I can understand yang KSU KKM kata lebih baik mereka urus sendiri. *You put all centralized*, MOF juga satu *burden* yang sangat besar. *You* kena jaga bukan satu sahaja Putrajaya tapi seluruh negara dan sekarang saya dengar ada helikopter semua di bawah MOF juga. *So if we separate it*, bagi kementerian, setiap kementerian sebenarnya mereka juga boleh bandingkan harga serviskah semua itu. *So, we open up rather than* semua *park* di bawah SPANCO tapi mungkin ada syarikat-syarikat lain yang juga boleh jadi *maintenance* kalau mereka punya *performance* tak bagus kita boleh tukar balik ke SPANCO dan juga yang lain.

■1320

So, at least it's a competition. Sekarang ini, semua satu — SPANCO jadi satu syarikat gergasi di bawah kerajaan. Kalau dia tidak *perform*, kita semua akan susah. Semua kementerian dan agensi kerajaan susah. *So, what do you think?*

Mohd Razif bin Abdul Rahman [MOF]: Yang Berhormat, cuma saya nak betulkan sikit. Kenderaan yang dimiliki di bawah aset kementerian itu sendiri sebagai contoh helikopter, bot dan sebagainya itu adalah di bawah seliaan kementerian masing-masing. So, bukan di bawah pajakan. Di bawah pajakan ini hanya kenderaan *saloon* sahaja. Kenderaan *saloon* atau sedanlah kita panggil istilah ini.

So, kita pada masa kini, kita ada 15,000 kenderaan konsesi. 3,000-nya adalah kenderaan rasmi jawatan iaitu *senior official which is* yang 3,000 ini sahaja MOF uruskan daripada A sampai Z sebabnya ini melibatkan kenaikan pangkat, pertukaran Yang Berhormat Menteri-menteri Persekutuan dan juga *option-to-purchase*. Hanya 3,000 ini sahaja diuruskan oleh MOF A sampai Z.

Selain daripada itu, bagi kenderaan konsesi kategori kenderaan jabatan ini diuruskan oleh kementerian dan jabatan Persekutuan itu sendiri. So, bukan di bawah MOF. Sama juga macam contoh-contoh tadi, ambulans dan sebagainya diuruskan oleh kementerian itu sendiri. So, *basically* ada berapa model lah kalau kita tengok sini *and the value of money*.

So, *the way MOF manage* ini, satu, sama ada kita *revenue center* atau *cost center*. So, bila sebut fasal pengurusan kenderaan ini, *it's a cost center* dan macam mana kita boleh *minimise*-kan kos *and then*, bagi lebih dari segi nilai dia kepada kerajaan tanpa menjejaskan penyampaian perkhidmatan.

So, bila bercakap sini, perbandingan yang ketara adalah sama ada kita *own* atau kita *lease*. So, kalau kita *own*, *most of the time*, kita terlepas pandang kos-kos lain yang berkaitan dengannya. So, *most of the time*, kita beranggapan bila kita beli. Saya bagi contohlah, kenderaan yang tak ada dalam konsesi macam Toyota Fortuner. So, kalau kita *purchase*, kementerian *purchase between 250,000 to 300,000 per unit*. Tapi apa yang lupa dalam pengiraan ini adalah penyelenggaraan secara berterusan ikut jangka hayat dia.

Sebagai contoh, *Toyota Fortuner 15 years, 10 to 15 years, 2.5 diesel* dan sebagainya. Kos untuk penyelenggaraan ini selalu jadi masalah kepada kementerian. *And then*, kalau kita *stretch out*, penggunaan kereta jabatan ini, dia bukan macam *personal use*. Ada masa-masa tertentu saja. *Average* setahun *mileage* antara 30,000 ke 40,000 untuk satu kenderaan jabatan. So, maknanya dia *optimize usage*. *And then*, dari segi penyelenggaraan, *unlimited repair. Unlimited repair*. Dia *accident* ke, *tinted* koyak ke, apa ke, tayar pancit ke, dia *unlimited repair*.

So, di peringkat aset pula, masalah dia bila kita *stretch out*, kos *purchase* dengan kos nak uruskan kenderaan itu, bagi tempoh 10 tahun, dia akan capai ke *500,000 to 600,000 per year*. *With the same value*, kita boleh dapat *two units supply under concession. Two units vehicle*. *And then*, bila satu kenderaan itu capai *lifespan* dia, contoh 10 tahun, bila kerajaan nak lupuskan dia. Kos untuk melupuskan kenderaan itu, dari segi *accounting book value*, dia jadi nominal, *RM1.00*, sebab dah habis tempoh susut nilai.

And then, bila kementerian nak lupuskan pula, kena ambil kira kos untuk mengendalikan proses pelupusan itu. Kena lantik syarikat dan sebagainya. *At the end of the day, government lose a lot* bila kita nak guna kenderaan bagi tempoh lama dan lupus. So, *there's no value*.

Even, kalau ikut persatuan industri, satu-satu *spare part* bagi sebuah kereta mesti *available* bagi tempoh 10 tahun daripada *first production*. So, bila kementerian jabatan ini guna kereta *stretch out* melebihi daripada *lifespan* yang dibenarkan, so,

nak jual balik *to the market*, dia akan jadi sama ada tak ada nilai atau dia jadi *scrap value*. Terpaksa jual kepada besi-besi buruk dan sebagainya. Jual kilolah kita panggil ini. So, bila MOF tentukan model-model ini, itulah faktor-faktor *consideration* Yang Berhormat, *which one gives more value to the government* lah.

Again, dalam konteks pengurusan kereta ini, sebab itu yang Pekeliling WP4.1 itu, dia menyeluruh. So, bila kita nak *acquire new car* atau nak dapatkan kereta baru konsesi, kementerian kena tengok banyak perkara.

Satu, dia ada tak peruntukan mencukupi tak bawah — kalau sewaan, OS24000. Penyelenggaraan, OS28000. Kalau nak beli, bawah 35000. Yang kedua, ada tak pemandu? Peruntukan untuk mengajikan pemandu. Peruntukan untuk membayar, apa ini, Kad Inden macam Touch 'n Go dan sebagainya. Ada tak peruntukan dari segi perbelanjaan bahan api dan sebagainya? Bila kereta berjalan, melibatkan tuntutan perjalanan, elaun lebih masa dan sebagainya. So, dia kena tengok konteks menyeluruh.

So, bila MOF bandingkan, ambil kira semua input A sampai Z ini, *that's why come* model-model macam *concession* inilah, bawah pajakan ini, *which is more value to the government*. Tapi *again, in terms of* dari segi servis itu, macam saya maklum tadi, ada *glitch* dari segi takrifan itu yang perlu dibetulkan. *By right, this industry, by the time* kontrak ini dibuat, waktu itu, EV belum *fully* lagi. *And because of the impact* daripada COVID-19, *then we come into EV*. So, *that part* pun, teknologi itu — kontrak itu perlu *dynamic according to industry*. So, bila industri dah berubah dia punya *term so the* kontrak pun perlu *follow the industry*-lah. Itu Yang Berhormat.

Puan Teresa Kok Suh Sim [Naib Pengerusi PAC]: Satu kenderaan 10 tahun lah?

Mohd Razif bin Abdul Rahman [MOF]: Jabatan Akauntan Negara ada keluarkan jangka hayat bergantung pada jenis kenderaan, CC dengan keupayaan kenderaan itu. *Dia between 10 to 15 years*.

Puan Teresa Kok Suh Sim [Naib Pengerusi PAC]: Ya. So, *we now, just now* saya dengar empat tahun, lima tahun apa itu?

Mohd Razif bin Abdul Rahman [MOF]: Itu di bawah konsesi. Di bawah konsesi, kita *limit*-kan tempoh penggunaan saja. Kalau aset, tak ada masalah. Dia boleh pergi *beyond*. *As long* kementerian ada peruntukan penyelenggaraan yang mencukupi.

Datuk Wira Hajah Mas Ermieyati binti Samsudin [Pengerusi PAC]: Saya nak patah balik. Untuk isu pengurusan kenderaan di kementerian-kementerian, apakah nama unit yang menguruskan ini?

Tuan Ahmad Nizam bin Norali [KDN]: Dia pelbagai YB. Saya Ahmad Nizam. *[Membuat isyarat tangan]* Macam saya, saya Bahagian Khidmat Pengurusan lah di kementerian. Tapi kalau KKM, mungkin ada nama lain agaknya.

Seorang Ahli: *[Bercakap tanpa menggunakan pembesar suara]* Sama, sama.

Tuan Ahmad Nizam bin Norali [KDN]: Sama juga, Bahagian Khidmat Pengurusan.

Datuk Lokman Hakim bin Ali [KEMENTAH]: Kalau di MINDEF, Yang Berhormat Datuk Wira, dia Bahagian Pengurusan Aset di bawah Bahagian Khidmat Pengurusan.

Datuk Wira Hajah Mas Ermieyati binti Samsudin [Pengerusi PAC]: Jadi, mereka ini yang akan bertanggungjawab.

Datuk Lokman Hakim bin Ali [KEMENTAH]: Pantau.

Datuk Wira Hajah Mas Ermieyati binti Samsudin [Pengerusi PAC]: Untuk pantau perjalanan kereta bila buat tempahan, penggunaan, kalau nak tarikh tamat dan sebagainya, mereka ini yang menguruskan.

Datuk Lokman Hakim bin Ali [KEMENTAH]: Pengurusan dan pentadbiran aset-aset kenderaan. Betul.

Datuk Wira Hajah Mas Ermieyati binti Samsudin [Pengerusi PAC]: Jadi, kalau dia tengok, kalau misalnya kereta-kereta lama ini perlu diganti ikut jadual, mereka ini juga.

Datuk Dr. Awang Alik bin Jeman [KDN]: Betul.

Datuk Wira Hajah Mas Ermieyati binti Samsudin [Pengerusi PAC]: Ada yang datang sini di bawah pengurusan aset ini? Tak ada?

Beberapa Ahli: *[Bercakap tanpa menggunakan pembesar suara]*

Datuk Wira Hajah Mas Ermieyati binti Samsudin [Pengerusi PAC]: Adakah terdapat prosedur yang jelas dalam kementerian untuk, keperluan untuk kenderaan dan sekiranya kalau mereka dah sampai tempohnya untuk digantikan dan sekiranya ataupun kenderaan lewat tiba? Adakah perlu dikenakan denda? Adakah di bawah unit yang terbabit?

Tuan Mohammad Akhir bin Abdul Rahman [KDN]: Jelas, YB. Sebab kita akan ikut seperti mana yang MOF cakap tadilah. Kalau empat tahun, untuk kereta jabatan, kereta KRJ itu, kita akan tukar. Kalau lima tahun, kita akan tukar. Cumanya memang *supply* itu ikut kepada *availability of the supply* lah. Kadang-kadang memang contohnya, kalau contoh kita ada satu JUSA yang baru, kalau kereta baru itu tak ada, dia akan bagi kereta terpakai. Tapi kita kena menunggulah MOF punya keputusan.

Datuk Wira Hajah Mas Ermieyati binti Samsudin [Pengerusi PAC]: Patutnya prosedur jelas.

Tuan Mohammad Akhir bin Abdul Rahman [KDN]: Jelas, jelas.

Datuk Wira Hajah Mas Ermieyati binti Samsudin [Pengerusi PAC]: Dan ianya adalah sama dalam setiap kementerian?

Tuan Mohammad Akhir bin Abdul Rahman [KDN]: Sama, sama.

Datuk Wira Hajah Mas Ermieyati binti Samsudin [Pengerusi PAC]: Okey.

Tuan Ir. Ts. Zahir bin Hasan [Ahli PAC]: Datuk Wira, nak tanya pasal prosedur kan? Macam kereta-kereta itu, kita tahu dia punya lepas empat tahun ataupun lima tahun. Contohnya kereta A ini, dah sampai, nak sampai lima tahun dah atau kereta B nak sampai empat tahun. *At what level* yang kena *trigger*? Bila kena *trigger* untuk buat *reminder* ke atau apa-apa untuk penggantian itu? Maknanya, *is it automatic* ada sistem ataupun *automatic* daripada MOF ataupun *got to be initiated by the* kementerian? Kan?

Tuan Mohammad Akhir bin Abdul Rahman [KDN]: Ini MOF mungkin betulkan saya kalau saya silap. Tak silap saya, kementerian sendiri. Kita yang akan *key-in* dalam sistem eKereta itu. Kita.

Tuan Ahmad Nizam bin Norali [KDN]: Sebentar, saya tambah. Untuk kementerian *under MOF, KRJ*. MOF akan *trigger*. Untuk Kenderaan Jabatan (KJ) kami *via* kementerian.

Tuan Ir. Ts. Zahir bin Hasan [Ahli PAC]: Okay. *That means, the SOP* untuk perjawatan MOF. Yang kenderaan kementerian, kementerian kena *triggered*. Dari segi SOP, berapa bulan sebelum yang *you* kena masuk ke sistem? Contoh dia. *Is there any SOP* yang standard? Maknanya, kalau misalnya *31st December* ini, kenderaan dah sampai lima tahun. *How many months*, ada SOP tak? *How many months* sebelum dan sebagainya? SOP itu ada tak?

Tuan Ahmad Nizam bin Norali [KDN]: Dia enam bulan. Enam bulan sebelum tarikh tamat pajakan tadilah.

Tuan Ir. Ts. Zahir bin Hasan [Ahli PAC]: Maknanya... *[Dicelah]*

Tuan Ahmad Nizam bin Norali [KDN]: Untuk kenderaan jabatan.

Tuan Ir. Ts. Zahir bin Hasan [Ahli PAC]: Okey, maknanya jabatan atau kementerian kena *triggered in the system six months before*?

Tuan Ahmad Nizam bin Norali [KDN]: Ya, ya.

Tuan Ir. Ts. Zahir bin Hasan [Ahli PAC]: Setakat ni, semua kementerian *comply* lah? **Tuan Ahmad Nizam bin Norali [KDN]:** *Apply*, ya.

Tuan Ir. Ts. Zahir bin Hasan [Ahli PAC]: Okey, maknanya semua kementerian — MOF senyum. Maknanya, mungkin dia kata kementerian tak *comply*.

[Ketawa] Jadi, okey. Kementerian *comply, within six months, trigger system, MOF got to pick it up and what happen after that?*

Mohd Razif bin Abdul Rahman [MOF]: So, dari segi proses, prosedurnya, sebelum ini, kita buat manual Yang Berhormat. Sebab bila kontrak ditandatangani, kita perlukan masa untuk bangunkan infra dia. Infra untuk dapat *deliver according to the* obligasi kerajaan dalam kontrak itu.

■1330

So, MOF bangunkan satu sistemlah, Sistem e-Kereta 2.0 nama dia untuk *comply* dengan klausa dalam apa ini perjanjian konsesi ini. So, kalau ikut *systemised* yang kita telah buat efektif 1 Januari 2025, enam bulan sebelum kenderaan itu tamat pajakan, akan dihantar *notification*-lah. Macam KRJ, MOF akan pantau sendiri and then bagi KJ, kementerian. *Notification* untuk kementerian mengemukakan pesanan bagi menggantikan kenderaan yang akan tamat pajakan tersebut.

So, this things before ini tak berlaku sebab sistem itu pun lambat *develop*. So, kementerian terpaksa buat manual so sebab itu ada kelewatan. Tapi yang penambahbaikan yang kita dah buat itu, enam bulan sebelum, kementerian kena apa orang kata buat keputusan sama ada hendak menggantikan atau tak nak menggantikan dah. So kalau...

Dr. Hajah Halimah Ali [Ahli PAC]: *Sorry*, bila penambahbaikan itu bila *start*?

Mohd Razif bin Abdul Rahman [MOF]: 1 Januari 2025.

Dr. Hajah Halimah Ali [Ahli PAC]: Okey.

Tuan Ts. Zahir bin Hasan [Ahli PAC]: Maknanya sebelum Januari 2025 memang tak ada sistem itu. Apa yang LKAN report ini, belum ada sistem itulah?

Mohd Razif bin Abdul Rahman [MOF]: Belum.

Tuan Ts. Zahir bin Hasan [Ahli PAC]: Maknanya kalau sebelum sistem itu apa yang berlaku?

Mohd Razif bin Abdul Rahman [MOF]: Dulu kita panggil Sistem e-Kereta 1.0 lah so dia punya servis dia ikut klausa CA1 *which is very straightforward* punya klausa. *Then what happened, those day* macam yang kita bentang hari itu ada keadaan VO dikeluarkan tak boleh nak buat pindaan melalui sistem. So kena buat manual. So, so nak uruskan 12,000, 15,000 *car manual those days quite challenging*-lah.

Tuan Ts. Zahir bin Hasan [Ahli PAC]: Maknanya membawa erti kelewatan yang dalam LKAN punya *report* ini mungkin di antara penyebabnya mungkin di peringkat kementerian, mungkin di peringkat MOF dan sudah pasti di peringkat SPANCO jugalah.

Mohd Razif bin Abdul Rahman [MOF]: Dia ada *domino effect*, Yang Berhormat. So bila pesanan itu lewat dikeluarkan *and then by the time* kenderaan VO dikeluarkan *and then* dia terikat dengan tarikh tamat pajakan dan sebagainya. *And then production* pula ada, ada masalah dan sebagainya. *And then* apabila dah keluar VO, *supplier* pula dah *stop production* macam Honda dan sebagainya.

Tuan Ts. Zahir bin Hasan [Ahli PAC]: So, jadi maknanya *the whole chain*-lah?

Mohd Razif bin Abdul Rahman [MOF]: *The supply chain, the whole supply chain.*

Tuan Ts. Zahir bin Hasan [Ahli PAC]: *Supply chain* itulah maknanya sekarang ini kita tidak boleh *zoom in*? Tak ada sistem yang boleh *zoom in*. Daripada apa yang dalam Laporan LKAN ini tak boleh *zoom in*, daripada bilangan yang diketengahkan oleh LKAN ini 50 peratus disebabkan di peringkat kementerian, 20 peratus di peringkat MOF, 30 peratus di peringkat SPANCO. Kita tak ada data itulah.

Mohd Razif bin Abdul Rahman [MOF]: Yang itu data itu yang kita dah perhalusi dalam Jawatankuasa Kerja yang kita *present those days*. Kelewatan disebabkan oleh kerajaan dan kelewatan disebabkan oleh pihak *manufactures*. So, *that's why* data itu perlu disahkanlah oleh kementerian *to really identify*. *This one* kementerian punya *fault* kah ataupun *supplier* punya *fault*. *But since* dia ada *domino effect*, *so first fault* itu dekat mana itulah sebagai contoh macam dulu dasar kerajaan memang pegang PROTON sahaja.

And then pada tahun 2019, bila — untuk mengelakkan isu-isu bila kebergantungan kepada satu pembekal ia memberi *disruptive* kepada kementerian tak ada alternatif. So, bila kita *introduce*-kan Honda dan Perodua *then come another new issue* dari segi proses apa orang kata pengecualian cukai dan sebagainya. Dari segi *technical part* antara Perodua dengan Kastam. *Those tax issues* pun hendak ambil masa dekat 30 ke 50 hari.

So, 60 hari pun dah lari dah dekat situ. *And then*, pendaftaran nombor dah sebagainya *so those are main issues* yang kita tengah *overcome* dari segi takrifan itu, Yang Berhormat.

Tuan Ts. Zahir bin Hasan [Ahli PAC]: Maknanya kita boleh *conclude* dekat sini memang apa yang dibentangkan oleh LKAN ini, penyebab dia pelbagai-bagai, *the whole supply chain*. Okey. Terima kasih.

Puan Teresa Kok Suh Sim [Naib Pengerusi PAC]: Pengerusi, saya hendak tanya. Sekarang kita adakan prosiding dan iaitu AG Report keluarkan komen kritikan atas isu SPANCO ini adalah kerana saya rasa ia adalah monopoli. Bila ia jadi satu

monopoli dalam isu ini, kita kerajaan macam dicekik tau. So, kadang-kadang ini pembekal punya hal, kadang-kadang *custom* punya hal, kadang-kadang ini itu.

So, also because kita tak ada — kita tak buka untuk ada perbandingan dan juga persaingan. Adakah mungkin MOF kah atau yang ke semua KSU-KSU ini kita boleh fikir adakah kemungkinan kita pecahkan bagi dua, tiga syarikat pembekal untuk dalam isu ini. Sebenarnya lepas itu kita boleh banding, so kita takkan dicekik, ditakdir ditentu oleh satu syarikat sahaja untuk semua aspek dan lepas itu *you know*, LKAN keluarkan lagi semua tak ada berubah.

So, sekarang yang saya rasa kita adakan prosiding macam ini juga kita hendak cari penyelesaian. Mungkin bukan penyelesaian 100 peratus, *at least how to improvise*. Bagi saya mungkin kita perlu ada wujudkan pertandingan persaingan, *break it into two or three companies. What do you think?*

Mohd Razif bin Abdul Rahman [MOF]: Saya jawab dululah yang itu. *So basically, if you put anybody in those shoes because those suppliers are big guys in their industry. Toyota, Perodua, PROTON, Honda. Those are manufacturer cars and those* mereka semua ada SOP *and recently* kita pergi hadir tengok sendiri isu *production* di PROTON-lah. PROTON *fully moved to* Tanjong Malim, Perak *and then* kita pergi ke Melaka tengok Honda punya *production* punya isu.

So, so bila kita letak *anyone in those shoes* itu sebab *it's not* ini isu monopoli dekat situ sebenarnya. Dia isu *totally on the supply chain. Totally on the supply chain. Even though* kalau kita *put* PROTON *on* dekat — sebagai pembekal konsesi, dia orang punya *terms* adalah 90 days. 90 days hanya untuk *produce car* sahaja. *Those* yang *involved* dalam *car* punya *management tinted, accessory, pendaftaran, JPJ, insurance, not included* lagi dalam *those 90 days*.

90 days itu daripada input, enjin *production* sampai dekat keluar *bay, that's 90 days. The 90 days* ini akan pergi ke *next station* pula PUSPAKOM dan sebagainya pendaftaran. *And then* bagi KRJ *there is another special number registration* dan sebagainya.

So, so isu dia memang *purely on the supply chain*-lah Yang Berhormat tapi *again* macam Yang Berhormat maklum *and* Datuk Dr. Shahrizat, Yang Berhormat Datuk Pengerusi adapun maklum dari segi kaedah-kaedah baharu sebagai contoh elaun kenderaan dan sebagainya.

So, those, those are in the pipeline discussion within JPA untuk tengok *how to minimise-kan government* punya *intervention* dan untuk *improve service delivery*-lah.

Datuk Lokman Hakim bin Ali [KEMENTAH]: *If I may YB Datuk Wira, also MOF if I'm not mistaken this wasn't a rundingan terus punya perolehan, kan? You had RFPs with a couple of major companies. Maybe you want to clarify that?*

Mohd Razif bin Abdul Rahman [MOF]: Berkenaan dengan tatacara perolehan dengan ini Yang Berbahagia Datuk Dr. Sharazat iaitu KSP pada 3 November telah membentangkan prosedur. Kaedah pelantikan ia adalah *open tender request for proposal*. So, total tujuh bida yang masuk kalau saya tak silap. *I'm not in charged* untuk yang pada masa tersebut Naza, SPANCO, Samling Group dan DRB Hicom lah *one of the top competitors yang get into the* bida. Tapi dia punya kaedah adalah *open tender*-lah.

Datuk Lokman Hakim bin Ali [KEMENTAH]: Terima kasih.

Puan Teresa Kok Suh Sim [Naib Pengerusi PAC]: *The competition* buka hendak jawab? Okey bolehkah saya tanya? Apakah pandangan mungkin semua yang pegawai dekat sini kita *open up* yang...

Datuk Wira Mas Ermieyati binti Samsudin [Pengerusi PAC]: Bukan hanya SPANCO sahaja.

Puan Teresa Kok Suh Sim [Naib Pengerusi PAC]: Bukan hanya SPANCO.

Datuk Wira Mas Ermieyati binti Samsudin [Pengerusi PAC]: Kepada syarikat lain. Apa pandangan?

Puan Teresa Kok Suh Sim [Naib Pengerusi PAC]: Supaya ada perbandingan.

Tuan Ahmad Nizam bin Norali [KDN]: Okey, saya nak mohon pandangan. Saya Ahmad Nizam daripada KDN. Saya rasa isu hendak buka kompeni ini tak kisah. Tapi prosedur itu, contohnya okey dia ada dua ya satu kenderaan pajakan, satu kenderaan aset yang kami beli sendiri. So, *about* pajakan saya rasa saya tidak ada isu, saya lebih senang dengan pajakan kalau kereta saya rosak, ganti *on the spot*.

Kebetulan pula saya ada pengalaman pernah kemalangan, rosak so *only one day* kereta gantilah. So, proses mudah. Tetapi kalau aset yang mana kami beli sendiri, kalau kereta rosak saya kena jumpa JKR dahulu untuk menilai.

So, *let's say* saya ada pengalaman baru ini bas saya rosak dalam RM48,000. So, bila bawa ke tempat mekanik kedai, dia tengok, tengok eh lebih daripada RM48,000. Kena patah balik jumpa JKR balik untuk mengesahkan betulkah pandangan kedai tersebut.

Jadi, saya setuju macam Datuk Lokman cakap tadi, kalau kita hendak urusan sendiri bolehlah tapi dengan syarat proses itu kena mudahkanlah. Jangan peningkan kepala kami, hendak jumpa JKR, hendak lupus *even* sekarang saya hendak lupus pun saya kena jumpa JKR [*Ketawa*].

So, that's the issue, so ada pro and cons kalau kata kami uruskan sendiri. Saya lebih senang pajakan yang *centralised* oleh MOF kalau kata hendak beli sendiri ini tengok macam *of course* ATM dia ada — macam polis dia ada kenderaan taktikal yang mana MOF mungkin tak taulah. Taktikal ini memang agensi ini sahaja yang tahu.

Kereta apa hendak pakai, kereta apa yang hendak mencegah pencerobohan *this tactical car is agency* yang tahu. Tapi isu bagi saya ialah proses tersebut yang itu yang kita permudahkan. *That's all*.

Datuk Dr. Awang Alik bin Jeman [KDN]: Yang Berhormat Datuk Wira, berhubung dengan soalan Naib Pengerusi tadi, pada saya di KDN saya ingat yang itu kalau hendak tambah konsesi dan sebagainya, yang itu kita serahkan kepada MOF-lah untuk buat *due diligence* yang sesuaih.

■1340

Sebab pada kita yang kita nak adalah kita ada kemudahan yang kita perlukan. Itu sahaja. Selain daripada itu, yang proses itu biarlah MOF yang tentukan. Itu pandangan kita, Datuk Wira.

Dato' Sri Suriani binti Dato' Ahmad [KKM]: YB *Chairman*, kami berpandangan bahawa itu adalah keputusan dasar. *So, a policy decision must be made first*, baru kita boleh tentukan lah *whether* sesuai kah atau tidak untuk ia dipecahkan lah untuk diberikan kepada beberapa *concession*. Keputusan dasar itu kena dapatkan dahulu.

Dato' Wira Dr. Ku Abd Rahman bin Ku Ismail [Ahli PAC]: Datuk Wira Pengerusi, kita pun dengar macam-macam dah. *[Ketawa]* Daripada MOF, *supply chain* dan pelbagai lagi. Yang saya nampaklah, kalau katakan dari dua tahun Ketua Audit Negara buat siasatan benda ini lagi, *I think* masalah yang sama akan timbul. Saya tak nampak ada jalan penyelesaian. Tak tahu, Datuk KSU semua setuju ataupun tidak. *Pasai it's so complicated*.

Pertama, *production*. *You are out already*. *So*, dia kena bayar penalti, kan? *Then*, garis-garis panduan yang lain itu saya tak nampak kita boleh selesaikan. Saya tahu, MOF boleh bagi *another opinion from what I said*. Ini saya punya *opinion* lagi dua tahun dia masuk, jumpa benda ini juga. Saya tak nampak penyelesaian.

Mohd Razif bin Abdul Rahman [MOF]: Dari segi MOF, dari segi penambahbaikan ke atas klausa-klausa itu *is ongoing*. *So, we target by 1 Januari 2026*, satu dari segi pekeliling *itself* boleh *go live*. Sebab *at the end of the day*, yang...

Dato' Wira Dr. Ku Abd Rahman bin Ku Ismail [Ahli PAC]: Tapi Datuk Pengerusi, *if you* kalau ada pinda klausa kah, apa kah, *production* itu kata, "*Ni model*

ni tak dak lagi dah. Dia kena model lain. PPU leather ini, semikonduktor, tak cukup chips.” So, it’s going to be the same.

Mohd Razif bin Abdul Rahman [MOF]: Pindaan itu termasuk perkara-perkara...

Dato’ Wira Dr. Ku Abd Rahman bin Ku Ismail [Ahli PAC]: Kesian Ketua Audit Negara kena cap, *check schedule check result* yang sama, KSU pun kena mai jawab kat kita sekali lagi. Kalau kita ada lagi lah.

Mohd Razif bin Abdul Rahman [MOF]: So, untuk Yang Berhormat, untuk yang itu, pindaan itu adalah perkara-perkara sebegitu sebab mengambil kira total industri punya norma. Dia ambil kira dalam penyediaan dasar. So, itu memang penting lah dalam mana-mana dasar dibuat, dia kena ambil kira *the whole processes*. Baru dasar itu relevan untuk diguna pakai oleh kementerian dan jabatan pengguna. *Otherwise* dia akan jadi sedikit *destructive* macam apa yang kita bincangkan hari ini lah.

So, pada masa tersebut dasar itu dibuat pada amalan industri pada waktu tersebut. So, *now after* COVID-19, industri *boom* dengan kerancangan industri automotif dengan perubahan teknologi sebenarnya. So, pada pandangan MOF, dasar sedia ada perlu dipinda, dikaji bagi memastikan dia relevan ikut ini lah, peredaran masa semasa. *And then*, kami *target by* 1 Januari, perkara ini akan diselesaikanlah dari segi *the correct norm, correct* pekeliling untuk dijadikan panduan oleh kementerian dan jabatan pengguna.

Dato’ Wira Dr. Ku Abd Rahman bin Ku Ismail [Ahli PAC]: Jadinya, *you* kena guna data-data yang lampau untuk buat *the right decision* lah. *These data-driven workplace* lah. *You use data before you come up with your policy.*

Mohd Razif bin Abdul Rahman [MOF]: *Actually*, melalui penemuan audit ini dia *trigger something else* lah. So, *for us to* tengok *things beyond* yang tak ternyata dalam klausa ini yang bagi implikasi ni.

Dr. Hajah Halimah Ali [Ahli PAC]: Pengerusi, nak tanya MOF lah bagi pihak tiga orang kementerian itu kot ya. Tadi Seputeh kata, sekarang kita ini satu syarikat saja konsesi kan, SPANCO. *My hypothetical question* lah ya. Sebab sekarang ada satu.

Daripada segi perspektif MOF, katakan ada dua, tiga lah. Tadi kata yang ini tak ada lah, yang itu tak ada lah, kan? So, adakah itu akan mengurangkan masalah yang akan dihadapi berterusan sebegini, yang kelambatan ini. Bagaimana— apa pendapat MOF? *Is that going to affect your issues? Reduce your issues?*

Mohd Razif bin Abdul Rahman [MOF]: Yang Berhormat, sama juga. Selagi mana kita tak buat pindaan klausa ikut *industry norm, so the same problem will*

happen again and again and again. So, if you put Volvo pun sama. Even put Bentley, if you put Bentley, dia tak boleh commit untuk 60 days. So, that's why macam saya maklum TKSP dengan ini— TKSP maklum pada lepas 3 November, isu dia adalah takrifan. Takrifan dalam kontrak mesti ikut industri punya *norm*.

So, untuk selesaikan masalah ini, kontrak mesti dinamik *and follow* apa yang diamalkan oleh industri sebab *at the end of the day, this norm owned by the car manufacturers. So, kita kena— the whole process* kerja kerajaan *due diligence* itu mesti *according to the supply chain* dekat industri itu lah.

Dr. Hajah Halimah Ali [Ahli PAC]: *So, you are talking about that root cause now. That's the main factor* yang menyebabkan semua kelambatan-kelambatan ini kan?

Mohd Razif bin Abdul Rahman [MOF]: Ya.

Dr. Hajah Halimah Ali [Ahli PAC]: Okey.

Mohd Razif bin Abdul Rahman [MOF]: *So, the root cause is* takrifan lah. So, takrifan dalam dasar kerajaan lah.

Seorang Ahli: *[Berucap tanpa menggunakan pembesar suara]*

Dr. Hajah Halimah Ali [Ahli PAC]: *How long has that contract* kah apa cara-cara *you all* buat ni? Dah berapa puluh tahun dah? *How long has it existed?*

Mohd Razif bin Abdul Rahman [MOF]: *This* kontrak baharu ini daripada 31 Julai 2022. 31 Julai 2022. Baru dua tahun lebih. *So, by right* kalau saya boleh *share— so, when kita— in any contract* lah, tak perlu yang kenderaan lah. Kalau pajak bina atau *transfer* ke *any type of contract, they must be enough transition time for—* sebab dalam kontrak itu bukan ada obligasi syarikat sahaja. Ada obligasi kerajaan dalam itu.

So, kerajaan pun perlu bangunan infra-infra tertentu untuk menyokong tanggungjawab kerajaan dalam memastikan obligasi itu *deliver*. Sebab kalau ada *default* kepada kerajaan pun, kerajaan pun perlu bertanggungjawab ke atas kelewatan dan sebagainya. So, dalam konteks ini bila perjanjian itu berkuat kuasa 31 Julai 2022, ada perkara-perkara di peringkat kerajaan ini, saya bagi contoh pengurusan pesanan kenderaan menggunakan melalui sistem.

Sistem eKereta itu pun siap 1 Januari 2025. So, macam mana— *the first obligation*, kita belum cakap lagi fasal pendaftaran. Nak order kereta saja. *The first step*. Sistem itu baru siap *developed* dan dimaklumkan kepada semua kementerian dan jabatan pada 1 Januari 2025. *And because of the* audit juga, *that obligation* itu, audit buat teguran *obligation* itu perlu dimaklumkan kepada kementerian. So, *that's why from* audit juga kita dapat tahu dekat mana *weaknesses, weaknesses* dari segi

takrifan dan sebagainya untuk kita tambah baik proses-proses kerja itu, Yang Berhormat.

Tuan Ahmad Tarmizi bin Sulaiman [Ahli PAC]: Yang Berhormat Datuk Wira Pengerusi, sedikit. Sedikit soalan saya. Tadi disebut oleh MOF sistem yang digunakan, *management system* ini iaitu eKereta itu ya, dan ada penambahbaikan eKereta 2.0 ya.

Jadi, dalam dapatan MOF sendiri, adakah maknanya sistem baharu ini akan dapat menyelesaikan beberapa perkara yang kita anggap kelemahan lah ya, sistem ini. Kalau saya rumuskan dalam laporan audit itu ada lima perkara yang perlu diperbaikilah ya; rekod kelewatan yang tidak dikumpul dengan sistematik, tiada sistem koperasi — konsesi secara automatik, dan tiada pengesanan bila kenderaan tamat pajakan, dan juga tiada *dashboard* ke atas kos apabila kita *repair* itu, dan suka menuntut penalti bila tidak ada rekod yang lengkap. Jadi, ini dalam rumusan LKAN sendiri.

Jadi, dalam sistem baharu ini maknanya adakah juga tidak dilihat dari segi apa yang dipraktis oleh beberapa agensi lain ya, *fleet management system* itu yang lebih terperinci. Maksudnya, daripada awal kita sudah pun ada rekod ya, termasuk rekod pemantauan pergerakan kenderaan itu ya (*vehicle tracking*) juga kita boleh bangunkan, termasuk *maintenance schedule*, dan yang penting juga penggunaan bahan api tadi. Jadi, mungkin juga sistem ini perlu dibangun dengan lebih cekap lah ya untuk tidak berulang lagi enam benda yang kita kata kelemahan dalam sistem ini. Apa pandangan MOF ya?

Mohd Razif bin Abdul Rahman [MOF]: Sistem baharu yang kita efektif 1 Januari ini, 1 Januari 2025 bersama dengan *fleet management system*. So, memang *cater* kelima-lima isu yang dibuat teguran oleh Jabatan Audit Negara lah. Pengesanan kelewatan, notifikasi kelewatan, pengesanan kenderaan, rekod kenderaan-kenderaan ikut lokasi keberadaan *by* kementerian.

So, dengan satu *proper dashboard* itu, so bermula daripada tahun ini memang saya boleh *control*, kita boleh tengok *by* kementerian. *By* kementerian, dan *by* individu. So, kalau si *official* punya itu, kita boleh tahu siapa pengguna sebelum ini, termasuk maklumat saman. Termasuk maklumat saman, kesalahan lalu lintas dan sebagainya.

■1350

So, sistem itu *now*, sekarang memang dah — memang tengah diguna pakai. So dengan adanya teknologi baru ini, dia sangat memudahkanlah. Sebab kita *personal*, bukan dekat peringkat MOF, tapi di peringkat kementerian pun kekangan

sumber manusia dan sebagainya nak uruskan, lagi-lagi macam KDN, MINDEF dan juga KKM. So nak uruskan *fleet* yang banyak itu benda ini memudahkanlah.

Lagi satu berkenaan dengan penambah menambahkan lain yang perlu diguna bersama macam *indent*, buku log dan sebagainya, yang itu pun kerjasama — kajian tengah dijalankan bersama Jabatan Digital, Jabatan Imigresen dan lain sebab mereka ini ada kepakaran untuk bangunan sistem-sistem sokongan lain.

Masa kita buat penambahbaikan ini, kita buat juga dengan *state government*, kita pilih beberapa *state government* yang memang dah guna *utilise* ini. Kita tengok apa *function module* yang dia orang *available* dan kita *adapt* kita punya *Federal*-lah.

So, *basically*, kita buat *engagement* dengan macam Sarawak, Sabah, Johor, Penang dan sebagainya. Tengok macam mana pula di peringkat *state* atau badan berkanun. Apa sistem dia orang guna, macam LHDN, Bank Negara dan sebagainya. *Then* kita *try improve our internal* kita punya proseslah.

Datuk Wira Hajah Mas Ermieyati binti Samsudin [Pengerusi PAC]: Okey. Saya kira dah tak ada soalan daripada Ahli Yang Berhormat. Jadi saya ucapkan ribuan terima kasih kepada semua Ahli Yang Berhormat yang telah pun bertanyakan soalan dan terima kasih sekali lagi saya ucapkan kepada Yang Berbahagia Datuk Lokman Hakim bin Ali, KSU MINDEF; Yang Berbahagia Datuk Dr. Awang Alik bin Jeman, KSU KDN dan juga Yang Berbahagia Dato' Sri Suriani Dato' Ahmad, KSU KKM kerana hadir di hadapan PAC pada hari ini dan juga memberikan kerjasama dan juga penjelasan yang baik bagi membantu PAC membuat laporan kami. Dan terima kasih juga kepada pegawai-pegawai yang telah hadir dan juga memberikan penjelasan dan saya tangguhkan prosiding pada hari ini, pada jam 1.52 petang. Terima kasih.

[Mesyuarat ditangguhkan pada pukul 1.52 tengah hari]

MALAYSIA

LAPORAN PROSIDING (HANSARD)

Selasa, 18 November 2025

Bil 8(c) / 2025

MESYUARAT JAWATANKUASA KIRA-KIRA WANG NEGARA

Prosiding:

**Pengurusan Kenderaan Kerajaan di bawah
Perjanjian Konsesi di bawah Kementerian Kewangan (MOF)**

SPANCO Sdn. Bhd.

- (i) Dato' Azman bin Hj. Idris
Ketua Pegawai Eksekutif
- (ii) Encik Mohamed Shaheeran Jalalludin
Ketua Pegawai Operasi

**PENGGAL KEEMPAT
PARLIMEN KELIMA BELAS**

MESYUARAT JAWATANKUASA KIRA-KIRA WANG NEGARA

BILIK JAWATANKUASA 1, ARAS 2, BLOK UTAMA BANGUNAN PARLIMEN, PARLIMEN MALAYSIA

SELASA, 18 NOVEMBER 2025

AHLI-AHLI JAWATANKUASA

Hadir

YB. Puan Teresa Kok Suh Sim [Seputeh] - *Naib Pengerusi*
YB. Dato' Wira Dr. Ku Abd Rahman bin Ku Ismail [Kubang Pasu]
YB. Dato' Haji Adnan bin Haji Abu Hassan [Kuala Pilah]
YB. Dato' Mohd Isam bin Mohd Isa [Tampin]
YB. Dato Dr. Richard Rapu @ Aman anak Begri [Betong]
YB. Dr. Hajah Halimah Ali [Kapar]
YB. Tuan Ir. Ts. Zahir bin Hasan [Wangsa Maju]
YB. Tuan Syahredzan bin Johan [Bangi]
YB. Tuan Haji Azli bin Yusof [Shah Alam]
YB. Tuan Ahmad Tarmizi bin Sulaiman [Sik]
YB. Tuan Sim Tze Tzin [Bayan Baru]

Tidak Hadir (*Dengan Maaf*)

YB. Datuk Wira Hajah Mas Ermieyati binti Samsudin - *Pengerusi*
[Masjid Tanah]
YB. Datuk Ali anak Biju [Saratok]
YB. Puan Vivian Wong Shir Yee [Sandakan]

URUS SETIA

Puan Aidahanie binti Baharuddin [Penolong Setiausaha Kanan (Pejabat Jawatankuasa Kira-kira Wang Negara) Parlimen Malaysia]
Puan Siti Noor Akmar binti Zulkafli [Juruaudit (Pejabat Jawatankuasa Kira-kira Wang Negara) Parlimen Malaysia]
Cik Farah binti Mohamed Rafiee (Penolong Setiausaha (Pejabat Jawatankuasa Kira-kira Wang Negara) Parlimen Malaysia]

HADIR BERSAMA

EX-OFFICIO

Kementerian Kewangan Malaysia (MOF)

Puan Nadeema binti Kamaruddin [Ketua Penolong Setiausaha Kanan (Bahagian Kawalan Kewangan Strategik dan Korporat)]
Encik Nurul Allbiirr bin Nordin [Penolong Setiausaha Kanan (Bahagian Kawalan Kewangan Strategik dan Korporat)]
Encik Thean Ming Fatt [Timbalan Setiausaha Bahagian Pengurusan Aset Awam (Wang Awam)]
Encik Mohd Razif bin Abdul Rahman [Penolong Setiausaha (Bahagian Pengurusan Aset Awam)]

Suruhanjaya Pencegahan Rasuah Malaysia (SPRM)

Encik Arman bin Alies [Ketua Penolong Kanan Penguasa (Bahagian Siasatan)]
KPKPj Chang Ching [Ketua Penolong Kanan Pesuruhjaya (Bahagian Siasatan)]
PKPj Nurhasmah binti Mohamed Kassim [Penolong Kanan Pesuruhjaya (Bahagian
Penyiasatan Tatakelola)]

Jabatan Audit Negara Malaysia (JAN)

Puan Nurhani binti Abdol Manap [Ketua Penolong Pengarah Audit]
Encik Mohd Shahrul Fadhli bin Mohd Nasir [Penolong Pengarah Audit Kanan]

Kementerian Ekonomi (KE)

Encik Jeevasuthan a/l George [Ketua Penolong Pengarah 4, Unit Penyediaan Dasar
(Bahagian Bajet Pembangunan)]

Jabatan Akauntan Negara (JANM)

Puan Erda Ezdiani binti Ahmad Toha [Ketua Penolong Pengarah (Bahagian
Perkhidmatan Operasi Pusat dan Agensi)]

SAKSI

SPANCO Sdn. Bhd.

Dato' Azman bin Hj. Idris [Ketua Pegawai Eksekutif]
Encik Mohamed Shaheeran Jalalludin [Ketua Pegawai Operasi]
Encik Ng Wai Thong [Pengawal Kewangan Kumpulan]
Encik Peter Lim [Pengarah Eksekutif]
Encik Zulkifli bin Abd Aziz [Ketua Bahagian Operasi]
Puan Rohana Abdullah [Pengurus Kanan Bahagian Sokongan Servis]
Encik Mohd Affendy bin Abu Kassaim [Pengurus Bahagian Khidmat Pengurusan
Fleet]
Encik Norazmi bin Abd Sani [Penolong Pengurus Bahagian Khidmat Pelanggan]
Encik Nik Hafiz Sophian bin Nik Mohd Zaaba [Pegawai Khas]

LAPORAN PROSIDING

**MESYUARAT JAWATANKUASA KIRA-KIRA WANG NEGARA
PARLIMEN KELIMA BELAS, PENGGAL KEEMPAT**

**BILIK JAWATANKUASA 1,
PARLIMEN MALAYSIA, KUALA LUMPUR**

SELASA, 18 NOVEMBER 2025

Mesyyuarat dimulakan pada pukul 2.45 petang

*[Yang Berhormat Puan Teresa Kok Suh Sim **mempengerusikan Mesyyuarat**]*

Puan Teresa Kok Suh Sim [Naib Pengerusi PAC]: Selamat petang, salam sejahtera dan selamat datang saya ucapkan kepada Yang Berhormat Ahli-ahli PAC Parlimen Kelima Belas, ahli-ahli ex-officio PAC terdiri daripada Jabatan Perkhidmatan Awam, Kementerian Kewangan, Jabatan Audit Negara, Suruhanjaya Pencegahan Rasuah Malaysia, Kementerian Ekonomi, Jabatan Akauntan Negara dan Penasihat Undang-undang Parlimen. Terima kasih kerana hadir dalam mesyyuarat petang ini.

Terlebih dahulu saya ingin memaklumkan bahawa Pengerusi PAC akan hadir lewat sikit kerana urusan mustahak yang tidak dapat dielakkan. Yang Berhormat Ahli-ahli Mesyyuarat sekalian, pada petang ini PAC Parlimen akan menyambung prosiding berkenaan pengurusan kenderaan kerajaan di bawah perjanjian konsesi di bawah Kementerian Kewangan (MOF). Seperti sedia maklum, isu ini adalah satu isu yang dibangkitkan dalam Laporan Ketua Audit Negara 3/2025, Penyata Kewangan Kerajaan Persekutuan tahun 2024.

Berdasarkan laporan tersebut, audit telah merumuskan secara keseluruhannya bahawa pengurusan kenderaan konsesi adalah kurang memuaskan dengan penemuan berikut iaitu;

Satu, sehingga 31 Disember 2024, tuntutan tidak dikeluarkan bagi 6,028 kenderaan konsesi yang mengalami kelewatan pembekalan sehingga 508 hari melibatkan 28 kementerian.

Kedua, anggaran penalti berjumlah RM54.51 juta tidak dikenakan atas kelewatan tersebut.

Ketiga, sebanyak 5,323 kenderaan konsesi yang telah tamat tempoh antara tahun 2021 sehingga tahun 2024 masih digunakan oleh kerajaan antara satu hingga 30 bulan selepas tamat tempoh pajakan. Ini adalah prosiding ketiga membabitkan pengurusan kenderaan kerajaan di bawah perjanjian konsesi.

Dalam prosiding pertama yang telah diadakan pada 3 November 2025, PAC telah mendengar keterangan dan penjelasan daripada Yang Berbahagia Datuk Johan Mahmood Merican, Ketua Setiausaha Perbendaharaan. Manakala prosiding kedua pada semalam, 17 November 2025, PAC telah mendengar keterangan dan penjelasan daripada Yang Berbahagia Datuk Lokman Hakim bin Ali, Ketua Setiausaha MINDEF; Yang Berbahagia Dato' Sri Suriani binti Dato' Ahmad, KSU KKM dan Yang Berbahagia Datuk Dr. Awang Alik bin Jeman, KSU KDN.

Yang Berhormat Ahli-ahli Mesyuarat sekalian, hadir bagi memberi penjelasan kepada PAC dalam prosiding pada petang ini adalah Yang Berbahagia Dato' Azman bin Hj. Idris, Ketua Pegawai Eksekutif SPANCO Sdn. Bhd. Turut hadir ialah Yang Berusaha Encik Shaheeran Jalalludin, Ketua Pegawai Operasi SPANCO Sdn. Bhd.; Yang Berusaha Encik Ng Wai Thong, Pegawai Pengawal Kewangan Kumpulan SPANCO Sdn. Bhd. dan para delegasi daripada SPANCO Sdn. Bhd. Terima kasih saya dan PAC ucapkan kepada Yang Berbahagia Dato' serta para delegasi kerana sudi hadir di hadapan PAC bagi memberikan penjelasan pada petang ini. Jadi tanpa membuang masa, saya menjemput Yang Berbahagia Dato' untuk memulakan pembentangan. Silakan.

Dato' Azman bin Hj. Idris [Ketua Pegawai Eksekutif, SPANCO Sdn. Bhd.]: Terima kasih YB Puan Teresa Kok. *Bismillahirrahmanirrahim. Assalamualaikum warahmatullahi wabarakatuh.* Selamat petang, salam sejahtera, salam Malaysia MADANI. Yang Berhormat Puan Teresa Kok Suh Sim, Timbalan Pengerusi Jawatankuasa Kira-kira Wang Negara; Yang Berhormat Ahli-ahli Jawatankuasa Kira-kira Wang Negara dan Ahli-ahli Yang Berhormat yang hadir pada hari ini, ex-officio dan barisan saksi dari SPANCO Sdn. Bhd.

Saksi dari SPANCO diketuai oleh saya sendiri, Azman bin Idris, selaku Ketua Pegawai Eksekutif. Bersama-sama saya adalah satu, Encik Shaheeran Jallaludin, Ketua Pegawai Operasi; Encik Ng Wai Thong, Pengawal Kewangan Kumpulan.

■1450

Manakala saksi selaku Pegawai Kanan SPANCO Sdn. Bhd., Encik Peter Lim, Encik Zulkifli bin Abd Aziz, Puan Rohana Abdullah, Encik Mohd Affendy bin Abu Kassim, Encik Norazmi bin Abd Sani. Saya mewakili SPANCO Sdn. Bhd., selaku syarikat konsesi, amat berterima kasih kepada Jawatankuasa Kira-kira Wang Negara (PAC) atas undangan untuk hadir pada petang ini.

Insyallah, kami akan cuba sebaiknya untuk memberi kerjasama dan penerangan berkenaan penemuan audit dan keseluruhan konsesi secara amnya. Saya percaya pihak Kementerian Kewangan telah pun membentangkan hal-hal berkenaan konsesi ini pada sesi yang terdahulu.

Izinkan saya hanya mengulas beberapa perkara pokok sahaja sebelum kami teruskan dengan pembentangan (*presentation*). Satu, untuk makluman Ahli-ahli Yang Berhormat, *fleet* kerajaan adalah terbagi kepada dua kategori. Yang pertama, *fleet* yang disediakan secara pajakan oleh syarikat konsesi SPANCO merangkumi kereta jabatan dan kereta rasmi jawatan, iaitu *passenger vehicle*, berjumlah lebih kurang 15,500.

Kedua, *fleet* aset kerajaan sendiri yang terdiri daripada pelbagai kategori seperti van, bas, lori, kereta *saloon*, ambulans, kenderaan 4x4 dan lain-lain berjumlah lebih kurang antara 100,000 ke 150,000. Apa yang SPANCO sediakan melalui konsesi, hanya di dalam anggaran tidak melebihi 10 ke 15 *percent* sahaja.

Kedua, kami telah menerima notis dari Kementerian Kewangan bertarikh 2 Oktober 2025 berkenaan penemuan audit yang dilakukan antara *period* 31 Julai 2022 sehingga 31 Disember 2024 yang menyatakan sejumlah 2,869 kenderaan lewat dibekalkan, bermakna 18.5 *percent* dari jumlah keseluruhan 15,500 *fleet*. Untuk makluman semua, apa yang berlaku adalah kesan langsung dari peristiwa penting yang berlaku dalam beberapa tahun sebelumnya.

Pertama, pandemik COVID-19, 2020 sehingga awal 2022. Pada ketika itu PKP dilaksanakan beberapa kali menyebabkan banyak industri dan kilang terpaksa ditutup. Kilang PROTON dan lain-lain tidak terkecuali mengakibatkan pengeluaran kereta terjejas.

(b) perjanjian interim dan *negotiation* dengan syarikat yang diberi LOI sedang berjalan ketika itu. Ini menyebabkan banyak keputusan berkaitan pembekalan tertangguh.

(c) peralihan dari perjanjian konsesi yang lama, CA1 kepada konsesi yang baru, CA2 juga berlaku dalam tempoh masa yang lebih kurang sama.

Oleh itu, pekeliling dan SOP baru tidak dapat dikeluarkan seawal mungkin. Pekeliling pertama hanya dikeluarkan pada 11 Ogos 2023 oleh Kementerian Kewangan iaitu lebih setahun selepas tarikh kuat kuasa Perjanjian CA2, yang mana ada berlaku sedikit kekhilafan pada taksiran perjanjian.

Yang Berhormat Pengerusi dan Ahli-ahli Yang Berhormat, kami telah menyediakan beberapa slaid pembentangan untuk dibentangkan pada sesi ini. Bagi tujuan itu, saya menjemput Encik Shaheeran, Ketua Pegawai Operasi SPANCO untuk membuat pembentangan. Dipersilakan.

Encik Mohamed Shaheeran Jalalludin [SPANCO Sdn. Bhd.]: *Assalamualaikum warahmatullahi wabarakatuh*. Selamat tengah hari dan salam Malaysia MADANI. Jadi, tanpa melengahkan lagi waktu, saya akan teruskan, saya akan *deep dive* lebih sedikit daripada apa yang telah dijelaskan oleh Dato' Azman

sebentar tadi. Sedikit beberapa perkara yang akan disentuh melalui pembentangan pada petang ini bermula dengan sedikit latar belakang dan juga *timeline* pembekalan yang telah dibuat sehinggalah kepada proses-proses ataupun kerja-kerja penambahbaikan yang telah dibuat bagi mengatasi penemuan-penemuan audit dan juga beberapa proses lain dan prosedur lain yang dapat memantapkan lagi pembekalan kenderaan kepada Kerajaan Persekutuan Malaysia.

Jadi, saya mulakan serba sedikit tentang latar belakang Perjanjian Konsesi Bersama Kerajaan Persekutuan sejak tahun 1993 yang telah ditandatangani pada 30 Oktober dan berkuat kuasa pada 1 Januari 1994 yang berlangsung selama 25 tahun dan berakhir pada 31 Disember 2018.

Setelah itu, beberapa siri perjanjian secara interim bagi tempoh setiap enam bulan bermula dari 1 Januari 2019 hinggalah ke 30 Julai 2022 telah dimeterai antara syarikat konsesi SPANCO bersama Kerajaan Persekutuan. Setelah itu, barulah perjanjian konsesi baharu iaitu CA2 (*Concession Agreement 2*) ditandatangani pada 31 Januari 2022 dan mula dikuatkuasakan pada 31 Julai 2022 sehingga 30 Julai 2037.

Dari situ, izinkan saya *deep dive* lebih sedikit tentang apa yang telah, perjalanan kedua-dua konsesi dan di antara kedua-dua perjanjian konsesi ini terdapat beberapa siri perjanjian interim yang berlangsung selama enam bulan bagi setiap perjanjian tersebut. Apa yang ingin ditekankan di sini setelah perjanjian konsesi pertama berakhir pada 31 Disember 2018, beberapa siri perjanjian interim ini telah meneruskan terma-terma dan syarat-syarat yang telah dipersetujui dalam perjanjian konsesi sebelum ini.

Antaranya, antara terma-terma yang telah diteruskan adalah seperti *unlimited repair* dan *unlimited repair* ini bukan sekadar kerja-kerja penyelenggaraan biasa tetapi melibatkan kerosakan akibat kemalangan, *wear and tear*, kerosakan mekanikal, *electrical* dan sebagainya. Ini juga merangkumi kerja-kerja pembekalan kenderaan yang membekalkan kepada dua-dua kategori iaitu Kereta Rasmi Jawatan dan juga Kereta Jabatan yang digunakan oleh setiap kementerian dan jabatan Persekutuan.

Setelah itu pada 11 Jun 2021, SPANCO telah menerima Surat Niat bagi meneruskan ataupun memulakan tempoh rundingan selama enam bulan bagi memuktamadkan dan memeterai terma-terma dan syarat-syarat baharu di dalam perjanjian konsesi baharu yang telah kemudian ditandatangani pada 31 Januari 2022. Setelah itu, satu lagi *period* iaitu *condition precedent period* telah dilaksanakan selama lebih kurang enam bulan sehingga 30 Julai dan setelah *condition precedent* tersebut telah dipenuhi dan dipersetujui oleh Kementerian Kewangan dan kerajaan,

akhirnya perjanjian konsesi baharu iaitu CA2 telah dikuatkuasakan pada 31 Julai 2022.

Sebelum semua ini telah berlaku, pasti beberapa RFP telah dilaksanakan mulai daripada 2018 sehingga ke 2022 dan dua RFP pertama yang telah dilaksanakan telah dibatalkan dan seterusnya RFP ketiga iaitu melalui proses *open tender* yang telah dikeluarkan oleh pihak kerajaan dan pada ketika itu, terdapat tujuh syarikat yang telah menyertai tender tersebut dan SPANCO merupakan salah satu daripada syarikat yang menyertai *open tender* tersebut.

Deep dive lebih sedikit tentang perjalanan dari CA1 ke CA2 tetapi apa yang ingin kami tekankan di sini ataupun *highlight* di sini ialah sama ada dari CA1 dan CA2. Dari CA1 kita dapat lihat dari klausa 2.5 iaitu perjalanan kontrak ini telah berlangsung selama 25 tahun sehingga 31 Disember 2018 dan klausa 9.4 turut menyatakan di mana setiap kenderaan yang dibekalkan atau diagihkan kepada kerajaan disertakan sekali dengan *Acknowledgement of Delivery* bersandarkan kepada *master list terms*. [Merujuk pada pembentangan slaid]

Yang ini bermaksud setiap kereta yang dibekalkan terdapat satu dokumen iaitu dipanggil *Acknowledgement of Delivery*. Yang ini surat beranak kepada setiap kenderaan tersebut. Jadi, walaupun perjanjian konsesi tersebut telah berakhir pada 31 Disember 2018, tetapi disebabkan sekiranya misalnya ada sebuah unit atau sebuah kereta dibekalkan pada 30 Disember 2018, kenderaan itu haruslah diteruskan pajakannya dan diselenggara oleh syarikat konsesi sehinggalah tamat pajakan kereta tersebut iaitu kalau kereta jabatan selama lima tahun sehingga bulan ke-60.

■1500

Sama juga bagi CA2, dimeterai bersama kerajaan selama tempoh 15 tahun. Setiap kenderaan yang dibekal pada pengakhiran tahun terakhir perjanjian konsesi tersebut, syarikat konsesi harus diwajibkan untuk meneruskan penyelenggaraan tersebut sehingga lima tahun akan datang iaitu yang akan berakhir pada 2042.

Jadi, saya teruskan sedikit tentang statistik pembekalan tahun dari tahun 2019 hingga ke 2020 yang merangkumi kedua-dua jenis pembekalan iaitu penggantian. Penggantian ini dilakukan setiap empat atau lima tahun tergantung kepada jenis kenderaan tersebut dan juga pembekalan baharu.

Apa yang kami ingin paparkan ataupun *highlight*, tekankan di sini, kita dapat lihat terutamanya dari tahun 2020 sehingga ke penghujung 2024 akibat daripada *domino effect* yang bermula daripada 2020 yang bermula dengan pandemik pada tahun 2020 pandemik COVID-19, kilang ditutup dan setelah itu dibuka pada sebelum penghujung 2020 dan kemudian selepas Pilihan Raya Negeri Sabah ditutup lagi

sekali beberapa siri PKP telah dilaksanakan. Jadi, kilang tidak dapat memenuhi. Bukan sahaja permintaan ataupun pesanan kenderaan dari kerajaan tapi pesanan-pesanan kenderaan dari yang berada di luar sana.

Ini merupakan masalah global. Bukan sahaja di Malaysia. Komponen-komponen yang dibawa masuk yang sepatutnya digunakan untuk pembekalan ataupun pengeluaran kenderaan di sini juga terganggu. Setelah itu pada tahun 2021 kita mengalami lagi satu impak akibat *domino effect* daripada COVID-19 iaitu kekurangan komponen semikonduktor yang juga merupakan masalah global pada ketika itu yang menyebabkan gangguan kepada pengeluaran kenderaan bukan sahaja di Malaysia tetapi di seluruh dunia.

Seterusnya *domino effect* satu lagi telah berlaku iaitu pada 2022. Proton pihak pembekal atau pada ketika itu Proton tidak dapat membekalkan kenderaan-kenderaan yang telah dipesan oleh kerajaan pada ketika itu. Bukan sekadar pesanan semasa tetapi juga membekalkan kenderaan *backlog* yang telah berlaku dari tahun 2020.

Jadi, disebabkan oleh itu Kementerian Kewangan telah mengambil inisiatif proaktif untuk membuka penggantian kenderaan Proton kepada model-model *multi-model* supaya Proton ataupun pembekalan tersebut tidak tergantung atau bergantung kepada satu pengilang sahaja.

Namun begitu walaupun kami amat menyambut baik inisiatif yang telah dibuat oleh Kementerian Kewangan tetapi proses tersebut telah mengakibatkan permohonan ataupun penggantian kenderaan tersebut perlu melalui proses bermula dari kosong semula dan perlu mendapat kelulusan pegawai pengawal di kementerian masing-masing. Setelah itu pada tahun 2023, pembekalan kenderaan terkesan dengan lambakan daripada *back order* ataupun *backlog* yang terpaksa kami bekalkan daripada tahun 2020 sehingga ke 2023.

Saya cepatkan sedikit. Sama juga dengan pembekalan untuk tambahan ataupun kenderaan baharu yang kami terima disebabkan oleh faktor-faktor yang sama. Saya akan teruskan kepada notis-notis yang telah kami maklumkan kepada pihak kerajaan.

Tuan Haji Azli bin Yusof [Ahli PAC]: YB Pengerusi. Saya nak tanya sikit. Mencilah.

Encik Mohamed Shaheeran Jalalludin [SPANCO]: Boleh.

Puan Teresa Kok Suh Sim [Naib Pengerusi PAC]: Ya sila.

Tuan Haji Azli bin Yusof [Ahli PAC]: Sekarang saya nak tanya yang bilangan ini, adakah dia telah mengambil kira juga kumulatif ataupun dia *actual for*

that particular year sahaja ataupun dia dah *backlog* ya? Macam ada masuk sekalilah ya? Okey. Terima kasih.

Encik Mohamed Shaheeran Jalalludin [SPANCO]: Okey, saya teruskan. Okey, jadi berdasarkan perjanjian konsesi yang sedia ada, kami juga perlu memberikan notis ataupun maklumat kepada pihak kerajaan sekiranya berlaku kelewatan ataupun ketidaksediaan stok sekira apabila pihak kerajaan mengemukakan pesanan kenderaan.

Ini adalah berdasarkan klausa ataupun peruntukan yang disediakan di dalam klausa 11.4.1 iaitu syarikat konsesi perlu memaklumkan kepada kerajaan tentang kelewatan yang berlaku. Sekiranya akan berlaku kelewatan, kedua-dua belah pihak perlu berbincang dan sampai kata sepakat untuk mencari alternatif kepada model kepada pesanan yang telah dikemukakan oleh pihak kerajaan.

Dengan itu secara ringkas, pada ketika itu memang perlu kemukakan notis tapi pada ketika itu kami belum ada kata sepakat tentang format ataupun templat ataupun medium notis yang perlu digunakan tetapi pada ketika itu apa yang telah kami lakukan, kami telah mengemukakan beberapa siri surat, e-mel, laporan prestasi dan juga minit-minit mesyuarat berdasarkan situasi yang berlaku pada ketika itu. Misalnya seperti surat yang kami telah kemukakan. Sebelum ini tentang akibat kelewatan penggantian kereta-kereta yang sudah tamat pajak atau akan tamat pajak pada ketika itu.

Kalau saya boleh tarik perhatian Yang Berhormat-Yang Berhormat sekalian dan *ex officio*, halaman kedua di bahagian atas halaman kedua itu kami turut meng-*highlight* atau menekankan di mana akibat kerugian yang akan berlaku akibat daripada penggantian yang tidak dapat dilaksanakan tepat pada tempoh yang telah ditetapkan atau dipersetujui berdasarkan model-model yang ada pada ketika itu.

Ini juga beberapa siri e-mel yang kami telah kemukakan bagi — sebagai peringatan dan juga perbincangan yang telah dilakukan bersama pihak Kementerian Kewangan tentang program penggantian yang perlu dilaksanakan dan juga kelulusan harga yang masih tertangguh pada ketika itu bagi memastikan program penggantian dapat dilaksanakan tepat pada waktunya.

Dato' Azman bin Hj. Idris [SPANCO]: YB Pengerusi dan Ahli-ahli Yang Berhormat. Kalau saya boleh mencelah sedikit. Kalau kita lihat surat pertama yang kami hantar adalah pada bulan April 2022 iaitu beberapa bulan setelah menandatangani perjanjian yang kedua. Sebelum berkuat kuasanya perjanjian itu pada bulan Julai.

Jadi, kita telah maklum kepada Kementerian Kewangan pada ketika itu di mana berlakunya kelewatan beberapa ribu kereta. Di situ kami telah secara jelasnya

menyatakan bahawa sekiranya tindakan tidak dilakukan, akan berlaku kerugian di pihak kerajaan. *Even* kami telah nyatakan juga jumlah-jumlahnya.

Sebagai contohlah jadinya dari kaedah ini kami pada ketika itu tidak ada apa yang kami nak *hide*. Kami memang berterus terang, kelewatan itu akan mengakibatkan kos kepada kerajaan. Terima kasih, YB Pengerusi.

Encik Mohamed Shaheeran Jalalludin [SPANCO]: Saya teruskan. Okey. Selain daripada surat-surat dan e-mel kami turut — berkenaan dengan program penggantian yang perlu dilaksanakan bagi mengurangkan kerugian ataupun mengelakkan kerugian daripada berlaku, kami turut menghantar surat dan peringatan kepada pihak kerajaan berkenaan dengan gangguan pembekalan daripada pihak pengilang bagi memastikan pihak kerajaan *well informed* tentang apa yang sedang berlaku di dalam industri dan juga e-mel notifikasi berkenaan dengan status permohonan yang telah dikemukakan oleh kerajaan.

Jadi, jika kalau kita lihat paparan di depan skrin ini, misalnya penggantian Proton Persona ini dia merupakan kategori pesanan kenderaan tambahan dan disebabkan oleh pada ketika itu Pesona dihentikan model pengeluarannya dan digantikan dengan model baharu, jadi di bahagian catatan kita letak di situ *model change*. Jadi, kita maklumkan juga kepada kementerian yang terbabit.

Puan Teresa Kok Suh Sim [Naib Pengerusi PAC]: Ini maksudnya *mainly* saya lihat yang carta ini kebanyakannya ialah Proton lah? Proton yang bawa masalah, kan?

Dato' Azman bin Hj. Idris [SPANCO]: Kebanyakannya pada ketika itu betul, Puan Pengerusi.

■1510

Puan Teresa Kok Suh Sim [Naib Pengerusi PAC]: Okey, boleh saya tanya. Okey, saya juga tahu dulu saya macam anggota Kabinet yang kereta kita ini bukan PROTON lagi. Waktu itu masih PROTON kah atau kita dah guna model lain kan?

Dato' Azman bin Hj. Idris [SPANCO]: Kalau saya boleh jelaskan YB Pengerusi. Pada tahun 2022, lebih daripada 90 peratus masih PROTON terutamanya untuk kereta jabatan yang mana Persona, Preve dan Saga. Untuk kereta rasmi jawatan Timbalan Menteri dan sebagainya pada ketika itu masih menggunakan Proton Perdana. Perubahan itu berlaku kepada Camry dan sebagainya pada tahun 2023 ke atas.

Puan Teresa Kok Suh Sim [Naib Pengerusi PAC]: Oh, okey, okey. Sekarang mereka guna Vellfire?

Dato' Azman bin Hj. Idris [SPANCO]: Untuk Menteri, Perdana Menteri, Timbalan Perdana Menteri, Vellfire. Untuk Timbalan Menteri dan JUSA A ke atas, TURUS dan sebagainya, Camry 2.5 Hybrid.

Puan Teresa Kok Suh Sim [Naib Pengerusi PAC]: Okey. Sila, teruskan.

Encik Mohamed Shaheeran Jalalludin [SPANCO]: Yang ini pula notis tentang e-mel notifikasi yang kami kemukakan yang akan menjurus kepada kelewatan pembekalan disebabkan oleh kadar kos pajakan baharu yang diluluskan oleh Kementerian Kewangan pada ketika itu. So, pihak kementerian harus mengemukakan order baharu selepas itu. Yang ini pula adalah salinan— bukan beberapa tapi laporan prestasi bulanan yang kami adakan bersama pihak Kementerian Kewangan pada ketika itu dan dia agak terperinci dan pergi ke setiap model yang dibekalkan sekiranya terdapat status pembekalan bagi setiap model yang dibincangkan pada ketika itu. Dan sekiranya terdapat sebarang kelewatan akibat pembekalan dari pengilang ataupun dari segi pendaftaran dan sebagainya, kesemua status tersebut akan ditekankan di dalam laporan prestasi bulanan ini.

Dato' Azman bin Hj. Idris [SPANCO]: Kalau boleh saya ulas sedikit YB Pengerusi dan Yang Berhormat yang lain. Kita agak terkesan dengan informasi daripada penemuan audit mengatakan kita tidak menghantar notis yang perlu. Kalau Ahli PAC lihat, bukan hanya kereta *by* kereta yang kita hantar, setiap bulan kita akan ada laporan prestasi kepada Kementerian Kewangan. Setiap bulan. *Even* masa COVID pun kami hantar. Selebih daripada itu, kita ada mesyuarat bulanan dengan Kementerian Kewangan yang mana semua laporan prestasi ini dibentangkan secara jelas. Jadi, kalau diambil dalam tempoh 30 hari, kalau setiap bulan kita buat, memang dalam tempoh 30 hari itu memang ada notis-notis, mesyuarat-mesyuarat dan laporan yang kami kemukakan tanpa terkecuali masa COVID pun. Kita tetap hantar.

Encik Mohamed Shaheeran Jalalludin [SPANCO]: Saya teruskan. Yang ini pula adalah kandungan ataupun salinan kandungan minit mesyuarat bulanan yang kami adakan setiap bulan bersama pihak Kementerian Kewangan yang turut membincangkan tentang hal pembekalan selain daripada perkara-perkara operasi lain yang dibincangkan dan disahkan oleh pihak-pihak yang berkaitan.

Dato' Wira Dr. Ku Abd Rahman bin Ku Ismail [Ahli PAC]: YB Pengerusi, nak tanya sikit. Ertinya, ada *gap* perbezaan antara apa yang dibuat oleh SPANCO iaitu laporan dengan apa yang diperhatikan oleh Audit Negara? Audit Negara kata tak buat tapi *you* ada contoh, kan? *You* tak— masa itu tak *explain* kepada Audit Negara masa dia orang buat siasatan?

Dato' Azman bin Hj. Idris [SPANCO]: Terima kasih Dato' Ku. Apa yang berlaku, Audit Negara dia melakukan audit di kementerian. Jadi, tidak audit itu

dilakukan kepada SPANCO. Jadi, kami tidak dipanggil dan tidak disiasat ataupun ditanya berkenaan apa yang telah kami beri notis. Jadi, kemungkinannya di kementerian mereka tidak ada *copy-copy* ataupun surat-menyurat yang perlu ini. Jadi, kami pun tak tahu apa yang berlaku di kementerian dan kami belum dipanggil oleh Audit Negara untuk memberi penjelasan pun.

Dato' Haji Adnan bin Haji Abu Hassan [Ahli PAC]: Yang Berhormat *Chairman*, pihak audit...

Puan Teresa Kok Suh Sim [Naib Pengerusi PAC]: Ya, sila.

Dato' Haji Adnan bin Haji Abu Hassan [Ahli PAC]: Pihak audit ada sini, kan?

Seorang Ahli: Ada, ada. [*Berucap tanpa menggunakan pembesar suara*]

Dato' Haji Adnan bin Haji Abu Hassan [Ahli PAC]: Boleh audit *confirm*-kan?

Dato' Wira Dr. Ku Abd Rahman bin Ku Ismail [Ahli PAC]: Boleh saya minta sedikit pencerahan daripada Audit Negara mengenai hal ini?

Puan Nurhani binti Abdol Manap [Jabatan Audit Negara Malaysia (JANM)]: Baik, terima kasih. Saya Nurhani Abdol Manap dari Jabatan Audit Negara. Terima kasih kepada Dato' atas penjelasan daripada SPANCO. Cuma, mungkin saya nak betulkan sedikit lah kenyataan Dato' tadi sebenarnya. Okey, kalau yang dimaklumkan berkenaan notis. Kalau kita lihat kepada Laporan Ketua Audit Negara, berdasarkan kepada klausa dalam Perjanjian CA2 itu sendiri, notis itu sebenarnya bukan notis daripada SPANCO yang kita *raise*-kan. Dia sebenarnya adalah notis tuntutan daripada kementerian apabila berlaku kelewatan pembekalan. Kalau yang melibatkan SPANCO adalah pada klausa 11.4 yang mengatakan, "*Pihak konsesi hendaklah memaklumkan kepada kerajaan dalam tempoh 30 hari bekerja selepas menerima pesanan kenderaan tersebut dan perkara itu perlulah dibincangkan*".

Apa yang audit dapat adalah semasa dalam proses pengauditan— maaf ya, saya tak berapa, suara saya tak berapa ini. Adalah penemuan-penemuan audit atas kelewatan yang berlaku. Sebab untuk makluman, data yang kami perolehi adalah daripada data yang diekstrak daripada SPANCO *online system* sendiri. Okey, maksudnya data itu adalah data yang disediakan. Sebab kalau Yang Berhormat boleh lihat kepada dalam perjanjian, antara skop yang perlu disediakan oleh SPANCO adalah *fleet management* itu sendiri, kan? Iaitu sistem di mana sistem itu semua maklumat-maklumat berkenaan dengan kenderaan ada di dalam SPANCO *online system* dan sistem ini adalah sistem yang dipunyai oleh SPANCO sendiri, bukannya kerajaan.

Jadi, di peringkat pengauditan, kami menggunakan data-data yang ada di dalam sistem ini dan kita buat analisis. Okey, daripada hasil analisis kita dapati, kita membandingkanlah data-data yang ada iaitu contohnya data pesanan kemudian bilakah pembekalan dibuat. Dan di situ kita dapat lah beberapa kes yang beribu-ribu kes yang kita laporkan itu berlaku kelewatan. Jadi, kita rujuk balik kepada perjanjian yang mengatakan, "*Pembekalan bagi kenderaan baharu di bawah CA2 hendaklah dibekalkan dalam tempoh 60 hari selepas pesanan kenderaan dibuat iaitu VO*". Tapi apa yang berlaku, bila kita dalam proses pengauditan, di peringkat Kementerian Kewangan ataupun di peringkat kementerian sendiri tidak dapat membuktikan proses pengeluaran notis kepada SPANCO apabila berlaku kelewatan itu ada dibuat.

Dr. Hajah Halimah Ali [Ahli PAC]: Kejap puan, nak faham. Maksud puan tadi, Kementerian Kewangan tak bagi notis kepada SPANCO?

Puan Nurhani binti Abdol Manap [JANM]: Okey, kalau lihat kepada macam pembentangan sebelum ini YB, pada dua sesi, kan? Tiga hari bulan dan juga semalam. Okey, ada dimaklumkan bahawa dalam perjanjian mengatakan— macam saya katakan tadi notis tuntutan adalah menjadi tanggungjawab kementerian. Okey, macam MoF adalah untuk memanjangkan notis tersebut kepada SPANCO. Jadi, maksud tanggungjawab. Kita punya isu sekarang kalau kita tengok dalam perenggan ini— dalam LKAN ini sebenarnya isu dia adalah yang terkait kepada penalti lah, yang menyebabkan penalti itu adalah apabila satu, notis pemakluman berkenaan kelewatan itu tidak dikeluarkan.

Dr. Hajah Halimah Ali [Ahli PAC]: Puan, *when you said* kementerian...

Dato' Wira Dr. Ku Abd Rahman bin Ku Ismail [Ahli PAC]: Boleh kita...

Dr. Hajah Halimah Ali [Ahli PAC]: *Is it* MoF atau kementerian yang...

Puan Nurhani binti Abdol Manap [JANM]: Kementerian pengguna.

Dr. Hajah Halimah Ali [Ahli PAC]: Kementerian pengguna. Itu yang kena faham itu.

Dato' Wira Dr. Ku Abd Rahman bin Ku Ismail [Ahli PAC]: Boleh *we go back to the original question* tadi. Apa yang Audit Negara sebut ialah sungguhpun dia orang tak pergi ke SPANCO tapi depa ada data *online*, dia punya *communication online*. Boleh dapat respons daripada SPANCO?

Dato' Azman bin Hj. Idris [SPANCO]: YB Ku, terima kasih. Betul, bila Jabatan Audit nak buat audit kepada kementerian-kementerian, di kementerian-kementerian tak ada data. Data yang ada hanya lah daripada kami. Jadi, kami sediakan data-data itu dan dia buat *comparison* lah ya. Tapi dari segi pemakluman yang notis memang dalam *fleet online* tak ada notis itu. Notis-notis kelewatan dan sebagainya tak ada.

■1520

Kalau YB semua ingat, saya kata tadi proses transisi daripada CA1 ke CA2, dia berlaku antara 2022 ke tahun 2023. Masa itu pekeling daripada Kementerian Kewangan hanya sampai kepada kementerian-kementerian pada 11 Ogos 2023. Jadi dalam masa itu, SOP baru dan sebagainya tiada di kementerian-kementerian.

Dato' Wira Dr. Ku Abd Rahman bin Ku Ismail [Ahli PAC]: Ertinya, ertinya disebabkan oleh — ya lah, COVID-19 lah?

Dato' Azman bin Hj. Idris [SPANCO]: Ya, kebanyakannya. Sebabnya *start work from home*, semua banyak berlaku pada ketika itu.

Dato' Wira Dr. Ku Abd Rahman bin Ku Ismail [Ahli PAC]: Okay, thank you.

Dato' Azman bin Hj. Idris [SPANCO]: Jadi kami tak ada — tak ada menerima *any specific notice* yang kita perlu beri kepada kementerian-kementerian. Sebab itu kita menggunakan apa yang kita ada dan telah pun diberi.

Tuan Ahmad Tarmizi bin Sulaiman [Sik]: Tuan Pengerusi, sikit.

Puan Teresa Kok Suh Sim [Naib Pengerusi PAC]: Ya, ya, Sik ya.

Tuan Ahmad Tarmizi bin Sulaiman [Ahli PAC]: Baik, untuk ya saya hendak cuma dapatkan pengesahan. Maknanya dalam proses tadi, yang — apa berlaku kelewatan itu yang dalam laporan-laporan audit menyatakan tiada rekod menunjukkan pemberitahuan secara rasmi oleh SPANCO kepada kerajaan. Jadi, adakah itu benar? Ataupun mungkin ada penjelasan itu sebab yang kita boleh lihat dalam kontrak 11.4 itu maknanya pemberitahuan perlu dalam 30 hari kalau berlaku kelewatan. Jadi itu bagaimana prosesnya?

Dato' Azman bin Hj. Idris [SPANCO]: Terima kasih YB. Ada yang benar, ada yang tak benar. Kebanyakan notis kami hantar melalui sistem, melalui e-mel dan sebagainya. Tapi dia tidak berlaku *at the early stage*, pada masa mula-mula kita *signed* perjanjian 2022 itu. Tapi kita mula menghantar notis pada 2023 dan seterusnya 2024, seterusnya dalam tahun 2025.

Sebelum itu, belum ada spesifik. Sekarang pun belum lagi dipersetujui proses *flow*-nya tapi kami telah pun menghantar notis-notis tersebut, setiap bulan dan setiap kali berlaku kelewatan. Pada masa awal-awal itu, *form*-nya tidak — tidak ada ketentuan. Jadi kita cuma bergantung kepada apa yang kami biasa lakukan pada ketika itu.

Tuan Ahmad Tarmizi bin Sulaiman [Ahli PAC]: Dari segi sistem penghantaran notis itu, adakah ada sistem khusus? Kalau disebut kelmarin oleh MOF, dia ada apa eKereta itu ya. Jadi, proses itu adakah maknanya sekarang ini ada perubahan ataupun masih lagi secara manual ataupun macam mana?

Dato' Azman bin Hj. Idris [SPANCO]: Telah ada perubahan. Dia ada dua sistem. eKereta adalah hak milik kerajaan yang mana daripada kementerian dia akan masuk semua *order* dan sebagainya melalui kereta. Dan dia akan *transfer* kepada SPANCO untuk kita membuat *ordering* kepada pengilang. Sistem eKereta telah pun dibuat penambahbaikan kepada 2.0, rasanya dalam tahun 2024.

Sistem kami memang sentiasa di-*upgrade* lah. *Insyallah*, setelah semua ini mengambil kira daripada penemuan audit dan sebagainya, kami telah — dekat hujung nanti kita akan *present* penambahbaikan yang kita sedang dan akan buat pada masa akan datang. Dia *very comprehensive* YB, *insya-Allah*.

Encik Mohamed Shaheeran Jalalludin [SPANCO]: Kalau saya boleh tambah sikit. Pada permulaan setelah kita meterai perjanjian konsesi dan dikuatkuasakan, pada ketika itu notifikasi itu memang kebanyakan ataupun boleh dikatakan 100 persen manual, dibuat secara manual. Tapi bermula daripada tahun 2023, kita telah mula melalui proses *digitalisation* dan *automation*, so yang itu telah bermula dari awal 2023 dan sehinggalah sekarang. Boleh saya teruskan?

Puan Teresa Kok Suh Sim [Naib Pengerusi PAC]: Ya, sila-sila.

Encik Mohamed Shaheeran Jalalludin [SPANCO]: Terima kasih. Selain daripada perbincangan notis, surat peringatan dan sebagainya, kami juga turut mengkongsikan *supporting letters* ataupun dokumen-dokumen sokongan dari pihak pengilang sekiranya berlaku kelewatan ataupun ketiadaan stok ataupun stok yang akan dibekalkan secara berperingkat, berfasa. Seperti contohnya, surat dari PROTON di sebelah kiri yang memaklumkan kepada kami bahawa mereka tidak dapat lagi menerima pesanan kerana model tersebut telah dihentikan pengeluarannya.

Misalnya, di sebelah kanan sebagai contoh, surat daripada pihak UMW Toyota setelah kami kemukakan 272 pesanan kenderaan untuk dibekalkan kepada Kerajaan Persekutuan. Tidak ke semua 272 pesanan tersebut boleh disediakan dalam satu masa yang serentak dan terpaksa dibekalkan melalui berperingkat ya, setiap bulan sehinggalah ke hujung tahun.

Misalnya, 272 kalau kita telah bagi *purchase order* (PO) kepada kementerian ataupun kepada Toyota ya, dan pesanan kenderaan yang kami terima daripada pihak kerajaan juga pada bulan yang sama tapi sekiranya penalti itu dikenakan kepada kami daripada bulan April tapi kereta tersebut hanya dapat dibekalkan pada bulan Disember, itu adalah sangat tidak wajar misalnya, contoh ya.

Okey, kami teruskan kepada — yang ini untuk menjawab soalan YB tadi, tentang jenis-jenis pembekalan yang kami laksanakan melalui projek konsesi ini. Jadi pesanan kenderaan yang kami terima daripada kementerian-kementerian dan juga

Kementerian Kewangan merangkumi kepada tiga jenis klasifikasi iaitu yang pertama, pesanan baharu ataupun kadang-kadang dipanggil tambahan. Yang ini tidak melibatkan penggantian kenderaan lama dan permohonan dibuat oleh kementerian dan diluluskan oleh Kementerian Kewangan melalui sistem eKereta.

Yang ini kalau berdasarkan terma CA2 ataupun perjanjian konsesi sedia ada, kenderaan perlu dibekalkan dalam tempoh 60 hari bekerja selepas pesanan diterima seperti yang dimaklumkan oleh Jabatan Audit Negara. Pesanan jenis yang kedua atau klasifikasi kedua ialah melibatkan penggantian. Yang ini melibatkan kereta lama jika kereta rasmi jawatan yang digunakan oleh anggota pentadbiran dan sebagainya, pegawai kanan kerajaan ia berusia sehingga empat tahun dan akan digantikan.

Manakala kenderaan konsesi yang digunakan oleh jabatan sebagai pool dan sebagainya, kereta polis peronda dan sebagainya yang itu diganti setiap lima tahun. Yang ini pula kalau mengikut terma di dalam CA2, pesanan dari kerajaan perlu diterima tidak kurang dari enam bulan sebelum tarikh tamat pajakan.

Dan kedua, poin yang kedua paling penting ialah kenderaan ini perlu dibekalkan pada tarikh tamat pajakan kenderaan tersebut atau dalam masa 60 hari bekerja selepas tarikh tamat pajakan ataupun kalau kita ikut *calendar days*, lebih kurang 90 hari atau hampir 90 hari. Jadi misalnya, untuk poin yang kedua di bawah penggantian itu kalau katalah misalnya kereta itu tamat pajak pada 1 Januari 2025, jadi kereta itu perlu digantikan sama ada tepat pada 31 Januari ataupun dalam tempoh 60 hari bekerja selepas 1 Januari tersebut.

Okey, untuk klasifikasi yang kedua pula yang ini lebih kepada *ad hoc* ya penggantian juga tetapi OTP ini merujuk kepada *option to purchase* bagi pegawai-pegawai kanan kerajaan yang akan bersara dan diberi keistimewaan ataupun *entitlement* untuk membeli kenderaan rasmi jawatan yang digunakan ya mengikut kelayakan masing-masing.

CTL ialah *constructive total loss* iaitu *accident total loss* dan perlu diganti setelah mendapat pesanan penggantian. *Early termination* iaitu kereta-kereta yang ditamatkan pajakannya lebih awal daripada sepatutnya akibat daripada kerosakan mekanikal yang sangat serius ataupun disebabkan oleh sebab-sebab lain. Dan juga sekiranya kereta konsesi tersebut terlibat dalam kes kecurian. Yang ini juga dia diberikan *treatment* yang sama seperti pesanan kenderaan baharu iaitu 60 hari bekerja dari tempoh penerimaan pesanan kenderaan.

So, diteruskan tapi di dalam sebahagian daripada pesanan ini terdapat satu jenis pesanan yang kami panggil sebagai pesanan pukal. Yang ini akan dihantar ataupun dikemukakan kepada kami dalam jumlah yang banyak dan dalam bentuk sekali gus ya. Yang ini dikeluarkan oleh Kementerian Kewangan bagi kategori

Kenderaan Rasmi Jawatan iaitu kita panggil KRJ dan meliputi semua tujuan sama ada baharu, penggantian akibat daripada LED ataupun tamat pajak, *option to purchase* ataupun *constructive total loss* yang telah saya nyatakan sebentar tadi.

Dan setiap pesanan yang dikeluarkan tidak dinyatakan secara khusus sama ada ia digunakan untuk sebab-sebab yang telah dinyatakan tadi ya. Jadi disebabkan oleh itu, pesanan pukal ini dia tidak mempunyai sebarang titik permulaan yang khusus berdasarkan konteks penggantian tadi. Dan kurang jelas untuk kita tentukan permulaan *Service Level Agreement* ya, terutamanya bila kita — pada permulaan kita menerima pesanan-pesanan kenderaan tersebut.

■1530

Jadi, akibatnya sebarang kelewatan yang timbul daripada pesanan pukal ini bermula dari tarikh pesanan diterima adalah tidak wajar. Misalnya, pesanan kenderaan yang dimasukkan secara pukal ini kami terima pada 1 Januari 2025. Tapi, misalnya kita belum tahu lagi pesanan ini untuk digunakan untuk apa. Tapi, akhirnya digunakan untuk penggantian dan penggantian kereta tersebut berlaku pada bulan Disember. Jadi, kami berasa tidak wajarlah kalau *trigger point* dia bermula pada bulan Januari. Walhalnya, penggantian tersebut sepatutnya hanya berlaku pada bulan Disember. Hampir satu tahun, misalnya.

Jadi, saya teruskan kepada — sebelum kami teruskan kepada bahagian yang lebih signifikan, tapi kami ingin *soft-landing* sedikit tentang obligasi-obligasi yang terlibat untuk bagi pembekalan kenderaan konsesi yang melibatkan Kementerian Kewangan, jabatan-jabatan terlibat, syarikat konsesi SPANCO dan juga pengilang atau pembekal. Ini kami akan kongsi secara jelas melalui carta alir-carta alir bersandarkan konteks ataupun sebab-sebab permohonan tersebut dikemukakan.

Okey. Jadi, saya mulakan dulu dengan obligasi-obligasi bagi setiap pihak ya. Di sini ada empat pihak yang terlibat apabila sesebuah permohonan kenderaan itu dikemukakan ataupun mula dihantar ya, iaitu dari Kementerian Kewangan, SPANCO, pembekal, pengilang dan juga jabatan ya. Apa yang kami ingin *highlight* atau tekankan di sini adalah yang telah di-*highlight* dalam warna kuning. [Merujuk pada pembentangan *slaid*] Ini melibatkan tentang hal pembekalan iaitu kalau kita tengok dari segi dari obligasi Kementerian Kewangan untuk meluluskan kos yang dikemukakan oleh syarikat konsesi. Ia bukan sahaja kos pajakan tapi juga melibatkan model yang ditentukan oleh kerajaan untuk dibekalkan oleh syarikat konsesi, ya. Dato'.

Dato' Azman bin Hj. Idris [SPANCO]: Untuk kategori ini, saya ingin mengulas sedikit YB Pengerusi tadi ada menyebut tentang PROTON. Sebelum ini adalah Perdana V6. Kalau kita ingat pada satu ketika dahulu, rasanya YB Kubang

Pasu pernah pakai Perdana V6. Perdana V6 itu ada pada satu ketika dipakai oleh kerajaan sehingga enam tahun. Lebih dua tahun daripada sepatutnya diganti kerana pada ketika itu tidak ada kelulusan model baharu.

Puan Teresa Kok Suh Sim [Naib Pengerusi PAC]: *[Bercakap tanpa menggunakan pembesar suara]* Oh.

Dato' Azman bin Hj. Idris [SPANCO]: Jadi, bila tidak ada kelulusan, kami terpaksa menunggu. Kita tak ada nak *Camry* ke, nak Honda Accord ke, Perdana ke, tak ada. Jadi, terpaksa menunggu. Satu kereta yang saya nak kongsiakan tersangat unik. Kereta itu adalah milik seorang hakim, nama Datuk Malik. Kereta dia itu sampai enam tahun. *Mileage* dia sehingga 600,000 kilometer.

Dato' Wira Dr. Ku Abd Rahman bin Ku Ismail [Ahli PAC]: *[Bercakap tanpa menggunakan pembesar suara]* ... Kena *overhaul*?

Encik Mohamed Shaheeran Jalalludin [SPANCO]: *[Ketawa]*

Dato' Azman bin Hj. Idris [SPANCO]: Berbagai-bagai langkah, *overhaul* dan sebagainya. Jadi, itulah yang saya nak menarik perhatian YB-YB bahawa kami ini tidak ada sebab pun tak nak mengganti, tapi jika tiada keputusan, kami hanya mampu menyenggara apa yang ada. Terima kasih YB Pengerusi.

Puan Teresa Kok Suh Sim [Naib Pengerusi PAC]: Bolehkah saya tanya yang pendapat dari audit itu yang mana macam tak beri tuntutan kepada SPANCO dan sebagainya. Ya, lah mungkin bagi agensi-agensi kerajaan lain, mereka menganggap ini adalah sepatutnya di bawah bidang kuasa MOF. Mereka hanya guna kereta sahaja. Jadi, kereta rosak atau apa, mereka minta MOF dan SPANCO gantikanlah. Itu saja.

So, adakah — Saya nak dapat pandangan daripada mungkin kementerian yang terlibat. Adakah ini juga sebab kenapa macam tak ada surat tuntutan kepada SPANCO minta apa-apa bentuk pampasan dan sebagainya? *I don't know whether there's a reason.* Dato'?

Encik Thean Ming Fatt [Timbalan Setiausaha Bahagian Pengurusan Aset Awam (Wang Awam), Kementerian Kewangan Malaysia (MOF)]: YB Pengerusi, saya Thean. Nama saya Thean Ming Fatt lah, Timbalan Setiausaha Bahagian Pengurusan Aset Awam, ya, daripada MOF ya.

Untuk jawab soalan YB, memang ada dua jenis tuntutan yang perlu dikeluarkan. Kalau untuk Kereta Rasmi Kerajaan, tuntutannya kenderaan rasmi jawatan yang digunakan oleh timbalan-timbalan menteri, menteri, JUSA C ke atas, tuntutannya patut dikeluarkan oleh MOF. Untuk kereta yang selain daripada KRJ, tuntutan patut dikeluarkan oleh kementerian masing-masing. Kementerian pengguna lah.

So, seperti sedia maklum dalam *I think* dalam persidangan semalam pun, kementerian memaklumkan, mereka tidak mengetahuinya sebab salinan kontrak kita belum edarkan lagi pada masa itu. So, mereka tak — Saya rasa mereka tidak tahu tanggungjawab untuk mengeluarkan notis. Itu sahaja.

Puan Teresa Kok Suh Sim [Naib Pengerusi PAC]: Oh. Ada sesiapa mahu buat tambahan? *[Ketawa]*

Encik Thean Ming Fatt [MOF]: Selepas ini, sebab kita dah edarkan salinan kontrak tersebut yang berkaitan dengan tanggungjawab kementerian yang pengguna lah. So, saya rasa selepas ini masalah ini tidak akan timbul lah.

Puan Teresa Kok Suh Sim [Naib Pengerusi PAC]: Juga kalau setakat sini lah, saya hanya boleh tanya lah kerana SPANCO dah tunjukkan mereka ada mesyuarat bulanan dengan pihak MOF. So, bagi mereka, mereka anggap ini sudah cukuplah. Jadi, yang agensi-agensi kerajaan lain, mereka juga tidak terlibat dalam *monthly meeting* di antara SPANCO dengan MOF. Itu sebab mereka juga tak tahu mereka sebenarnya boleh keluarkan surat untuk buat tuntutan. Boleh, adakah yang anggapan saya ini betul?

Encik Thean Ming Fatt [MOF]: Ya, betul. Sebab kita keluarkan *I think* — Tapi untuk pesanan kelewatan ini, ya lah, tapi untuk kerja-kerja pembaikan, kementerian memang maklum. *That's why* ada lah memang mereka akan keluarkan notis untuk kelewatan servis yang dibuat oleh SPANCO. Itu memang ada. Sebab memang kita ada edarkan surat edaran kepada kementerian untuk mengenakan kelewatan lah jika SPANCO gagal siapkan servis yang dalam tempoh yang ditetapkan. *I think* semalam kita pun ada maklumkan.

Daripada lapan jenis servis yang kita tetapkan, lima jenis servis yang ada kelewatan, kementerian memang mengeluarkan notis secara konsisten dan SPANCO dah bayar jumlah denda yang dikenakan.

Puan Teresa Kok Suh Sim [Naib Pengerusi PAC]: Kementerian *means* MOF lah?

Encik Thean Ming Fatt [MOF]: Bukan. kementerian pengguna.

Puan Teresa Kok Suh Sim [Naib Pengerusi PAC]: *[Bercakap tanpa menggunakan pembesar suara]* Oh.

Encik Thean Ming Fatt [MOF]: Kementerian pengguna, ya.

Dato' Azman bin Hj. Idris [SPANCO]: Kalau boleh saya jelaskan sikit YB.

Puan Teresa Kok Suh Sim [Naib Pengerusi PAC]: Ya, ya, sila.

Dato' Azman bin Hj. Idris [SPANCO]: Sebenarnya saya amat berterima kasih dengan audit yang masuk ke kementerian-kementerian. Sebabnya, banyak kementerian tidak tahu bahawa notis asal untuk penalti ini harus keluar daripada

kementerian masing-masing. Selepas audit masuk pada bulan April ataupun Mac 2025, bulan Mei ke atas kami telah menerima sebanyak sehingga sekarang kita telah menerima sebanyak 700 lebih notis-notis penalti.

Jadi, daripada situ kita akan bergerak lah untuk kita menyelesaikan dan menilai bersama-sama dengan kementerian. Jadi, setelah audit masuk, Kementerian Kewangan pun telah menjelaskan apa yang perlu dibuat. Sekarang ini telah ada notis-notis tertentu. Untuk kami YB Pengerusi, kami suka menerima notis-notis ini supaya kita boleh memperjelas apakah isu sebenar kenapa dia lewat. Kalau tak ada, kita tak boleh nak jelaskan daripada notis yang kita bagi dan notis penalti.

Jadi, kita — SPANCO ini YB Pengerusi dan YB-YB, kita amat suka berterusterang. Kita tak suka menyorok-menyorok di belakang. Apa yang keluar, itu yang kita nak *address*. Kalau komplek, itu yang kita nak *address*. Sebabnya bila ada komplek, bila ada notis, pada kami menunjukkan bahawa kerajaan sayang kepada kami. Kalau tak ada komplek YB, maknanya kerajaan tak pedulikan kami, ya. Jadi, *alhamdulillah* audit masuk, notis keluar dan dalam penambahbaikan nanti, kita akan ada banyak program untuk kita memperbaiki apa kekurangan sekarang. *Insyallah*, akan datang dia akan lebih baik.

Dato' Wira Dr. Ku Abd Rahman bin Ku Ismail [Ahli PAC]: Pengerusi, saya nak tanya sikit Dato' ya. Pengurusan SPANCO yang dulu dengan sehingga sekarang ini lah, pengurusan yang berterusan lah? Bukan ada *break*? *Change new management* ke?

Dato' Azman bin Hj. Idris [SPANCO]: Tidak ada *change management*. Cumanya, dulu pegawai, Ketua Pegawai Eksekutif Dato' Hamzah. Daripada 2022, saya telah mengambil alih daripada Dato' Hamzah yang bersara lah. Yang lain-lainnya, semua pasukan yang sama, *insya-Allah*.

Dato' Wira Dr. Ku Abd Rahman bin Ku Ismail [Ahli PAC]: Okey.

Puan Teresa Kok Suh Sim [Naib Pengerusi PAC]: Ya. Okey.

Dato' Wira Dr. Ku Abd Rahman bin Ku Ismail [Ahli PAC]: Siapa pemilik saham SPANCO?

Dato' Azman bin Hj. Idris [SPANCO]: Untuk makluman, pemilik saham SPANCO dia ada dua kategori. Sekarang ini 51 *percent* adalah milik Bumiputera. 49 *percent* dimiliki oleh keluarga Yang Berbahagia Tan Sri Robert Tan.

■1540

Yang bumiputera, dulu janda Dato' Osman. Dia meninggal tahun lepas dan telah diambil oleh anak dia, Encik Shahrin dan seorang lagi Encik Rashid pun telah meninggal dan telah diberi kepada — ada dua, tiga *shareholders* baru yang

masuklah. Tapi kami tetap dengan komposisi 49 *non-bumi*, 51 bumiputera, sehingga sekarang.

Encik Mohamed Shaheeran Jalalludin [SPANCO]: Saya teruskan, ya.

Puan Teresa Kok Suh Sim [Naib Pengerusi PAC]: Ya, sila.

Encik Mohamed Shaheeran Jalalludin [SPANCO]: Okey. Saya teruskan dengan bahagian obligasi-obligasi bagi setiap pihak yang terlibat. Selain daripada model, Kementerian Kewangan juga turut terlibat bagi mengeluarkan pesanan kenderaan bagi kereta rasmi jabatan. Yang ini yang kami jelaskan tadi yang biasanya dikeluarkan secara pukal dan membenarkan lanjutan pajakan tidak melebihi daripada 60 hari selepas tarikh pajakan. Yang ini juga ada pada — adalah hak mutlak kepada Kementerian Kewangan.

Bagi SPANCO pula yang melibatkan pembekalan, selain daripada membekalkan kenderaan tersebut mengikut pesanan kenderaan yang telah dikemukakan berdasarkan klausa 11, kami juga perlu menyerahkan kenderaan tambahan baharu dalam tempoh 60 hari bekerja dari klausa yang sama, memaklumkan ketidaksediaan stok pembekalan dalam tempoh yang telah dipersetujui dan juga menggantikan kenderaan pada tarikh tamat pajakan atau dalam tempoh 60 hari bekerja selepas tarikh tamat pajakan yang bersandarkan kepada klausa 13 yang akan kami *deep dive* lebih sedikit sebentar lagi.

Dari pembekal pula, mereka perlu membekalkan ataupun mengemukakan *ordering lead time* bagi pesanan yang diterima, terutamanya apabila pesanan yang diterima itu adalah secara pukal dan perlu dibekalkan secara berperingkat dan juga menyediakan dokumen pendaftaran atau lebih dikenali sebagai borang JPJ K1 untuk setiap kenderaan yang dibekalkan kepada kerajaan.

Bagi pihak kementerian atau jabatan pula, mereka perlu mengemukakan pesanan kenderaan ataupun dalam bahasa Inggerisnya VO melalui sistem e-Kereta sekurang-kurangnya enam bulan sebelum tarikh tamat pajakan sekiranya melibatkan program penggantian dan juga mewujudkan akaun pukal bagi sewaan kenderaan setiap kenderaan yang dibekalkan melalui konsesi ini.

Saya teruskan pula dengan serba sedikit ataupun bagi proses atau prosedur yang terlibat bagi setiap jenis perolehan dan pembekalan. Yang ini yang pertama adalah pembekalan yang melibatkan kereta rasmi jawatan baharu yang dikemukakan oleh Kementerian Kewangan.

Jadi, kalau tengok dari sini kompleks dan melibatkan obligasi keempat-empat pihak yang baru dijelaskan tadi. Tapi apa yang kami ingin tekankan di sini kebanyakan daripada ataupun *most of the process involved in procurement and of course delivery of this vehicle* melibatkan perkara-perkara yang ditandakan dengan

warna kuning iaitu bergantung kepada pihak-pihak tertentu iaitu yang paling lama sekali ialah pembekalan kenderaan sendiri dari pengilang. Yang ini mengambil masa tidak lebih atau lebih kurang 90 ke 120 hari bekerja.

Satu lagi yang *not within our control* iaitu agihan kepada pengguna. Yang ini juga tertakluk kepada senarai agihan yang dikeluarkan yang biasanya kalau melibatkan kekananan ataupun *seniority* pegawai-pegawai yang akan menerima kenderaan tersebut, yang ini juga di luar kawalan syarikat konsesi.

Seterusnya agihan kepada pembekal untuk penghantaran kenderaan ke Sabah, Sarawak. Yang ini juga tergantung kepada jadual perkapalan dan juga situasi-situasi tertentu. Contohnya pada penghujung tahun lepas, awal bulan November, sebahagian besar daripada penghantaran kenderaan konsesi ke Sabah, Sarawak telah terganggu akibat daripada kebakaran yang telah berlaku dan setelah kebakaran itu selesai, kereta-kereta tersebut tidak dapat dikeluarkan daripada kargo dan terpaksa kami menunggu hampir lima bulan hanya untuk memastikan kenderaan tersebut boleh diperbaiki dan dibekalkan dan sebagainya.

Puan Teresa Kok Suh Sim [Naib Pengerusi PAC]: Boleh saya tanya kebakaran apa itu, kebakaran satu kapal itu?

Encik Mohamed Shaheeran Jalalludin [SPANCO]: Di dalam kapal tersebut sewaktu pelayaran dan kapal tersebut terpaksa patah balik. Dan disebabkan kes itu melibatkan kenderaan-kenderaan lain yang juga melibatkan kenderaan import, jadi pihak insurans terlibat, pihak berkuasa terlibat dan sebagainya. Ia merupakan salah satu kes yang agak besar pada tahun 2025 ini, Dato'.

Dato' Azman bin Hj. Idris [SPANCO]: Kapal itu terbakar, YB. Tapi kereta kita ada yang *affected*, ada yang tak *affected*. Cumanya bila melibatkan insurans, syarikat kapal dan insurans tak bagi mengeluarkan kereta itu. Kita tak boleh nak buat pembaikan pun sebab dia kena menilai dulu. Itu yang lima bulan.

Jadi, kalau jadi macam ini, macam manalah kami nak menyerahkan dalam tempoh 60 hari. So memang kalau carta alir ini tengok YB Pengerusi, memang 60 hari itu adalah satu tarikh atau tempoh yang tak ada orang pun mampu buat.

Dr. Hajah Halimah Ali [Ahli PAC]: Kalau tak 60 hari, *what is your recommendation?*

Puan Teresa Kok Suh Sim [Naib Pengerusi PAC]: *[Bercakap tanpa menggunakan pembesar suara]* Kapal bukan selalu terbakar.

Dato' Azman bin Hj. Idris [SPANCO]: Itu adalah contohnya. Tapi kalau tengok pembekal, rata-rata pembekal boleh bekal daripada tarikh pesanan antara 90 hari ke 120 hari. Kalau syarat 60 hari itu berada di situ, memang sukar untuk kita *deliver* dalam masa tersebut. Sebab itu pada masa *negotiation term* ini, syarat 60 hari

ini dimohon oleh pasukan daripada kementerian. Kami tidak ada pilihan selain daripada bersetuju. Sebab itu ada syarat tambahan. Dalam syarat itu menyatakan sekiranya kesalahan itu adalah berpunca daripada bukan SPANCO, maknanya *not SPANCO's fault*, jadi kita tak sepatutnya dipenalti.

Bagi SPANCO, 60 hari dalam proses biasa, kita boleh dapat. Tapi bila melibatkan pembekal contohnya Toyota. Kalau yang 272 order tadi dia dah sebut dah bermula daripada bulan Jun sehingga bulan Disember. Itu yang hujung sekali dah tentu dah enam bulan. So kalau enam bulan adalah berapa, 180 hari. Jadi, itu adalah di luar kawalan kami. Sebab itu klausa dalam *agreement* itu menyatakan sekiranya ia bukan *fault* kami, kami tidak akan harus dipenalti.

Puan Teresa Kok Suh Sim [Naib Pengerusi PAC]: Jadi, ini jadual apa? Jadual ada penambahbaikan *agreement* ke atau apa?

Dato' Azman bin Hj. Idris [SPANCO]: Ini belum lagi. Ini nak menunjukkan di setiap order itu daripada order sehingga *delivery*, dia terlalu banyak proses yang perlu dilalui, YB Pengerusi.

Jadi, proses ini adalah kritikal berkenaan dengan *timing*. Jadi, sebab itu dalam — kalau YB Pengerusi lihat, dalam saranan Kementerian Kewangan pada 3 November menyatakan perlu ada penambahbaikan kepada perjanjian.

Jadi, kita sepatutnya harus melihat semula apakah *market standard* untuk *delivery* ini dan mungkin kita kena memperhalusi melalui mungkin *supplemental agreement* dan sebagainya. Kalau tidak, setiap tahun saya terpaksa menghadap PAC. [Ketawa]

Puan Teresa Kok Suh Sim [Naib Pengerusi PAC]: Hanya satu kali kapal terbakar sahaja.

Dato' Azman bin Hj. Idris [SPANCO]: Tak adalah. Itu kapal terbakar contoh saja YB, contoh saja. Dia banyak yang berlaku. Contohnya kalau kereta kita dah bagi untuk satu Menteri lah contoh. Kereta dah siap, tapi Menteri itu kata saya nak beli nombor, nombor kenderaan. Nombor kenderaan itu lagi tiga bulan baru keluar, baru boleh diambil di JPJ. Dia belum *running*. Jadi, kami terpaksa tunggu lah. Itu antara contoh lain lah.

Puan Teresa Kok Suh Sim [Naib Pengerusi PAC]: Dulu bila saya jadi Menteri, kereta saya itu dulu diguna oleh Idris Jala. Lepas itu dia mahu nombor itu juga. Dia mahu kereta itu. Lepas itu kena tukar bagi kereta itu kepada dia. Okey, teruskan.

Encik Mohamed Shaheeran Jalalludin [SPANCO]: Okey. So selebihnya adalah proses juga melibatkan jenis gantian. Jadi, faktor-faktor utama yang

menyebabkan 60 hari bekerja itu agak sukar untuk dipenuhi adalah disebabkan oleh faktor-faktor yang sama.

YB Pengerusi, saya teruskan. Yang ini juga sama. Ini tambahan. Okey yang membezakan lebih signifikan lagi YB Pengerusi ialah kereta-kereta penguat kuasa ataupun kereta-kereta peronda. MPV ini adalah *Mobile Police Vehicle*, MP ialah *Military Police*, LC ialah *Lead Car* untuk penjara, PK ialah Penguat Kuasa untuk KPDN.

■1550

Kereta-kereta ini ada proses dan prosedur tambahan yang di luar kawalan SPANCO juga yang melibatkan antaranya pemindahan peralatan alat komunikasi dan peralatan dari kereta lama bagi kereta peronda polis dan juga melibatkan kelulusan *special approval* untuk stiker dan juga *Integrated Light and Sound System* (ILSS) untuk *beacon light* dan juga siren dan sebagainya. Yang ini juga adalah kerja-kerja tambahan yang juga mempengaruhi proses pengagihan dan pembekalan kenderaan konsesi. Okey, seterusnya.

Kita sentuh pula tentang klausa-klausa ataupun *deep dive* sedikit tentang klausa yang terlibat untuk pembekalan kenderaan. Yang itu klausa 13 yang merupakan klausa berkenaan dengan pembekalan kenderaan baharu. Klausa 13 pula adalah berkenaan dengan penggantian kenderaan konsesi. Yang ini agak *straightforward* ya. Setiap *vehicle order* yang diterima, syarikat konsesi harus membekalkan— untuk pembekalan tambahan, syarikat konsesi perlu membekalkan dalam tempoh 60 hari bekerja dari tarikh pesanan kenderaan itu diterima.

Dan seterusnya bagi klausa 13, di sini kita lihat— *just a quick recap*. Yang ini juga akan perlu di— kalau kita lihat 13.2. Pesanan kenderaan perlu dikemukakan kepada syarikat konsesi tidak kurang enam bulan sebelum tarikh tamat pajakan atau kita panggil *lease period*— *LED, lease end period*.

Dan selain daripada itu, *lease of replacement vehicle in the event of expiry of lease period* yang ini, yang ini merangkumi ataupun mengatakan tentang kerajaan ataupun boleh membenarkan *extension* bagi sesebuah kenderaan tersebut diteruskan selama 60 hari bekerja sebelum boleh digantikan. Okey.

Dan yang paling penting sekali di sini ialah sekiranya kelewatan itu tidak disebabkan oleh syarikat konsesi.

Puan Teresa Kok Suh Sim [Naib Pengerusi PAC]: Ini macam kapal terbakar semua itulah?

Encik Mohamed Shaheeran Jalalludin [SPANCO]: Ya. *[Ketawa]* Kapal terbakar, jadual perkapalan terganggu, tak boleh bergerak. Contohnya macam hujung tahun ya, biasanya bulan November, Disember ini, air pasang surut di belah

Sabah Sarawak sangat teruk. Jadi, kapal tak boleh nak *dock*. So, kita kena tunggu. So, kadang-kadang dia pergi naik dulu, lepas itu dia turun balik dan itu akan mengakibatkan kelewatan juga.

Dato' Azman bin Hj. Idris [SPANCO]: Inilah dia klausa yang saya tunjukkan kepada YB tadi. Sekiranya bukan kesalahan SPANCO, makanya *penalty should not be imposed to us* lah. Tapi YB sangat suka pasal kapal terbakar itu. [Ketawa]

Encik Mohamed Shaheeran Jalalludin [SPANCO]: Dan sekiranya di bahagian bawah halaman kedua itu, sekiranya kesalahan itu memang— *you know, legit*, adalah disebabkan oleh syarikat konsesi, itu adalah formula yang digunakan untuk dikenakan penalti kepada syarikat konsesi.

Okey, saya teruskan pula kepada klausa-klausa berkaitan dengan penalti memandangkan kita dah sentuh sedikit, serba sedikit tentang topik penalti ini iaitu bermula dengan klausa 27 berkenaan dengan *default by the concession company* iaitu *the concession company's default*.

Yang berkaitan dengan pembekalan kenderaan. Yang pertama ialah sekiranya syarikat konsesi gagal membekalkan 98 peratus daripada jumlah ataupun bagi jumlah pesanan kenderaan yang dikemukakan pada satu-satu masa. Dan yang kedua— yang ini, yang A itu agak pening kepala juga sebenarnya tapi kami terima.

Dan yang kedua, B pula ialah sekiranya syarikat konsesi tidak dapat membekalkan kenderaan tersebut di atas *own default* atau kesalahan sendiri bagi lima kali berturut-turut dalam tempoh 12 bulan iaitu *running 12 months*. Yang ini adalah dikategorikan sebagai *concession company's default*. Dato'.

Dato' Azman bin Hj. Idris [SPANCO]: Kalau saya boleh ulas sikit YB Pengerusi. Pada masa *agreement* ini dipersetujui, makna kepada SPANCO *own fault* adalah sekiranya order daripada kementerian sampai, kami tidak bagi order kepada pembekal. Itu salah kami lah sebabnya kami tak order ataupun sekiranya order sampai, kita bagi order kepada pembekal, kereta pun dah ada tapi SPANCO pada masa itu tak ada duit nak beli. Itu salah kami lah. Tapi setakat ini '*touch wood*', belum pernah berlaku lagi, kami tak ada *financial* untuk membeli kereta.

Encik Mohamed Shaheeran Jalalludin [SPANCO]: Okey, saya teruskan...

Puan Teresa Kok Suh Sim [Naib Pengerusi PAC]: Tapi ini adalah apa? *Your— the agreement* baharu kah yang anda tunjuk tadi itu?

Dato' Azman bin Hj. Idris [SPANCO]: Yang baharu, CA2.

Puan Teresa Kok Suh Sim [Naib Pengerusi PAC]: *Oh, okay. What do you call it as a supplement?*

Dato' Azman bin Hj. Idris [SPANCO]: Tak, ini memang konsesi yang kedua. Konsesi pertama dia tamat 2018. Lepas itu RFP, *open tender* dan kami telah diberi

mandat baharu. So, kita *sign* satu *agreement* baharu dipanggil konsesi yang kedua lah.

Puan Teresa Kok Suh Sim [Naib Pengerusi PAC]: 2023?

Dato' Azman bin Hj. Idris [SPANCO]: 2022.

Puan Teresa Kok Suh Sim [Naib Pengerusi PAC]: Oh okey.

Dato' Azman bin Hj. Idris [SPANCO]: Ya.

Tuan Syahredzan bin Johan [Ahli PAC]: Sorry...

Puan Teresa Kok Suh Sim [Naib Pengerusi PAC]: Ya, Bangi?

Tuan Syahredzan bin Johan [Ahli PAC]: Pengerusi. Jadi, di antara *the first concession agreement* dan juga *the second concession agreement* memang tak ada kaitan langsung? *I mean two separate agreements completely?*

Dato' Azman bin Hj. Idris [SPANCO]: *By principle, legally, secara legal-nya, totally separate agreement.* Tapi dari segi elemennya banyak kesamaan lah. Cumanya, dalam *agreement* yang pertama penalti tidak ada. Ya. Dalam *agreement* kedua, ada element penalti dan ada banyak lagi rasanya apa yang telah dibentangkan oleh Kementerian Kewangan pada tiga hari bulan itu sangat komprehensif dan dia menunjukkan ada antara sembilan ke 10 *additional* perkara-perkara baharu yang dimasukkan ke dalam *agreement* yang baharu ini.

Tuan Syahredzan bin Johan [Ahli PAC]: *So, it's not a supplemental agreement to the first.*

Dato' Azman bin Hj. Idris [SPANCO]: *It is not, it is not.*

Tuan Syahredzan bin Johan [Ahli PAC]: *Completely separate agreement. Thank you.*

Dato' Azman bin Hj. Idris [SPANCO]: *Separate agreement.*

Puan Teresa Kok Suh Sim [Naib Pengerusi PAC]: Ya, okey. Silakan.

Encik Mohamed Shaheeran Jalalludin [SPANCO]: Okey. Terima kasih. Saya teruskan pula pada berkaitan dengan penalti. Yang ini adalah jenis-jenis penalti berkaitan dengan pembekalan kenderaan konsesi iaitu ada tiga jenis:

- (i) *supply of new vehicle* iaitu pembekalan baharu;
- (ii) pembekalan tambahan atau pergantian; dan
- (iii) *delivery of vehicles* yang melebihi daripada 60 hari bekerja.

CTL akibat daripada *constructive total loss, early termination* dan sebagainya.

Yang seterusnya pula ialah— yang ini yang disentuh oleh pihak Jabatan Audit Negara tadi iaitu pihak kementerian (*approved ministry*) perlu mengeluarkan notis kepada syarikat konsesi apabila ingin mengeluarkan notis tuntutan penalti kepada SPANCO. Dan sekiranya pihak kementerian yang terlibat telah— tidak dapat atau

tidak berjaya untuk *to resolve the dispute*, kita perlu pergi ke proses seterusnya iaitu ke *Dispute Resolution Committee*.

Yang ini akan dianggotai oleh TKSPI, Timbalan KSP dan juga SUB Pengurusan Aset Awam, pegawai kanan daripada JKR, tiga pegawai kanan daripada syarikat konsesi dan juga Ketua Seksyen Kenderaan di Kementerian Kewangan.

Dato' Azman bin Hj. Idris [SPANCO]: Untuk makluman YB sekalian, dua komiti ini telah diwujudkan di Kementerian Kewangan. Satu untuk menilai notis-notis daripada kementerian-kementerian. Keduanya, jika sekaliannya ada *dispute* memang telah diwujudkan dan kami belum ada mesyuarat lagi. *Insyaa-Allah*, kita akan ada mesyuarat segera lah berkenaan dengan isu-isu penalti ini. Telah diwujudkan.

Dr. Hajah Halimah Ali [Ahli PAC]: *Chairman*, tengok *you* punya slaid, *last slide*, 42, [Merujuk kepada pembentangan slaid] Nak faham sikit, ini ya. So, 3.2. *The concession company shall pay the set penalty within 14 days*. So, bila dah dibagikan notis tuntutan itu, *the detail of the defaults, by the kementerian to you all, SPANCO*. So, *what did you do?*

Maknanya *you all* mengaku maknanya apa? *You all* pergi tengok *at the ministry* punya *level*, betul kah kereta ini ada *default* apa benda kah, macam mana? *What is the procedure before this takes place?*

Dato' Azman bin Hj. Idris [SPANCO]: YB, notis kita baru mula terima selepas audit. Apa yang kita buat untuk berkenaan dengan mekanikal. Ya, mekanikal bila berlaku *repair* lambat dan sebagainya.

■1600

Bila kita terima notis, kita akan buat satu kronologi *event* itu berlaku. Daripada kronologi *event* itu berlaku, kita tahu *specifically the number of days* dan dekat mana benda itu berlaku kesalahannya. Sekiranya kesalahan itu memang sepenuhnya kalau kesalahan SPANCO, kita akan terus bersetuju dengan Kementerian Kewangan dan sebagainya untuk kita terus buat bayaran. Seperti yang mekanikal ini dah berjalan dah pun.

Yang untuk bahagian pembekalan ini, bila kita mula bermesyuarat dengan jawatankuasa ini dan kita akan membincangkan satu per satu daripada semua tuntutan notis ini secara kronologi sebabnya setiap satu pesanan ini sehingga kepada *delivery*, dia ada cerita dia sendiri. Nanti kita akan kongsi dengan YB contoh-contoh kronologi yang kita akan buat bersama dengan kementerian. Dia ada slaid lepas ini.

Puan Teresa Kok Suh Sim [Naib Pengerusi PAC]: Ini *approved ministry* ialah MOF lah?

Dato' Azman bin Hj. Idris [SPANCO]: Tidak. *Approved ministry* adalah Kementerian Pengguna, KDN, MINDEF dan sebagainya.

Puan Teresa Kok Suh Sim [Naib Pengerusi PAC]: *The next slide* yang penambahbaikan *agreement* itu, saya lihat yang *dispute resolution*.

Dato' Azman bin Hj. Idris [SPANCO]: Ini adalah MOF.

Puan Teresa Kok Suh Sim [Naib Pengerusi PAC]: *You see*, yang *complaint* itu adalah agensi kerajaan...

Dato' Azman bin Hj. Idris [SPANCO]: Betul.

Puan Teresa Kok Suh Sim [Naib Pengerusi PAC]:...ataupun pengguna. Tapi saya lihat yang jawatankuasa ini macam tak terlibat yang *complainant* dalam *dispute resolution committee* ini. Jadi apa yang MOF boleh sampaikan saya tengok kebanyakan adalah MOF, pegawai dari MOF sepatutnya, misalnya, *let's say* satu hospital dekat pedalaman di Sabah. Dia memang menghadapi perkara yang sangat serius berkenaan dengan SPANCO ini. Jadi dia macam tak ada ruang. Dia hanya boleh tulis surat kepada MOF, MOF terpaksa bawa ke *committee* ini.

Sepatutnya SPANCO kena dengar yang pihak yang dijadikan mangsa itu dibawa dalam *committee* ini. Ini baru *dispute resolution*. Betul? Ada MOF mahu bagi pandangankah?

Encik Thean Ming Fatt [MOF]: YB okey. Saya boleh jawab ini. Sebenarnya ini wakil tetap. Ahli-ahli tetap. Kita boleh jemput...

Seorang Ahli: *Ad hoc. [Bercakap tanpa menggunakan pembesar suara]*

Encik Thean Ming Fatt [MOF]: Siapa-siapa yang berkaitan lah untuk hadir. Kalau kementerian yang berkaitan ada kes, kita boleh jemput. Dia hadir, dia bagi penjelasan dan kita tengok macam mana kita akan putuskan kes tersebut. Itu sajalah YB.

Puan Teresa Kok Suh Sim [Naib Pengerusi PAC]: Ya Shah Alam.

Tuan Haji Azli bin Yusof [Ahli PAC]: Saya nak tanya berkenaan dengan penalti ini. Sejak daripada mula CA2 ini, sudah ada tak data yang berkenaan dengan berapa banyak tuntutan penalti dan kemudian berapa yang telah dibayar dan juga berapa yang *dispute*? Tapi *dispute* ini masih baru lagi kan? Maksudnya...

Dato' Azman bin Hj. Idris [SPANCO]: Yang *dispute* tentang *supply* ini masih baru. Yang *dispute* berkenaan dengan penyelenggaraan sudah ada.

Tuan Haji Azli bin Yusof [Ahli PAC]: Sudah berjalan?

Dato' Azman bin Hj. Idris [SPANCO]: Sudah berjalan. Kita dah bayar lebih daripada RM200,000 — RM300,000. *Sorry, sorry.*

Encik Mohamed Shaheeran Jalalludin [SPANCO]: Yang servis punya. *[Bercakap tanpa menggunakan pembesar suara]*

Dato' Azman bin Hj. Idris [SPANCO]: Yang servis punya. [*Dicelah*] RM2,000. Mungkin nanti saya akan dapatkan jumlah untuk bahagian servis itu.

Tuan Haji Azli bin Yusof [Ahli PAC]: Bahagian itu ya.

Dato' Azman bin Hj. Idris [SPANCO]: Yang *supply* ini memang belum ada lagi.

Tuan Haji Azli bin Yusof [Ahli PAC]: Belum.

Dato' Azman bin Hj. Idris [SPANCO]: Sebabnya dia baru keluar.

Tuan Haji Azli bin Yusof [Ahli PAC]: Okey.

Dato' Azman bin Hj. Idris [SPANCO]: Maknanya lepas audit ni, ramai kementerian yang sayangkan kami.

Tuan Haji Azli bin Yusof [Ahli PAC]: Okey, tapi tuntutan itu sudah ada. Dari segi pembayaran kepada tuntutan itu, ada tak ataupun semuanya di-*dispute* kan?

Dato' Azman bin Hj. Idris [SPANCO]: Belum lagi sebabnya pembayaran — dia bila kita dapat tuntutan itu, kita akan mengadap kepada — sepatutnya menghadap kepada kementerian yang berkenaan untuk kita memperjelaskan dia berlaku begini, begini. Sekiranya dia bersetuju tak ada penalti. Jadi tak ada jumlah yang akan dibayar.

Sekiranya kita bersetuju ada penalti. Kita akan kira *number of days* dan kita bersetuju untuk bayar penalti kepada kementerian. Sekiranya *dispute*, maknanya dia kata ada penalti, kita kata tak boleh penalti. Jadi *dispute* itu kita bawa kepada *dispute committee* di Kementerian Kewangan. Tapi dalam — bila audit sudah masuk, dia ada dua notis yang kami terima. Satu, daripada kementerian-kementerian. Dah ada masuk. Sekarang ini dah 700 lebih. Satu lagi yang daripada penemuan audit. Jadi mesyuarat kita bersama Kementerian Kewangan pada bulan ini dan bulan lepas, Kementerian Kewangan kata kita selesaikan dulu tuntutan berkenaan dengan audit ini.

Jadi kami daripada surat notis Kementerian Kewangan itu, kita dah jawab. Kita memohon untuk kita semak silang. Kita sediakan kronologi dan kita nak *go through* dengan Kementerian Kewangan satu persatu supaya kita boleh memperhalusi. Kemungkinan kita akan jemput juga daripada audit untuk melihat proses itu.

Puan Teresa Kok Suh Sim [Naib Pengerusi PAC]: Okey, saya nak tanya yang saya lihat slaid ini adalah *approved ministry* lah, Kementerian Pengguna kan? Mereka boleh keluarkan notis kepada SPANCO. Kalau didapati bersalah, SPANCO kena bayar kepada MOF?

Dato' Azman bin Hj. Idris [SPANCO]: Kepada MOF. Dia ada akaun dia yang tertentulah.

Puan Teresa Kok Suh Sim [Naib Pengerusi PAC]: Okey. Jadi SPANCO akan mengadu juga dalam *dispute resolution committee*?

Dato' Azman bin Hj. Idris [SPANCO]: Sekiranya notis itu, kata contoh dikeluarkan oleh Kementerian Pertahanan untuk satu kereta yang lewat. Kita akan *prepare*-kan semua dokumen, kita akan pergi ke Kementerian Pertahanan dan kita akan berbincanglah. Sekiranya kita kata bersetuju kami memang lewat dan kami perlu di penalti, jadi kita akan terus buat bayaran.

Sekiranya kami kata, oh, ini disebabkan oleh pembekal, disebabkan pesanan ini kurang daripada enam bulan dan sebagainya dan kementerian kata okey, kami bersetuju untuk tidak mempenalti SPANCO. Maknanya kita selesai dekat situ. Tapi sekiranya kedua pihak itu tak bersetuju, kita akan bawa isu itu kepada Kementerian Kewangan sebagai pentadbir kontrak untuk diputuskan. Itulah makna *dispute committee* ini.

Dato' Wira Dr. Ku Abd Rahman bin Ku Ismail [Ahli PAC]: YB.

Puan Teresa Kok Suh Sim [Naib Pengerusi PAC]: Ya Kubang Pasu. Ya.

Dato' Wira Dr. Ku Abd Rahman bin Ku Ismail [Ahli PAC]: Nak tanya sikit, *Chairman*. *Dispute resolution committee* ini baru ditubuhkan. Sebelum ini sebelum ditubuhkan, kalau ada *dispute* bagaimana dia dapat diselesaikan? Sebelum ini. Dah lama itu kira.

Dato' Azman bin Hj. Idris [SPANCO]: Sebelum ini belum ada YB.

Dato' Wira Dr. Ku Abd Rahman bin Ku Ismail [Ahli PAC]: Tak ada *dispute* sebelum ini?

Dato' Azman bin Hj. Idris [SPANCO]: Tak ada notis lagi. Kita baru sahaja terima notis.

Dato' Wira Dr. Ku Abd Rahman bin Ku Ismail [Ahli PAC]: Jadi sebelum ini tak ada *dispute* lah?

Dato' Azman bin Hj. Idris [SPANCO]: Tak ada.

Dato' Wira Dr. Ku Abd Rahman bin Ku Ismail [Ahli PAC]: Bila tubuh sahaja *dispute*.

Dato' Azman bin Hj. Idris [SPANCO]: Tak, dia tubuh ini selepas audit. Sebenarnya memang dia bukan nak tubuh. Sebenarnya memang dah ada dalam *agreement* mengatakan ini lah ahli-ahli tetapnya. Maknanya *committee* itu sebenarnya sudah ada...

Dato' Wira Dr. Ku Abd Rahman bin Ku Ismail [Ahli PAC]: Mungkin orang Kementerian Kewangan nak buat respons?

Encik Thean Ming Fatt [MOF]: Okey YB. Untuk makluman, sebenarnya yang sebelum-sebelum yang *dispute*...

Dato' Wira Dr. Ku Abd Rahman bin Ku Ismail [Ahli PAC]: Bila tubuh *dispute*, *committee* ini terus ada *dispute*? Sebelum ini tak ada?

Encik Thean Ming Fatt [MOF]: Bukan. *Committee* memang dalam *agreement* memang ada. Dah tertera dalam *agreement* sebarang *dispute* mesti melalui — diselesaikan melalui jawatankuasa dia lah, sebab kalau boleh. Tapi untuk kelewatan fasal dari segi kelewatan perkhidmatan, pembaikan itu tak ada *dispute*. SPANCO tak *dispute*. Dia bayar sahaja. Dia mengaku salah. Tapi untuk yang isu audit, memang ada *dispute to SPANCO*. *That's why* dia — kita pun tunggu.

Dato' Wira Dr. Ku Abd Rahman bin Ku Ismail [Ahli PAC]: Kalau audit tak dapat hasil yang baru ni, ertinya tak payah tubuh yang inilah?

Encik Thean Ming Fatt [MOF]: Bukan, bukan. Memang di tubuh. Memang tertubuh dengan sendirinya. Cuma tak bersidang YB. Tak bersidang sebab tak ada keperluan.

Dato' Wira Dr. Ku Abd Rahman bin Ku Ismail [Ahli PAC]: Fasal lama sangat *takdak*. *Tau-tau* ada.

Seorang Ahli: Sebab tak ada *dispute*. [*Bercakap tanpa menggunakan pembesar suara*]

Encik Thean Ming Fatt [MOF]: Tak ada *dispute*, dia tak bersidang. Itu memang ada.

Dato' Wira Dr. Ku Abd Rahman bin Ku Ismail [Ahli PAC]: Bagus ya.

Encik Thean Ming Fatt [MOF]: Dalam *agreement* ada tapi tak ada keperluan bersidang, tak ada persidanganlah.

Dato' Azman bin Hj. Idris [SPANCO]: Dia bukan tak ada *dispute*. Ia sebelum ini tak ada notis. Sebelum ini tak ada notis

Dato' Wira Dr. Ku Abd Rahman bin Ku Ismail [Ahli PAC]: Dia selesai begitu sahajalah.

Dato' Azman bin Hj. Idris [SPANCO]: Tak ada. Bila tak ada notis, kita macam SPANCO, kita *continue* untuk *supply* kereta, *deliver* kereta seperti biasa. Sekiranya tiada notis maknanya semuanya adalah seperti yang telah kita sediakan. [*Dicelah*] Kita *continue*.

Dato' Wira Dr. Ku Abd Rahman bin Ku Ismail [Ahli PAC]: Tak ada notis, yang ini tak ada *dispute* lah.

Dato' Azman bin Hj. Idris [SPANCO]: *As usual*. Maknanya dia *silent consent*.

Tuan Sim Tze Tzin [Ahli PAC]: So maksudnya Kementerian Pengguna itu dia *suffer*-lah tapi dia tak tahu pergi ke mana?

Puan Teresa Kok Suh Sim [Naib Pengerusi PAC]: Tak tahu dia boleh — kerana pengguna itu tak tahu dia boleh ada surat buat tuntutan.

Tuan Sim Tze Tzin [Ahli PAC]: Dia tak tahu dia boleh *complaint*.

Encik Thean Ming Fatt [MOF]: YB, seperti yang saya cakap, YB memang. Kementerian memang tahu dari segi kelewatan untuk servis itu. Kalau SPANCO misalnya dapat lima atau enam benda yang boleh dipenaltikan, lima benda yang boleh penalti kementerian dah tahu. Dia memang keluarkan notis.

Untuk yang *late delivery* sebab kementerian tak dimaklumkan boleh keluarkan notis. *That's why* dia tak keluarkan notis untuk kes dapatan audit itu. Untuk kes-kes kelewatan servis, memang kementerian keluarkan notis. *Then* dalam keadaan itu sebab memang SPANCO tak *dispute*. SPANCO bayar, *so*, tak perlu bersidang.

■1610

Tuan Sim Tze Tzin [Ahli PAC]: Okey, *so* kalau audit tak masuk, tak keluarkan ini, maka benda ini akan *continue*-lah?

Encik Thean Ming Fatt [MOF]: Bukan begitu. Ada penambahbaikan, kan. Sebab *to us*, perkara yang berlaku akibat kelewatan kita kena faham. SPANCO pun ada bagi notis sebab-sebab kelewatan dan perjanjian itu memang dikatakan kalau kelewatan itu bukan disebabkan SPANCO, tak ada penalti boleh dikenakan. *So*, tadi SPANCO memaklumkan dia ada hantar surat, dia hantar e-mel. *So*, sebagai pentadbir kontrak, kita faham keadaan itu. Itu sahaja. *So*, ke hadapan kita akan tambah baiklah dari segi, dari segi apa tempoh *delivery* itu 60 hari mungkin kita akan lihat baliklah. Sebab kalau 60 hari memang tak boleh di-*fulfill* oleh mana-mana syarikat. *So*, kita perlu ada ruang penambahbaikan. Itu ya.

Puan Teresa Kok Suh Sim [Naib Pengerusi PAC]: Okey, sila teruskan.

Encik Mohamed Shaheeran Jalalludin [SPANCO]: Okey, terima kasih. *So*, jadi kami teruskan kepada surat-surat edaran ya. Yang ini adalah kenapa kami ingin buat *recap* sedikit tentang ini kerana ini adalah *trigger point* kepada dapatan audit yang diadakan baru-baru ini.

Dapatan audit yang telah dikemukakan baru-baru ini adalah bersandarkan daripada surat edaran yang ini yang bertarikh 11 Ogos 2023 di mana kalau kami boleh tarik perhatian YB-YB sekalian ke halaman kedua yang mengatakan, "*Perlu memastikan kenderaan gantian bagi menggantikan kenderaan yang tamat pajak atau pajakan dihantar oleh SPANCO tidak melebihi 60 hari bekerja daripada tarikh pesanan kenderaan ataupun VO dikeluarkan*". Yang ini yang ada kekeliruan ataupun salah tafsir yang kami maksudkan tadi.

Kerana apabila ini berlaku, laporan penemuan audit pada bulan Jun 2025 adalah bersandarkan kepada surat edaran ini. Bila bersandarkan kepada poin yang baru dinyatakan tadi, terdapat kekeliruan maklumat kerana sekiranya *trigger point* tersebut bermula dari tarikh pesanan kenderaan itu dikemukakan berbanding dengan tarikh tamat pajakan kenderaan tersebut yang mungkin satu tahun atau enam bulan selepas itu, yang itu adalah tidak wajar untuk dikenakan atau dijadikan sebagai SLA ataupun dikenakan penalti.

Jadi, surat edaran yang dikeluarkan ini adalah bukan *a true reflection of the concession agreement* dan terma sebenar di dalam perjanjian konsesi tidak ditunjukkan ataupun tidak tepat di dalam surat edaran ini. Jadi, selepas itu apabila kami dapat tahu tentang perkara ini, kami telah kemukakan maklum balas kepada Kementerian Kewangan untuk menambahbaikkan surat edaran tersebut, yang warna kuning itu seperti yang dipaparkan di skrin di hadapan bagi menggunakan *trigger point* yang berbeza bagi program penggantian iaitu sekiranya program penggantian kenderaan tersebut ataupun pesanan kenderaan tersebut dikemukakan selepas tarikh pajakan tersebut berakhir. Jadi, *trigger point* baharu yang perlu digunakan ialah tarikh VO.

Tetapi sekiranya VO ataupun pesanan kenderaan tersebut dihantar enam bulan sebelum, jadi *trigger point* untuk penggantian tersebut atau SLA tersebut ialah pada tarikh tamat pajakan kereta tersebut. Jadi, *whichever comes later* maksudnya. Yang itu yang telah di — Selepas itu Kementerian Kewangan telah mengambil langkah proaktif dan telah mengeluarkan surat edaran baharu bertarikh 15 Mei 2025 dan telah mengambil kira maklum balas yang telah dikemukakan kepada Kementerian Kewangan. So, jadi berdasarkan itu kami berasaskan dapatan audit yang telah dikeluarkan bersandarkan surat edaran yang lama iaitu bertarikh 11 Ogos adalah tidak tepat sama sekali.

Dato' Azman bin Hj. Idris [SPANCO]: Apa yang kami maksudkan YB, untuk pesanan gantian, penggantian harus berlaku pada tarikh tamat pajak bukan 60 hari selepas tarikh pesanan. Sebabnya pesanan akan berlaku mungkin enam bulan atau lapan bulan sebelum untuk kami sediakan pesanan kepada pengeluar. Tapi *delivery* harus berlaku pada tarikh tamat pajak. Macam kalau kita beli kereta menggunakan *hire purchase*, kalau kita — Kita tak boleh tamatkan *hire purchase* itu sehingga pada tarikh akhir. Kalau kita nak *full settle* jadi kita kena menjelas *balance*. So, jadi untuk konsesi dia harus empat tahun dan lima tahun. Jadi, walaupun VO-nya enam bulan sebelum, penggantian akan berlaku pada tarikh tamat pajak. Bukan 60 hari daripada tarikh VO.

Encik Mohamed Shaheeran Jalalludin [SPANCO]: Okey, kalau saya boleh bagi satu contoh. Kalau ikut *timeline* ya. Misalnya, kalau kereta tersebut tamat pajak pada 1 Julai 2025 dan tarikh pesanan kenderaan yang dikemukakan ialah pada 1 Januari 2025 tahun yang sama iaitu lebih enam bulan sebelum tarikh tamat pajakan. Tetapi berdasarkan surat edaran yang pertama tadi itu, pembekalan penggantian itu harus berlaku 60 hari dari tarikh pesanan kenderaan iaitu bulan Mac. Kereta belum tamat pajakan lagi, so tak bolehlah. So, apa yang kami telah kemukakan ataupun maklum balas kepada Kementerian Kewangan, bila melibatkan penggantian, penggantian tersebut perlulah berlaku pada tarikh tamat pajakan atau kalau sekiranya pesanan kenderaan itu masuk lewat selepas itu dan *trigger point* dia bermula dari tarikh pesanan kenderaan yang lewat itu. Dia tak boleh awal sangat. Ya, okey. Itu yang kami maksudkan.

Puan Teresa Kok Suh Sim [Naib Pengerusi PAC]: Dengan pihak audit nak apa-apa komen?

Puan Nurhani binti Abdol Manap [JAN]: Izinkan saya untuk komen. Okey, izinkan saya YB untuk menjelaskan dari perspektif skop pengauditan yang kami lakukan. Okey, untuk makluman seperti YB ada bertanya juga tadi, adakah kontrak CA1 dan CA2 adalah berkaitan. Okey, *legally* dia adalah *separate* (berbeza). Maksudnya, okey sebelum itu saya jelaskan. Okey, bagi skop pengauditan, untuk isu kelewatan dia ada beberapa jenis kelewatanlah iaitu yang pertama kelewatan bagi pembekalan kenderaan baru. Okey. Semasa kita buat pengauditan juga, kita lihat ada juga berkaitan dengan kelewatan bagi menggantikan kenderaan yang telah tamat tempoh pajakan. Tetapi pada tempoh pengauditan itu, kenderaan yang terlibat dengan pajakan yang telah tamat tempoh itu adalah bagi kenderaan yang dibekalkan dalam CA1. CA1. Okey.

Jadi, perbincangan kami dengan pihak MOF berserta juga dengan pandangan daripada pihak PUU MOF dan juga PUU Jabatan Audit Negara, kita bersetuju bahawa semua kenderaan yang dibekalkan dalam CA2 yang menggantikan kenderaan CA1 yang telah tamat tempoh pajakan dalam tempoh CA2 adalah merupakan pembekalan kenderaan baharu dalam CA2. Dia bukanlah kenderaan menggantikan kenderaan yang telah tamat tempoh pajakan seperti yang terdapat dalam klausa CA2. Klausa bagi macam Dato' maklumkan tadi, pihak SPANCO maklumkan tadi, tempoh enam bulan penggantian itu adalah selepas tamat tempoh pajakan atau kita boleh bagi lagi *extended* 60 hari hanyalah tertakluk kepada kenderaan yang dibekalkan dalam CA2 yang tamat tempoh.

Jadi, maksudnya dari perspektif atau skop pengauditan yang kita bangkitkan dia adalah tidak berkaitan dengan mana-mana kenderaan yang menggantikan

kenderaan tamat pajakan yang dibekalkan dalam tempoh CA2. Jadi, saya perlu jelaskan di sinilah. Jadi, kita dah bersetuju, kita pun ada tanya pandangan Penasihat Undang-undang bahawasanya mereka bersetuju untuk tempoh kita mengira kelewatan itu satu sahaja *rules*-lah iaitu kenderaan baharu yang dibekalkan dalam CA2 walaupun dia menggantikan kenderaan yang telah tamat tempoh pajak CA1. Itu sahaja makluman daripada saya. Terima kasih.

Dato' Azman bin Hj. Idris [SPANCO]: Itulah yang kita kata khilaf. Sebabnya kenderaan penggantian mestilah mengikut penggantian. Baharu adalah baharu. Sebab dalam *agreement* dia jelas, "*Penggantian*" dan "*Baharu*".

■1620

Contohnya, sekiranya kenderaan itu harus diganti ke CA1 tapi penggantian dia berlaku dalam CA2. Itu kalau dalam konteks SPANCO sebab kompeni yang sama ya. Sekiranya kompeni lain yang dapat tapi dia harus mengganti kenderaan yang itu dalam konsesi yang baru ya. Tamat pajak kereta itu katalah sepatutnya pada 1 November 2025, sepatut kereta itu tamat pajak ya.

Konsesi yang baru tidak boleh mengganti kereta itu sebelum 1 November sebabnya dia belum cukup 48 bulan ataupun belum cukup 60 bulan. Sekiranya kerajaan hendak mengganti juga, maka akan wujud dua akaun atau kalau hendak ganti juga kerajaan harus membayar *balance of that lease* kepada konsesi yang pertama.

Dr. Hajah Halimah Ali [Ahli PAC]: Pengerusi, kita orang ini — saya dah tanya kiri, kanan ini, kan? Pun kurang faham apa yang disebutkan apa itu. Okey *new car* untuk *new* jawatan kan *that one* okey kita faham. Ini yang baru-baru yang hendak mengganti, mengganti, mengganti ini. *What actually* — apa maknanya itu? Dia sama ada CA2 kah CA1, CA2 itu belum lagilah, kan? Yang dibeli CA1 itulah. *So, what exactly do you mean by that?* Orang dah ada jawatan itu tapi dia duduk lama.

Dato' Azman bin Hj. Idris [SPANCO]: Saya bagi contoh ya, saya bagi contoh. Contohnya YB Pengerusi pernah jadi Timbalan Menteri, dia menggunakan duduk...

Seorang Ahli: Tak pernah jadi menteri.

Dato' Azman bin Hj. Idris [SPANCO]: Tak pernah jadi menteri minta maaf [*Ketawa*] khilaf saya. Jadi, menteri, dia pakai satu kereta Vellfire-lah contoh. Kereta Vellfire itu dia pajakan itu bermula dalam konsesi yang pertama CA1 ya.

Dr. Hajah Halimah Ali [Ahli PAC]: CA1.

Dato' Azman bin Hj. Idris [SPANCO]: Tapi dia akan berjalan empat tahun 48 bulan, 48 bulan itu jatuh dalam CA2. Jadi, penggantian kereta Vellfire itu mestilah berlaku pada tarikh dia tamat pajak ya.

Dia tidak boleh diganti pada tarikh sebelum sebab dia belum cukup pajakan 48 bulan. Kalau kerajaan hendak mengganti awal, maknanya tak nak pakai dah Vellfire yang lama itu sebelum bulan 11 ini hendak ganti awal.

Jadi, kerajaan kena bayarlah *balance of* berapa bulan yang belum sampai itu. Sama juga macam *hire purchase* kalau kita hendak jual kereta kita, kita hendak *early settle, then whatever the balance outstanding, then you have to pay*. Atau sekiranya kalau tak bayar, maknanya akan ada dua akaun, akaun kereta baru dan akaun kereta yang lama sehingga dia tamat tempoh. Sebab itu penggantian dan baru, order baru dan order penggantian, *treatment*-nya berbeza.

Order baru, order 60 hari kita kena deliver. Penggantian order dia mesti berlaku pada tarikh tamat pajak.

Encik Ng Wai Thong [SPANCO]: *Yes. At least got two kereta. [Bercakap tanpa menggunakan pembesar suara]*

Dr. Hajah Halimah Ali [Ahli PAC]: Yang apa yang *dispute* oleh audit ini?

Dato' Azman bin Hj. Idris [SPANCO]: Saya tak pasti pengertian daripada audit tapi saya dah *refer* kepada banyak *lawyer* dan itulah pengertiannya.

Dr. Hajah Halimah Ali [Ahli PAC]: *So, kita ini macam unit dispute resolution pula dah ya antara audit dengan SPANCO. [Ketawa]*

Encik Mohd Razif bin Abdul Rahman [Kementerian Kewangan Malaysia (MOF)]: Yang Berhormat kalau saya boleh perelaskan sedikitlah. Seperti yang dimaklumkan semalam isu penjelasan mengenai takrifan.

So, bawah CA1 perjanjian lama. Kalau boleh pergi ke slaid nombor enam, pergi ke slaid nombor enam ada garis masa. Kalau kita hendak jelaskan dekat sini. Penggantian kenderaan di bawah perjanjian lama ini, kenderaan ini terus digunakan di bawah tempoh konsesi yang baru slaid nombor enam. So, senang kalau tengok kita bagi contoh terus.

Dr. Hajah Halimah Ali [Ahli PAC]: Enam ya?

Encik Mohd Razif bin Abdul Rahman [MOF]: *Ya, enam. Okey, kalau tengok timeline dekat sini, kuat kuasa kontrak adalah 31 Julai 2022. Sebagai contoh, kalau pesanan kenderaan yang dibekalkan VO dia dikeluarkan pada 30 Julai 2022, kereta itu akan terus digunakan sehingga 2026.*

So, kenderaan ini dibekalkan di bawah perjanjian lama dan terus digunakan bawah perjanjian yang baru. So, bila kereta itu tamat pajakan bawah 2026, macam mana kita hendak treat pesanan untuk gantikan kenderaan ini? Sama ada hendak buat pesanan baru di bawah perjanjian baru atau hendak buat pesanan penggantian.

Senario ini tak dinyatakan mana-mana dalam perjanjian konsesi yang baharu. So, bila senario ini tak dinyatakan secara jelas, kereta lama ini kita hendak

treat dia sebagai pesanan baru *which is fall under* kena deliver 60 hari *or* kita hendak *treat* dia sebagai pesanan penggantian? Dia kena *supply within* — VO kena keluar 6 bulan sebelum atau 60 hari selepas *so* ada dua *treatment*. *So*, bila perkara ini tak dinyatakan dengan jelas dalam sama ada pekeliling ataupun klausa kontrak, ia menimbulkan kekeliruan di pihak pengguna.

Saya hendak guna *treatment* mana ini? Kaedah mana saya hendak buat pesanan ini 60 hari, baru *or* penggantian? Kesan dia kalau dia salah pilih 60 hari, pembekal tak boleh hendak bekal kereta. Kalau buat pesanan penggantian *which is contradict* dengan takrifan CA1 dengan CA2 *which is legal says it is a two different clause*. Tapi yang lebih — kalau kita buat juga sebegitu, seperti yang Encik Shaheeran maklum tadi, sebelum kenderaan lama tamat pajakan, kementerian akan ada dua kereta, akan ada dua akaun.

Dr. Hajah Halimah Ali [Ahli PAC]: Dia kena bayar?

Encik Mohd Razif bin Abdul Rahman [MOF]: *So*, dia kena bayar *so* dekat situ ada *double payment*, ada kerugian di pihak kerajaan. *So*, perkara ini yang macam dimaklumkan semalam perlu ditambahbaik dalam perjanjian baru sebab untuk makluman Ahli Yang Berhormat sehingga 2027 akan ada kenderaan lama yang akan terus digunakan dibuat penggantian.

So, the same issue akan ini *so* penambahbaikan itu perlu dibuat segeralah dari segi takrifan *how to treat these old cars* ini untuk digantikan.

Dato' Azman bin Hj. Idris [SPANCO]: YB Pengerusi, Ahli-ahli Yang Berhormat, kalau kita lihat dalam klausa perjanjian CA1 ya, 9.4 dia sangat jelas. *With effect from the relevant date of delivery to the government, pursuant to 9.3, each new vehicle shall be automatically subject to a lease term and condition set out in the acknowledgement of delivery and the master lease term*. Maknanya kalau kita *deliver* satu kereta CA1 sebelum tarikh konsesi baru ya, dia akan terus berjalan selama 48 bulan mengikut *acknowledgement of delivery* itu.

Dalam *acknowledgement of delivery*, dia dah sebut dah tarikh mula pajak, tarikh akhir pajak ya. *So*, bermakna dia akan terus dalam pajakan sehingga tarikh tersebut.

Dalam CA2 pula dia dah jelas juga dia menjelaskan lagi CA1 itu. 3.3.1, *consequence of expiry of concession period, notwithstanding the expiry of concession period, concession as provided in clause 3.2, the leases which are still enforced on the expiry date shall survive such expiry and continue to be enforced for the balanced lease period as per stated in the acknowledgement of delivery*.

So, dia akan berterusan pada ketika itu dia dah jelas sebenarnya di dalam ini tapi kalau hendak diperjelaskan lagi dari segi *legal* saya sangat *welcome*-lah.

Puan Teresa Kok Suh Sim [Naib Pengerusi PAC]: Boleh.

Tuan Ts. Zahir bin Hasan [Ahli PAC]: Boleh.

Puan Teresa Kok Suh Sim [Naib Pengerusi PAC]: Okey, boleh kita teruskan kerana mereka ada 30 muka surat lagi ingat.

Tuan Ts. Zahir bin Hasan [Ahli PAC]: Sebelum — sikit lagi sikit boleh cakap?

Puan Teresa Kok Suh Sim [Naib Pengerusi PAC]: Wangsa Maju ya.

Tuan Ts. Zahir bin Hasan [Ahli PAC]: Okey dekat mana nak *start* ya?

Dr. Hajah Halimah Ali [Ahli PAC]: *[Bercakap tanpa menggunakan pembesar suara]* Jangan tanya banyak-banyak. *[Ketawa]*

Tuan Ts. Zahir bin Hasan [Ahli PAC]: Fasal masalah *late delivery* dan sebagainya ini, *your concession agreement* satu daripada 1993 sampai 2018 itu isu *late delivery* ini *nobody was* — *no, no, no* kementerian *raised and it was not an issue, is it?* Atau pun *it is an issue now because* ada denda dan sebagainya? *But previously, late delivery* ini menjadi dah biasa ataupun luar biasa?

Dato' Azman bin Hj. Idris [SPANCO]: Untuk, untuk...

Tuan Ts. Zahir bin Hasan [Ahli PAC]: *Because* banyak — adakah masalah yang di — masalah *whatever* masalah itu tak wujud in semasa *concession agreement* pertama ataupun masalah itu timbul sekarang? Maknanya saya nampak oleh kerana — ataupun kerana ada denda ini yang okeylah khilafah, permasalahan *wrong or different interpretation comes about*.

Sebelum ini *everybody, buddy, buddy* semua, kan? *I'm just trying to understand* kenapa benda ini kalau misalnya sekarang ini *under concession agreement* kedua. Berbelas tahun sebelum ini tak ada kementerian *raised*-kah pasal *late delivery*? Kan? Yalah *I'm just trying to understand* kenapa benda ini baru *raised*?

■1630

Is it sebelum ini *manufacturer* kereta itu memang *on time, on the dot, pap! Prap*, datang kereta. Ini kena *deliver*. Tak ada isu kah, sekarang baru timbul? Kan? *I'm just trying to understand* daripada semalam punya prosiding, sekarang dengan SPANCO. *This* masalah ini. *On the ground, I know it's happening. I know it has happened*, kan? Tapi isu ini berada kat sini, rasa saya lah *is because of the CA2*. Ada isu denda semuanya.

Previously, mungkin benda itu berlaku at kementerian yang *end user* punya *level* pun, okey lah kita terima hakikat ini lah nasib kami. Macam itu. Seolah-olah gitu. Lambat kah tak lambat, buruk tak buruk, kena ganti tak kena ganti, lambat servis, kami terima, reda. Adakah itu senario sebelum ini ataupun macam mana? Itu *just trying to understand*. Terima kasih.

Dato' Azman bin Hj. Idris [SPANCO]: Perlu saya jawab YB?

Puan Teresa Kok Suh Sim [Naib Pengerusi PAC]: *I think* YB Wangsa Maju, *maybe your question should be directed to the Ministry. [Ketawa]* Atau mungkin audit.

Dato' Wira Dr. Ku Abd Rahman bin Ku Ismail [Ahli PAC]: Okey, *I, I, I...*

Tuan Ir. Ts. Zahir bin Hasan [Ahli PAC]: *No, because* semalam kita dah dengar daripada *Ministry. That's why* nak SPANCO. *What is your reaction if I— what I've said? From your perspective. I did ask* lebih kurang macam begini juga *yesterday. Just* nak dapat SPANCO. Terima kasih.

Dato' Azman bin Hj. Idris [SPANCO]: Terima kasih YB Wangsa Maju. Soalan itu menunjukkan YB sayangkan kami.

[Ketawa]

Tuan Ir. Ts. Zahir bin Hasan [Ahli PAC]: Itu lah tak cakap. Semalam pun saya, saya cakap dengan KDN semalam.

Dato' Azman bin Hj. Idris [SPANCO]: Ya.

Tuan Ir. Ts. Zahir bin Hasan [Ahli PAC]: Orang *on the ground*, kawasan kereta polis. Saya cakap penjahat lambai saja polis. Polis tak boleh kejar dia, oleh kerana kereta dia dah uzur sangat. *[Ketawa]*

Ini *real*. Ini bukan ciptaan. Ini hakikat yang *on the ground*. Jadi, *so far as I'm concern, it has happened*. Tapi boleh jadi sekarang ini, yang baru ini, yang kita bincang, yang itu sebut tentang denda dan sebagainya. Boleh jadi CA1 tidak ada isu-isu denda dan sebagainya, kan?

Dato' Azman bin Hj. Idris [SPANCO]: Terima kasih YB. Isu lewat, isu awal, dia sebenarnya adalah isu industri. *Then*, dia berlaku sepanjang masa. Sebabnya, kelewatan ini dia akan berlaku disebabkan oleh berbagai perkara. Contohnya, order dibuat. Pengilang tak boleh keluar, ataupun order dibuat, tapi tak ada keputusan tentang model. Contohnya, macam Perdana yang saya sebutkan tadi. Jadi, bila tak ada keputusan model, terpaksa mengguna apa yang ada.

Dari segi kereta-kereta, kita di SPANCO amat sensitif dengan apa-apa kereta yang melebihi LAD. Sebabnya, untuk kami menyelenggara kereta-kereta tersebut, dia amat lah sukar. Contohnya, apa yang kita lalui dengan Preve ya. Preve adalah model PROTON yang sebelum keluar model-model baharu ini. Model Preve ini dia punya alat ganti tersangat sukar untuk kami dapat. Tapi penggantian Preve ya—kalau YB sebut tadi fasal kereta ronda, kan? Kereta ronda. *Rest assured*, kereta ronda yang kami *supply* ada dua ribu lebih, dia mesti dalam tempoh lima tahun. Lebih saja sikit daripada lima tahun, kita dah ganti. Takkan ada kereta yang *breakdown*, yang lama. Yang Waja, yang Inspira itu, itu bukan kereta kami itu. Itu kereta aset kerajaan sendiri. Yang kami punya yang Honda Civic yang baharu itu. Itu kami punya.

Yang itu memang semua akan berada dalam tempoh lima tahun. Tak ada yang akan lebih daripada itu.

Tapi sekiranya macam Preve, dulu kita ada Preve MPV. Tapi, proses untuk menggantikan Preve MPV itu kepada satu model baharu, kepada model Civic yang itu, proses kelulusan itu mengambil masa. Jadi, di situ sahajalah yang berlaku kelewatan. Nak kata ia nya satu norma, dia adalah norma industri. Bukan norma dalam SPANCO sahaja. Dia norma dalam industri. Ada masa kita dapat mengganti tepat pada masa. Ada masa kita tak dapat.

Dato' Wira Dr. Ku Abd Rahman bin Ku Ismail [Ahli PAC]: YB Chairman, boleh saya *post* soalan yang berlainan? Sebelum ini mungkin tidak ada denda kah? Baru ini aja ada denda, kan?

Dato' Azman bin Hj. Idris [SPANCO]: Inilah penambahbaikan dalam CA2.

Dato' Wira Dr. Ku Abd Rahman bin Ku Ismail [Ahli PAC]: Dulu tak ada denda?

Dato' Azman bin Hj. Idris [SPANCO]: Dalam CA1, dia tak ada denda *penalty clause*.

Dato' Wira Dr. Ku Abd Rahman bin Ku Ismail [Ahli PAC]: Padan lah, tak ada denda.

Dato' Azman bin Hj. Idris [SPANCO]: Dalam CA2, ada *penalty clause*. Jadi, bila ada *penalty clause*, memang kita...

Dato' Wira Dr. Ku Abd Rahman bin Ku Ismail [Ahli PAC]: Ada wakil daripada Kementerian Kewangan tak? Katanya sebelum 2023, tak ada denda. Kalau tak ada denda, tak ada *committee* pun tak apa. *Any comment from* Kementerian Kewangan MoF?

Encik Mohd Razif bin Abdul Rahman [MoF]: Yang Berhormat Dato', minta maaf. Soalan apa tadi?

Dato' Wira Dr. Ku Abd Rahman bin Ku Ismail [Ahli PAC]: Mungkin sebelum ini tak ada denda dikenakan. Denda ini hanya diperkenalkan diimplementasikan baru-baru ini saja pada 2023. Betul?

Encik Mohd Razif bin Abdul Rahman [MoF]: Ya. Betul. Maknanya, klausa penalti ini diperkenalkan pada kontrak baharu lah, 31 Julai 2022.

Dato' Wira Dr. Ku Abd Rahman bin Ku Ismail [Ahli PAC]: Kalau tidak ada denda, tak ada *committee* pun tak apa.

Encik Mohd Razif bin Abdul Rahman [MoF]: Bukan denda lah. Penalti, *penalty on* apa nama ini...

Dato' Wira Dr. Ku Abd Rahman bin Ku Ismail [Ahli PAC]: Kena juga.

Encik Mohd Razif bin Abdul Rahman [MoF]: Ya. Ketidakpatuhan *advisory*.

Dato' Wira Dr. Ku Abd Rahman bin Ku Ismail [Ahli PAC]: Kalau kena penalti, *means* kena denda lah itu? Ada lah? Saya difahamkan sebelum 2023, tak ada denda. Denda ini hanya baru diperkenalkan.

Encik Mohd Razif bin Abdul Rahman [MoF]: Ya. Klausa baharu diperkenalkan. Bawah perjanjian baharu.

Dato' Wira Dr. Ku Abd Rahman bin Ku Ismail [Ahli PAC]: Betul lah itu.

Puan Teresa Kok Suh Sim [Naib Pengerusi PAC]: Okey. So, boleh teruskan? Atau kementerian atau audit nak tanya apa-apa atau komen apa-apa? Okey, kalau tak ada SPANCO teruskan, boleh?

Encik Mohamed Shaheeran Jalalludin [SPANCO]: Terima kasih. Okey, kami teruskan kepada notis-notis tuntutan yang telah kami terima iaitu surat notis tuntutan dari Kementerian Kewangan yang kami telah terima dan juga maklum balas yang telah kami kemukakan setelah kami terima notis tuntutan tersebut. Dan, kami akan teruskan dengan bahagian analisa bagi tuntutan-tuntutan yang telah dikemukakan.

Okey, *a quick recap* balik pada 3 Oktober 2025. Kami telah menerima notis tuntutan penalti daripada Kementerian Kewangan bagi 26 kementerian yang telah menghantar notis tuntutan penalti akibat daripada kelewatan pembekalan kenderaan yang kami belum terima atau masih berada dalam tindakan. Pada ketika ini, adalah dari Kementerian Dalam Negeri dan juga Jabatan Perdana— okey. KDN sahaja ya buat ketika ini.

Setelah itu, pada 19 Oktober, kami telah menjawab soalan surat Kementerian Kewangan tersebut dan antara inti pati ataupun beberapa perkara yang telah kami mohon kepada Kementerian Kewangan pada ketika itu ialah masa tambahan selama lebih kurang dua hingga ke tiga bulan untuk melakukan semakan ataupun semak silang dan memperhalusi setiap tuntutan notis yang telah dikemukakan. Persetujuan Kementerian Kewangan bagi memastikan asas pengiraan kesemua tuntutan penalti adalah selaras dengan peruntukan yang termaktub di dalam perjanjian konsesi CA2 seperti yang telah dinyatakan.

Terakhir sekali ialah semua notis tuntutan perlu dibincang dan dimuktamadkan bersama *Dispute Resolution Committee* selaras dengan peruntukan yang telah disediakan di dalam klausa 33.1 di dalam perjanjian konsesi yang sama. *[Dicelah]* Okey, ya. Seterusnya, kami *highlight* kepada tiga— Top 3 kementerian yang kami ingin tekankan di sini. Daripada 2,869 notis tuntutan yang telah dikemukakan kepada kami tempoh hari dan daripada tiga Top 3 tersebut, kami ingin *highlight* tentang notis tuntutan yang telah dikemukakan oleh Kementerian Pertahanan dan juga Kementerian Kesihatan Malaysia, ya. Yang ini berjumlah 1,035

tuntutan ataupun notis tuntutan yang telah kami terima. Manakala bagi Kementerian Dalam Negeri, ini masih dalam tindakan kami dan kami akan proses setelah kami menerimanya sesegera mungkin.

Okey, daripada 1,035 notis tuntutan yang kami terima, kami telah melakukan analisa dan secara asasnya, terdapat daripada analisa yang telah dilakukan, ada terdapat tiga sebab ataupun faktor yang telah mengakibatkan ataupun yang telah kami berjaya kenal pasti, ya. Dan, sebahagian besarnya adalah 493 daripada 1,035 tersebut sebenarnya pembekalan tersebut ataupun pembekalan kenderaan konsesi tersebut telah berlaku atau dilakukan dalam tempoh SLA (*Service Level Agreement*) yang telah dipersetujui iaitu dalam tempoh 60 hari bekerja selepas tarikh tamat pajakan LAD.

Kedua ialah pesanan kenderaan yang telah kami terima daripada pihak kementerian terbabit adalah kurang daripada enam bulan daripada tarikh tamat pajakan kenderaan-kenderaan tersebut.

Ketiga adalah disebabkan oleh kelewatan daripada pembekal iaitu 75 kenderaan atau 75 kes, dan kami akui juga iaitu yang keempat, kelewatan tersebut berlaku akibat daripada kelewatan pengeluaran PO kepada pengilang yang berlaku pada ketika itu kerana sistem *upgrade* yang telah berlaku pada ketika pesanan kenderaan tersebut dikemukakan pada kami.

■1640

Dan kelewatan itu telah menyebabkan pesanan belian kepada pihak pengilang juga lewat dikemukakan kepada mereka.

Okey. Kalau kita nak *deep dive* sedikit kepada empat jenis atau empat faktor kelewatan tersebut — atau bukan faktor kelewatan tapi lebih kepada analisa, perincian kepada analisa yang telah dilakukan. Yang kategori pertama di mana kenderaan tersebut masih atau kenderaan konsesi yang dibekalkan tu masih berada dalam SLA ya. Kalau kami boleh *deep dive* untuk contoh kes yang pertama ini.

Yang kes pertama ini melibatkan kereta rasmi jawatan di mana melibatkan Proton X70 di Kementerian Kesihatan dan pesanan kenderaan tersebut telah dikeluarkan oleh Kementerian Kewangan dan pesanan tersebut telah dikeluarkan secara pukal pada — boleh klik. Kita *zoom in* di bahagian kes kronologi [*Merujuk kepada slaid pembentangan*]. Yang ini kami maksudkan dengan kes kronologi bagi setiap kes yang atau setiap notis tuntutan yang dikemukakan kepada SPANCO. Kalau *you* turun sikit Affendy, kita terus *zoom in* di bawah.

Pada 22 Januari, kami telah menerima pesanan kenderaan secara pukal sebanyak 250 pesanan Proton X70. Daripada 250 pesanan ini, pada hari yang sama kami telah terus kemukakan pesanan belian (*purchase order*) kepada pihak

pengilang iaitu PROTON dan setelah itu 51 hari setelah kami kemukakan *purchase order* kepada PROTON, PROTON telah mengemukakan semula senarai *chassis number* dan *engine number* kepada kami untuk tujuan *allocation* dan juga pembukaan akaun pukal bagi kementerian yang terlibat pada ketika itu. Setelah itu, 41 hari selepas itu, kami menerima dokumen pendaftaran daripada pihak PROTON untuk kami teruskan dengan pendaftaran dan pada hari yang sama serta-merta, kami terus mendaftarkan kenderaan-kenderaan tersebut.

Untuk menjawab soalan YB Wangsa Maju tadi, tak ada sebab kenapa kami nak melengah-lengahkan pendaftaran ataupun penyediaan kereta ini sebab kalau boleh kami terima pesanan itu hari ini, kalau boleh besok nak daftar. Sebab lagi lambat kami daftar atau sediakan kenderaan tersebut, lagi lambat *collection* yang kami boleh dapat daripada pihak kerajaan atau kementerian yang terbabit.

Okey setelah itu, 34 hari setelah itu baru kami dapat cukai jalan dicetak daripada pihak JPJ. Pada ketika itu, pihak JPJ di seluruh negara, terdapat masalah *stock road tax*. *Road tax* tak ada stok pada ketika itu, *nationwide*. *It was a nationwide issue* dan biasanya apa yang berlaku bila kami menghantar dokumen pendaftaran sehari atau dua hari selepas itu, kita akan menerima *road tax*, *insurance life* dan kita boleh agihkan kereta-kereta tersebut.

Tetapi pada ketika itu, disebabkan ketiadaan stok cukai jalan di satu negara, ia telah mengambil masa 34 hari. Dan setelah itu, satu hari selepas itu, akaun pukal diwujudkan oleh Kementerian Kesihatan dan kita terus serahkan kereta kepada pengguna.

Jadi, rumusannya kalau kita boleh lihat dari kes kronologi ini, itu yang sebab kami maklumkan tidak wajar untuk dikenakan penalti kerana satu, pertama, pembekalan kenderaan tersebut dilakukan dalam tempoh SLA yang telah dipersetujui iaitu 60 hari bekerja daripada tarikh tamat pajakan kenderaan tersebut walaupun *vehicle order* tersebut telah masuk jauh lebih awal.

Kalau kita boleh tengok atas Encik Affendy, yang nota dari SPANCO itu, tarikh tamat pajakan kereta ialah pada 1 Julai 2024. Tarikh pesanan yang telah diterima ialah pada 22 Januari 2024. So, ya betul, tarikh pesanan diterima pada Januari tapi tarikh tamat pajakan kereta tersebut Julai dan kami bekalkan kenderaan tersebut pada 19 Julai 2024. Masih lagi dalam tempoh 60 hari bekerja selepas tarikh tamat pajakan kenderaan tersebut. *No issue*. Next Encik Affendy.

Contoh kes kedua. Yang ini pula melibatkan kereta jabatan. Honda Civic, *mobile patrol vehicle* yang digunakan oleh PDRM. Yang ini kalau kita tengok contoh kes dia, yang ini lebih agak *straight forward*. Kalau kita tengok nota SPANCO itu, kereta telah tamat pajakan pada 17 Jun 2025. Pesanan kenderaan diterima pada 7

Mei. Jadi kurang enam bulan tapi walaupun begitu, kita tetap mendapati SLA. Kalau kita lihat di bawah ya, kita telah menerima pesanan kenderaan pada 7 Mei, setelah itu kadar kos pajakan Honda Civic diluluskan oleh Kementerian Kewangan dan tujuh hari selepas itu, PO terus diberikan kepada pihak Honda Malaysia. Dan selepas itu, tujuh hari selepas itu, kita telah menghantar surat permohonan kuota pengecualian cukai kepada Kementerian Kewangan dan kemudian Kementerian Kewangan mengeluarkan surat kelulusan bagi kuota pengecualian cukai tersebut. 27 hari selepas itu, kami menerima *allocation* ataupun nombor casis dan nombor enjin daripada pihak Honda Malaysia di Melaka dan selepas itu, lima selepas itu akaun pukal diwujudkan oleh pihak Polis Diraja Malaysia.

Setelah proses tersebut berlaku, kerja-kerja pemasangan ILSS yang saya nyatakan tadi, *Integrated Lights and Sound System* dan juga stiker kereta peronda polis telah selesai dibuat dalam tempoh sembilan hari. Sehari selepas tersebut, kami telah menerima dokumen pendaftaran bagi mendaftarkan kereta-kereta tersebut di JPJ dan lima hari selepas itu, siap didaftar dan seminggu selepas itu, kenderaan tersebut siap diserahkan kepada pihak PDRM.

Sama juga *content* dan konteksnya. Kami berpendapat bahawa penalti ini tidak harus diteruskan atau dikenakan berdasarkan dua faktor berikut iaitu pesanan kenderaan telah lewat diterima tapi namun begitu, kita masih tetap boleh tapi penggantian tersebut — Dan penggantian tersebut dilakukan dalam tempoh 60 hari bekerja selepas tarikh tamat pajakan.

So, sama ada juga dengan senario pertama tadi YB Wangsa Maju. Bila tiada masalah dengan stok ataupun pengilang, kita dapat bekalkan kenderaan ini mengikut SLA yang telah ditetapkan. Tetapi sekiranya terdapat elemen-elemen kelewatan daripada pengilang ataupun kelewatan-kelewatan yang berada di luar kawalan kami, kami tidak dapat — *we cannot dictate the outcome of that order*. Okey Encik Affendy.

Seterusnya kita tengok senario yang kedua berdasarkan analisa yang telah dibuat. Yang ini yang kedua ialah pembekalan ataupun pesanan kenderaan yang diterima kurang dari enam bulan dari tempoh pajakan. Kalau kita tengok yang pertama...

Tuan Haji Azli bin Yusof [Ahli PAC]: Pengerusi...

Encik Mohamed Shaheeran Jalalludin [SPANCO]: ...yang ini melibatkan penggantian...

Tuan Haji Azli bin Yusof [Ahli PAC]: YB Pengerusi.

Encik Mohamed Shaheeran Jalalludin [SPANCO]: Oh, ya.

Puan Teresa Kok Suh Sim [Naib Pengerusi PAC]: Ya Shah Alam, sila.

Tuan Haji Azli bin Yusof [Ahli PAC]: Mungkin kita *pass* kut yang ini. Kita boleh *understand*.

Encik Mohamed Shaheeran Jalalludin [SPANCO]: *Okay. All right. [Bercakap tanpa menggunakan pembesar suara]*

Tuan Haji Azli bin Yusof [Ahli PAC]: Cuma yang kelewatan disebabkan oleh pembekal kenderaan. SPANCO tidak ada *back to back agreement* untuk — maknanya kalau tidak, tak ada siapa boleh salahkan. Maksudnya *you all safe*, pembekal pun *safe*. Ada tak perjanjian yang begitu, *back to back* ke ataupun *at least* ada *threshold* lah. Maksudnya kalau tak 60 hari pun dengan pembekal itu, kalau dia lewat 90 hari ke berapa ke, ada tak *sort of agreement*?

Dato' Azman bin Hj. Idris [SPANCO]: Terima kasih YB. *Ideally* kita nak ada *back to back agreement* dengan pembekal. Tapi dalam perjanjian, secara jelas menyatakan SPANCO *shall not sign any agreement with the supplier what so ever*. So, kita tidak diberi kebenaran untuk ada *agreement* lain dengan *supplier*. Dia ada dalam klausa.

Tuan Haji Azli bin Yusof [Ahli PAC]: Yang tidak membenarkan itu siapa?

Dato' Azman bin Hj. Idris [SPANCO]: Dalam perjanjian konsesi.

Tuan Haji Azli bin Yusof [Ahli PAC]: Maknanya kedua-dua pihak setuju dengan klausa itu?

Dato' Azman bin Hj. Idris [SPANCO]: Kita setujulah dengan klausa. Tapi saya rasa kenapa Kementerian Kewangan pada masa itu tidak membenarkan sebab dia mungkin tak nak terikat dengan mana-mana pengeluar sahaja. Jadi kalau kita dah *sign agreement* dengan PROTON contoh, kita akan terikat dengan PROTON. Mungkin Kementerian Kewangan masa itu melihat kita perlu tidak ada *agreement* dengan pembekal sebabnya dan kita *free to choose* mana yang lebih baik atau mana yang lebih sesuai.

Dia ada klausa dalam *agreement* menyatakan, dia klausa 11.1.4, "*The concession company shall not enter into any agreement with any manufacturer or supplier in the case maybe for the supply of concession vehicle unless the government has approved the particular and the referred*". Maknanya kita tidak dibenarkanlah kecuali ada keperluan kementerian luluskan.

■1650

Tuan Ir. Ts. Zahir bin Hasan [Ahli PAC]: Susulan daripada soalan Shah Alam tadi., Maknanya, memang secara jelas, kerajaan jelas bahawa *the blame will not be on SPANCO* lah. Kalau lambat *manufacturer*, maknanya *you all, you will not be penalize* lah, kan? Selamat sungguh ya. *[Ketawa]* Okey. Sayang kerajaan, sayang kat SPANCO ini.

Dato' Azman bin Hj. Idris [SPANCO]: *[Bercakap tanpa menggunakan pembesar suara]* Bukan begitu YB. Bukan, bukan, bukan.

Tuan Ir. Ts. Zahir bin Hasan [Ahli PAC]: Boleh — Ada lagi *presentation*, ada lagi tak? Ke nak tukar perspektif lain sikit? Ke nak tunggu habis dulu?

Puan Teresa Kok Suh Sim [Naib Pengerusi PAC]: Bukan. Biar mereka senaraikan contoh-contoh kan? *But, just now, the slide* saya hairan juga yang Honda ambil masa 27 *working days* untuk bagi nombor enjin. Tadi yang slaid sebelum itu. *[Merujuk pada pembentangan slaid]* Macam mana boleh macam ini?

[Pembesar suara dimatikan]

Puan Teresa Kok Suh Sim [Naib Pengerusi PAC]: *[Bercakap tanpa menggunakan pembesar suara]* 27 days.

Encik Mohamed Shaheeran Jalalludin [SPANCO]: Ya, soalan YB ya.

Puan Teresa Kok Suh Sim [Naib Pengerusi PAC]: Kenapa — Biasanya begitu lewat ke? Ini nombor casis dan enjin. 27 days. Saya lihat yang belakang ini, ada lagi lama. Apa?

Encik Mohamed Shaheeran Jalalludin [SPANCO]: Boleh saya jawab, boleh saya — Okey. Sebenarnya, 27 hari untuk kami terima *allocation* nombor casis dan enjin ini, 27 hari ini, agak cepat sebenarnya, sangat cepat daripada pihak Honda. Kalau kita... *[Dicelah]*

Dato' Azman bin Hj. Idris [SPANCO]: *[Bercakap tanpa menggunakan pembesar suara]* Komitmen dia, komitmen dia.

Encik Mohamed Shaheeran Jalalludin [SPANCO]: Komitmen dari pihak Honda sangat-sangat baik berbanding dengan pengeluar ataupun pengilang lain yang kami berurusan. Kalau kita lihat tadi, kalau PROTON tadi. Kita tengok yang tadi X70 yang pertama tadi. Untuk terima nombor casis... *[Dicelah]*

Seorang Ahli: *[Bercakap tanpa menggunakan pembesar suara]* 51.

Encik Mohamed Shaheeran Jalalludin [SPANCO]: Telah mengambil masa 51 hari. Lebih lama, *almost double* berbanding dengan pihak Honda.

Puan Teresa Kok Suh Sim [Naib Pengerusi PAC]: *[Bercakap tanpa menggunakan pembesar suara]* PROTON lagi dahsyat.

Dato' Azman bin Hj. Idris [SPANCO]: Untuk makluman YB Pengerusi, setiap pengeluar, masa dia bagi kita sebut harga, dia telah nyatakan setiap *order* itu, dia kata, 90 hari atau 100 hari ataupun dia panggil *end plus two* ataupun *end plus three*. Contohnya Toyota, dia guna *end plus three*. Maknanya, *end month plus three month*. Maknanya 120 hari. Itu adalah standard dia dalam mana-mana *order*. Jadi kalau macam Honda ini, dia *end plus two*. Jadinya, dia tiga bulan, sepatutnya 90 hari. Jadi, dia boleh dapat dalam masa 27 hari, ini kira dah *superb* lah itu.

Encik Mohamed Shaheeran Jalalludin [SPANCO]: Yang ini, kedua-dua contoh yang kami tunjukkan sebelum ini adalah merupakan kedua-duanya adalah model CKD. Sekiranya CBU, tempohnya agak lebih lama. Contohnya, Toyota Camry, *Camry* adalah CBU daripada Thailand dan Toyota Vellfire adalah CBU daripada Jepun. Okey, Encik Affendy.

Teruskan kepada — Yang ini, senario yang ketiga iaitu kelewatan pembekalan dan kenderaan dari pembekal. Kalau kita ambil satu contoh, Encik Affendy yang contoh kes lima. *[Merujuk pada pembentangan slaid]*

Okey, Kalau di sini, kita dah kemukakan tarikh tamat pajakan kenderaan tersebut pada 21 November 2022 dan tarikh pesanan yang kami terima ialah 15 Mac 2023. Setahun selepas itu.

Namun begitu, setelah itu, yang ini yang kita nak tunjukkan, betapa lamanya pesanan tersebut dipenuhi oleh pihak pengilang. Kita telah kemukakan pesanan tersebut pada 13 Januari. Pesanan kenderaan telah diterima melalui sistem e-Kereta dan kami hanya menerima kelulusan daripada Kementerian Kewangan bagi model-model alternatif bagi menggantikan kenderaan tersebut 413 hari setelah itu. Lebih dari satu tahun.

Puan Teresa Kok Suh Sim [Naib Pengerusi PAC]: Ini berapa biji kereta ini?

Encik Mohamed Shaheeran Jalalludin [SPANCO]: Yang terlibat dalam senario yang sebegini?

Puan Teresa Kok Suh Sim [Naib Pengerusi PAC]: Bukan yang... *[Dicelah]*

Encik Mohamed Shaheeran Jalalludin [SPANCO]: Banyak. Banyak.

Puan Teresa Kok Suh Sim [Naib Pengerusi PAC]: Bukan. Saya nak tanya adakah bila macam kementerian mahu satu kereta, jadi anda baru pergi beli dan *go through whole process?* Atau *you* beli mungkin 10 atau 20 kereta?

Encik Mohamed Shaheeran Jalalludin [SPANCO]: Oh, bagi program penggantian YB, setiap penggantian kenderaan tersebut melibatkan pesanan kenderaan individu. Satu persatu dan setiap satu pesanan kenderaan tersebut dihantar oleh kementerian terbabit. Misalnya, kalau dalam tahun tersebut ataupun dalam bulan tersebut, Kementerian Dalam Negeri dia tahu, dalam bulan Januari tahun depan, kami ada 30 kereta yang perlu digantikan.

Jadi, enam bulan ataupun sekurang-kurangnya enam bulan sebelum itu, bulan Jun tahun sebelumnya, pihak Kementerian Dalam Negeri perlu mengemukakan pesanan kenderaan. 30 unit pesanan kenderaan untuk menggantikan kenderaan tersebut. So, bila kementerian-kementerian semua digabungkan, sambung dan kita akan keluarkan pesanan belian kepada pihak pengilang. Dato' nak tambah? Okey. Tak ada, okey.

So, kalau di sini kita lihat selepas itu, pesanan kenderaan yang di — kita terpaksa selepas pesanan yang *original* tersebut menggantikan, digantikan dengan model yang baharu, SPANCO telah mengembalikan semula pesanan-pesanan tersebut kepada kementerian untuk dikemukakan semula dan dua hari selepas itu, pesanan kenderaan baharu yang diterima, kami terima melalui sistem e-Kereta.

So, cepat, kementerian ini buat ambil tindakan yang cepat juga selepas mendapat kelulusan model yang telah diluluskan oleh Kementerian Kewangan. Setelah itu, kita keluarkan PO terus kepada pengilang dua hari selepas itu dan pada 20 hari bulan April iaitu 34 hari selepas itu, Honda Malaysia pula telah memaklumkan mereka hanya dapat membekalkan 250 unit Honda City 1.5L E bermula dari Mei sehingga Julai kerana model tersebut akan dihentikan pengeluarannya bagi memberi laluan kepada model baru, *facelift* pada ketika itu.

Jadi, *the whole deal process had to be reboot*. Honda mengemukakan sebut harga baru dan kemudian MOF mengeluarkan ataupun meluluskan model baharu tersebut dengan kos pajakan baharu iaitu Honda City 1.5 varian S. Yang ini yang telah diluluskan pada 30 hari bulan Oktober dan empat hari selepas itu, Honda telah mengemukakan ataupun mengembalikan semula PO yang telah kita beri kepada mereka sebelum itu dan kita mengeluarkan PO baru setelah itu.

21 hari selepas itu, kita menerima *allocation* iaitu nombor chasis dan juga nombor enjin dari pihak Honda Malaysia. *Again*, YB Pengerusi yang ini memang sangat-sangat responsif dan tak lama selepas itu, dua hari selepas itu, akaun pukal pula diwujudkan oleh pihak Polis Diraja Malaysia dan kami terus mengemukakan dokumen pendaftaran untuk didaftarkan di JPJ dan setelah siap didaftar, kita terus serahkan kenderaan tersebut kepada PDRM.

Tapi apa yang kami ingin tekankan di sini, di sini adalah di mana kelewatan tersebut disebabkan oleh pengilang ataupun pembekal dan sebelum itu adalah kelulusan model yang telah diluluskan oleh kerajaan. Okey, mungkin ada ruang lagi untuk kita tunjuk satu lagi contoh. Okey. *The next one* lah, yang nombor empatlah. Kita tunjuk. *[Merujuk pada pembentangan slaid]*

Yang ini yang saya maklumkan tadi disebabkan oleh sistem *upgrade* yang telah dibuat di SPANCO dan kebetulan pada ketika sistem *upgrade* itu dilaksanakan, VO-VO ini masuk ke dalam sistem kami dan kami tak dapat mengenal pasti secara *live* pada ketika *Vehicle Order* tersebut masuk. Ini telah mengakibatkan kelewatan 41 hari kami tidak menghantar *Purchase Order* kepada pihak pengilang.

Disebabkan oleh itu, ia telah mengakibatkan kelewatan pembekalan kenderaan yang sepatutnya kalau kita dapat mengeluarkan PO sehari selepas atau dua hari selepas kami menerima VO, kami pasti dapat membekal kenderaan tersebut

dalam tempoh yang telah dipersetujui. Yang ini yang terakhirlah Dato'. Okey. So...
[Dicelah]

Puan Teresa Kok Suh Sim [Naib Pengerusi PAC]: YB Betong nak tanya.

Dato Dr. Richard Rapu @ Aman anak Begri [Ahli PAC]: Timbalan Pengerusi, apa ini. Sedikit sajalah. Salah satu ulasan tadi yang mengatakan kelewatan disebabkan oleh cukai jalan. Tapi, saya rasa sekarang, sebab kita gunakan digital *road tax* kan? Jadi, tidak ada isulah kalau begitu. Sebab dulu, dia pakai *road tax* ini, kertas itu ya.

Dato' Azman bin Hj. Idris [SPANCO]: [Bercakap tanpa menggunakan pembesar suara] Sekarang ini dah digital.

Dato Dr. Richard Rapu @ Aman anak Begri [Ahli PAC]: So, sekarang amat, amat mudahkanlah kalau begitu.

Encik Mohamed Shaheeran Jalalludin [SPANCO]: Bagi — Okey, terima kasih YB. Bagi kenderaan milikan individu, ya. Sekarang semua menggunakan *road tax digital* ya.

Seorang Ahli: [Bercakap tanpa menggunakan pembesar suara] Apps.

Encik Mohamed Shaheeran Jalalludin [SPANCO]: Oh, dalam, dalam aplikasi ya.

■1700

Tetapi walau bagaimanapun bagi kenderaan-kenderaan yang menggunakan lesen sewa pandu ataupun kenderaan perdagangan di mana kenderaan konsesi SPANCO ini dia dikategorikan di dalam kategori kenderaan perdagangan dan harus dilengkapi dengan lesen sewa pandu dari LPKP. Kalau di Sabah, Sarawak LPKP. Di Semenanjung bawah APAD. Jadi kenderaan ini perlu mencetak *road tax*. Masih perlu buat sehingga ketika ini, YB.

Puan Teresa Kok Suh Sim [Naib Pengerusi PAC]: Kalau tidak yang *digital license*, *digital road tax* masuk dalam siapa punya *handphone*? Pemandu punya *handphone*?

Encik Mohamed Shaheeran Jalalludin [SPANCO]: Ya, satu kereta ada lima pengguna. Misalnya kalau kereta jabatan, kan?

Puan Teresa Kok Suh Sim [Naib Pengerusi PAC]: Okey. Teruskan. Penambahbaikan.

Encik Mohamed Shaheeran Jalalludin [SPANCO]: Terakhir sekali sebelum — bukan terakhir sekali tapi di penghujung pembentangan kami ini seperti yang telah kami nyatakan sebelum ini di awal pembentangan, kami telah mengenal pasti beberapa *pinpoint* bukan sahaja di dalam perjanjian konsesi tetapi juga di dalam bahagian operasi di SPANCO dan juga di pihak pembekal dan pengilang.

Tapi antaranya yang kami akan lakukan segera ialah *digitalisation* dan *automation* untuk notifikasi yang kita akan keluarkan. Bukan sahaja untuk pembekalan kenderaan tetapi juga untuk penyenggaraan kenderaan ataupun proses-proses pembaikan kenderaan yang dilakukan. Notifikasi ini kita telah mulakan secara *basic* buat ketika ini melalui e-mel dan juga dilakukan secara *automated*.

Kedua ialah penggunaan sistem *SPANCO Fleet Online portal*. Ini masih dalam *work in progress*. Yang ini kami ketika ini penggunaan sistem ini adalah lebih kepada pemantauan *one-way* untuk melihat status dan sebagainya. Jadi kami akan perkuembangkan dan perluaskan penggunaan sistem ini kepada *two-way* supaya pihak *liaison officer* (LO) dan juga pegawai kenderaan dapat menggunakan sistem ini untuk memantau dan juga menerima notifikasi dan juga memaklumkan kepada kami syarikat konsesi sama ada mereka bersetuju atau tidak bersetuju untuk meneruskan misalnya dengan pesanan kenderaan sekiranya melebihi daripada tempoh yang telah ditetapkan ataupun menukar ke model lain sekiranya model yang telah dipilih tersebut mengambil masa lebih lama berbanding dengan model lain misalannya.

Ketiga ialah mengadakan bengkel dan seminar, *workshop*, sesi libat urus bersama terutamanya Kementerian Kewangan dan juga kementerian-kementerian lain bagi meningkatkan tahap kefahaman mengenai pengurusan kenderaan konsesi dan juga *the administrative part of it*. Sesi libat urus bersama Kementerian Kewangan bagi menambah baik surat edaran dan juga pekeliling sedia ada dan juga memperincikan setiap proses kerja untuk kelancaran pentadbiran kenderaan konsesi.

Terakhir jika diizinkan dalam masa terdekat ini iaitu membuat *supplemental agreement* ataupun menambah baik *content* atau pengisian kontrak yang sedia ada bagi memastikan ataupun mengelak sebarang kekeliruan berlaku ataupun pertindihan tanggungjawab di masa hadapan.

Puan Teresa Kok Suh Sim [Naib Pengerusi PAC]: Yang *supplemental agreement* itu memperbaiki — maksudnya *review*? *Review* CA2 lah? *Review* CA2 dijangka akan berlaku dalam tempoh bila?

Encik Thean Ming Fatt [MOF]: YB, okey kita akan selesaikan tentang penalti. Kita ada *timeline* yang seperti yang kita *present* kepada YB-YB. Saya rasa dalam — mungkin dalam Mei tahun depan segala-galanya akan selesai. Klausau-klausau yang kita akan *review*.

Jangka masa akan selesai 2026, bulan Mei. Kalau ikut garis masa yang kita *present* dalam mesyuarat PAC pada 3 November lepas. Dalam masa yang sama kita akan keluarkan pekeliling bagi menambah baik perkhidmatan yang sedia ada.

Puan Teresa Kok Suh Sim [Naib Pengerusi PAC]: Okey, bagi saya. Saya semua dengar ini kali pertama. Kenapa MOF nak menghalang SPANCO macam mungkin buat *booking* beli kereta dulu?

Saya masih ingat dulu saya dalam kementerian saya memang dah dengar banyak sungutan daripada pegawai. Mereka yang uruskan kereta kata tak ada kereta. Kena pinjam KSU punya kereta. Lepas itu setiausaha politik punya kereta bila kereta menteri rosak. Semua itu saya dah dengar sungutan dan lihatlah.

Sekarang saya baru tahu bila kementerian mahu beli 10 biji kereta baru mereka pergi tempah atau beli kereta. *It's like you are making them very inefficient. If they have 50 kereta let's say Honda ataupun Vellfire ready*, jadi bila kementerian perlu dan mereka boleh sebenarnya buat satu jangkaan lebih kurang agaknya dalam tahun ini berapa kereta sebenarnya akan *expire* kah atau apa. So, mereka boleh buat *booking* dulu dan semua *complaints* ini mungkin kita boleh kurangkan. *I don't know*. Ini dari perspektif saya sahaja.

Encik Mohd Razif bin Abdul Rahman [MOF]: Kalau saya boleh respons, Yang Berhormat Pengerusi. Dari segi kereta rasmi jawatan. Dari segi *allocation* dengan penggantian dia. Dia spesifik. Dari segi struktur perjawatan dia dah tahu dah. Memang itu sahaja. Dia tak akan berubah-ubah sebagai contoh struktur organisasi Menteri, Timbalan Menteri, KSU itu, itu *fixed*. Memang kita tak ada masalah dari segi nak buat penggantian dan sebagainya.

Dari segi kenderaan rosak dan sebagainya, itu salah satu daripada SLA dia. Kalau kenderaan rosak perlu dibaiki ada kenderaan ganti yang akan dibekalkan oleh pihak SPANCO. Yang untuk kenderaan konsesi ini tak ada masalah tapi kalau dari segi yang aset itu seperti yang dimaklumkan semalam itu mungkin mereka ada masalah dari segi penyelenggaraan dan sebagainya.

Dari segi kenderaan, berapa banyak kenderaan, kita tak pernah hadkan kepada kementerian. So, kalau kementerian ada peruntukan mencukupi, sama ada kenderaan konsesi ataupun kenderaan aset selagi mana dia *follow the right* tadbir urus itu sebagai contoh perancangan ke atas peruntukan itu yang penting. Saya bagi contoh untuk kenderaan jabatan kalau kementerian nak tambah 10 Honda City baru sebagai contoh. Dia akan hantar kelulusan itu kepada MOF. Di peringkat MOF kita akan tengok dia ada tak satu peruntukan mencukupi bukan untuk pada tahun pertama sahaja, bagi tempoh lima tahun.

Kedua, peruntukan-peruntukan lain yang bersangkutan dengan dia. Kena ada pemandu. Dalam kebanyakan keadaan MOF jarang kita *reject* melainkan kementerian itu *over resources*, terlebih guna. Pemandu tak ada tapi minta kereta lebih. Bila kita buat semakan, kereta banyak tak guna. Aset. Bila kita konsesi kat aset

dia tak pakai. Kedua, peruntukan penyelenggaraan dia tak ada. Dia *just* nampak *one-time* sahaja beli.

Kes-kes yang MOF tolak ini selalu terpencil. Tapi macam keperluan-keperluan lain macam strategik macam KDN, MINDEF, KKM biasanya kita adakan sesi libat urus dengan BRO yang berkaitan untuk *make sure* bukan sahaja tahun pertama ada peruntukan, *stretch out* untuk empat ke lima tahun itu ada peruntukan. Selalunya tapi MOF tak pernah *straight* 'tak boleh'. *Even* kalau nak buat penggantian kalau kementerian rasa tak ada keperluan untuk penggantian pun tak ada masalah.

Puan Teresa Kok Suh Sim [Naib Pengerusi PAC]: Okey, soalan saya sebenarnya tuju kepada SPANCO. Yang tadi saya dengar daripada mereka. Mereka dilarang oleh kerajaan untuk macam beli lebih dulu.

Soalan saya ialah sebenarnya kalau saya dengar semalam itu 3,000, kan? Itu adalah untuk mereka yang *high ranking officers*. Mereka sebenarnya boleh buat kerana sekarang kita punya CA2 sampai 2037. *So, it's a long period*. Jadi, mereka sebenarnya boleh jangka macam tahun ini berapa kereta agaknya akan *expired*, kan? *So*, sebenarnya mereka boleh mungkin cakap dengan Honda kah, Camry kah boleh buat tempahan dulu.

Lepas itu kalau mana-mana agensi kerajaan nak minta, dia tak perlu tunggu 97 days untuk dapat itu nombor *chasis* dan enjin. *We can reduce delay rate*. Ini saya hanya nak tanya pandangan.

Encik Mohd Razif bin Abdul Rahman [MOF]: Okey dari segi *senior official* KRJ tak ada masalah dia tak ada masalah penggantian dia. *As long* model itu *available* tak ada masalah. Pihak SPANCO boleh buat *automation* penggantian.

Isu dia bila model itu dah tak *available*. Sebagai contoh X70 Premium sekarang dah nak keluar *facelift* yang baru. Model sedia ada tak boleh guna pakai dari segi kos dah berubah dah. MOF perlu menentukan model alternatif atau model yang sama *facelift* itu tengok peningkatan kos dan sebagainya. Besar tak implikasi? Sebab pertengahan tahun ini bajet dah ada. Kementerian dah ada *allocation* dia semua.

Bila berlaku kenaikan kos pajakan ini, kos di peringkat kementerian pun naik. MOF perlu tentukan model alternatif yang bersesuaian untuk kementerian buat penggantian. Kes-kes macam ini sahaja yang akan ada macam *glitch* sikit, Yang Berhormat tapi kalau model itu *available* penggantian itu dibuat secara automatik. Tak ada masalah.

■1710

Puan Teresa Kok Suh Sim [Naib Pengerusi PAC]: Apa pandangan SPANCO yang tadi soalan saya itu?

Dato' Azman bin Hj. Idris [SPANCO]: Sebenarnya lebih kepada pandangan, YB. Pandangan YB itu memang pandangan sayang SPANCO. *[Ketawa]*

Sebabnya sekiranya konsesi *company* boleh menentukan mengikut jadual penggantian itu dan kita order secara automatik lebih awal sebenarnya itu akan menyelesaikan banyak masalah. Tapi saya faham dan akur dengan pandangan Kementerian Kewangan sekiranya berlaku perubahan model. Sebab kadang-kadang contohnya Perdana. Kalau YB ingat Perdana, tiba-tiba kita tengah *deliver* Perdana, lepas itu PROTON kata kita tak *continue* model ini. Jadi, bila dia tak *continue* model ini, kalau kita tahu enam bulan sebelum atau setahun sebelum, kita boleh bertindak awal. Isunya banyak pembekal dia tak akan beritahu awal, dia beritahu *last minute*. Masa itulah yang kita perlukan kelulusan baharu daripada Kementerian Kewangan. Saranan YB Pengerusi itu memang tersangat baik. Kami memang suka. *[Ketawa]*

Puan Teresa Kok Suh Sim [Naib Pengerusi PAC]: Mungkin boleh masuk...

Dato' Azman bin Hj. Idris [SPANCO]: Boleh.

Puan Teresa Kok Suh Sim [Naib Pengerusi PAC]: Dipertimbangkan dalam CA2 *review* lah, kan?

Dato' Azman bin Hj. Idris [SPANCO]: *Supplemental*.

Puan Teresa Kok Suh Sim [Naib Pengerusi PAC]: Okey, satu lagi soalan daripada pihak PAC ialah bolehkah kami tahu sedikit tentang latar belakang SPANCO, apakah perniagaan utama, bila tahun bermula berniaga, pemilikan dan juga latar belakang? *You know* supaya kita boleh masuk dalam penyata kita. *Some background of your company*.

Dato' Azman bin Hj. Idris [SPANCO]: Okey, terima kasih. SPANCO mula penubuhan dalam tahun 1989.

Encik Ng Wai Thong: 1986. *[Berucap tanpa menggunakan pembesar suara]*

Dato' Azman bin Hj. Idris [SPANCO]: 1986.

Encik Mohamed Shaheeran Jalalludin: *Operating in 1986. [Berucap tanpa menggunakan pembesar suara]*

Dato' Azman bin Hj. Idris [SPANCO]: Maknanya, syarikat itu ditubuhkan. Mendapat konsesi adalah pada tahun 1993. *In fact...*

Puan Teresa Kok Suh Sim [Naib Pengerusi PAC]: Kira bila mula bisnes ialah buat apa? Bisnes apa itu?

Dato' Azman bin Hj. Idris [SPANCO]: Memang tak ada bisnes lain, inilah bisnes dia. Sehingga sekarang pun SPANCO tak ada bisnes lain. Kita ada *single customer* sahaja iaitu Kerajaan Malaysia.

Encik Ng Wai Thong: *Single. We are not allowed to do other business. [Berucap tanpa menggunakan pembesar suara]*

Dato' Azman bin Hj. Idris [SPANCO]: Dan kita tak dibenarkan lah pun untuk buat bisnis lain selain daripada menyediakan perkhidmatan pada kerajaan. Dia memang SPV lah. So, '94 kita mula untuk konsesi yang pertama. Tamat pada 2018 dan kita masuk tender 2019. Pertamanya, kita tak berjaya. Syarikat lain yang dapat. Tapi *alhamdulillah* akhirnya pada tahun 2021 kita menerima surat niat dan kita mula *discuss term* dan sebagainya dan muktamad pada 2022 Januari. Jadi, SPANCO tidak ada bisnis lain. *The only customer* yang kita ada adalah kerajaan dan kami tetap dengan satu tema, kita servis *government of the day*. Kita tak ada *preference* siapa jadi *government*. Siapa pun jadi *government*, itulah bos kami.

Puan Teresa Kok Suh Sim [Naib Pengerusi PAC]: *[Ketawa]* Kerana penjawat awam masih sama.

Dato' Azman bin Hj. Idris [SPANCO]: Penjawat awam pasti. Dia tak berubah. Dia YB kalau nak tengok, kita pergi— kadang-kadang saya pergi ke majlis, banyak majlis-majlis, orang macam anggap saya pun penjawat awam. Betul. Tak, memang betul.

Puan Teresa Kok Suh Sim [Naib Pengerusi PAC]: Wangsa Maju.

Tuan Ir. Ts. Zahir bin Hasan [Ahli PAC]: Okey, satu soalan yang relevan kepada apa yang Dato' sebut tadi. Maknanya, di antara 2018 sehingga 2022 itu, itu adalah satu *period* yang *there's no contract that period* lah. *Because* CA1 dah habis 2018, CA2 bermula 2022. Masa itu apa jadi kenderaan-kenderaan ini?

Dato' Azman bin Hj. Idris [SPANCO]: Masa itu kita mendapat interim. Kerajaan bagi kita interim. Enam bulan, enam bulan, enam bulan sehingga Julai 2022.

Tuan Ir. Ts. Zahir bin Hasan [Ahli PAC]: Maknanya, masa itu *just do the maintenance* lah. Tak ada *supply* baru— *supply* kah? Ada kah?

Dato' Azman bin Hj. Idris [SPANCO]: Ada. Ada. Sebabnya terma interim itu serupa dengan terma CA1, perjanjian yang lama.

Tuan Ir. Ts. Zahir bin Hasan [Ahli PAC]: Terima kasih. Puan Pengerusi, boleh tanya benda-benda yang lain sikit tak?

Puan Teresa Kok Suh Sim [Naib Pengerusi PAC]: *[Ketawa]* Boleh. Boleh saya juga tanya...

Tuan Ir. Ts. Zahir bin Hasan [Ahli PAC]: Dah penghujung dah? Dah penghujung?

Dato' Azman bin Hj. Idris [SPANCO]: Saya takut nak jawab. *[Berucap tanpa menggunakan pembesar suara]*

Tuan Ir. Ts. Zahir bin Hasan [Ahli PAC]: Dah penghujung tak?

Puan Teresa Kok Suh Sim [Naib Pengerusi PAC]: Ya, sampai hujung. Sebenarnya kalau maksudnya kalau kerajaan tak *continue* dengan kontrak dengan SPANCO, jadi SPANCO kena tutup kedai lah atau apa? *[Ketawa]*

Dato' Azman bin Hj. Idris [SPANCO]: Lebih kurang macam itulah, YB. Tapi pada tahun 2018 dan 2020 yang kita tak dapat surat niat, kita telah pun menyediakan beberapa *business plan* lah untuk *moving forward*. Sebabnya *shareholder* pada ketika itu menyatakan secara jelas apa pun yang berlaku, mereka tak benarkan saya buang mana-mana pekerja.

Puan Teresa Kok Suh Sim [Naib Pengerusi PAC]: Oh, berapa pekerja?

Dato' Azman bin Hj. Idris [SPANCO]: Sekarang dalam 300 orang.

Puan Teresa Kok Suh Sim [Naib Pengerusi PAC]: Seluruh negara?

Dato' Azman bin Hj. Idris [SPANCO]: Seluruh negara.

Puan Teresa Kok Suh Sim [Naib Pengerusi PAC]: *I see.*

Dato' Azman bin Hj. Idris [SPANCO]: Tapi *thanks God we got the contract in 2022. If not*, saya kena cari bisnes baharu.

Puan Teresa Kok Suh Sim [Naib Pengerusi PAC]: Apakah maksud nama SPANCO?

Dato' Azman bin Hj. Idris [SPANCO]: Dia sebenarnya tak ada maksud apa-apa. Dia tak ada apa-apa dikaitkan dengan apa-apa maksud. Dia memang SPANCO itu sebagai satu syarikat.

Puan Teresa Kok Suh Sim [Naib Pengerusi PAC]: Wangsa Maju nak tanya? *[Berucap tanpa menggunakan pembesar suara]*

Tuan Ir. Ts. Zahir bin Hasan [Ahli PAC]: Nak tanya benda lain sikit. Nak tanya perkembangannya Dato'.

Dato' Azman bin Hj. Idris [SPANCO]: Ya, boleh Tuan Zahir. *[Berucap tanpa menggunakan pembesar suara]*

Tuan Ir. Ts. Zahir bin Hasan [Ahli PAC]: *Don't be offense.* Nak tanya fasal *court case* itu, *what is the stage of the case* sekarang ini? Bukan nak— nak tanya aje lah. *Stage* dia sahaja.

Dato' Azman bin Hj. Idris [SPANCO]: Dia ada dua kes di *court*. Satu adalah *judiciary review* yang mana *company* yang dapat awal itu dia memohon untuk melihat apakah penolakan ataupun penamatan dia itu *just* ataupun tidak *just*. Dua-dua syarikat telah mengemukakan afidavit. Bukan syarikat sahaja, sebabnya sebenarnya *judicial review* itu syarikat itu dia kepada kerajaan, kita adalah defendan yang ketiga. So, kes itu telah— bukan telah, sedang berjalan tapi dia *postponed*. Jadi, tarikh paling awal adalah 23 Januari tahun depan. *[Dicelah]* 13 Januari tahun depan.

Kes yang kedua adalah berkenaan dengan saman kepada Tan Sri Robert berkenaan dengan tuduhan mengatakan SPANCO menipu dari segi *shareholding* untuk— bukan menipu, memperdaya untuk mendapatkan kontrak. Kes itu sedang berjalan dan nak komen banyak pun tak boleh juga.

Tuan Ir. Ts. Zahir bin Hasan [Ahli PAC]: *When is the next* apa ini?

Dato' Azman bin Hj. Idris [SPANCO]: *Next hearing will be on the 27th of November.*

Encik Ng Wai Thong: *26th and 27th November. [Berucap tanpa menggunakan pembesar suara]*

Dato' Azman bin Hj. Idris [SPANCO]: *26th and 27th November.* Haah. Tapi dia dah banyak sesi dan banyak pun telah dipanggil. Cumanya, saya boleh lah *update* sikit lah kalau YB berkenan nak tahu, kan? Dia berkait rapat dengan entiti 30 persen bumiputera. Tetapi bila dilihat dari segi *agreement* dan dari segi tender, elemen 30 persen itu bumiputera itu tak ada dalam syarat. Jadi, bila tak ada dalam syarat, bagaimanakah dikatakan bahawa kami menipu atau memperdaya kerajaan? Jadi, dia ada pandangan yang berbeza di situ lah.

Tuan Ir. Ts. Zahir bin Hasan [Ahli PAC]: Okey, maknanya tak ada dalam syarat. Tapi, okey. Tapi Dato' sebut tadi awal-awal tadi *your structure* itu bumiputera 51, *non-bumiputera 49 stands* lah?

Dato' Azman bin Hj. Idris [SPANCO]: Ya, *stands.* [Berucap tanpa menggunakan pembesar suara]

Tuan Ir. Ts. Zahir bin Hasan [Ahli PAC]: Yang— okey, ini bukan prosiding mahkamah ini. [Ketawa] Dari segi SSM punya rekod itu macam mana Dato'?

Dato' Azman bin Hj. Idris [SPANCO]: Daripada SSM rekod, memang daripada dulu itulah *structure* kami dan dia *intact*. SSM tak pernah bagi apa-apa notis mengatakan *you* salah sini, tak ada. Memang dari segi SSM, *everything in order. In order.*

Tuan Ir. Ts. Zahir bin Hasan [Ahli PAC]: *Everything in order in terms of 49...*

Dato' Azman bin Hj. Idris [SPANCO]: *49 – 51.* Dan *even* senarai *shareholder* pun memang *in order*. Tersangat *in order*. Sebab itu kita pada masa kita masuk tender itu YB, saya masa itu mengetuai pasukan kita. Saya memang tersangat sensitif dengan sekiranya berlaku *structure change*. So, tapi bila kita tengok secara jelas *structure change* itu tak berlaku. Tetap kita *51 percent* bumiputera daripada tahun 1993 sehingga kita masuk tender baharu tetap 50 persen bumiputera, 49 persen non-bumi. So, *structure* yang sama kita *maintain* pada masa kita tender.

Encik Ng Wai Thong: [Berucap tanpa menggunakan pembesar suara]

Puan Teresa Kok Suh Sim [Naib Pengerusi PAC]: Okey, ada apa-apa nak tanya. Mungkin audit kah atau Kementerian Kewangan kah atau siapa? YB-YB? Tak ada? *[Ketawa]*

Okey, kalau tak ada, okey saya nak umum kita tangguhkan mesyuarat prosiding hari ini pada pukul 5.20 minit dan saya bagi pihak PAC saya nak terima kasih kepada yang kesemua tim-tim dan juga daripada SPANCO kerana sudi datang memberi penerangan kepada kami. So, terima kasih.

[Mesyuarat ditangguhkan pada pukul 5.20 petang]

***DOKUMEN
PEMBENTANGAN***

KEMENTERIAN DALAM NEGERI

**MESYUARAT PROSIDING
JAWATANKUASA KIRA-KIRA WANG NEGARA (PAC)
PARLIMEN KELIMA BELAS BIL. 8(b) TAHUN 2025**

**PENGURUSAN KENDERAAN KERAJAAN DI BAWAH
PERJANJIAN KONSESI
DI BAWAH KEMENTERIAN KEWANGAN**

KEMENTERIAN DALAM NEGERI

17 NOVEMBER 2025 (ISNIN) | 12:00 TENGAH HARI

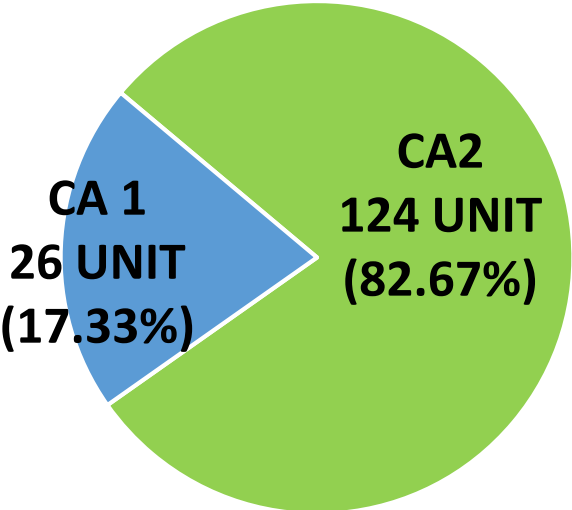

KEMENTERIAN DALAM NEGERI

JUMLAH KENDERAAN KONSESI PERINGKAT KEMENTERIAN SEHINGGA MEI 2025

JUMLAH KESELURUHAN

150 UNIT

TOYOTA VELLFIRE 2.5
1

TOYOTA CAMRY 2.5
4

PROTON X70 KRJ / MPV
39

HONDA CITY POOL / MPV
30

PROTON PERSONA
14

PERODUA ARUZ
20

PERODUA BEZZA
42

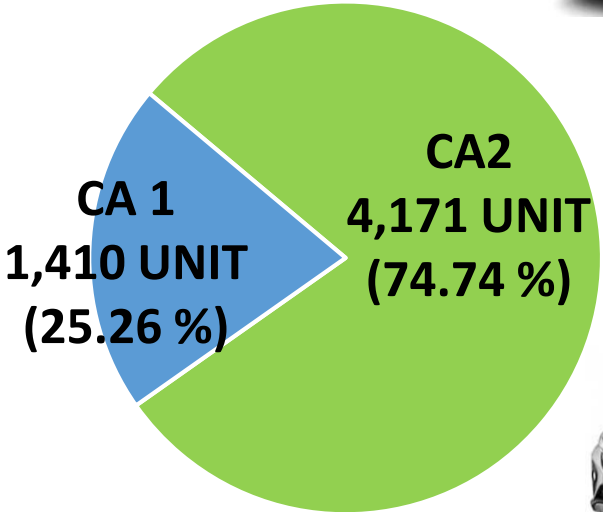

POLIS DIRAJA MALAYSIA

JUMLAH KENDERAAN KONSESI SEHINGGA 11 NOVEMBER 2025

JUMLAH KESELURUHAN

5,581 UNIT

TOYOTA CAMRY 2.5	PROTON X70 KRJ / MPV	PERODUA ATIVA	HONDA CITY POOL / MPV
5	514	22	1923

HONDA CIVIC MPV
1155

PERODUA ARUZ	PROTON PERSONA	PROTON SAGA	PERODUA BEZZA
561	872	526	3

FUNGSI DAN TANGGUNGJAWAB KEMENTERIAN JABATAN BAGI PENGURUSAN KENDERAAN DI BAWAH PERJANJIAN KONSESI

Melaksanakan tanggungjawab sepertimana yang dinyatakan dalam Perjanjian Konsesi kenderaan Kerajaan CA2, Pekeliling Perbendaharaan WP 4.1, WP 4.2 dan AM2.

Melantik pegawai *Liaison Officer* dan Pegawai Kenderaan.

Menetapkan hala tuju, penggantian kenderaan yang telah tamat tempoh pajakan.

Sentiasa memberikan khidmat nasihat, latihan dan teknikal kepada semua yang terlibat dalam pengurusan kenderaan termasuk kepada pemandu yang dilantik sebagai *authorized driver*.

Menyampaikan sebarang komunikasi atau pemakluman daripada Kementerian Kewangan kepada Jabatan dan Agensi di bawah seliaan Kementerian masing-masing.

Kementerian dan Jabatan Persekutuan bersedia untuk sesi Naziran Pematuhan oleh Kementerian Kewangan mulai September hingga Disember 2025.

TANGGUNGJAWAB KERAJAAN PERSEKUTUAN DAN SYARIKAT KONSESI BERKAITAN PENGURUSAN KENDERAAN KONSESI BERDASARKAN SKOP PERJANJIAN CA2

SKOP KONTRAK	KEMENTERIAN KEWANGAN	KEMENTERIAN (PENGGUNA)	SYARIKAT KONSESI
Pembekalan Kenderaan	Meluluskan dan mengeluarkan semua pesanan kenderaan.	Mengesahkan penerimaan kenderaan konsesi mengikut pesanan kenderaan.	Membekalkan kenderaan konsesi kepada kerajaan persekutuan dalam tempoh 60 hari bekerja dari tarikh pesanan kenderaan.
Pembaikan dan Penyelenggaraan Kenderaan Konsesi.	Meluluskan manual penyelenggaraan kenderaan dan service level agreement.	Memaklumkan kepada syarikat konsesi mengenai kejadian kemalangan atau kerosakan semasa parkir.	• Melaksanakan pembaikan terhadap kenderaan konsesi dan aksesori. • Menyiapkan penyelenggaraan kenderaan konsesi dalam tempoh tidak melebihi 12 jam dari masa kenderaan tersebut dihantar ke pusat servis.
Sistem Pengurusan Kenderaan	Mengawal dan mengurus transaksi Sistem eKereta dan iGFMAS.	Mengawal dan mengurus transaksi Sistem eKereta dan iGFMAS.	• Menyedia dan menguruskan sistem pengurusan kenderaan bersepadu dengan sistem eKereta dan iGFMAS. • Memberi akses penuh kepada Kerajaan Persekutuan untuk melihat semua data dan maklumat dalam sistem.
Notis Tuntutan Penalti	Menerima dan mengedarkan notis.	Mengeluarkan Notis Tuntutan penalti.	Membayar penalti dalam tempoh 14 hari dari tarikh penerimaan Notis Tuntutan.

KEMENTERIAN DALAM NEGERI

TERIMA KASIH

**MESYUARAT
JAWATANKUASA KIRA-KIRA WANG NEGARA (PAC),
PARLIMEN KELIMA BELAS BIL.8 (c) TAHUN 2025,
BERHUBUNG
PENGURUSAN KENDERAAN KERAJAAN
DI BAWAH PERJANJIAN KONSESI
DI BAWAH KEMENTERIAN KEWANGAN (MOF)**

**18 November 2025 (Selasa)
2.45 Petang**

**Bilik Jawatankuasa 1, Aras Dua
Blok Utama, Parlimen Malaysia**

PENGURUSAN KENDERAAN

ISI KANDUNGAN

No.	TAJUK	No. Slaid
1.	LATAR BELAKANG PERJANJIAN KONSESI SPANCO	3
2.	GARIS MASA PERLAKSANAAN KONSESI (CA1 & CA2)	4 – 6
3.	STATISTIK PEMBEKALAN TAHUN 2019 – 2024	7 – 9
4.	KAEDAH NOTIS MAKLUMAN PEMBEKALAN	10 – 24
5.	DEFINISI PEMBEKALAN KENDERAAN KONSESI	25 – 27
6.	OBLIGASI PEMBEKALAN KENDERAAN KONSESI & CARTA ALIR	28 – 35
7.	KLAUSA BERKAITAN PEMBEKALAN KENDERAAN KONSESI	36 – 38
8.	KLAUSA BERKAITAN PENALTI	39 – 43
9.	SURAT EDARAN	44 – 47
10.	NOTIS TUNTUTAN YANG TELAH DITERIMA	48 – 53
11.	ANALISA KELEWATAN & CONTOH KRONOLOGI KES	54 – 60
12.	PENAMBAHBAIKAN	61 – 62
13.	PENUTUP	63 – 64
14.	RUJUKAN TAMBAHAN	66

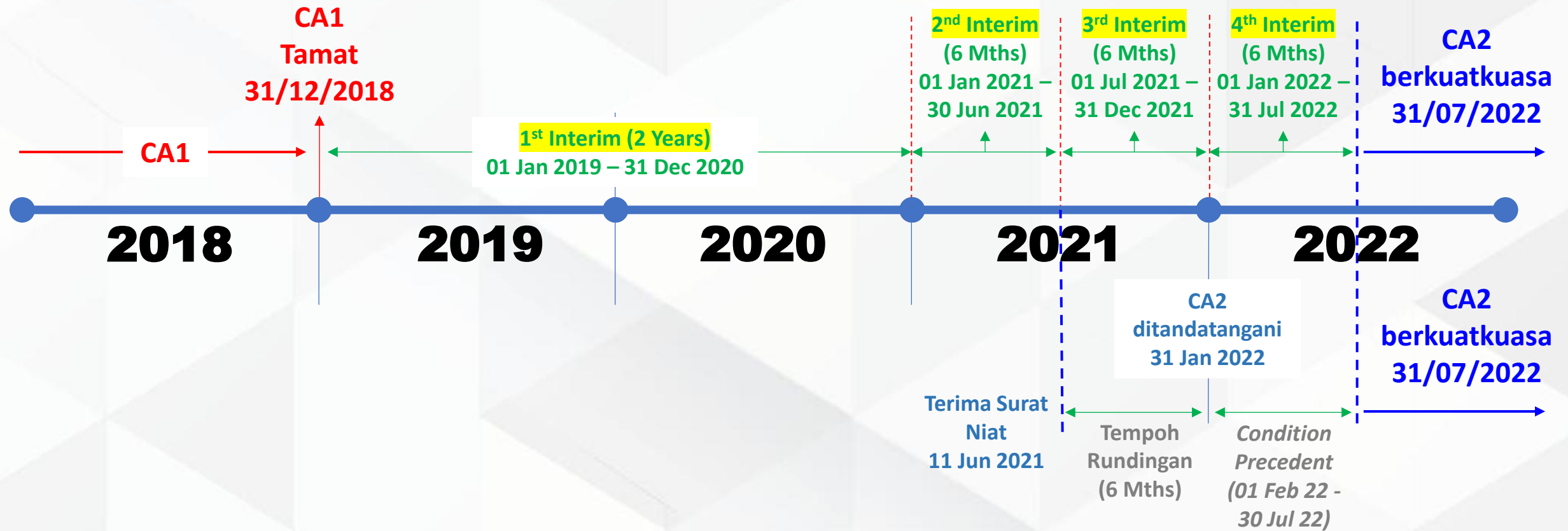
1. Perjanjian konsesi pertama (CA1) ditandatangani pada 30 Oktober 1993 dan berkuatkuasa mulai 1 Januari 1994 sehingga 31 Disember 2018
2. Perjanjian konsesi diteruskan secara interim bagi tempoh setiap 6 bulan bermula 1 Januari 2019 sehingga 30 Julai 2022
3. Perjanjian konsesi baharu (CA2) ditandatangani pada 31 Januari 2022 dan berkuatkuasa mulai 31 Julai 2022 sehingga 30 Julai 2037

GARIS MASA PERLAKSANAAN KONSESI (CA1 & CA2)

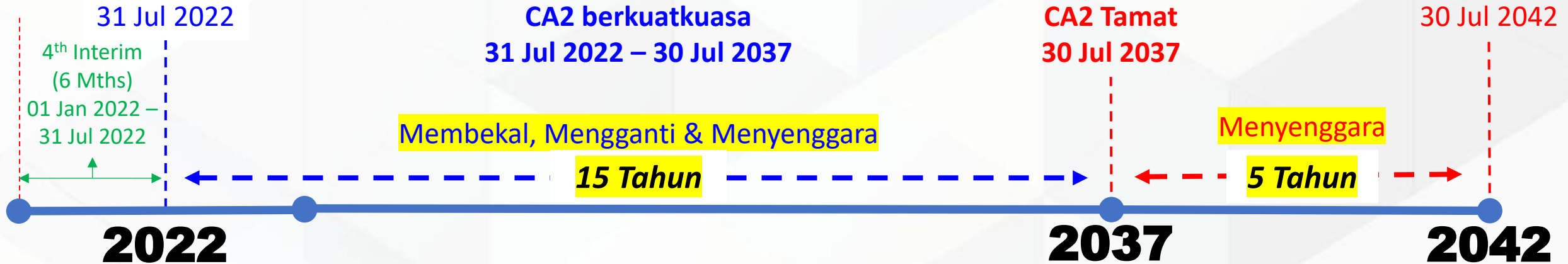
GARIS MASA PERLAKSANAAN KONSESI (CA1)

5

GARIS MASA PERLAKSANAAN KONSESI (CA2)

6

1. PERJANJIAN KONSESI 1 (CA1)

2.5 The Concession Period: The Concession Period shall commence on the Operational Date. Subject to the terms and conditions of this Agreement the Concession shall continue for a period of 25 years and shall expire on 31 December 2018.

DELIVERY OF NEW VEHICLES

9.3 Acknowledgement of Delivery: The Government shall ensure that against delivery of each New Vehicle, an Acknowledgement of Delivery in the form set out in Appendix VII (or in such other form as may from time to time be approved by the parties hereto) is signed and dated the date of delivery by the Government Representative (or any such other person as the Government may at any time appoint for such purpose). The delivery of the duly signed and dated Acknowledgement of Delivery shall constitute an acknowledgement by the Government that the relevant vehicle has been duly delivered to the Government in a new condition.

9.4 Lease: With effect from the relevant date of delivery to the Government pursuant to clause 9.3, each New Vehicle shall be automatically subject to a Lease on the terms and conditions set out in the Acknowledgement of Delivery and the Master Lease Terms.

1. PERJANJIAN KONSESI 2 (CA2)

3.2. Concession Period

Subject to the terms and conditions of this Agreement and compliance with the Act and any applicable laws, the Concession shall be for a period of fifteen (15) years commencing from the Effective Date and expiring on the fifteenth (15th) anniversary of the Effective Date (hereinafter referred to as the "Expiry Date"), unless terminated earlier pursuant to Clause 27, 28, 29, 30 or 31 as the case may be.

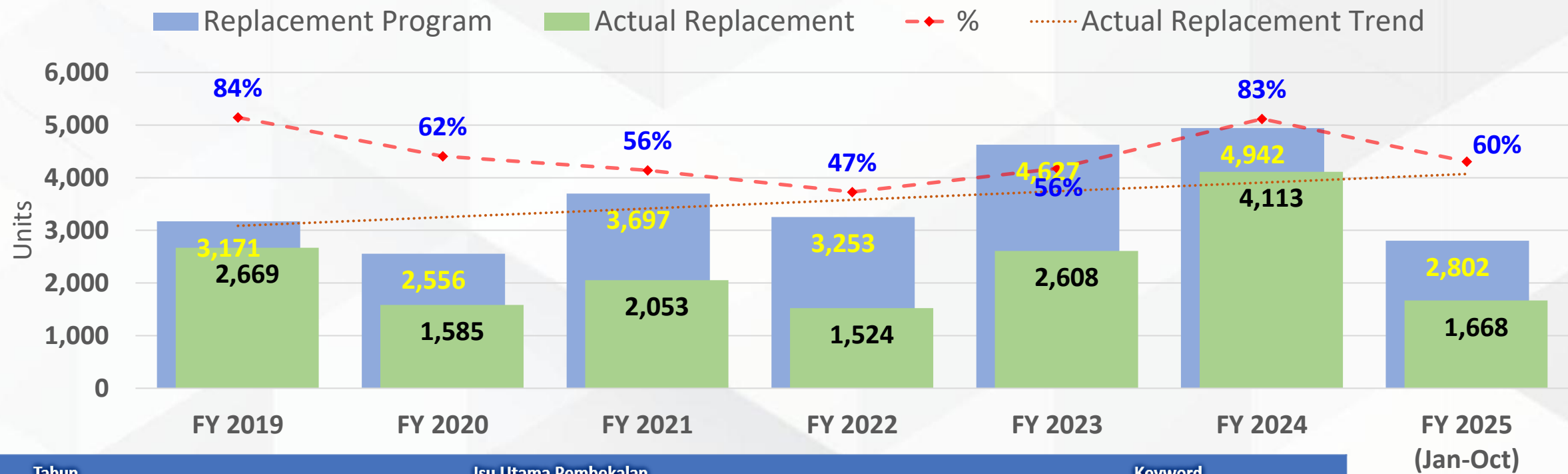
3.3. Consequences of the Expiry of Concession Period

3.3.1. Notwithstanding the expiry of this Concession as provided in Clause 3.2, the Leases which are still in force on the Expiry Date shall survive such expiry and continue to be in force for the balance Lease Period as stated in the Acknowledgment of Delivery. For the avoidance of doubt, the Lease for a Concession Vehicle suffering a constructive total loss ("CTL") shall automatically expire from the date the Concession Vehicle is declared a CTL.

STATISTIK PEMBEKALAN TAHUN 2019 - 2024

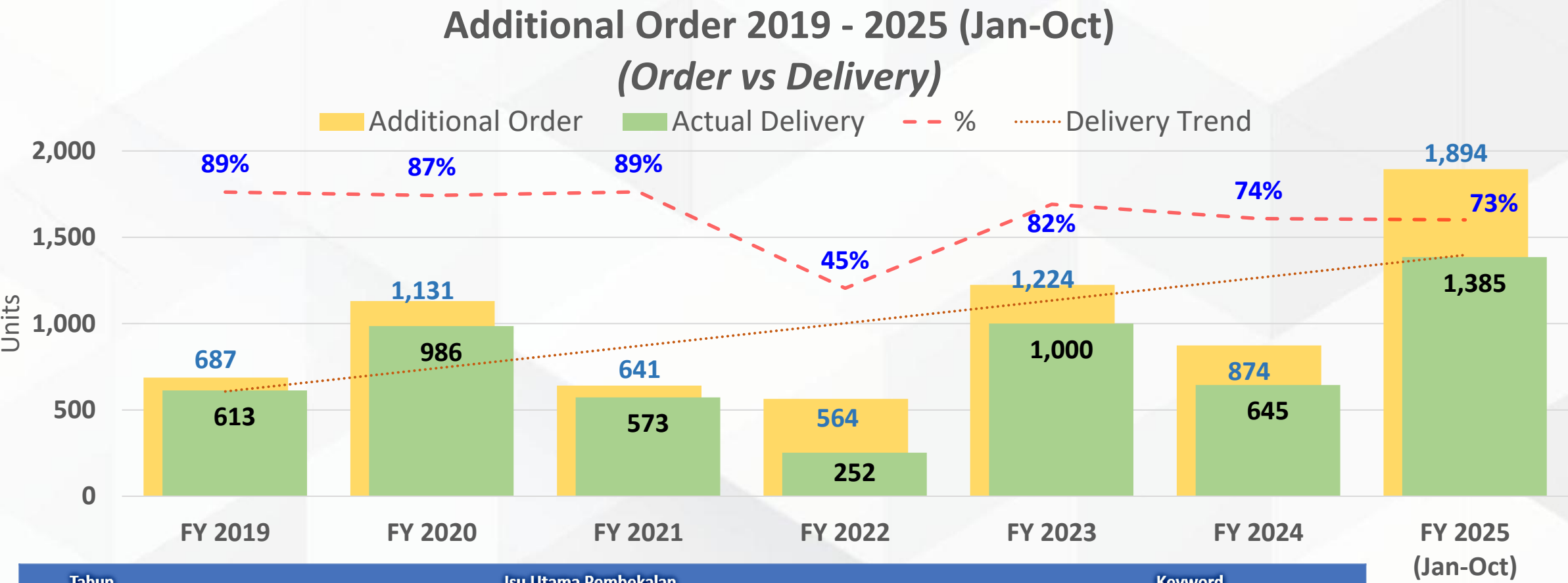
- GRAF PEMBEKALAN PENGGANTIAN (*Replacement*)
- GRAF PEMBEKALAN BAHARU (*Additional*)

Replacement Program 2019 - 2025 (Jan-Oct)
(Schedule vs Actual)

Tahun	Isu Utama Pembekalan	Keyword
2020	Pembekalan terjejas akibat penutupan kilang semasa pandemik COVID-19.	COVID-19 / Kilang Tutup
2021	Pembekalan terganggu disebabkan kekurangan komponen (semikonduktor).	Kekurangan Komponen / Semikonduktor
2022	Arahan MOF menangguhkan penggantian Proton Persona & Prevé untuk digantikan dengan model lain.	Arahan MOF / Multi-model
2023	Pembekalan terkesan dengan lambakan daripada tahun sebelumnya (domino effect).	Lambakan / Domino Effect
Setiap tahun	Penggantian mengalami <i>carry forward</i> kerana penutupan akaun setiap hujung tahun.	Carry Forward / Tutup Akaun

GRAF STATISTIK **PEMBEKALAN BAHARU** TAHUN 2019 HINGGA 2025

Tahun	Isu Utama Pembekalan	Keyword
2020	Pembekalan terjejas akibat penutupan kilang semasa pandemik COVID-19.	COVID-19 / Kilang Tutup
2021	Pembekalan terganggu disebabkan kekurangan komponen (semikonduktor).	Kekurangan Komponen / Semikonduktor
2022	Arahan MOF menangguhkan penggantian Proton Persona & Prevé untuk digantikan dengan model lain.	Arahan MOF / Multi-model
2023	Pembekalan terkesan dengan lambakan daripada tahun sebelumnya (domino effect).	Lambakan / Domino Effect
Setiap tahun	Penggantian mengalami <i>carry forward</i> kerana penutupan akaun setiap hujung tahun.	Carry Forward / Tutup Akaun

NOTIS DAN MAKLUMAN BERKAITAN PEMBEKALAN

- **SALINAN E-MEL MAKLUMAN DAN SURAT RASMI KEPADA SPK**
- **SALINAN E-MEL NOTIFIKASI MELALUI SISTEM**
- **SALINAN LAPORAN PRESTASI BULANAN**
- **SALINAN MINIT MESYUARAT PENYELARASAN**
- **SALINAN SURAT MAKLUMAN DARI PEMBEKAL**

11.4. Non-Availability

- 11.4.1. If for any reason the Concession Company is unable to acquire number of particular Concession Vehicle or with the requisite Accessories by the specified date of delivery, the Concession Company shall notify the Government within thirty (30) Working Days after receipt of such Vehicle Order.
- 11.4.2. Upon such notification, the Parties shall discuss the appropriate action necessary in the circumstances or the deferral of delivery dates or the supply of alternative makes and/or models of Concession Vehicle or whether any such Concession Vehicle should be supplied with different Accessories from those specified in the relevant Vehicle Order.
- 11.4.3. If any such Concession Vehicle of the makes and/or model as specified in the Vehicle Order is not available in the country or cannot be supplied by the specified date of delivery, the Parties shall discuss and negotiate on the alternative makes and/or models of Concession Vehicle and any matter in relation thereto.

Kesemua status pembekalan, termasuk maklumat berkaitan kelewatan serta unjuran situasi semasa dan akan datang, telah disampaikan kepada Seksyen Pengurusan Kenderaan (SPK), Kementerian Kewangan melalui pelbagai kaedah dan saluran komunikasi seperti berikut:

Bil	Kaedah
1	Surat rasmi dan emel makluman.
2	E-mel notifikasi melalui sistem.
3	Laporan Prestasi Bulanan.
4	Mesyuarat Penyelarasan Bulanan.
5	Surat-surat masalah pembekalan dari pembekal.

Ruj. Kami : OP/MAAK-0166/2022

25 April 2022

Encik Ahmad Suhaimi Endut
Setiausaha Bahagian
Seksyen Pengurusan Kenderaan
Bahagian Pengurusan Aset Awam
Aras 4 Blok Selatan Presint 2
Kompleks Kementerian Kewangan
Kementerian Kewangan
Pusat Pentadbiran Kerajaan Persekutuan
62592 Putrajaya

Tuan,

PROGRAM PENGgantian KERETA KONSESI BAGI TAHUN 2021 DAN 2022 YANG MASIH TERTANGGUH

Dengan segala hormatnya kami merujuk kepada perkara di atas.

Untuk makluman Tuan, setakat hari ini terdapat sejumlah 1,661 unit kereta yang telah tamat pajakan sejak Februari 2021 dan masih belum dibuat penggantian. Ringkasan jumlah adalah seperti berikut:

Model	Tahun 2021	Tahun 2022 (sehingga April)	Jumlah
Perdana 2.0 L	2	8	10
Perdana 2.4 L	10	53	63
Persona 1.6L CVT Premium (2016)	0	105	105
Persona Elegance 1.6	68	0	68
Preve 1.6 CVT Premium	1,014	185	1,199
Saga FLX 1.3(A)	171	45	216
JUMLAH	1,265	396	1,661

Terdapat beberapa perkara yang telah mengakibatkan kelewatan penggantian termasuk kekangan pengeluaran oleh pengeluar, kelewatan kelulusan harga kos pajakan baharu dan kelulusan untuk model penggantian baharu.

Ingin kami menarik perhatian Tuan bahawa kelewatan menggantikan sesebuah kenderaan akan mengakibatkan perkara-perkara berikut:

1. Kerajaan terpaksa menggunakan kereta yang telah berusia;
2. Kereta yang berusia akan lebih menjurus kepada kekerapan kerosakan. Malah kelewatan perolehan alat ganti turut boleh dialami sehingga menyebabkan kerja pembaikan mengambil masa yang lama;
3. Kos senggaraan bagi kereta usia tahun ke-4 atau ke-5 adalah lebih tinggi dari kos senggaraan bagi kereta usia tahun pertama.

Berdasarkan jumlah 1,661 unit kereta yang masih belum dibuat penggantian, Kerajaan telah menanggung kos senggaraan tambahan sebanyak RM4.6 juta. Kos ini dapat dielakkan sekiranya kesemua kereta diganti pada tarikh tamat pajakan sesebuah kereta di mana kos senggaraan bagi tahun pertama adalah lebih rendah.

Bersama ini kami lampirkan simulasi jadual kos senggaraan tambahan yang telah ditanggung oleh Kerajaan. Kos ini akan terus meningkat sehinggalah penggantian dilakukan.

Model	Jumlah kenderaan yang telah tamat pajakan sejak Februari 2021 sehingga April 2022	Jumlah Perbelanjaan Kerajaan sejak tamat tempoh pajakan (Kos Senggaraan Tahun Akhir)	Jumlah Perbelanjaan Kerajaan sekiranya Penggantian dilakukan pada tarikh tamat pajakan (Kos Senggaraan Tahun pertama)	Jumlah Perbezaan Perbelanjaan Kerajaan
Perdana 2.0 L	10	RM 87,104.22	RM 76,106.77	(RM 10,997.45)
Perdana 2.4 L	63	RM 434,696.42	RM 312,898.74	(RM 121,797.68)
Persona 1.6L CVT Premium (2016)	105	RM 117,049.20	RM 89,490.00	(RM 27,559.20)
Persona Elegance 1.6	68	RM 1,401,376.80	RM 1,228,996.00	(RM 172,380.80)
Preve 1.6 CVT Premium	1,199	RM 15,805,543.64	RM 12,084,133.00	(RM 3,721,410.64)
Saga FLX 1.3(A)	216	RM 2,287,853.62	RM 1,727,897.60	(RM 559,956.02)
JUMLAH	1,661	RM 20,133,623.90	RM 15,519,522.11	(RM 4,614,101.79)

Kami amat berharap agar tindakan pro-aktif dan agresif dapat dilaksanakan agar semua penggantian dapat dilakukan segera.

Sekian. Terima kasih.

"SENTIASA BERSAMA MU"

Yang benar

DATO' AZMAN BIN HAJI IDRIS
Ketua Pegawai Eksekutif

From: Mohd Affendy Bin Abu Kassaim <fendy@spanco.com.my>

Sent: Friday, 19 August, 2022 7:34 PM

To: 'khatijah.hamzah@treasury.gov.my' <khatijah.hamzah@treasury.gov.my>

Cc: 'Ahmad Suhaimi Bin Endut' <ahmad.suhaimi@treasury.gov.my>; 'Zainal Abidin Bin Mat Nor Dato' <zainalabidin.matnor@treasury.gov.my>; Dato' Azman Bin Idris <azman@spanco.com.my>; Shaheeran Jalalludin <shaheeran@spanco.com.my>; Zulkifli Bin Abd Aziz <zulkifli@spanco.com.my>

Subject: STATUS PEMBEKALAN BAGI PENGGANTIAN PROTON PREVE 1.6 MPV (PDRM) DAN PROTON PREVE 1.6 LC (LEAD CAR JABATAN PENJARA)

Assalamualaikum dan Salam Sejahtera,

Dengan segala hormatnya, kami merujuk kepada perkara di atas.

Untuk makluman Puan, berikut adalah status terkini penggantian model Proton Preve 1.6 MPV (PDRM) Dan Proton Preve 1.6 LC (Lead Car Jab. Penjara) yang tamat pajakan tahun 2022 yang berjumlah **13 unit**.

Butiran pecahan adalah seperti Jadual berikut:

Model Lama	Jan-22	Feb-22	Mar-22	Apr-22	May-22	Jun-22	Jul-22	Aug-22	Sep-22	Oct-22	Nov-22	Dec-22	Jumlah
Preve 1.6 CVT Premium (LC)	0	0	0	0	3	0	1	0	0	0	0	0	4
Preve 1.6 CVT Premium MPV II	0	0	0	0	0	0	8	0	0	0	1	0	9

Untuk makluman Puan, selain dari penggantian LED, terdapat **3 unit** kereta MPV PDRM telah ditamatkan pajakan awal disebabkan CTL (Constructive Total Loss) dan masih belum digantikan. Butiran adalah seperti berikut:

Model Lama (CTL)	Jumlah	Catatan
Civic 1.8 S MPV	2	VER4299 (Tarikh ditamatkan: 13/6/2021) VFM5304 (Tarikh ditamatkan: 18/5/2022)
Preve 1.6 CVT Premium MPV II	1	VCC6604 (Tarikh ditamatkan: 20/7/2022)

Sehingga kini masih tiada keputusan dari SPK berkaitan model baharu bagi penggantian kepada kereta di atas. Ketiadaan model baharu gantian, akan turut menyebabkan kepincangan dan kelewatan program penggantian kereta MPV PDRM yang akan tamat pajakan pada tahun 2023.

Butiran pecahan adalah seperti jadual berikut:

Model	Jan-23	Feb-23	Mar-23	Apr-23	May-23	Jun-23	Jul-23	Aug-23	Sep-23	Oct-23	Nov-23	Dec-23	Jumlah
Preve 1.6 CVT Premium MPV II	2	0	0	0	0	5	0	0	4	92	337	0	440

Sekian untuk makluman dan tindakan.

Terima kasih.

From: Mohd Affendy Bin Abu Kassaim <fendy@spanco.com.my>

Sent: Friday, 19 August, 2022 7:33 PM

To: 'khatijah.hamzah@treasury.gov.my' <khatijah.hamzah@treasury.gov.my>

Cc: 'Ahmad Suhaimi Bin Endut' <ahmad.suhaimi@treasury.gov.my>; 'Zainal Abidin Bin Mat Nor Dato' <zainalabidin.matnor@treasury.gov.my>; Dato' Azman Bin Idris <azman@spanco.com.my>; Shaheeran Jalalludin <shaheeran@spanco.com.my>; Zulkifli Bin Abd Aziz <zulkifli@spanco.com.my>

Subject: STATUS PEMBEKALAN PROTON X70 MC PREMIUM BAGI PESANAN TAMBAHAN DAN PENGGANTIAN PROTON PERDANA 2.0 L

Assalamualaikum dan Salam Sejahtera,

Dengan segala hormatnya, kami merujuk kepada perkara di atas.

Untuk makluman Puan, berikut adalah status terkini penggantian bagi KRJ model Proton Perdana 2.0L.

Model Lama	Warna	b/f 2021	Jan-22	Feb-22	Mar-22	Apr-22	May-22	Jun-22	Jul-22	Aug-22	Sep-22	Oct-22	Nov-22	Dec-22	Jumlah
Perdana 2.0L	Grey	1	0	0	0	0	3	7	10	52	29	11	20	31	164
	Black	0	0	0	0	0	1	0	3	0	1	2	17	0	24
Jumlah		1*	0	0	0	0	4	7	13	52	30	13	37	31	188

*1 unit LED 2021 adalah KRJ Dato' Hj. Rosli bin Isa. Beliau sebelum ini menolak penggantian kepada model Proton X70 kerana telah menjawat jawatan Ketua Setiausaha Kementerian Tenaga dan Sumber Asli (JUSA A).

Untuk makluman Puan, pesanan kenderaan tambahan yang diterima pada bulan April 2022 sebanyak 60 unit merupakan keperluan SPK bagi menggantikan KRJ Perdana 2.0L yang ditawarkan untuk pembelian OTP kepada pegawai lain (keperluan sehingga Julai 2022). Status pembekalan adalah seperti berikut:

- 30 unit – maklumat chasis dan enjin telah diterima pada 25 Julai 2022 dan surat kelulusan pengecualian cukai telah diterima pada 09 Ogos 2022 (untuk 60 unit). Menunggu kelulusan kadar kos pajakan baharu (CA2) dari SPK.
- Baki 30 unit - makluman dari PROTON, pembekalan dijangka akan dilakukan pada Sept 2022.

Sehingga kini sejumlah **77 unit** KRJ Perdana 2.0L telah tamat pajakan. Kami masih belum menerima pesanan kenderaan gantian bagi keperluan penggantian KRJ tamat pajakan sehingga Disember 2022 dan keperluan tambahan bagi kenaikan pangkat / penggantian OTP sehingga Disember 2022.

Kelulusan pengecualian duti dan cukai bagi anggaran keperluan sepanjang tahun 2022 masih belum diperolehi.

Sekian untuk makluman dan tindakan.

Terima kasih.

From: Zulkifli Bin Abd Aziz
Sent: Tuesday, 4 October, 2022 4:08 PM
To: Siti Khatijah Hamzah <khatijah.hamzah@treasury.gov.my> <khatijah.hamzah@treasury.gov.my>
Cc: Dato' Ahmad Suhaimi bin Endut <ahmad.suhaimi@treasury.gov.my>
<ahmad.suhaimi@treasury.gov.my>; Dato' Azman Bin Idris <azman@spanco.com.my>; Shaheeran
Jalalludin <shaheeran@spanco.com.my>; Mohd Affendy Bin Abu Kassaim <fendy@spanco.com.my>
Subject: JADUAL TERKINI PEMBEKALAN KERETA PROTON PERSONA 1.6 PREMIUM (MC2)

Assalamu'alaikum Puan Siti Khatijah,

Dengan hormatnya kami merujuk kepada perkara diatas.

Sepertimana Puan sedia maklum, pihak Proton Edar Sdn Bhd (PESB) telah mengemukakan jadual bagi pembekalan 1,038 unit kereta Proton Persona 1.6 Premium (MC2) untuk penggantian kepada kereta Proton Preve 1.6 Premium dan Proton Persona 1.6 Elegance (tamat pajakan dalam tahun 2021) serta Proton Persona 1.6 [2016] (tamat pajakan dalam tahun 2022). Jadual pembekalan yang dikemukakan melalui surat mereka rujukan CS/SPANCO/2022/008 bertarikh 13 Julai 2022 adalah seperti di bawah:

Model	Warna	Kuantiti	Pembekalan (Bulan) 2022		
			Sept	Okt	Nov
Proton Persona 1.6CVT Premium (MC2)	A.Silver	757	150	350	257
	Q.Black	281	150	30	101
Jumlah		1,038	300	380	358

Walau bagaimanapun, maklumat terkini yang diperolehi dari pihak PESB (rujuk surat PESB rujukan CS/SPANCO/2022/011 bertarikh 19 September 2022) menyatakan PESB tidak dapat menepati jadual pembekalan kereta Proton Persona 1.6 Premium (MC2) seperti yang telah dimaklumkan terdahulu disebabkan oleh kelewatan penyediaan kereta baharu oleh pengilang. Ini telah mengakibatkan kelewatan pembekalan kepada SPANCO dan secara langsung turut mengakibatkan kelewatan program penggantian. Jadual pembekalan terkini kereta Proton Persona 1.6 Premium (MC2) dari PESB kepada SPANCO adalah seperti berikut:

Model	Warna	Kuantiti	Pembekalan (Bulan) 2022		
			Okt	Nov	Dis
Proton Persona 1.6CVT Premium (MC2)	A.Silver	757	440	0	317
	Q.Black	281	0	281	0
Jumlah		1,038	440	281	317

Sekian untuk makluman. Terima kasih.

ZULKIFLI BIN ABD AZIZ
SPANCO SDN BHD
Head of Operations

019-2935050 03-61928911 03-61928999
zulkifli@spanco.com.my www.spanco.com.my

Ruj. Kami: OP/MSM-0413/2023

27 November 2023

YBhg. Dato' Ahmad Suhaimi bin Endut
Setiausaha Bahagian
Seksyen Pengurusan Kenderaan
Bahagian Pengurusan Aset Awam
Aras 4 Blok Selatan Presint 2
Kompleks Kementerian Kewangan
Kementerian Kewangan
Pusat Pentadbiran Kerajaan Persekutuan
62592 Putrajaya

Yang Berbahagia Dato',

GANGGUAN BEKALAN SIJIL PEMILIKAN KENDERAAN (VOC) DAN LESEN KENDERAAN MOTOR (LKM) DI PEJABAT JABATAN PENGANGKUTAN JALAN (JPJ)

Dengan hormatnya perkara diatas adalah dirujuk.

Sebagai makluman Yang Berbahagia Dato', Jabatan Pengangkutan Jalan (JPJ) kini sedang menghadapi gangguan kekurangan bekalan Sijil Pemilikan Kenderaan (VOC) serta Lesen Kenderaan Motor (LKM) di hampir kesemua cawangan JPJ seluruh negara dan situasi ini telah berlanjutan sejak bulan Oktober lalu sehingga kini.

Perkara ini sekali gus memberi kesan keatas proses pendaftaran kereta baharu memandangkan Sijil Pemilikan Kenderaan (VOC) adalah merupakan dokumen penting yang perlu berada dalam simpanan dan sebagai pemilik kenderaan perdagangan, SPANCO juga masih perlu mempamerkan Lesen Kenderaan Motor (LKM) pada cermin setiap kenderaan konsesi. Gangguan ke atas proses pendaftaran ini sedikit sebanyak telah memperlahankan program penyerahan kenderaan kepada pengguna.

Oleh yang demikian, beberapa langkah telah diambil oleh pihak JPJ untuk mengatasi masalah ini termasuk menggunakan salinan resit rasmi LKM sebagai rujukan pengaktifan LKM di dalam sistem JPJ. Bagi Sijil Pemilikan Kenderaan (VOC), pihak JPJ akan memaklumkan sekiranya bekalan baharu diperolehi dan kami akan hadir ke cawangan JPJ untuk membuat cetakan.

Pihak kami akan terus memantau situasi ini dan memaklumkan sebarang perkembangan dari masa ke semasa disamping memastikan penggunaan kereta konsesi oleh pengguna tidak melanggar sebarang peraturan JPJ dari segi pelesenan kenderaan.

Sekian untuk makluman pihak Yang Berbahagia Dato'.

Terima kasih.

"SENTIASA BERSAMAMU"

Yang benar,

MOHAMED SHAHEERAN MOHAMED JALALLUDIN
Ketua Pegawai Operasi

SPANCO SDN BHD (No. Pendaftaran: 193801005606; 172957-U)

Ibu Pejabat: Tingkat 26, Menara JKG, No 282, Jalan Raja Laut, 50350 Kuala Lumpur
Tel: 603-2775 0888 Faks: 603-2775 0890 Emel: fleet@spanco.com.my Web: www.spanco.com.my
Cawangan: • Batu Caves • Bangi • Kuching • Kota Kinabalu

CONTOH E-MEL NOTIFIKASI – TAHUN 2023

From: SPANCO SDN BHD <fms_noreply@spanco.com.my>

Sent: Wednesday, March 22, 2023 18:00

To: kamisah@doa.gov.my <kamisah@doa.gov.my>; azzuriena@doa.gov.my <azzuriena@doa.gov.my>; ahmadtaufiq@doa.gov.my <ahmadtaufiq@doa.gov.my>; hafizalhusna@doa.gov.my <hafizalhusna@doa.gov.my>; hadziz@doa.gov.my <hadziz@doa.gov.my>; hasnan@doa.gov.my <hasnan@doa.gov.my>

Cc: FMSD - Executive <fmsd_exec@spanco.com.my>

Subject: PEMBERITAHUAN KELEWATAN PEMBEKALAN KONSESI KERAJAAN

Salam Sejahtera,

Dengan segala hormatnya kami merujuk kepada perkara di atas. Ingin dimaklumkan bahawa pembekalan bagi kenderaan konsesi dijangka akan mengalami kelewatan.

Berikut adalah senarai kenderaan yang terlibat :-

No.	No. Pesan Kenderaan	Model	Pengguna	Kategori Pesanan Kenderaan	No. Pendaftaran Kenderaan	No Pendaftaran Kenderaan Lama	Tarikh Pesan Kenderaan	Tarikh Tamat Pajakan	Tempoh Menunggu	Sebab Penangguhan	Catatan
1	KJB/0522/0001	Persona 1.6 CVT Premium (MC2)		Tambahan			25/11/2022		76	Others	Model change
2	KJB/0522/0002	Persona 1.6 CVT Premium (MC2)		Tambahan			25/11/2022		76	Others	Model change
3	KJB/0522/0003	Persona 1.6 CVT Premium (MC2)		Tambahan			25/11/2022		76	Others	Model change

Kami akan terus memantau dan berhubung dengan pihak yang berkaitan bagi mempercepatkan proses penyerahan kepada pengguna/jabatan.

Terima kasih.

This is a computer-generated email. Please do not reply to this email address.

CONTOH E-MEL NOTIFIKASI - TAHUN 2024

From: SPANCO SDN BHD <fms_noreply@spanco.com.my>
Sent: Wednesday, 9 October, 2024 6:01 PM
To: vigisvari@mod.gov.my; amirul.fami85@gmail.com; selkhidmatatm@gmail.com; halim.ismail@mod.gov.my; ruzana@mod.gov.my
Cc: FMDS - Executive <fmsd_exec@spanco.com.my>; CA2monitoring@spanco.com.my; CMS <cms@spanco.com.my>; ks.k@mof.gov.my; rozian.soom@mof.gov.my; clementinie@mof.gov.my; kenderaan@treasury.gov.my
Subject: PEMBERITAHUAN KELEWATAN PEMBEKALAN KENDERAAN KONSESI KERAJAAN

Salam Sejahtera,

Dengan hormatnya perkara di atas adalah dirujuk. Adalah dimaklumkan bahawa pembekalan bagi kenderaan konsesi dijangka akan mengalami kelewatan.

Berikut adalah senarai kenderaan yang terlibat :-

No.	No. Pesan Kenderaan	Model	Pengguna	Jabatan	Kementerian	Kategori Pesanan Kenderaan	No. Pendaftaran Kenderaan	No Pendaftaran Kenderaan Lama	Tarikh Pesanan Kenderaan	Tarikh Tamat Pajakan	Tempoh Tertangguh	Sebab Penangguhan	Catatan
1	KJG/0724/0097	X70 1.5TGDI Standard (MC2)		Markas ATM	Kementerian Pertahanan	Penggantian		ZZ2037	08/08/2024	04/12/2024	38	Kelewatan Pembekalan Kenderaan (Supply Delay)	Kadar kos pajakan baharu diluluskan pada 24 September 2024 berikutan pelancaran model terbaharu Proton X70

Kami akan terus memantau dan berhubung dengan pihak yang berkaitan bagi mempercepatkan proses penyerahan kepada pengguna/jabatan.

Terima kasih.

This is a computer-generated email. Please do not reply to this email address.

1. Overall Review of SPANCO's Performance for the Month of August 2023

Fleet Status

- 1.1 Total fleet size (CA1 & CA2) as at August 2023 is 13,971 units (July: 13,831 units).
 - 1.2 From the total fleet of 13,971 units, 1,595 units have reached Lease End Date (LED) and yet to be replaced. Refer to 2.4.1 for details.
 - 1.3 The delivery shortfall of 1,595 units are mainly due to:
 - 1.3.1 Late replacement of Proton Perdana 2.4L
 - 1.3.1.1 As at August 2023, all 168 units of Proton Perdana 2.4L in fleet have reached LED with 50 units are with new cars allocation and in process of registration and delivery.
 - 1.3.1.2 A total of 272 Toyota Camry 2.5V (BMC2) Vehicle Orders have been issued by SPK to cater lease end replacement and additional until December 2023. As at August, 180 allocation have been received from UMWT from which 59 units have been delivered to users based on recipient's list provided by SPK.
 - 1.3.2 Late replacement of LED Proton Persona and Proton Preve due to supply issues and decision to bring in new make and models in concession fleet as alternative to Proton Persona 1.6 Premium MC.
 - 1.3.2.1 Ministry of Finance (MOF) has approved new rental and Repair, Maintenance and Ancillary (RMA) for various models that are Perodua Aruz 1.5X, Perodua Ativa 1.0X, and Honda City 1.5L E.
 - 1.3.2.2 On 7 June, MOF has approved new rental and RMA for Proton Persona 1.6 Standard MC2.
 - 1.3.2.3 As at August 2023, a total of 1,123 units Proton Preve and Proton Persona have reached LED with below breakdown:
 - Proton Preve – 1,084 units;
 - Proton Persona - 39 units.
- All received ekereta Vehicle Order were returned for ministries/ department to key in with new model based on their operational needs and financial allocation. As at to date, the new VOs received for the 1,123 units replacement are as follows:
- Honda City 1.5L E – 418 units;
 - Perodua Aruz 1.5 X – 571 units;
 - Perodua Bezza 1.0G – 5 units;
 - Perodua Ativa 1.0X – 6 units;
 - Proton X70 1.5 Standard (MC) – 46 units;
 - Proton Persona 1.6 Std – 45 units;
 - VO still pending- 32 units.

- 1.3.2.5 The new Honda City 1.5 facelift has been launched on 10 August 2023. SPANCO has submitted to MOF the new rental and RMA for approval due to increase in car price.
- 1.3.2.6 As for Perodua Aruz, we only received 91 units allocation as at August 2023 with 40 of those had been delivered to users. We have yet to receive feedback from PERODUA on delivery planning.
- 1.3.3 A total of 159 units Proton Perdana 2.0L have reached LED and are to be replaced with Proton X70 1.5TGDI Premium. A total of 1,036 Vehicle Orders (VO) has been issued by SPK to catér for newly appointed JUSA, OTP and lease end replacement until 31 December 2023. Replacement is currently on going with consistent new car allocation from PESB.
- 1.3.4 A total of 16 units Proton Preve 1.6 Premium MPV II are yet to be replaced with the proposed model Honda Civic 1.5L E. PDRM is currently in process of evaluating the new design and equipment.
- 1.3.5 As at August 2023, a total of 129 Proton Saga 1.3 Premium has reached LED. Delay of replacement is mostly due to late VO received from ministry. PDRM is also awaiting approval on their request to have their Saga 1.3 Premium to be replaced with multiple colors (for intelligence purpose).
- 1.4 A total of 268 cars (CA1) and 2 cars (CA2) were lease terminated in August 2023 due to Lease End, Option to Purchase (OTP), Constructive Total Loss (CTL) and Early Termination (ET) or No Replacement. Refer to table 2.5 and 2.6 for details.

Financial

- 1.5 Total billings for August 2023 CA1 was RM31.4 million (Rental RM21.6 million and Repair & Maintenance RM9.8 million).
- 1.6 Total billings for August 2023 CA2 was RM5.8 million (Rental RM5.0 million and Repair, Maintenance and Ancillary RM0.8 million).
- 1.7 As at August 2023, no outstanding pukal payment for both CA1 and CA2.

Option to Purchase (OTP)

- 1.8 YTD August 2023, total Notis Hasrat received were 258 units with the following breakdown:
 - Completed : 131 units;
 - Cancelled : 4 unit;
 - In Progress : 123 units.

The shortfall in delivery (August 2023) comprise of the followings :

2.4.1 Replacement cars reaching LED (CA1)

Model	Units	Remarks	Action By
Perdana 2.4 L	168	<u>To be replaced with Toyota Camry 2.5V BMC2</u> • 168 units- Replacement is taking place in stages based on allocation from supplier and recipient list provided by SPK. • From these 168 units, 50 users are already allocated with new car based on list from SPK and in the process of registration involving interchange and tender registrtration numbers.	INFO/ SPANCO
Perdana 2.0 L	159	<u>To be replaced with X70 1.5TGDI Premium (MC)</u> • 159 units- With allocation and in process of JPJ registration. Registration delayed due to Syarat K issue.	SPANCO
Preve 1.6 Premium	1,084	<u>To be replaced with various make and models (Balance LED 2021, 2022 and LED Jan- Aug 2023)</u> VO received by models: • Proton X70 1.5 Std – 44 units • Perodua Aruz - 571 units • Perodua Ativa- 6 units • Perodua Bezza - 5 units • Honda City - 418 units (12 units delivery in progress at Sabah). Balance to be supplied with new facelift Honda City 1.5L E or 1.5L S, subjected to MOF approval. • Proton Persona Std- 10 units 30 units are still with pending VO.	SPANCO
Preve 1.6 CVT Premium MPV II	16	• 16 units – Pending decision from PDRM on sticker design and ILSS. POC session was held on 9/8/2023 at Honda Melaka.	INFO
Persona 1.6L CVT Premium (2016)	39	<u>To be replaced with various make and models (Balance LED 2022 – Aug 2023)</u> VO received by models: • Proton X70 1.5 Std – 2 units • Proton Persona Std- 35 units 2 units are still with pending VO.	INFO/ SPANCO
Saga Premium 1.3	129	<u>To be replaced with Proton Saga 1.3 Std MC2 (balance LED 2022 and LED Jan- Aug 2023)</u> • 33 units – Registered and in process of delivery including shipment to East Malaysia. • 11 units- New car allocation just been received, awaiting JPJK1. • 19 units- PO sent, awaiting new car allocation. • 15 units -With VO, PDRM has sent letter to SPK request cars with various colors for intelligence tasks. Pending reply from SPK) • 51 units- VO are still pending pending from MINDEF.	INFO/ SPANCO
TOTAL	1,595		

2.4.2 Additional Orders received as at August 2023 but pending delivery as below:

Model	Units	Remarks	Action By
Toyota Camry 2.5V (BMC2)	45	• 45 units- For SPK use (for new JUSA A and OTP replacement), and also for new Standby Vehicle (SV).	SPANCO
Proton X70 1.5TGDI Premium (MC)	240	• 240 units- SPK to use for OTP replacement and new JUSA.	SPANCO
Proton X70 1.5TGDI Std (MC)	71	• 71 units- Additional orders from: ○ Bhg. Pentadbiran, MINDEF- 3 units, with allocation. ○ Angkatan Pertahanan Awam- 20 units ○ KPKT - 4 unit ○ MITI - 2 units ○ Markas Angkatan Tentera - 5 units ○ Markas Tentera Laut- 13 units ○ Jabatan Pendaftaran Negara - 20 units ○ JPM- 1 unit ○ KEMAS 1 unit ○ Jabatan Pembangunan Kemahiran- 1 unit ○ Jabatan Perkhidmatan Pembentungan- 1 unit	SPANCO
Honda Civic 1.5L E (MPV)*	7	• For CTL replacement: (i) 3 unit - To replace CTL Civic 1.8 S MPV (ii) 4 units - To replace CTL Preve MPV II • *Awaiting PDRM decision on the new replacement model	INFO
Honda City 1.5L E	5	• 5 units- For CTL replacement (PDRM). Awaiting lease cost approval from MOF for the new facelift model.	SPANCO
Perodua Aruz 1.5X	97	• 91 units- Additional orders from: ○ Angkatan Pertahanan Awam – 40 units ○ KPM - 11 units ○ KPT- 1 unit ○ Jabatan Perikanan - 1 unit ○ MAQIS - 6 units ○ Jabatan Bomba dan Penyelamat - 21 units ○ Pejabat Ketua Pegawai Keselamatan- 2 units ○ Agensi Angkasa - 2 units ○ Biro Pengaduan Awam- 6 units ○ Jemaah Nazir- 1 unit • 6 units- For CTL replacement (5-PDRM, 1-APMM)	SPANCO
Perodua Bezza 1.0G	2	• Jabatan Perikanan- 2 units, allocation expected in Nov.	SPANCO
Perodua Ativa 1.0X	30	• Angkatan Pertahanan Awam- 30 units, allocation expected in Nov.	SPANCO
Saga 1.3 Std (MC2)	10	• New orders from Markas Angkatan Tentera- 9 units, and 1 CTL replacement. New cars allocation already been received.	SPANCO
TOTAL	507		

Note: The allocation of new car for newly appointed JUSA will be made by SPK. The X70 1.5 Premium additional orders are mainly for OTP replacement and for new JUSA.

SALINAN MINIT MESYUARAT PENYELARASAN BULANAN

BIL.	PERKARA	TINDAKAN
3.3	Status Pembekalan Kenderaan Rasmi Kepada YB Mantan Perdana Menteri Kelapan Mesyuarat dimaklumkan kedua-dua KRJ yang diagihkan kepada Mantan Perdana Menteri Kelapan (VGE7591 dan VHL3599) telah ditawarkan sebagai pembelian OTP dan perlu diganti. Penggantian VGE7591 telah diambil tindakan oleh SPK manakala agihan bagi VHL3599 akan dilaksanakan apabila terdapat ketersediaan kereta bagi tujuan penggantian.	SPK
3.4	Program Audit Pemeriksaan Kenderaan Konsesi SPANCO, Naziran serta Taklimat Pengurusan Kenderaan Tuan Pengerusi bersetuju dengan lokasi yang dicadangkan SPANCO bagi program sepanjang tahun 2024.	SPK & SPANCO
3.5	Pemantauan Pematuhan Kontrak Baharu CA2 (Compliance Management) Kementerian Kewangan dimaklumkan bahawa notifikasi kelewatan membabitkan perkhidmatan <i>Engine Overhauls</i> , Pembaikan, Kerosakan dan <i>Refurbishment</i> akan diaktifkan oleh pihak SPANCO bermula 19 Februari 2024.	SPANCO
4.0	HAL-HAL LAIN	
4.1	Kereta Court Bond WD7433E Mesyuarat mengambil maklum Kenderaan Jabatan model Proton Preve 1.6 CVT Premium bernombor pendaftaran WD7433E telah pun ditamatkan pajakan berdasarkan surat arahan dari SPK. Kenderaan gantian model Perodua Aruz 1.5 X bernombor pendaftaran SJB4739 akan diserahkan kepada pihak Eastern Sabah Security Command (ESSCOM) dalam masa terdekat.	SPANCO
4.2	Pertimbangan Model Lain Setaraf Proton X70 Premium Tuan Pengerusi menyatakan hasrat untuk menilai	SPANCO

BIL.	PERKARA	TINDAKAN
	dan mempertimbang model lain sebagai alternatif kepada Proton X70 1.5 Premium. Antara model yang boleh dicadangkan adalah Toyota Cross 1.8 <i>Hybrid</i> dan <i>Non-Hybrid</i> .	
4.3	Pemasangan Side Step Proton X70 Premium Tuan Pengerusi memaklumkan terdapat keluhan dari pengguna KRJ Proton X70 yang berfizikal rendah menghadapi kesukaran untuk masuk ke dalam kenderaan. Bagi tujuan keseragaman, Tuan Pengerusi mencadangkan pemasangan <i>side step</i> akan diuruskan oleh pihak SPANCO manakala kos pemasangan akan ditanggung oleh pengguna dan pembayaran dibuat terus kepada SPANCO.	SPANCO
4.4	Kursus, Seminar dan Program Latihan Pengurusan Kenderaan SPANCO Di Bawah Perjanjian Konsesi Baharu Mesyuarat memaklumkan taklimat pengurusan kenderaan kepada Pegawai Kenderaan akan dilaksanakan mengikut zon iaitu Zon Selatan, Zon Utara dan Zon Pantai Timur.	SPK & SPANCO
4.5	Mesyuarat Penyelarasan Bulanan Antara Kementerian Kewangan Dan Spanco Sdn. Bhd. Bil. 3/2024 Mesyuarat bersetuju Mesyuarat Penyelarasan Bulanan Antara Kementerian Kewangan Dan Spanco Sdn. Bhd. Bil. 3/2024 akan diadakan di SPANCO Bangi.	SPK & SPANCO
5.0	PENUTUP	
	Mesyuarat ditangguhkan pada jam 5.00 petang dengan ucapan terima kasih daripada Tuan Pengerusi.	Makluman

SALINAN MINIT MESYUARAT PENYELARASAN BULANAN

Disediakan oleh:	Disemak oleh:	Diperaku oleh:
Nama: Mohd Saiful Masood Jawatan: Eksekutif Kanan Tarikh: 20 Februari 2024 No. Tel. : 011-500308 Nama: Norizan binti Salleh Jawatan: PPTT(K) Tarikh: 23 Februari 2024 No. Samb: 4419	Nama: Chai Cheng Chee @ Clementinie Chai Jawatan: KPSU(K) Tarikh: 23 Februari 2024 No. Samb: 3687 - Cuti Rehat - Nama: Ir. Ts. Rozian bin So-Om Jawatan: JK(K) Tarikh: Februari 2024 No. Samb: 3109	Nama: Encik Zureen bin Zubir Jawatan: KS(K) Tarikh: 23 Februari 2024 No. Samb: 3508

LAMPIRAN A

SENARAI KEHADIRAN
MESYUARAT PENYELARASAN BULANAN ANTARA
KEMENTERIAN KEWANGAN DENGAN SPANCO SDN. BHD. BIL. 2/2024

Seksyen Pengurusan Kenderaan, Bahagian Pengurusan Aset Awam, Kementerian Kewangan	1. Encik Zureen bin Zubir - Pengerusi Ketua Seksyen 2. Ir. Ts. Rozian bin So-om Jurutera Kanan 3. Puan Chai Cheng Chee @ Clementinie Chai Ketua Penolong Setiausaha 4. Puan Nur Afiyas binti Daud Penolong Setiausaha 5. Encik Nazarrudin bin Abu Bakar Penolong Jurutera Kanan 6. Encik Amirulbahri bin Mastor Penolong Jurutera Kanan 7. Puan Norizan binti Salleh Penolong Pegawai Tadbir Tinggi 8. Encik Fahruriza bin Manah Penolong Pegawai Tadbir Kanan 9. Puan Rafidah binti Rosly Penolong Pegawai Tadbir 10. Puan Wan Shahira binti Wan Ahmad Zaiki Pembantu Tadbir 11. Cik Nur Qamarina Binti Md Taib Personel MySTEP 12. Cik Nuraina Wafa binti Abd Wahab Personel MySTEP
Spanco Sdn. Bhd.	1. YBhg. Dato' Azman bin Idris Ketua Pegawai Eksekutif 2. Encik Mohamed Shaheeran bin Mohamed Jalalludin Ketua Pegawai Operasi 3. YBhg. Dato' Mohd Suhaimi bin Hashim Pengarah Hal Ehwal Korporat 4. Encik Peter Lim

	Pengarah Eksekutif 5. Encik Zulkifli bin Abd Aziz Ketua Jabatan Operasi 6. Encik Mohd Saiful bin Masood Eksekutif Khidmat Pengurusan <i>Fleet</i> 7. Encik Shahrizal bin Md Zainal Ketua Jabatan Selepas Jualan 8. Encik Tan Teong Heng Ketua Jabatan Selepas Jualan 9. Encik Abdul Rahman bin Mohamad Nawar Eksekutif Audit 10. Encik Nasrul Azri bin Khairuddin Eksekutif Pembangunan Perniagaan
--	--

Rujukan Kami: CS/SPANCO/2024/002

27 Mei 2024

Encik Mohamed Shaheeran bin Jalalludin
Ketua Pegawai Operasi
SPANCO Sdn Bhd
26th Floor, Menara JKG
No.282, Jalan Raja Laut
50350 Kuala Lumpur

Assalamualaikum wbt.

Tuan,

PEMBEKALAN PROTON X70 1.5 TGDI MC1

Dengan segala hormatnya saya merujuk perkara di atas

2. Izinkan saya terlebih dahulu mengucapkan salam sejahtera dan mendoakan semoga Encik Shaheeran bersama barisan pengurusan SPANCO termasuk seluruh kakitangan serta ahli keluarga berada didalam keadaan sihat walafiat dan sentiasa berada dibawah lindungan Allah Subhanahu Wata'ala hendaknya.
3. Merujuk perbincangan sebelum ini yang dinyatakan seawal bulan Februari sewaktu mesyuarat bulanan pertama, pihak kami tidak lagi dapat menerima pesanan kenderaan bagi model PROTON X70 MC1 berikutan pengeluarannya telah dihentikan berikutan pengenalan model PROTON X70 MC2 tidak berapa lama lagi.
4. Kami akan berkongsi butiran spesifikasi dan harga kenderaan setelah ianya dilancarkan kelak.

UMW TOYOTA MOTOR SDN. BHD. 198001006792 (060576-K)
Level 31 & 32, Menara South Point, Midvalley City, Medan Syed Putra Selatan, 59200 Kuala Lumpur, Malaysia.
tel _ 03-2708 1000 web _ toyota.com.my

Rujukan Kami : UMW-VSG-RSS-0323-008
Tarikh : 16 Mac 2023

SPANCO SDN BHD
Tingkat 26, Menara JKG,
No. 282, Jalan Raja Laut,
50350 Kuala Lumpur
(U/P: YBhg. Dato' Azman Idris – Ketua Pegawai Eksekutif)

YBhg. Dato',

Per.: PEMBEKALAN TOYOTA CAMRY 2.5V BAGI TAHUN 2023

Perkara di atas dan mesyuarat bersama pihak YBhg. Dato' dan pihak Kementerian Kewangan pada 5 Januari 2023 adalah dirujuk.

Pihak syarikat, terlebih dahulu, ingin mengucapkan ribuan terima kasih kepada pihak YBhg. Dato' diatas kepercayaan pembekalan kenderaan keluaran pihak syarikat, Toyota Camry 2.5V, dengan pesanan pembelian sejumlah 272 unit, yang diterima pihak syarikat pada tarikh 22 Februari 2023.

Pihak syarikat ingin memaklumkan bahawa model kenderaan Toyota Camry 2.5V, berdasarkan 272 unit pesanan pembelian pihak YBhg. Dato', akan dibekalkan secara berkala, seperti yang telah dimaklumkan oleh pihak syarikat pada mesyuarat 5 Januari tersebut, bermula pada bulan Jun 2023. Jadual pembekalan berkala adalah seperti berikut:

Model:	Toyota Camry 2.5V						
Kod Model:	AXVA70R-JEZVBTH3						
Bulan:	Jun'23	Jul'23	Ogos'23	Sep'23	Okt'23	Nov'23	Dis'23
Unit:	40	40	40	40	40	40	32

Sebarang perubahan pada jadual pembekalan berkala diatas, akan dimaklumkan kepada pihak YBhg. Dato' seawal mungkin. Untuk makluman pihak YBhg. Dato', tarikh pembekalan mengikut jadual di atas hanya akan dimaklumkan oleh pihak syarikat seawal dua minggu sebelum bermulanya bulan tersebut.

Pihak YBhg. Dato' boleh menghubungi saya di talian 019-9880044 atau Encik Amrul Halim di talian 012-2448743 bagi mendapatkan sebarang maklumat lanjut.

Segala kerjasama dan sokongan daripada pihak YBhg. Dato' amatlah dihargai.

Sekian, terima kasih.

Yang Benda

MOHD HAFEZ MOHAMAD
Pengurus Kenderaan
Bahagian Jualan Kenderaan

DEFINISI PEMBEKALAN KENDERAAN KONSESI

- KATEGORI PESANAN

PESANAN

```
graph TD; A[PESANAN] --> B[BAHARU / TAMBAHAN]; A --> C[PENGGANTIAN Tamat Pajakan]; A --> D[PENGGANTIAN OTP / CTL / ET / Theft];
```

BAHARU / TAMBAHAN

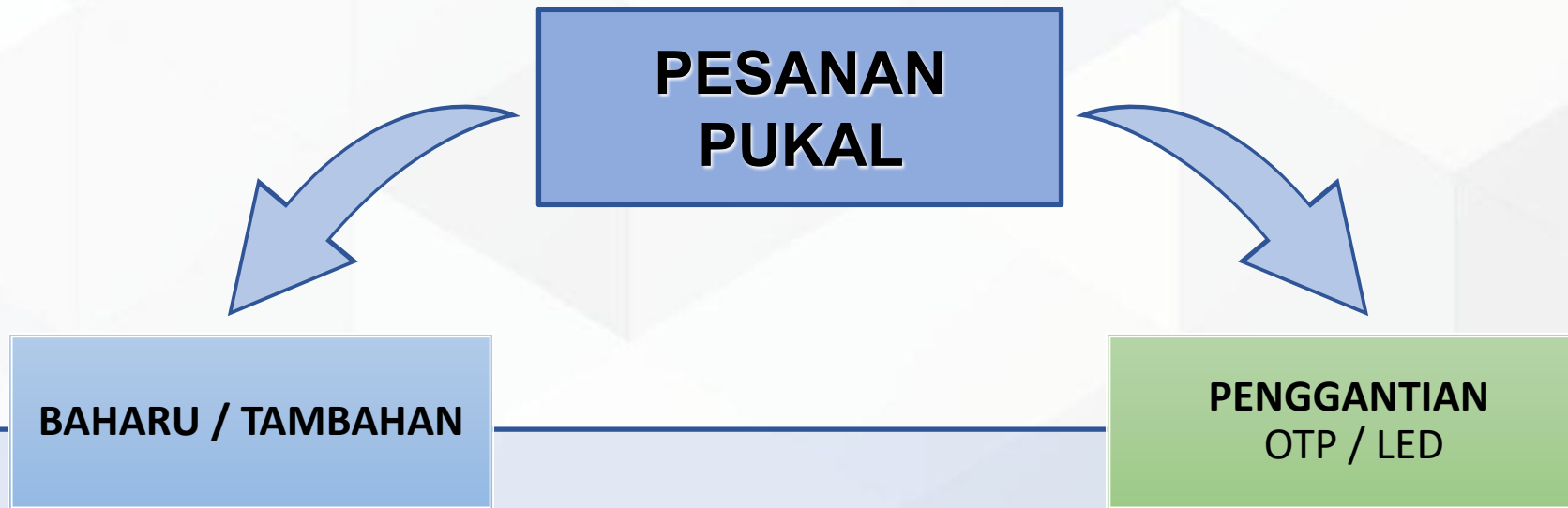
1. **TIDAK** melibatkan kenderaan lama.
2. Permohonan dibuat oleh SEMUA KEMENTERIAN dan diluluskan oleh MOF melalui sistem eKereta.
3. **Terma CA2**
 - i. Kenderaan perlu dibekalkan dalam tempoh 60 hari bekerja selepas pesanan diterima.

PENGGANTIAN Tamat Pajakan

1. Melibatkan penggantian kepada kenderaan tamat pajakan.
2. Permohonan KJ dibuat oleh SEMUA KEMENTERIAN melalui sistem eKereta.
3. Permohonan KRJ dikeluarkan oleh MOF
4. **Terma CA2**
 - i. Pesanan dari Kerajaan perlu diterima **TIDAK KURANG DARI 6 BULAN SEBELUM TARIKH TAMAT PAJAKAN.**
 - ii. Kenderaan perlu dibekalkan **PADA TARIKH TAMAT PAJAKAN KENDERAAN,** atau dalam masa 60 hari bekerja selepas tarikh tamat pajakan.

PENGGANTIAN OTP / CTL / ET / Theft

1. Melibatkan penggantian kepada kenderaan yang dipilih untuk tujuan *Option to Purchase (OTP)* dan terlibat dalam kes *Constructive Total Loss (CTL)*, *Early Termination (ET)* dan Kecurian (*Theft*).
2. Permohonan dibuat oleh SEMUA KEMENTERIAN dan diluluskan oleh MOF melalui sistem eKereta.
3. **Terma CA2**
 - i. Kenderaan perlu dibekalkan dalam tempoh 60 hari bekerja selepas pesanan diterima.

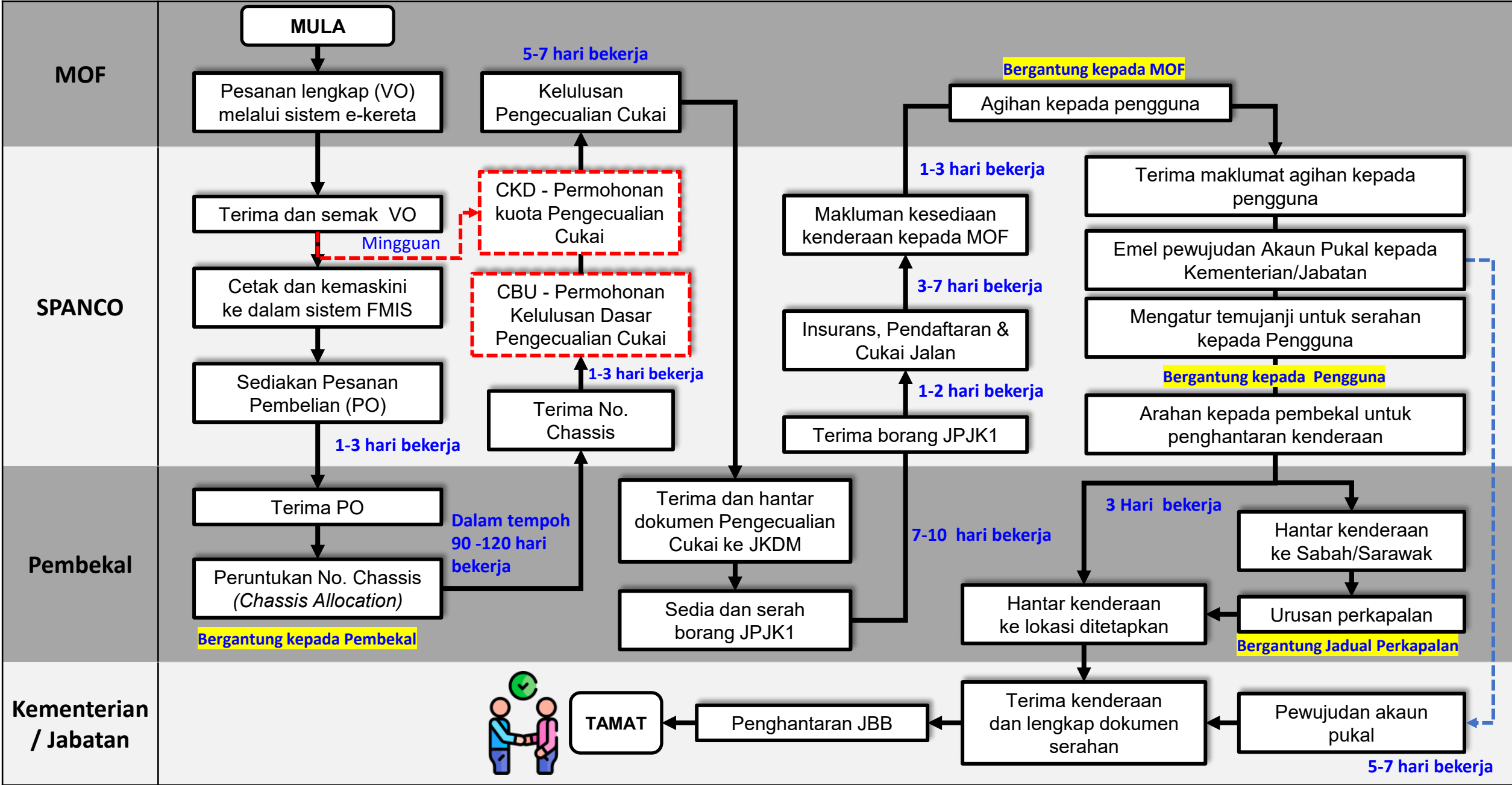
- ✓ Dikeluarkan oleh MOF (SPK) bagi kategori Kenderaan Rasmi Jawatan (KRJ) yang meliputi semua tujuan samada Baharu atau Penggantian (LED / OTP / CTL).
- ✓ Setiap pesanan yang dikeluarkan tidak menyatakan tujuan khusus dan hanya akan ditentukan setelah menerima arahan atau agihan rasmi dari MOF (SPK).
- ✓ Pesanan pukal tidak mempunyai titik mula (*trigger point*) atau titik tamat (*ending point*) yang jelas untuk menentukan permulaan tempoh SLA.
- ✓ Akibatnya, sebarang kelewatan yang timbul daripada pesanan pukal dikira bermula daripada tarikh pesanan diterima, yang mana keadaan ini dianggap **tidak wajar** memandangkan tujuan dan agihan sebenar pesanan hanya dimaklumkan kemudian.

OBLIGASI PEMBEKALAN KENDERAAN KONSESI & CARTA ALIR

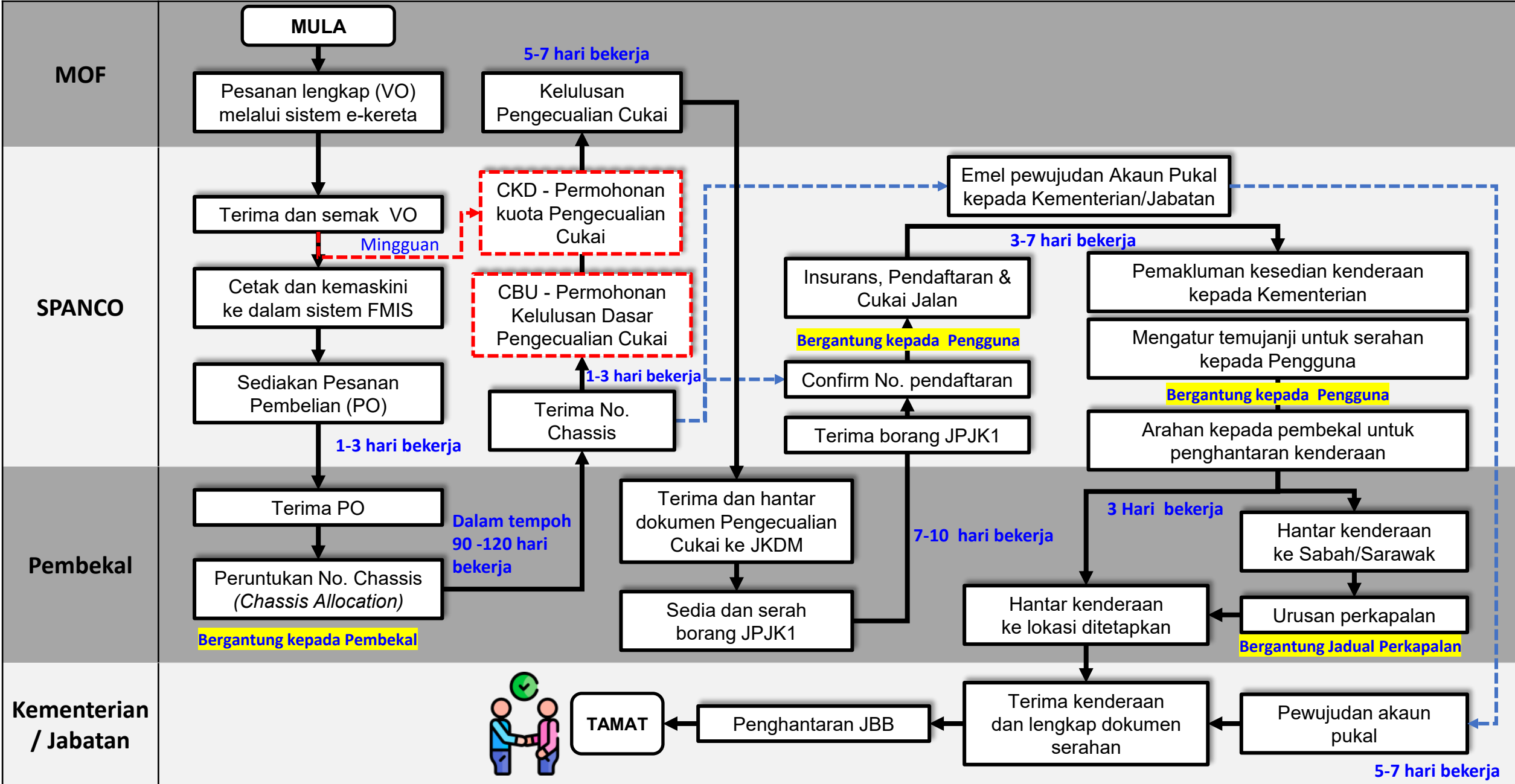
- **OBLIGASI SEMUA PIHAK
(MOF / JABATAN / SPANCO/PEMBEKAL)**
- **CARTA ALIR PEMBEKALAN
(KRJB / KRJG / KJB / KJG / MPV)**

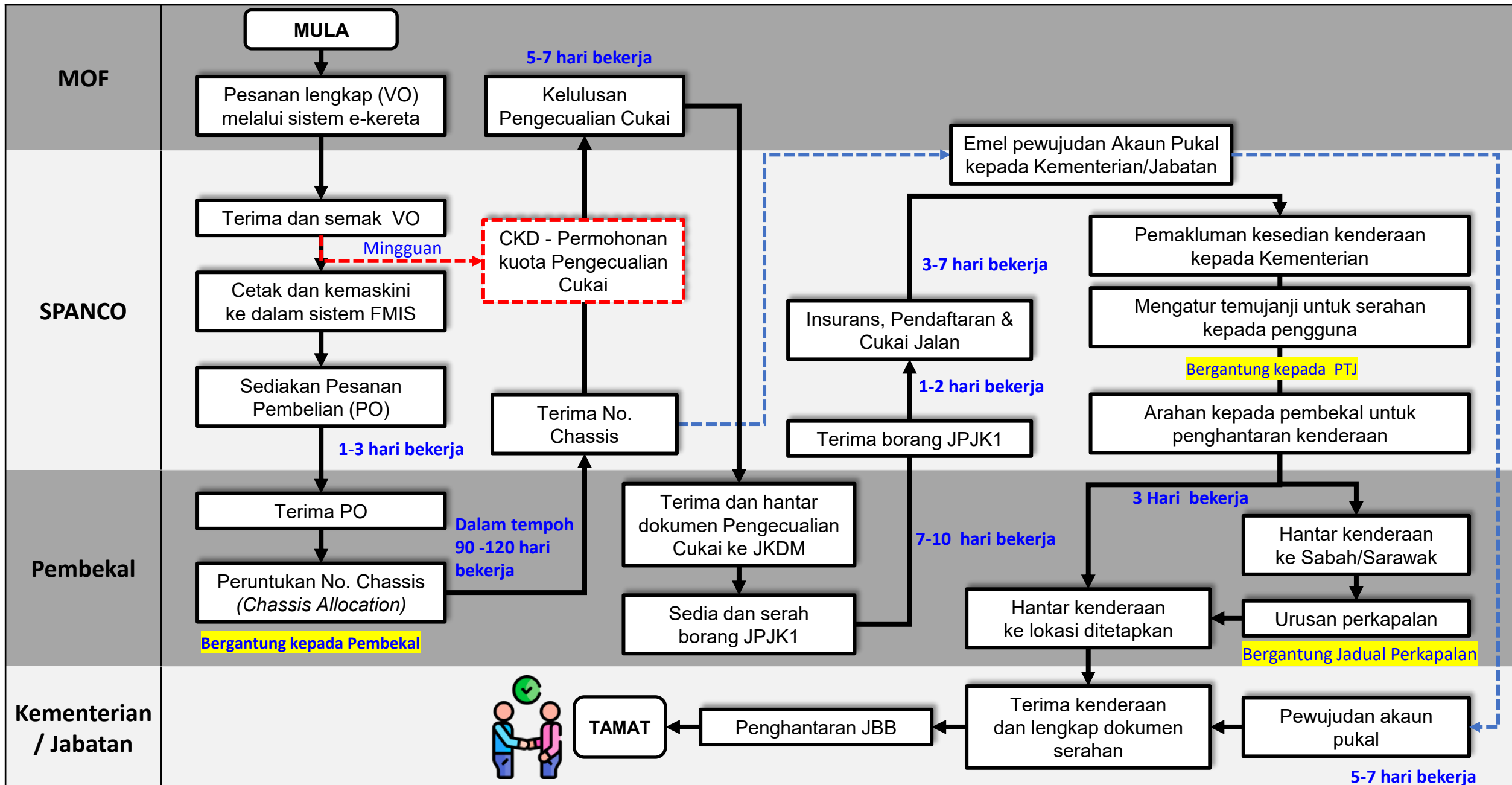
MOF	1. Menentukan model yang diluluskan (Klausu 10). 2. Mengeluarkan arahan perubahan model jika perlu (Klausu 10). 3. Meluluskan pesanan kenderaan daripada Kementerian/Jabatan. 4. Mengeluarkan Pesanan Kenderaan (VO) lengkap (jenama, model, kategori dan aksesori) (Klausu 11). 5. Meluluskan kos yang dikemukakan oleh Syarikat Konsesi (Klausu 11).	6. Mengeluarkan Pesanan Kenderaan KRJ (Pukal). 7. Membenarkan lanjutan pajakan tidak melebihi 60 hari selepas tarikh tamat pajakan (Klausu 13). 8. Meluluskan dasar pengecualian cukai untuk kenderaan CBU. 9. Meluluskan kuota pengecualian cukai untuk kenderaan CKD. 10. Mengemaskini model yang diluluskan didalam sistem eKereta.
SPANCO	1. Membekalkan kenderaan baharu, tulen, keluaran semasa, tanpa kecacatan (Klausu 10). 2. Mematuhi arahan Kerajaan berkaitan variasi model (Klausu 10). 3. Membekalkan kenderaan mengikut Pesanan Kenderaan (Klausu 11). 4. Mengemukakan butiran kos pembelian, pembiayaan, insurans, pajakan & RMA (Klausu 11). 5. Menyerahkan kenderaan tambahan baharu dalam tempoh 60 hari bekerja (Klausu 11). 6. Memaklumkan ketidaksediaan pembekalan dalam tempoh 30 hari (Klausu 11). 7. Mengambil semula kenderaan tamat pajakan (Klausu 11/13). 8. Menggantikan kenderaan yang tamat pajakan dan tamat pajakan awal disebabkan oleh CTL, kecurian dan berprestasi buruk (Klausu 13).	9. Mengganti kenderaan pada tarikh tamat pajakan atau dalam tempoh 60 hari bekerja selepas tarikh tamat pajakan (Klausu 13) 10. Mengeluarkan pesanan belian kepada pihak pembekal. 11. Memohon kelulusan dasar pengecualian cukai untuk kenderaan CBU. 12. Memohon kelulusan kuota pengecualian cukai untuk kenderaan CKD. 13. Menguruskan pendaftaran & perlesenan kenderaan konsesi. 14. Membuat pemeriksaan kenderaan sebelum diserahkan kepada pengguna. 15. Memakluman mengenai pewujudan Akaun Pukal kepada PTJ. 16. Mengatur penghantaran kenderaan ke lokasi pengguna (Semenanjung, Sabah, Sarawak & Labuan). 17. Menghantar Jadual Bayaran Balik (JBB) ke setiap jabatan.
Pembekal	1. Mengeluarkan sebutharga untuk kenderaan berdasarkan permohonan. 2. Mengemukakan ordering lead time bagi pesanan yang diterima (N+x) 3. Memperuntukan No. Chasis berdasarkan pesanan kenderaan. 4. Memberikan maklumat kenderaan kepada pihak SPANCO.	5. Menghantar surat kelulusan cukai kepada Jabatan Kastam 6. Menyediakan borang JPJK1 untuk pendaftaran kenderaan. 7. Mengaturkan penghantaran kenderaan ke lokasi yang dipersetujui
Kementerian / Jabatan	1. Penentuan model kenderaan untuk penggantian atau baharu. 2. Mengemukakan Pesanan Kenderaan (VO) sekurang-kurangnya 6 bulan sebelum tamat pajakan (Klausu 13). 3. Mengesahkan lokasi kenderaan sebelum membuat pesanan kenderaan penggantian	4. Mewujudkan Akaun pukal untuk sewaan kenderaan. 5. Menandatangani Akaun Penerimaan (AOD) dan senarai semak selepas terima kenderaan (Klausu 11). 6. Pembayaran bulanan bagi kos pajakan kenderaan secara pukal

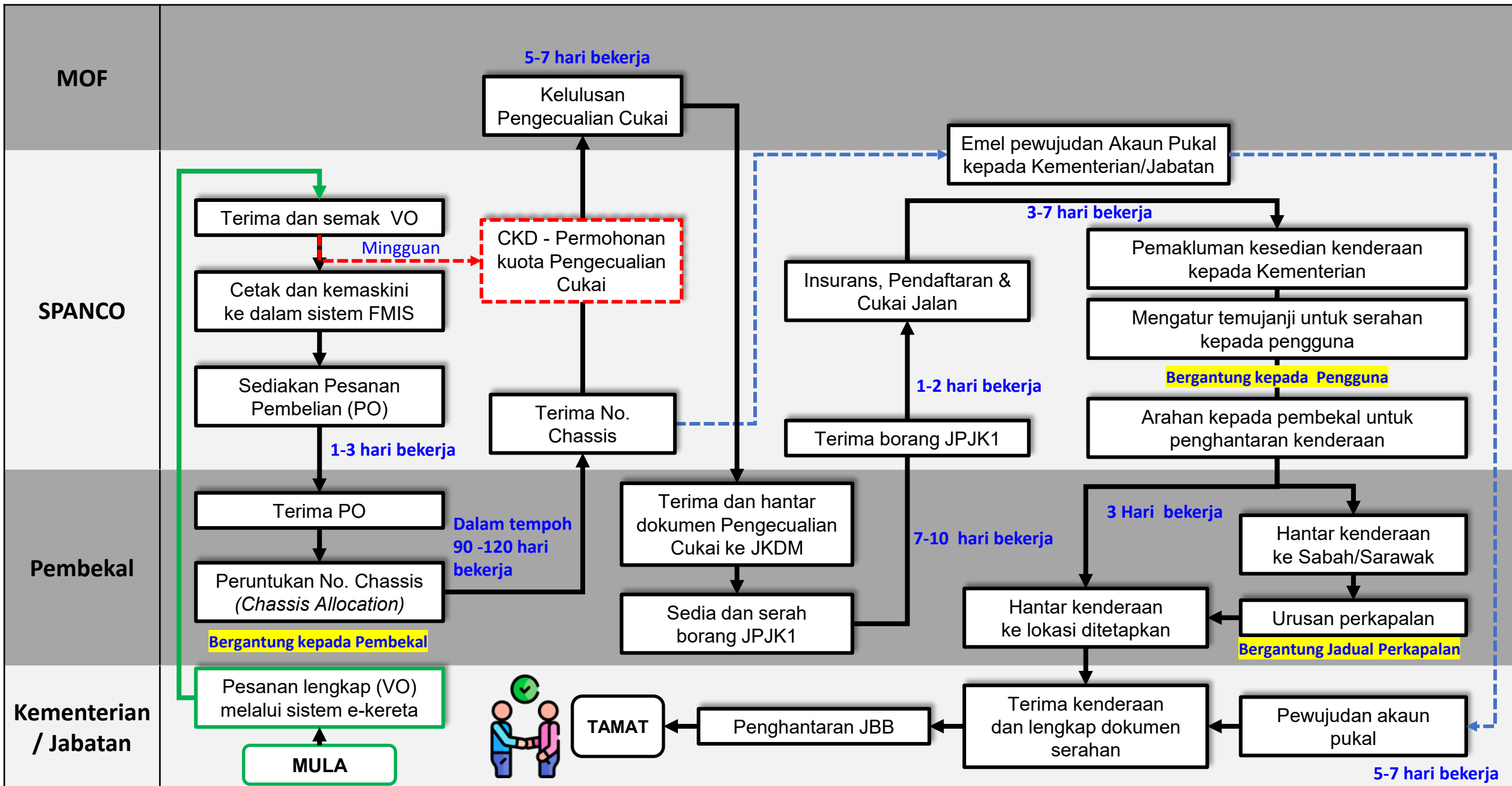
Proses Perolehan & Pembekalan KRJ (Additional) – KRJB (Pesanan Pukal)

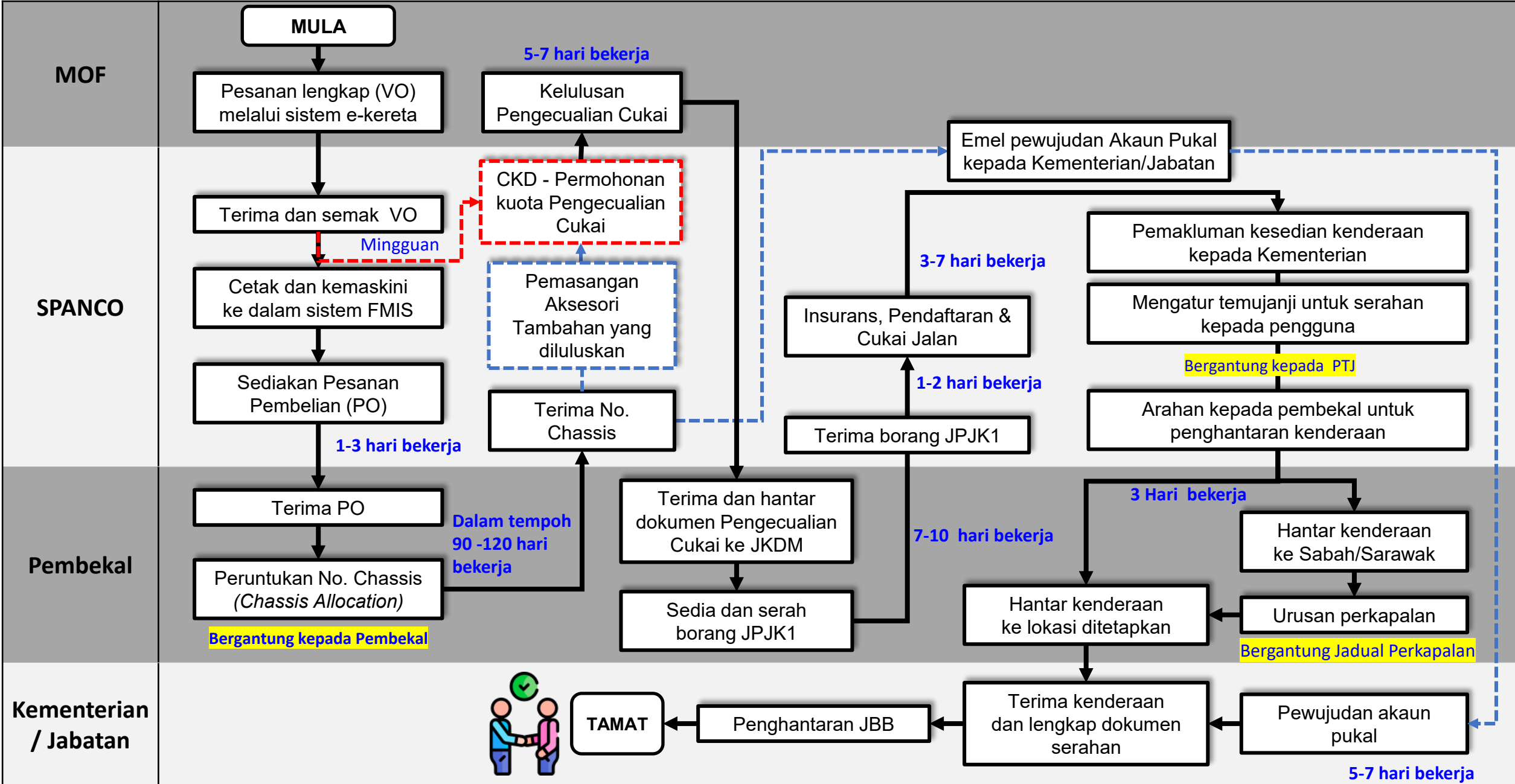
Proses Perolehan & Pembekalan KRJ (Replacement) – KRJG (Pesanan Pukal)

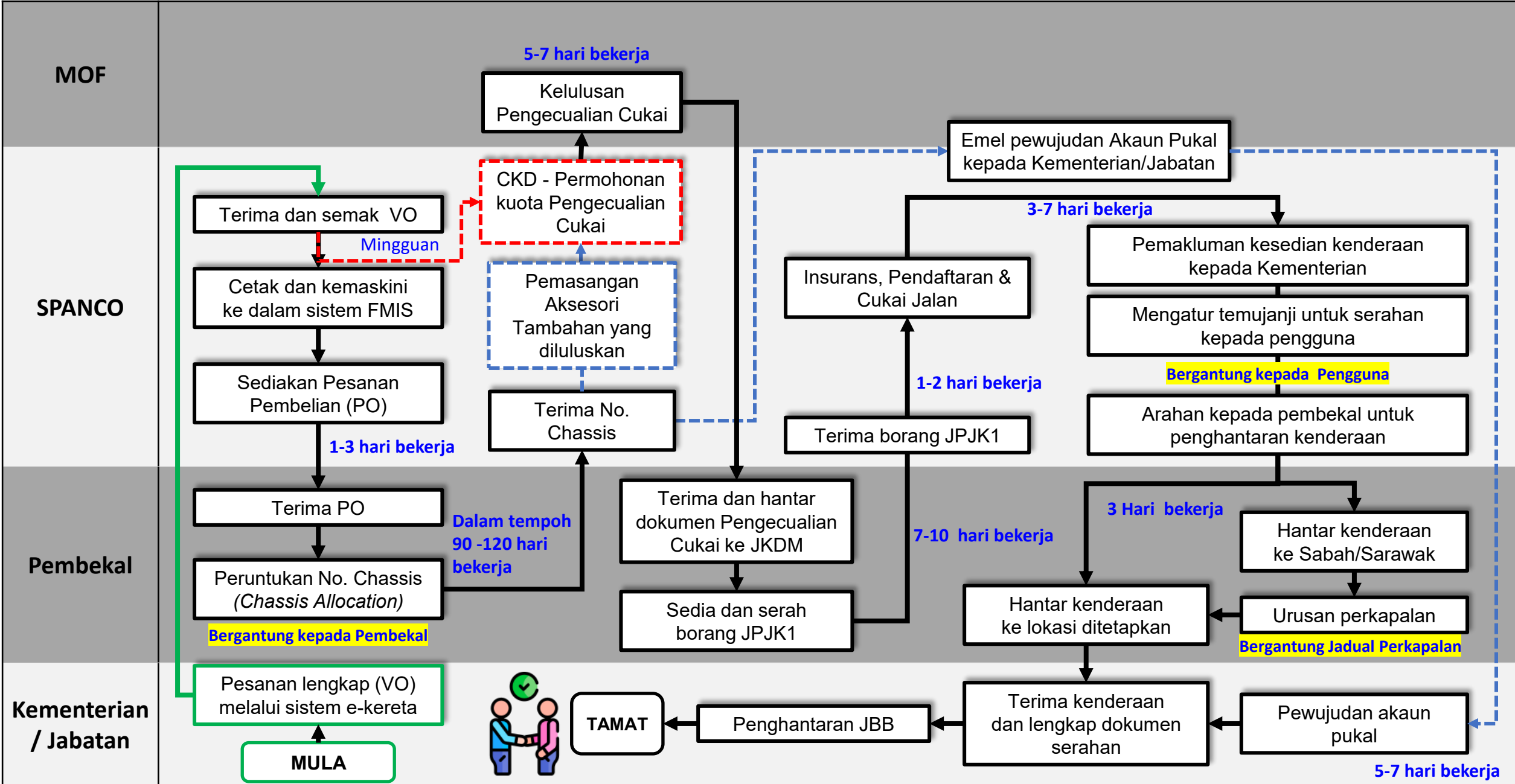

Proses Perolehan & Pembekalan MPV/MP/LC/PK (Additional - KJB)

KLAUSA BERKAITAN PEMBEKALAN KENDERAAN KONSESI

- ***KLAUSA 11 – (Supply and Lease of Concession Vehicle)***
- ***KLAUSA 13 – (Replacement of Concession Vehicle)***

CLAUSE 11 SUPPLY AND LEASE OF CONCESSION VEHICLE

11.2. **Delivery**

- 11.2.1. Upon receipt of the Vehicle Order issued pursuant to Clause 11.1.1, the Concession Company shall as soon as possible acquire the Concession Vehicle as specified in the Vehicle Order and deliver the Concession Vehicle to the Government within sixty (60) Working Days from the date of the Vehicle Order.
- 11.2.2. The Concession Company shall deliver the Concession Vehicle to the Government at the place and on the date specified in the relevant Vehicle Order.
- 11.2.3. Upon receiving the Concession Vehicle delivered by the Concession Company, the Government shall ensure that an Acknowledgment of Delivery in the form set out in **Appendix 12** for each Concession Vehicle is signed and dated by the Liaison Officer. The duly signed and dated Acknowledgment of Delivery shall constitute an acknowledgment by the Government that the relevant Concession Vehicle has been duly delivered to the Government according to the Vehicle Order.

CLAUSE 13 REPLACEMENT OF CONCESSION VEHICLE

13.1. Replacement of Concession Vehicle

13.1.1. The Concession Company shall replace a Concession Vehicle with a new Concession Vehicle of the same make, model and engine capacity and with the same Accessories as were supplied with that Concession Vehicle to be replaced—

- (a) at the end of the Lease Period in relation to each Concession Vehicle pursuant to Clause 13.2;
- (b) in the event of the constructive total loss of a Concession Vehicle pursuant to Clause 15.6.4;
- (c) in the event a Concession Vehicle is declared stolen and cannot be recovered;
- (d) in the event that an option to purchase has been exercised on a Concession Vehicle pursuant to Clause 19; or
- (e) if the Parties decide for an early termination of the Lease in respect of a Concession Vehicle due to its unsatisfactory performance or the Concession Vehicle cannot be used in good condition for a long period or the repair cost of the Concession Vehicle exceeded or would exceed its current market value.

13.2. Delivery of replacement vehicle in the event of expiry of Lease Period

13.2.1. The Government shall issue to the Concession Company a Vehicle Order for the supply of a replacement vehicle not less than six (6) months prior to the end of the Lease Period relating to each Concession Vehicle.

13.3. Lease of replacement vehicle in the event of expiry of Lease Period

13.3.1 If it is apparent to the Parties that there is a possibility of delay in the delivery of the replacement for a Concession Vehicle which Lease is expiring, the Government shall allow for an extension of not more than sixty (60) Working Days after the date the Lease would have expired. The Monthly Lease Charges and Monthly RMA Fees to be paid for the said Concession Vehicle during the extension period shall be the rate that was paid just before the expiry of its Lease.

13.3.2 In the event that the Concession Company fails to provide the replacement Concession Vehicle by the date of expiry of the extended Lease as specified in Clause 13.3.1, and the delay is caused by the Concession Company, a Penalty shall be imposed to the Concession Company as follows:

$$\text{Penalty} = \frac{\text{Monthly Lease Charges} \times \text{number of days delayed}}{30 \text{ days}}$$

*Monthly Lease Charges means the Monthly Lease Charges for the relevant Concession Vehicle at that time.

KLAUSA BERKAITAN PENALTI

- **KLAUSA 27** (*Default by the Concession Company*)
- **APPENDIX 18** (*Service Level Agreement And Form of Notis Tuntutan*)
- **KLAUSA 33.1** (*Dispute Resolution Committee*)

CLAUSE 27 **DEFAULT BY THE CONCESSION COMPANY**

27.1. Events of Default

If at any time during the Concession Period, the Concession Company—

- (a) fails to supply due to its own default at least ninety eight per centum (98%) of the total number of Concession Vehicles ordered at any one time;
- (b) fails to supply due to its own default the full number of Concession Vehicles for every Vehicle Order within the time frame specified in Clause 11.2.1 for more than five (5) times within twelve (12) months;

3. PENALTIES

- 3.1. If the Concession Company fails to meet the service levels as specified in this SLA, the Government of Malaysia shall, without prejudice to its other remedies under the Concession Agreement, impose a penalty. The penalty shall be calculated on the Monthly Repair, Maintenance and Ancillary (RMA) Fees for the unperformed and underperformed works and on Monthly Lease Charges for the delayed supply of new and replacement Concession Vehicles, until actual performance of works and delivery of Concession Vehicle are made. The penalties tabulations are as follows:

Service	Duration of delay	Formula
Supply of New Vehicles	Delay exceeds sixty (60) Working Days from the Vehicle Order	$\text{Penalty} = \frac{(\text{Monthly Lease Charges}^{**} \times \text{number of days delay})}{30 \text{ days}}$
Delivery of Replacement Vehicles (in circumstances where the Lease Period has expired)	Failure to provide the replacement Concession Vehicle by the date of expiry of the existing Lease, or within extension period allowed by the Government	$\text{Penalty} = \frac{(\text{Monthly Lease Charges}^{**} \times \text{number of days delay})}{30 \text{ days}}$
Delivery of Replacement Vehicles (in circumstances other than due to expiry of lease)	Delay exceeds sixty (60) Working Days from the Vehicle Order	$\text{Penalty} = \frac{(\text{Monthly Lease Charges}^{**} \times \text{number of days delay})}{30 \text{ days}}$

* Monthly RMA fees means the Monthly RMA Fees for the relevant Concession Vehicle at that time.

** Monthly Lease Charges means the Monthly Lease Charges for the relevant Concession Vehicle at that time.

3.2. For the purposes of imposing a Penalty, the **Approved Ministry shall issue to the Concession Company a Notis Tuntutan stating the details of default** and the amount of Penalty imposed, and the Concession Company shall pay the said Penalty within fourteen (14) days from the date of receipt of the Notis Tuntutan.

3.3. If any item or part of an item in the Notis Tuntutan submitted by the Approved Ministry is disputed by the Concession Company, the Parties shall use their best endeavours to resolve the dispute as soon as practicable and in any event within fourteen (14) days of receipt by the Concession Company of the Notis Tuntutan. **If the said Approved Ministry and the Concession Company fail to resolve such dispute within the said period, the dispute shall be dealt with in accordance with Clause 33 of the Concession Agreement.** Pending the resolution of such dispute, the Concession Company shall continue to perform its obligations under this Agreement and the Government shall continue to pay the Monthly Lease Charges and Monthly RMA Fees which are due to the Concession Company.

33.1. Dispute Resolution Committee

Any matter, dispute or claim between the Parties in respect of any matter arising of or in relation to this Agreement may be referred to by any Party to a dispute resolution committee (hereinafter referred to as the "**Dispute Resolution Committee**") **consisting of—**

- (a) Deputy Secretary General of Treasury (Investment) as the chairman;
- (b) Undersecretary of Public Asset Management Division, Ministry of Finance;
- (c) Senior Director of Mechanical Engineering Branch, Public Works Department;
- (d) Three (3) Senior Officers from the Concession Company; and
- (e) Head of Vehicle Management Section, Ministry of Finance as the secretary.

SURAT EDARAN

- **SURAT EDARAN MOF (11 OGOS 2023)**
- **SURAT MAKLUMBALAS SPANCO (15 MEI 2025)**
- **SURAT EDARAN BAHARU (05 JUN 2025)**

KEMENTERIAN KEWANGAN MALAYSIA

Kompleks Kementerian Kewangan
No. 5, Persiaran Perdana, Presint 2
Pusat Pentadbiran Kerajaan Persekutuan
62592 PUTRAJAYA
MALAYSIA

Tel : 03-8000 8000
Faks : 03-8882 3893
03-8882 3894
Laman Web: www.mof.gov.m

Ruj. Kami: MOF.PAM-600-28/15/3 (19)

Tarikh : 11 Ogos 2023

SEPERTI SENARAI EDARAN

Tuan/Puan,

SURAT EDARAN BERHUBUNG PELAKSANAAN PERJANJIAN PERINGKAT PERKHIDMATAN DAN NOTIS TUNTUTAN DI BAWAH PERJANJIAN KONSESI ANTARA KERAJAAN MALAYSIA DAN SYARIKAT SPANCO SDN. BHD. BAGI MEMBEKAL, MEMBAIKI, MENYELENGGARA DAN MENGURUS FLEET KENDERAAN KERAJAAN MALAYSIA

Dengan hormatnya, saya merujuk perkara di atas.

2. Untuk makluman tuan/puan, Kerajaan telah bersetuju melantik syarikat Spanco Sdn. Bhd. (SPANCO) sebagai syarikat konsesi bagi memberikan perkhidmatan membekal, membaiki, menyelenggara dan mengurus *fleet* Kenderaan Kerajaan Malaysia bagi tempoh 31 Julai 2022 hingga 30 Julai 2037.

3. Bagi memastikan perkhidmatan yang diberikan mengikut tempoh dan tahap prestasi yang ditetapkan oleh Kerajaan, Perjanjian Peringkat Perkhidmatan (*Service Level Agreement* - SLA) telah diperuntukkan dalam perjanjian konsesi tersebut. Syarikat Konsesi SPANCO adalah bertanggungjawab memastikan prestasi perkhidmatan yang diberikan dari aspek penghantaran, penyelenggaraan, pembaikan kenderaan kepada Kementerian/Jabatan adalah seperti berikut:

- i. Memastikan kerja baik pulih (*overhaul works*) yang dilaksanakan **tidak melebihi 20 hari bekerja** dari masa dihantar ke pusat servis SPANCO atau wakil Pusat Servis yang diiktiraf dan dilantik (PSD) SPANCO;
- ii. Memastikan kerja pembaikan/kerosakan yang dilaksanakan **tidak melebihi 30 hari bekerja** dari masa dihantar ke pusat servis SPANCO atau PSD SPANCO;
- iii. Memastikan kenderaan baharu dihantar oleh SPANCO **tidak melebihi 60 hari bekerja** daripada tarikh pesanan kenderaan (VO);
- iv. **Memastikan kenderaan gantian bagi menggantikan kenderaan yang tamat pajakan dihantar oleh SPANCO tidak melebihi 60 hari bekerja** daripada tarikh pesanan kenderaan (VO); dan
- v. Memastikan kenderaan gantian bagi menggantikan kenderaan yang diawalkan penamatan pajakan atas sebab-sebab lain, dihantar oleh SPANCO **tidak melebihi 60 hari bekerja** daripada tarikh pesanan kenderaan (VO);

- *Laporan penemuan audit pada Jun 2025 adalah berdasarkan surat edaran di atas.*
- *Terdapat kekeliruan maklumat pada perenggan 3(iv) di mana penggantian kenderaan tamat pajakan adalah sepatutnya pada tarikh tamat pajakan.*
- *Surat edaran yang dikeluarkan bukan terma sebenar daripada perjanjian konsesi baharu.*

Ruj. Kami: SSD/AR-0026/2025

15 Mei 2025

Ketua Seksyen (Kenderaan)
Seksyen Pengurusan Kenderaan
Bahagian Pengurusan Aset Awam
Kementerian Kewangan
Aras 4, Blok Selatan Presint 2
Pusat Pentadbiran Kerajaan Persekutuan
62592 Putrajaya.

U/P : Yang Berusaha Tuan Zureen Bin Zubir

Tuan,

PEMBENTANGAN NOTIS TUNTUTAN PENALTI SEHINGGA 30 APRIL 2025 BAHAGIAN PEMBEKALAN

Dengan segala hormatnya, perkara di atas adalah dirujuk.

2. Sebagaimana yang telah dibentangkan di dalam mesyuarat di antara Seksyen Pengurusan Kenderaan (SPK) dan Spanco Sdn Bhd (SPANCO) pada 08 Mei 2025, sebanyak 40 notis tuntutan penalti telah dikemukakan oleh beberapa Kementerian / Jabatan kepada SPANCO berkaitan kelewatan pembekalan kenderaan konsesi.

3. Sebagaimana Tuan sedia maklum, kami telah membentangkan punca-punca kelewatan pembekalan bagi kesemua kenderaan terbabit antaranya :

- Kelewatan pembekalan oleh pembekal.
- Arahan penanguhan penggantian kenderaan Proton Preve tamat pajakan bagi membuat pemilihan model penggantian baharu yang sesuai dan *multibrand*.
- Menunggu kelulusan harga Kos Pajakan model baharu.
- Pembatalan Borang Pesanan Kenderaan model Proton Persona tamat pajakan untuk ditukar kepada model pilihan yang baharu diluluskan.
- Kelewatan bagi KRJ adalah di luar kawalan SPANCO di mana agihan dikeluarkan oleh pihak SPK.
- Pembekalan kenderaan masih di bawah terma CA1.
- Pembekalan yang dilakukan masih tidak melebihi terma di dalam Perjanjian Tahap Perkhidmatan (SLA).
- Keengganan pengguna untuk menerima kenderaan penggantian baharu.

4. Berdasarkan perkara-perkara di atas, adalah tidak wajar untuk SPANCO dikenakan penalti memandangkan kelewatan penggantian bukan disebabkan oleh kesalahan/kelewatan SPANCO (di luar kawalan SPANCO).

5. Sebagaimana yang turut dibincangkan, penghantaran notis tuntutan oleh Kementerian/Jabatan adalah berdasarkan "Surat Edaran Berhubung Pelaksanaan Perjanjian Peringkat Perkhidmatan Dan Notis Tuntutan Di bawah Perjanjian Konsesi Antara Kerajaan Malaysia Dan Syarikat SPANCO Sdn Bhd Bagi Membekal, Membaiki, Menyelenggara Dan Mengurus Fleet Kenderaan Kerajaan Malaysia" rujukan surat MOF.PAM-600-28/15/3/ (19) bertarikh pada 11 Ogos 2023.

6. Kenyataan di dalam Surat Edaran tersebut, Para 3(4) menyatakan "**Memastikan kenderaan gantian bagi menggantikan kenderaan yang tamat pajakan dihantar oleh SPANCO tidak melebihi 60 hari bekerja daripada tarikh pesanan kenderaan (VO)**" adalah tidak tepat.

Merujuk kepada Perjanjian Konsesi 2, **Klausula 13 - REPLACEMENT OF CONCESSION VEHICLE** :

13.1 "The Concession Company shall replace a Concession Vehicle with a new Concession Vehicle of the same make, model and engine capacity and with the same Accessories as were supplied with that Concession Vehicle to be replaced –

a) at the end of the Lease Period in relation to each Concession Vehicle pursuant to Clause 13.2;"

Justeru itu, kami ingin mencadangkan agar kenyataan Para 3 (4) di dalam Surat Edaran Kementerian Kewangan, ditukar kepada "**Memastikan kenderaan gantian bagi menggantikan kenderaan yang tamat pajakan dibekalkan oleh SPANCO pada tarikh tamat pajakan atau dalam tempoh 60 bekerja daripada tarikh penerimaan pesanan kenderaan, mengikut mana-mana yang terkemudian**".

7. Kami akan memaklumkan kepada pihak Kerajaan mengenai anggaran tempoh penyerahan kenderaan sebaik sahaja pesanan kenderaan (VO) diterima. Sekiranya pihak Kerajaan bersetuju untuk meneruskan pesanan tersebut walaupun tempoh penyerahan dijangka melebihi 60 hari bekerja, maka tiada keperluan untuk pihak Kerajaan mengemukakan notis tuntutan penalti kepada SPANCO. Pendekatan ini adalah selaras dengan ketetapan di bawah **Klausula 11.4 – Non-Availability**, seperti berikut:

11.4.1 "If for any reason the Concession Company is unable to acquire and supply a particular Concession Vehicle or the required number of particular Concession Vehicle or with the requisite Accessories by the specified date of delivery, the Concession Company shall notify Government within thirty (30) Working Days after receipt of such Vehicle Order."

8. Kami turut memohon agar perkara ini dapat dinyatakan di dalam Surat Edaran Kementerian Kewangan bagi memberi maklumat yang lebih jelas berkaitan pembekalan melibatkan kenderaan yang telah diberhentikan pengeluarannya.

KEMENTERIAN KEWANGAN MALAYSIA

Kompleks Kementerian Kewangan
No. 5, Persiaran Perdana, Presint 2
Pusat Pentadbiran Kerajaan Persekutuan
62592 PUTRAJAYA
MALAYSIA

Tel : 03-8000 8000
Faks : 03-8882 3893
03-8882 3894
Laman Web : www.mof.gov.my

Ruj. Kami: MOF.PAM-600-28/15/3(20)

Tarikh : 5 Jun 2025

SEPERTI SENARAI EDARAN

Tuan/Puan,

SURAT EDARAN BERHUBUNG PELAKSANAAN PERJANJIAN PERINGKAT PERKHIDMATAN DAN NOTIS TUNTUTAN DI BAWAH PERJANJIAN KONSESI ANTARA KERAJAAN MALAYSIA DAN SYARIKAT SPANCO SDN. BHD. BAGI MEMBEKAL, MEMBAIKI, MENYELENGGARA DAN MENGURUS FLEET KENDERAAN KERAJAAN MALAYSIA

Dengan hormatnya, saya merujuk perkara di atas.

2. Untuk makluman tuan/puan, Kerajaan telah bersetuju melantik syarikat Spanco Sdn. Bhd. (SPANCO) sebagai syarikat konsesi bagi memberikan perkhidmatan membekal, membaiki, menyelenggara dan mengurus *fleet* Kenderaan Kerajaan Malaysia bagi tempoh 31 Julai 2022 hingga 30 Julai 2037.

3. Bagi memastikan perkhidmatan yang diberikan mengikut tempoh dan tahap prestasi yang ditetapkan oleh Kerajaan, Perjanjian Peringkat Perkhidmatan (*Service Level Agreement* - SLA) telah diperuntukkan dalam perjanjian konsesi tersebut. Syarikat Konsesi SPANCO adalah bertanggungjawab memastikan prestasi perkhidmatan yang diberikan dari aspek penghantaran, penyelenggaraan, pembaikan kenderaan kepada Kementerian/Jabatan adalah seperti berikut:

- i. Memastikan kerja-kerja baik pulih kenderaan (*refurbishment*) dilaksanakan **tidak melebihi 14 hari bekerja**;
- ii. Memastikan kerja baik pulih (*overhaul works*) yang dilaksanakan **tidak melebihi 20 hari bekerja** dari masa dihantar ke pusat servis SPANCO atau wakil Pusat Servis yang diiktiraf dan dilantik (PSD) SPANCO;
- iii. Memastikan kerja pembaikan/kerosakan yang dilaksanakan **tidak melebihi 30 hari bekerja** dari masa dihantar ke pusat servis SPANCO atau PSD SPANCO;
- iv. Memastikan kenderaan baharu dihantar oleh SPANCO **tidak melebihi 60 hari bekerja** daripada tarikh pesanan kenderaan;
- v. Memastikan penggantian bagi kenderaan konsesi yang telah tamat tempoh (kenderaan CA2) hendaklah dihantar **pada atau sebelum tarikh tamat pajakan**, melainkan Kerajaan membenarkan pelanjutan yang tidak melebihi 60 hari bekerja selepas tarikh tamat pajakan; dan
- vi. Penggantian bagi kenderaan konsesi yang *constructive total loss*, kecurian, Pilihan Pembelian (*Option to Purchase*) dan tamat pajakan awal dihantar oleh SPANCO **tidak melebihi 60 hari bekerja** daripada tarikh pesanan kenderaan.

- Surat edaran baru (pindaan) dikeluarkan oleh MOF pada 05 Jun 2025 (selepas penemuan audit) untuk menggantikan surat edaran terdahulu yang tidak menepati terma di dalam perjanjian konsesi (CA2).
- Oleh yang demikian, dapatan audit yang telah dikeluarkan (berdasarkan surat edaran 11 Ogos 2023) adalah tidak tepat.

NOTIS TUNTUTAN YANG TELAH DITERIMA

- **SURAT NOTIS TUNTUTAN DARI MOF**
- **SURAT MAKLUMBALAS SPANCO BERKAITAN NOTIS TUNTUTAN**
- **SENARAI NOTIS TUNTUTAN OLEH MOF**
- **3 KEMENTERIAN UTAMA (KKM / MINDEF / KDN)**

KEMENTERIAN KEWANGAN MALAYSIA

Kompleks Kementerian Kewangan
No. 5, Persiaran Perdana, Presint 2
Pusat Pentadbiran Kerajaan Persekutuan
62592 PUTRAJAYA
MALAYSIA

Tel : 03-8000 8000
Faks : 03-8882 3893
03-8882 3894
Laman Web: www.mof.gov.my

Ruj. Kami: MOF.PAM.600-28/16/1 JLD.4 (4)

Tarikh: 2 Oktober 2025

YBhg. Dato' Azman Haji Idris
Ketua Pegawai Eksekutif
Spanco Sdn. Bhd.
Tingkat 26, Menara JKG
No.282, Jalan Raja Laut
50350 KUALA LUMPUR

YBhg. Dato',

**NOTIS TUNTUTAN PENALTI ATAS KELEWATAN PEMBEKALAN KENDERAAN
DI BAWAH PERJANJIAN KONSESI KENDERAAN KERAJAAN (CA2)
BERDASARKAN KEPADA PEMERHATIAN AUDIT PENGURUSAN KENDERAAN
KERAJAAN OLEH JABATAN AUDIT NEGARA DI KEMENTERIAN PERTAHANAN**

Dengan hormatnya saya menarik perhatian YBhg. Dato' berhubung perkara di atas.

2. Adalah dimaklumkan bahawa pihak Spanco Sdn. Bhd. (SPANCO) didapati tidak mematuhi *Service Level Agreement* (SLA) bagi pembekalan kenderaan Kerajaan berdasarkan kepada Pesanan Kenderaan yang telah dikeluarkan. **Klausu 11.2** Perjanjian Konsesi CA2 menyatakan bahawa syarikat konsesi hendaklah membekalkan kenderaan dalam tempoh 60 hari bekerja dari tarikh pesanan kenderaan baharu atau pesanan kenderaan gantian (selain kenderaan tamat tempoh pajakan). Sekiranya pembekalan kenderaan konsesi terlewat disebabkan oleh syarikat konsesi, penalti hendaklah dikenakan berdasarkan formula dalam Perjanjian Konsesi CA2.

3. Manakala **Klausu 11.4**, Perjanjian Konsesi CA2 menyatakan bahawa sekiranya syarikat konsesi tidak dapat membekalkan kenderaan konsesi yang diperlukan pada tarikh yang ditetapkan, syarikat konsesi hendaklah memaklumkan kepada Kerajaan dalam tempoh tiga puluh (30) hari bekerja selepas menerima Pesanan Kenderaan tersebut.

4. Sehubungan itu, berdasarkan kepada pemerhatian audit yang telah dijalankan oleh Jabatan Audit Negara ke atas Pengurusan Kenderaan Kerajaan di bawah Perjanjian Konsesi (CA2) yang berkuat kuasa bermula 31 Julai 2022, pihak SPANCO dikehendaki membayar jumlah penalti berjumlah **RM3,296,611.02** melibatkan **531 unit kenderaan** di bawah **KEMENTERIAN PERTAHANAN** di atas kelewatan pembekalan kenderaan kepada Kerajaan.

5. Butiran lengkap kenderaan, bilangan hari kelewatan dan pengiraan adalah seperti di **Lampiran A** yang disertakan bersama. Pihak SPANCO adalah dikehendaki

membayar jumlah penalti sebagaimana yang dinyatakan di atas dalam tempoh **empat belas (14) hari** dari tarikh penerimaan Notis Tuntutan ini. Kegagalan pihak SPANCO untuk membayar penalti tersebut akan menyebabkan penalti tersebut menjadi hutang kepada Kerajaan dan Kerajaan berhak untuk membuat tuntutan di mahkamah.

Sekian, terima kasih.

"MALAYSIA MADANI"

"BERKHIDMAT UNTUK NEGARA"

Saya yang menjalankan amanah,

(ALAN BIN ABDUL RAHIM)

Bahagian Pengurusan Aset Awam
b.p. Ketua Setiausaha Perbendaharaan

☎ : 03-8882 3666 📠 : 03-8882 3869 ✉ : alan@mof.gov.my

s.k:

Edaran Dalam:

1. YBhg. Datuk Dr. TKSP(I)

Edaran Luaran:

1. Ketua Setiausaha
Kementerian Pertahanan
Aras 5, Wisma Pertahanan
Jalan Padang Tembak
50634 KUALA LUMPUR
(u.p. : Encik Mohamad Shaffie Bin Hassan
Setiausaha Bahagian Kewangan)

Ruj. Kami: SSD/NIZ-0062(03)/2025

16 Oktober 2025

Ketua Setiausaha Perbendaharaan
Kementerian Kewangan
Kompleks Kementerian Kewangan
Seksyen Pengurusan Kenderaan (SPK)
Bahagian Pengurusan Aset Awam
Aras 4, Blok Selatan Presint 2
Pusat Pentadbiran Kerajaan Persekutuan
62592 Putrajaya
(U.P. : Tuan Haji Alan bin Abdul Rahim)

Tuan,

NOTIS TUNTUTAN PENALTI ATAS KELEWATAN PEMBEKALAN KENDERAAN DI BAWAH PERJANJIAN KONSESI KENDERAAN KERAJAAN (CA2) BERDASARKAN KEPADA PEMERHAATAN AUDIT PENGURUSAN KENDERAAN KERAJAAN OLEH JABATAN AUDIT NEGARA DI KEMENTERIAN PERTAHANAN

Dengan segala hormatnya, kami merujuk kepada surat Kementerian Kewangan Malaysia rujukan MOF.PAM.600-28/16/1 Jld.4 (4) bertarikh 03 Oktober 2025.

Kami mengambil maklum terhadap notis tuntutan penalti yang dikemukakan oleh Kementerian Kewangan Malaysia berkaitan kelewatan pembekalan kenderaan di bawah Perjanjian Konsesi (CA2) melibatkan Kementerian Pertahanan. Berdasarkan laporan pemerhatian Jabatan Audit Negara, terdapat sejumlah **531 unit** kenderaan yang terlibat. Pada masa yang sama kami turut menerima **9 notis tuntutan** secara fizikal dari Kementerian Pertahanan.

Kami sentiasa komited untuk memastikan setiap pesanan kenderaan yang dikemukakan oleh Kerajaan dipenuhi selaras dengan *Service Level Agreement* (SLA) yang ditetapkan di bawah Perjanjian Konsesi (CA2), iaitu pembekalan kenderaan hendaklah dilaksanakan dalam tempoh 60 hari bekerja dan boleh dikenakan penalti sekiranya berlaku kelewatan. Namun begitu, tuntutan penalti ke atas sebarang kelewatan yang berlaku hanya boleh dikenakan kepada kami sekiranya kelewatan tersebut berpunca daripada kegagalan kami.

Berhubung dengan notis pemakluman kepada pihak Kerajaan, beberapa peringkat pemakluman telah dilakukan bagi memastikan pihak Kerajaan sentiasa dimaklumkan tentang status terkini pembekalan termasuk *ordering lead time* berdasarkan kapasiti pengeluaran pihak pengilang. Sebagai contoh, setiap kali sebut harga dikemukakan kepada Kementerian Kewangan Malaysia untuk kelulusan, maklumat mengenai *ordering lead time* dan jadual pembekalan dari setiap pengilang akan dimaklumkan kepada Kementerian Kewangan Malaysia. Secara amnya, tempoh *ordering lead time* adalah sekitar 90 hari dari tarikh penerimaan pesanan belian (*purchase order*). Tempoh ini akan melebihi 90 hari sekiranya pesanan kenderaan dibuat secara pukal dan melibatkan jumlah yang besar. Ini kerana pengilang memerlukan masa tambahan untuk proses pembuatan dan pemasangan kenderaan baharu. Berdasarkan rekod, tiada pengilang yang mampu

memenuhi pesanan kenderaan yang besar secara serta-merta. Selain daripada pemakluman di atas, kami turut memaklumkan status terkini dari masa ke semasa melalui Mesyuarat Penyelaras bersama Kementerian Kewangan Malaysia yang diadakan setiap bulan dan Laporan Prestasi Bulanan.

Merujuk kepada mesyuarat dan pembentangan bersama wakil Seksyen Pengurusan Kenderaan (SPK) Kementerian Kewangan Malaysia pada 13 Oktober 2025, kami mendapati terdapat percanggahan maklumat serta asas pengiraan jumlah tuntutan yang dikemukakan adalah meragukan dan tidak wajar. Sehubungan itu, kami memerlukan masa untuk mengekstrak data, membuat semakan silang serta memperhalusi setiap notis tuntutan agar asas pengiraan dan penentuan penalti dibuat selaras dengan peruntukan yang termaktub di dalam Perjanjian Konsesi (CA2) antaranya:

1. Klausula 11.3 (New / Additional Orders)

*"In the event the delivery of the Concession Vehicle is delayed and **such delay is caused by the Concession Company**, a Penalty shall be imposed to the Concession Company as follows:"*

2. Klausula 13.3.2 (Replacement Orders)

*"In the event the Concession Company fails to provide the replacement Concession Vehicle by the date of expiry of the extended Lease as specified in Clause 13.3.1, **and the delay is caused by the Concession Company**, a Penalty shall be imposed to the Concession Company as follows:"*

3. Para 3.3 Appendix 18 – Service Level Agreement

*"If any item or part of an item in the Notis Tuntutan submitted by the Approved Ministry is disputed by the Concession Company, the Parties shall use their best endeavours to resolve the dispute as soon as practicable and in any event within fourteen (14) days of receipt by the Concession Company of the **Notis Tuntutan**. If the said Approved Ministry and the Concession Company fail to resolve such dispute within the said period, the dispute shall be dealt with in accordance with Clause 33 of the Concession Agreement. Pending the resolution of such dispute, the Concession Company shall continue to perform its obligations under this Agreement and the Government shall continue to pay the Monthly Lease Charges and Monthly RMA Fees which are due to the Concession Company."*

Berikut adalah contoh-contoh notis tuntutan yang didapati tidak wajar dikenakan penalti kepada SPANCO. Perincian kes kronologi di bawah turut dilampirkan bersama surat ini.

1. Proton X70 1.5 Premium nombor pendaftaran VKU2817

Ringkasan kes:

- Pesanan kenderaan dikeluarkan secara pukal oleh Kementerian Kewangan Malaysia pada 15 Mac 2023 bagi keperluan permohonan baharu, penggantian dan keperluan OTP untuk sepanjang tahun 2023. Tiada nama pengguna baharu diberikan.
- Permohonan Baharu dari Kementerian Luar Negeri (KLN) dihantar ke Kementerian Kewangan melalui eKereta pada 18 Ogos 2023.
- Agihan oleh Kementerian Kewangan melalui eKereta dikeluarkan pada 1 September 2023.

- Penyerahan kenderaan baharu kepada KLN pada 7 September 2023.
- Notis tuntutan kelewatan yang dikeluarkan oleh KLN adalah mengambilkira dari tarikh pesanan kenderaan pada 15 Mac 2023 sehingga pembekalan pada 7 September 2023. Sepatutnya tempoh pembekalan dikira dari tarikh penerimaan agihan eKereta dari Kementerian Kewangan sehingga pembekalan iaitu dari 1 September sehingga 7 September 2023. Pembekalan kenderaan adalah dalam tempoh SLA dan SPANCO tidak wajar dikenakan penalti.

2. Toyota Camry 2.5V BMC2 nombor pendaftaran VKX95
Ringkasan Kes:

- Kenderaan VKX95 adalah kenderaan baharu bagi penggantian tamat pajakan yang digunakan oleh pegawai di Kementerian Dalam Negeri (KDN).
- Kenderaan lama (Perdana 2.4L) tamat pajakan sebenar pada 12 November 2021, namun tidak digantikan pada tempoh tersebut kerana isu pembekalan akibat pandemik Covid-19 serta perubahan harga kenderaan.
- Kadar kos pajakan Toyota Camry 2.5V BMC2 diluluskan Kementerian Kewangan pada 3 Februari 2023. Sejumlah 272 pesanan kenderaan dikeluarkan secara pukal oleh Kementerian Kewangan pada 17 Februari 2023.
- Agihan penggantian dikeluarkan Kementerian Kewangan pada 17 Mei 2023 (walaupun untuk penggantian tamat pajakan, agihan tetap dikeluarkan oleh Kementerian Kewangan mengikut kekenanan atau kriteria tertentu).
- Penyerahan kepada KDN pada 21 Jun 2023.
- Notis tuntutan yang dikeluarkan oleh KDN adalah mengambil kira dari tarikh tamat pajakan (12 November 2021) sehingga tarikh pembekalan pada 21 Jun 2023.
- Sepatutnya tempoh pembekalan diambil kira dari tarikh pesanan kenderaan sehingga tarikh pembekalan. Dalam dalam hal ini SPANCO tidak wajar dikenakan penalti berikutan dari rentetan pelbagai isu melibatkan pengeluaran kenderaan oleh pengilang, kelulusan kos pajakan dan tempoh pembekalan kenderaan CBU.

3. Proton X70 Premium nombor pendaftaran VLB9687
Ringkasan Kes :

- Kenderaan VLB9687 adalah kenderaan baharu bagi penggantian tamat pajakan yang digunakan oleh pegawai di Kementerian Pelaburan, Perdagangan dan Industri (MITI). Tarikh tamat pajakan sebenar kenderaan lama adalah pada 9 September 2023.
- Pesanan kenderaan dikeluarkan secara pukal oleh Kementerian Kewangan Malaysia pada 15 Mac 2023 bagi keperluan permohonan baharu, penggantian dan keperluan OTP untuk sepanjang tahun 2023. Tiada nama pengguna baharu diberikan.
- Penyerahan kepada MITI pada 17 Oktober 2023.
- Jumlah tuntutan yang dinyatakan MITI di dalam notis tuntutan adalah tidak jelas iaitu 86 hari dengan mengambil kira dari tarikh pesanan kenderaan sehingga penyerahan. Sepatutnya SPANCO tidak wajar dikenakan penalti kerana kenderaan baharu diserahkan dalam tempoh 60 hari dari tarikh tamat pajakan.

Berdasarkan kepada beberapa senario yang telah dijelaskan di atas, adalah tidak wajar bagi SPANCO untuk dikenakan tindakan penalti tanpa melalui prosedur berlandaskan peruntukan yang ditetapkan di dalam Perjanjian Konsesi (CA2) sedia ada. Justeru itu, besarlah harapan kami supaya langkah-langkah berikut dapat dilaksanakan sebelum pemuktamadan ke atas notis-notis tuntutan tersebut dapat dilakukan, iaitu:

1. Masa tambahan selama 2 hingga 3 bulan untuk melakukan semakan silang dan memperhalusi setiap tuntutan notis yang dikemukakan;
2. Persetujuan Kementerian Kewangan bagi memastikan asas pengiraan semua tuntutan penalti adalah selaras dengan peruntukan yang termaktub di dalam Perjanjian Konsesi (CA2) seperti yang dinyatakan di atas; dan
3. Semua notis tuntutan perlu dibincang dan dimuktamadkan bersama *Dispute Resolution Committee* selaras dengan Klausula 33.1 Perjanjian Konsesi (CA2).

Segala pertimbangan dan bantuan dari pihak Kementerian Kewangan Malaysia amatlah kami hargai dan kami dahului dengan ucapan terima kasih.

Sekian.

'SENTIASA BERSAMAMU'

Yang benar,

DATO' HAJI AZMAN BIN HAJI IDRIS
Ketua Pegawai Eksekutif
SPANCO Sdn Bhd

- s.k
1. Timbalan Ketua Setiausaha Perbendaharaan (I)
 2. Ketua Setiausaha
Kementerian Pertahanan
Aras 5, Wisma Pertahanan
Jalan Padang Tembak
50634 Kuala Lumpur
(u.p.: **Encik Mohamad Shaffie Bin Hassan**
Setiausaha Bahagian Kewangan)

SENARAI NOTIS TUNTUTAN OLEH MOF

NO.	KEMENTERIAN	TUNTUTAN OLEH MOF (Berdasarkan Pemerhatian Audit)
1	Kementerian Dalam Negeri	Dalam Tindakan MOF
2	Jabatan Perdana Menteri	743
3	Kementerian Pertanian Dan Keterjaminan Makanan	54
4	Kementerian Pelaburan, Perdagangan Dan Industri	17
5	Kementerian Pertahanan	531
6	Kementerian Perlindungan Dan Komoditi	10
7	Kementerian Perpaduan Negara	41
8	Kementerian Pelancongan, Seni Dan Budaya	16
9	Kementerian Pembangunan Wanita, Keluarga Dan Masyarakat	12
10	Kementerian Luar Negeri	13
11	Kementerian Pendidikan Tinggi	90
12	Kementerian Kesihatan Malaysia	504
13	Kementerian Kewangan	221
14	Kementerian Pendidikan Malaysia	182
15	Kementerian Perdagangan Dalam Negeri Dan Kos Sara Hidup	105
16	Kementerian Perumahan Dan Kerajaan Tempatan	68
17	Kementerian Sumber Asli Dan Kelestarian Alam	39
18	Kementerian Komunikasi	35
19	Kementerian Kerja Raya	33
20	Kementerian Ekonomi	22
21	Kementerian Pengangkutan	28
22	Kementerian Kemajuan Desa Dan Wilayah	35
23	Kementerian Sumber Manusia	24
24	Kementerian Belia Dan Sukan	16
25	Kementerian Sains, Teknologi Dan Inovasi	20
26	Kementerian Peralihan Tenaga Dan Transformasi Air	7
27	Kementerian Pembangunan Usahawan Dan Koperasi	7
28	Kementerian Digital	6
JUMLAH		2,869

3 KEMENTERIAN UTAMA BERDASARKAN JUMLAH FLEET

NO.	KEMENTERIAN	TUNTUTAN OLEH MOF <i>(Berdasarkan Pemerhatian Audit)</i>
		JUMLAH KENDERAAN
1	Kementerian Dalam Negeri	Dalam Tindakan MOF
2	Kementerian Pertahanan	531
3	Kementerian Kesihatan Malaysia	504
JUMLAH		1,035

ANALISA KELEWATAN PEMBEKALAN & CONTOH KRONOLOGI

- JADUAL ANALISA KELEWATAN
- CONTOH-CONTOH KRONOLOGI

JADUAL ANALISA KELEWATAN PEMBEKALAN

55

No.	Analisa Kelewatan	Kategori Pesanan	MINDEF			KKM			KDN			Grand Total
			KRJ (Pukal)	KJ	Total	KRJ (Pukal)	KJ	Total	KRJ (Pukal)	KJ	Total	
1	Pembekalan kenderaan masih dalam tempoh SLA. <i>(Dalam tempoh 60 hari bekerja selepas tarikh tamat pajakan - LED)</i>	Add	26	-	26	164	-	164	-	-	-	190
		LED	46	77	123	133	47	180	-	-	-	303
		Total	72	77	149	297	47	344	-	-	-	493
2	Pesanan Kenderaan (VO) diterima kurang dari 6 bulan sebelum tarikh tamat pajakan (LED).	Add	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		LED	61	268	329	123	11	134	-	-	-	463
		Total	61	268	329	123	11	134	-	-	-	463
3	Kelewatan pembekalan kenderaan dari pembekal.	Add	-	38	38	-	-	-	-	-	-	38
		Add/CTL	-	4	4	-	-	-	-	-	-	4
		LED	4	3	7	18	8	26	-	-	-	33
		Total	4	42	49	18	8	26	-	-	-	75
4	Kelewatan Pesanan Belian (PO) kepada pembekal berpunca dari kerja naik taraf sistem dalaman yang menyebabkan gangguan sementara.	Add	-	4	4	-	-	-	-	-	-	4
		LED	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		Total	-	4	4	-	-	-	-	-	-	4
Grand Total			140	391	531	438	66	504	-	-	-	1,035

No.	Analisa Kelewatan Pembekalan	KDN	MINDEF	KKM	Jumlah
1	Pembekalan kenderaan masih dalam tempoh SLA <i>(Dalam 60 hari bekerja selepas tarikh tamat pajakan - LED)</i>	-	149	344	493

Contoh Kes – 1

PESANAN PUKAL

87 hari

Kategori : Penggantian LED (KRJG)
Kementerian : Kementerian Kesihatan (KKM)
Model lama : Proton X70 1.8 Premium
No. Daftar : VEH1815
Tarikh Pesanan (VO) : 22/01/2024
Tarikh Tamat Pajakan : 01/07/2024
Model Baharu : Proton X70 1.5 Premium (MC)
No. Daftar : VMF9347
Tarikh Bekal : 19/07/2024
Ulasan SPANCO : *Pengiraan titik mula (trigger point) oleh MOF adalah berdasarkan Tarikh Pesanan (VO) berbanding Tarikh Tamat Pajakan (LED)*

Trigger point
Audit

Trigger point
Sebenar

Contoh Kes – 2

7 hari

Kategori : Penggantian LED (KJG)
Kementerian : Kementerian Dalam Negeri (PDRM)
Model lama : Civic 1.8S MPV
No. Daftar : VEN5409
Tarikh Pesanan (VO) : 07/05/2025
Tarikh Tamat Pajakan : 17/06/2025
Tarikh Agihan SPK : -
Model Baharu : Civic 1.5L E MMC MPV
No. Daftar : VPL7568
Tarikh Bekal : 06/08/2025
Ulasan SPANCO : *Penggantian masih dibekalkan di dalam tempoh SLA (LED + 60 hari bekerja)*

No.	Analisa Kelewatan Pembekalan	KDN	MINDEF	KKM	Jumlah
2	Pesanan Kenderaan (VO) diterima kurang dari 6 bulan sebelum tarikh tamat pajakan (LED)	-	329	134	463

Contoh Kes – 3

Kategori : Penggantian KJ (KJG)
 Kementerian : Kementerian Pertahanan (MTU)
 Model lama : Proton Preve 1.6 Premium
 No. Daftar : VBM459
 Tarikh Pesanan (VO) : 23/01/2024
 Tarikh Tamat Pajakan : 06/05/2023
 Model Baharu : Proton X70 1.5 Standard (MC) V2
 No. Daftar : JXD532
 Tarikh Bekal : 05/07/2024
 Ulasan SPANCO : - Pesanan kenderaan (VO) diterima SELEPAS tarikh tamat pajakan (LED).
 - JPJK1 diterima melebihi 3 bulan dari tarikh pesanan

72 hari

Selepas LED

Contoh Kes – 4

Kategori : Penggantian LED (KRJG)
 Kementerian : Kementerian Kesihatan (KKM)
 Model lama : Proton Perdana 2.4L
 No. Daftar : VBQ6577
 Tarikh Pesanan (VO) : 20/02/2023
 Tarikh Tamat Pajakan : 06/06/2022
 Model Baharu : Toyota Camry 2.5V BMC2
 No. Daftar : VKU1660
 Tarikh Bekal : 06/07/2023
 Ulasan SPANCO : - Pesanan kenderaan (VO) diterima SELEPAS tarikh tamat pajakan (LED).

PESANAN PUKAL

48 hari

Selepas LED

No.	Analisa Kelewatan Pembekalan	KDN	MINDEF	KKM	Jumlah
3	Kelewatan pembekalan kenderaan dari pembekal	-	46	26	72

Contoh Kes – 5

Kategori : Penggantian KJ (KJG)
 Kementerian : Kementerian Kesihatan (KKM)
 Model lama : Proton Preve 1.6
 No. Daftar : VAU8934
 Tarikh Tamat Pajakan : 21/11/2023
 Tarikh Pesanan (VO) : 15/03/2023
 Model Baharu : Honda City 1.5 S
 No. Daftar : VLN9573
 Tarikh Bekal : 08/12/2023
 Ulasan SPANCO : *Pesanan ini melalui pelbagai fasa:*
 - *Penangguhan penggantian Preve*
 - *Kekurangan stok sedia ada*
 - *Pertukaran model*
 - *Kelulusan model baharu*

177
hari

Contoh Kes – 6

Kategori : Pesanan Baharu KJ (KJB)
 Kementerian : Kementerian Pertahanan (MTL)
 Model Baharu : Proton X70 1.5 Standard (MC) V2
 No. Daftar : VLP1214
 Tarikh Pesanan (VO) : 09/08/2023
 Tarikh Bekal : 22/12/2023
 Ulasan SPANCO : *Butiran kenderaan (Chassis No.) hanya diterima dari pembekal 3 bulan selepas pesanan dibuat.*

49
hari

NO.	Analisa Kelewatan Pembekalan	KDN	MINDEF	KKM	Jumlah
Kelewatan Pesanan Belian (PO) kepada pembekal berpunca dari kerja naik taraf sistem dalaman yang menyebabkan gangguan sementara.		-	4	-	4

Contoh Kes – 7

Kategori : Pesanan Baharu (KJB)
 Kementerian : Kementerian Pertahanan (MATM)
 Model Baharu : Proton X70 1.5 Standard (MC) V2
 No. Daftar : VLP1259
 Tarikh Pesanan (VO) : 21/06/2023
 Tarikh Bekal : 28/12/2023
 Ulasan SPANCO : *Kelewatan PO – berpunca daripada gangguan pada modul Vehicle Order dalam sistem FMiS SPANCO selepas proses naik taraf, menyebabkan kelewatan dalam pengeluaran dan kelulusan PO kepada pembekal.*

101
hari

Contoh Analisa Kelewatan Pembekalan kepada KDN (PDRM)

Contoh Kes – 8 (Kelewatan 508 Hari)

508
hari

Kategori	: Penggantian KJ (KJG)
Kementerian	: KDN (PDRM)
Model lama	: Preve 1.6 CVT Premium MPV II
No. Daftar	: VBA851
Tarikh Tamat Pajakan	: 21/12/2022
Tarikh Pesanan - VO1	: 07/10/2022
Tarikh Pesanan - VO2	: 18/01/2024
Model Baharu	: Honda City 1.5 S MPV
No. Daftar	: VMA1656
Tarikh Bekal	: 28/05/2024
Ulasan SPANCO	: <i>Pesanan ini melalui pelbagai fasa.</i> - Pemilihan model MPV oleh PDRM - Kelulusan harga oleh SPK - Pertukaran model & varian E kepada varian S)

Trigger point
MOF

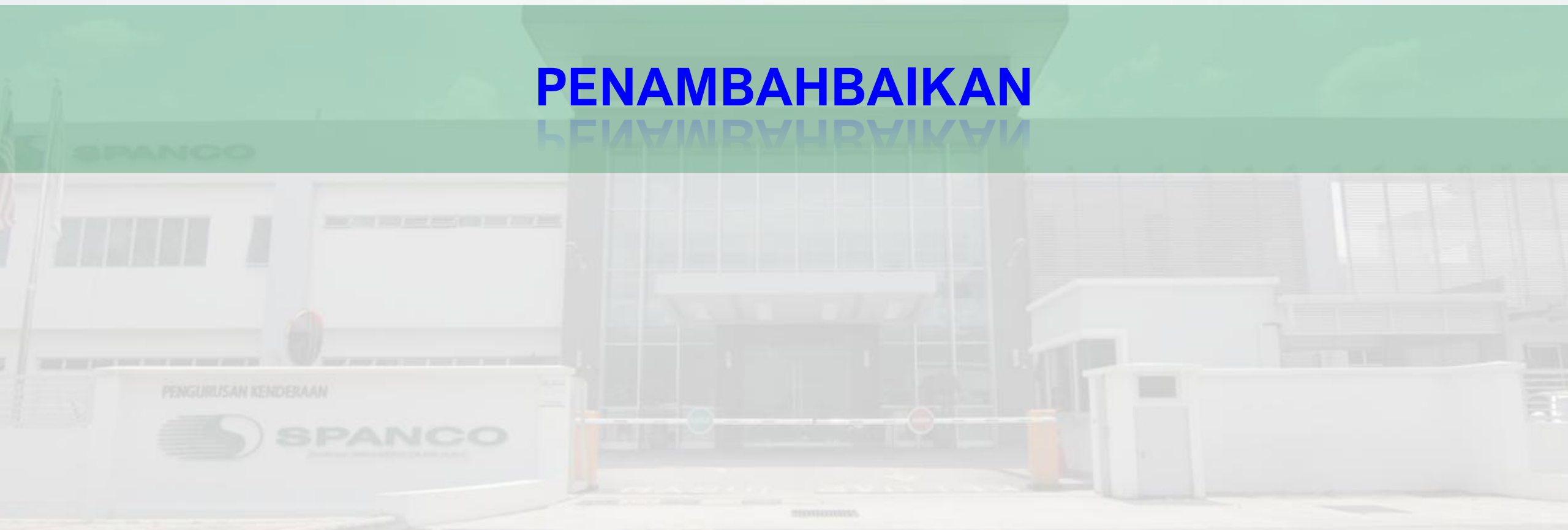
Trigger point
Sebenar

Contoh Kes – 9 (Sticker Logo)

32
hari

Kategori	: Penggantian KJ (KJG)
Kementerian	: KDN (PDRM)
Model lama	: Persona 1.6 CVT Premium (MC)
No. Daftar	: VEM4262
Tarikh Tamat Pajakan	: 17/01/2023
Tarikh Pesanan – VO	: 05/03/2025
Model Baharu	: Persona 1.6 CVT Standard (MC2)
No. Daftar	: VPE2365
Tarikh Bekal	: 18/07/2024
Ulasan SPANCO	: <i>Kenderaan tersedia dalam tempoh 2 bulan (Mei 2025). PDRM hanya dapat menerima kenderaan selepas pemasangan logo (Julai 2025)</i>

PENAMBAHBAIKAN

Beberapa inisiatif telah dan akan dilaksanakan bagi memperbaiki tahap perkhidmatan dan memastikan pematuhan kepada SLA yang telah ditetapkan di dalam perjanjian konsesi.

No	INISIATIF	Penerangan
1.	Pendigitalan dan automasi Notifikasi	Penggunaan notifikasi digital untuk meningkatkan kecekapan penyampaian maklumat dan peringatan kepada pengguna. (e-mel notifikasi automatik melalui sistem)
2.	Penggunaan sistem <i>SPANCO Fleet Online</i>	Memperluaskan penggunaan sistem <i>SPANCO Fleet Online</i> bagi memastikan proses pemantauan dilaksanakan dengan lebih efektif dan berpusat.
3.	Mengadakan bengkel dan seminar	- Sesi libat urus bersama MOF dan PTJ bagi meningkatkan tahap kefahaman mengenai pengurusan kenderaan konsesi. - Sesi libat urus bersama MOF bagi menambahbaik surat edaran dan pekeliling WP 4.1 - Perincian setiap proses kerja untuk kelancaran pentadbiran kenderaan konsesi
4.	Supplemental Agreement	Memperbaiki kelemahan yang dikenal pasti dalam klausa CA2 serta lain-lain perkara berkaitan melalui <i>Supplemental Agreement</i> bagi mengukuhkan struktur perjanjian konsesi dan mengelakkan sebarang kekeliruan atau pertindihan tanggungjawab pada masa hadapan.

PENUTUP

- Contoh permasalahan terkini – Timbalan YDPR, [Parlimen Malaysia](#).
- Setiap satu daripada kes tuntutan mempunyai berbagai fakta yang tersendiri.
- Kementerian Kewangan pada 18 Ogos 2025 telah menubuhkan dua (2) jawatankuasa bagi menilai dan memuktamadkan penalti yang boleh dikenakan kepada SPANCO atas kelewatan pembekalan kenderaan konsesi
- Sehubungan itu, semua notis tuntutan (setiap satu) perlu dinilai melalui dua (2) jawatankuasa yang telah ditubuhkan oleh Kementerian Kewangan.

TERIMA KASIH

RUJUKAN TAMBAHAN

- [Lampiran](#)

MESYUARAT JAWATANKUASA KIRA-KIRA WANG NEGARA (PAC) PARLIMEN KELIMA BELAS

PENGURUSAN KENDERAAN KERAJAAN DI BAWAH PERJANJIAN KONSESI

3 NOVEMBER 2025 (ISNIN)

2.45 PETANG

BILIK JAWATANKUASA 1, ARAS 2

BLOK UTAMA, PARLIMEN

PEMBENTANGAN PENGURUSAN KENDERAAN KERAJAAN DI BAWAH PERJANJIAN KONSESI

LATAR BELAKANG PERJANJIAN KONSESI KENDERAAN KERAJAAN

1. Perjanjian Konsesi antara Kerajaan Malaysia dan Syarikat Spanco Sdn. Bhd. (SPANCO) telah dimeterai pada 30 Oktober 1993 dan berkuat kuasa pada 1 Januari 1994 sehingga **31 Disember 2018. DIKENALI SEBAGAI FIRST CONCESSION AGREEMENT (CA1).**
2. Mesyuarat Jemaah Menteri (MJM) pada 19 Disember 2018 bersetuju konsesi penswastan pembekalan dan pengurusan *fleet* kenderaan Kerajaan Malaysia diteruskan secara interim oleh syarikat konsesi sedia ada iaitu SPANCO dengan terma dan syarat sedia ada sehingga Perjanjian Konsesi baharu ditandatangani.
3. Kerajaan telah menandatangani empat (4) Perjanjian Interim bersama syarikat SPANCO sehingga Kerajaan memuktamadkan Perjanjian Konsesi baharu seperti berikut:
 - i. Perjanjian Interim (01.01.2019 – 31.12.2020) ditandatangani pada 21 Disember 2020;
 - ii. Perjanjian Interim Tambahan (01.01.2021 – 30.06.2021) ditandatangani pada 14 April 2021;
 - iii. Perjanjian Interim Kedua (01.07.2021 – 31.12.2021) ditandatangani pada 12 Ogos 2021; dan
 - iv. Perjanjian Interim Ketiga (01.01.2022 – 31.07.2022) ditandatangani pada 20 Jun 2022.

KONSESI	CA1	IA	SIA	IA2	IA3	CA2
SEDIA ADA	SPANCO					SPANCO
INTERIM		SPANCO	SPANCO	SPANCO	SPANCO	
RFP	-	CUSB (2 tahun)	Peringkat JK	Peringkat JK	Peringkat JK	SPANCO

Rujukan:

CA1 - First Concession Agreement
 IA - Interim Agreement
 SIA - Supplementary Interim Agreement
 IA2 - Second Interim Agreement

Rujukan:

IA3 - Third Interim Agreement
 CA2 - Second Concession Agreement
 RFP - Request For Proposal
 CUSB - Cepak Urus Sdn. Bhd.

01

SKOP

1. Membekal Kenderaan Rasmi Jawatan (KRJ) dan Kenderaan Jabatan (KJ) kepada Kementerian dan Jabatan Persekutuan
2. Menyelenggara secara sepenuhnya KRJ dan KJ; dan
3. Menguruskan *fleet* kenderaan konsesi.

02

SAIZ *FLEET*

Saiz *fleet* kenderaan konsesi dari 31 Julai 2022 sehingga 30.09.2025 berjumlah **15,536** unit.

03

TEMPOH

Tempoh konsesi selama **15 tahun** dari 2022 hingga 2037.

04

KOS PAJAKAN

1. Kos sewaan bulanan; dan
2. Kos *repair, maintenance* dan *ancillaries* bulanan

1. Jabatan Audit Negara (JAN) telah menjalankan audit ke atas pengurusan kenderaan Kerajaan bermula pada 10 Januari 2025 sehingga 31 Mac 2025 melibatkan 28 Kementerian. Pasukan Audit JAN kemudiannya melaksanakan pemerhatian audit secara berperingkat ke atas semua Kementerian bermula 1 April 2025 sehingga 4 Jun 2025 termasuk pemerhatian audit ke atas Pentadbir Kontrak iaitu Seksyen Pengurusan Kenderaan (SPK), Bahagian Pengurusan Aset Awam.
2. Kementerian Kewangan seterusnya telah mengemukakan maklum balas kepada pemerhatian audit tersebut bermula 23 April 2025 sehingga 20 Jun 2025. Selanjutnya pada 17 Julai 2025 dan 24 Julai 2025, maklum balas yang dikemukakan kepada Pasukan Audit JAN adalah merangkumi semua dokumen berkaitan dasar, pengoperasian, pembuktian kepada tatacara yang berkuat kuasa dan lain-lain dokumen yang dikehendaki oleh Pasukan Audit. Sejumlah 8,308 unit kenderaan telah diaudit oleh Pasukan Audit sepanjang tempoh pemerhatian audit dilaksanakan, iaitu merangkumi 57% daripada jumlah keseluruhan kenderaan yang sedang digunakan dalam konsesi Kerajaan.
3. Mesyuarat Penutup Pengauditan Penyata Kewangan Kerajaan Persekutuan Bagi Tahun Berakhir 31 Disember 2024 telah dipengerusikan oleh Ketua Audit Negara dan merumuskan beberapa penemuan berdasarkan kepada pemerhatian audit yang telah dilaksanakan ke atas pengurusan kenderaan.

4. Sehingga 31 Disember 2024, sebanyak 6,028 daripada 7,241 kenderaan konsesi yang dipesan (*Vehicle Order*) dalam tempoh Perjanjian Konsesi CA2 lewat dibekalkan antara satu (1) hingga 508 hari melibatkan 28 Kementerian.
5. Sejumlah RM54.51 juta penalti tidak dikenakan bagi kelewatan pembekalan tersebut.
6. Tiada rekod menunjukkan notis tuntutan penalti bagi kelewatan pembekalan kenderaan telah dikeluarkan kepada SPANCO.
7. Sebanyak 5,323 kenderaan konsesi yang telah tamat tempoh antara tahun 2021 sehingga 2024 masih digunakan oleh Kerajaan antara satu (1) hingga 30 bulan selepas tamat tempoh pajakan.
8. Berdasarkan pengiraan audit, dianggarkan sejumlah RM28.79 juta lebihan kos pajakan dibayar ke atas penggunaan kenderaan konsesi tersebut berbanding jika kenderaan tersebut digantikan dengan kenderaan baharu mengikut tempoh yang sepatutnya.

SYOR AUDIT

Kementerian Kewangan selaku pentadbir kontrak memastikan tindakan diambil terhadap kutipan anggaran penalti sejumlah RM54.51 juta bagi kelewatan pembekalan kenderaan konsesi kepada Kerajaan

Penyelesaian isu penggantian kenderaan tamat tempoh pajakan perlu disegerakan

1. Kementerian Kewangan pada 18 Ogos 2025 telah menubuhkan dua (2) Jawatankuasa bagi menilai dan memuktamadkan jumlah penalti yang boleh dikenakan kepada SPANCO atas kelewatan pembekalan kenderaan konsesi.
2. Mesyuarat Jawatankuasa Penalty melibatkan wakil Kementerian dan Jabatan Persekutuan bagi menyemak, menilai dan mengesahkan perkara-perkara yang dinyatakan dalam pemerhatian Jabatan Audit Negara telah diadakan pada 9 September 2025.
3. Jabatan Audit Negara melalui Minit Mesyuarat Penutup Pengauditan Penyata Kewangan Kerajaan Persekutuan Bagi Tahun Berakhir 31 Disember 2024 yang diedarkan pada 23 September 2025 (halaman 26/30 perenggan d) telah memutuskan bahawa **“Kementerian Kewangan hendaklah memantau semua tuntutan penalti yang telah dikemukakan dan membuat pengiraan semula nilai penalti yang sepatutnya dikenakan kepada Spanco Sdn. Bhd.”**
4. Kementerian Kewangan pada 3 Oktober 2025 telah mengemukakan Notis Tuntutan Penalty kepada SPANCO melibatkan 26 buah Kementerian.
5. Kementerian Kewangan pada 22 Oktober 2025 telah mengemukakan Notis Tuntutan Penalty bagi Jabatan Perdana Menteri kepada SPANCO.

RINGKASAN JUMLAH TUNTUTAN PENALTI YANG DIKEMUKAKAN KEPADA SPANCO

BIL	SENARAI KEMENTERIAN	JUMLAH KENDERAAN	JUMLAH PENALTI KIRAAN AUDIT - RM	JUMLAH PENALTI DI SEMAK - RM
1	JABATAN PERDANA MENTERI	743	8,952,129.30	8,579,288.36
2	KEMENTERIAN BELIA DAN SUKAN	16	195,637.79	182,905.58
3	KEMENTERIAN DIGITAL	6	105,464.18	52,851.54
4	KEMENTERIAN DALAM NEGERI	Dalam Tindakan	25,369,548.26	Dalam Tindakan
5	KEMENTERIAN EKONOMI	22	303,181.70	271,469.24
6	KEMENTERIAN KEMAJUAN DESA DAN WILAYAH	35	231,264.94	227,279.74
7	KEMENTERIAN KESIHATAN MALAYSIA	504	6,930,806.98	6,384,209.41
8	KEMENTERIAN KOMUNIKASI	35	431,079.11	374,095.28
9	KEMENTERIAN KERJA RAYA	33	385,826.96	341,214.54
10	KEMENTERIAN LUAR NEGERI	13	130,389.76	129,888.12
11	KEMENTERIAN PERDAGANGAN DALAM NEGERI DAN KOS SARA HIDUP	105	686,135.39	605,080.23
12	KEMENTERIAN PERLADANGAN DAN KOMODITI	10	73,386.68	69,914.92
13	KEMENTERIAN PERUMAHAN DAN KERAJAAN TEMPATAN	68	462,804.23	452,891.35
14	KEMENTERIAN PENDIDIKAN MALAYSIA	182	1,530,241.84	1,516,971.85
15	KEMENTERIAN PERPADUAN NEGARA	41	398,876.03	364,628.84
16	KEMENTERIAN PENDIDIKAN TINGGI	90	542,911.70	538,554.66
17	KEMENTERIAN PEMBANGUNAN WANITA, KELUARGA & MASYARAKAT	12	91,056.48	86,132.60
18	KEMENTERIAN SUMBER MANUSIA	24	280,918.69	218,808.22
19	KEMENTERIAN PEMBANGUNAN USAHAWANAN DAN KOPERASI	7	73,567.50	68,385.21
20	KEMENTERIAN PERTANIAN DAN KETERJAMINAN MAKANAN	54	547,794.60	435,463.49
21	KEMENTERIAN PERTAHANAN	521	3,407,341.91	3,296,611.02
22	KEMENTERIAN PELABURAN, PERDAGANGAN DAN INDUSTRI	17	198,912.38	189,422.74
23	KEMENTERIAN KEWANGAN MALAYSIA	221	1,945,867.32	1,852,184.03
24	KEMENTERIAN SAINS, TEKNOLOGI DAN INOVASI	20	213,846.15	178,029.89
25	KEMENTERIAN PENGANGKUTAN	28	266,583.06	254,986.51
26	KEMENTERIAN PELANCONGAN, SENI DAN BUDAYA	16	157,638.56	127,600.69
27	KEMENTERIAN SUMBER ASLI DAN KELESTARIAN ALAM	39	461,918.11	414,935.18
28	KEMENTERIAN PERALIHAN TENAGA DAN TRANSFORMASI AIR	7	89,671.57	70,573.25
JUMLAH		2,869.00	54,359,337.00	18,705,088.13

LANGKAH PENAMBAHBAIKAN

1. Kementerian Kewangan sedang meneliti langkah-langkah penambahbaikan bagi memantapkan tata kelola dan tadbir urus ke atas perkara-perkara seperti berikut:
 - i. Pindaan ke atas Pekeliling Perbendaharaan WP 4.1 Pengurusan Kenderaan Kerajaan;
 - ii. *Supplementary Agreement* (SA) ke atas Perjanjian Konsesi CA2; dan
 - iii. Pelaksanaan pemakluman atau *notification* secara *automation* kepada Kementerian dan Jabatan bagi mengelakkan kelewatan diperingkat Kerajaan.
2. SA turut mengandungi cadangan bagi penetapan kadar sewaan dan RMA yang lebih rendah sekiranya kenderaan tamat pajakan terus digunakan sehingga pembekalan kenderaan baharu dibuat.

Garis masa bagi langkah penyelesaian yang sedang dilaksanakan oleh Kementerian Kewangan ke atas keseluruhan isu berdasarkan kepada empat (4) peringkat utama seperti berikut:

1. Penyelesaian Tuntutan Penalti;
2. Rundingan Terma-Terma Tambahan;
3. Kelulusan Jemaah Menteri; dan
4. Memuktamadkan Perjanjian Tambahan.

PENUTUP

Kementerian Kewangan sedang melaksanakan kajian penambahbaikan ke atas Dasar Pengurusan Kenderaan Kerajaan merangkumi cadangan pindaan yang akan dilakukan ke atas dokumen Perjanjian Konsesi CA2 dan Pekeliling Perbendaharaan WP 4.1 Pengurusan Kenderaan Kerajaan.

Kementerian dan Jabatan Persekutuan juga telah mengambil langkah-langkah kawalan dalam memastikan penggantian kenderaan dapat dilaksanakan secara tepat pada masanya, Pesanan Kenderaan tidak lewat dikeluarkan dan mengelakkan sebarang kelewatan pembekalan kenderaan kepada pihak Pengguna atau Kementerian dan Jabatan Persekutuan.

Sesi libat urus bersama industri juga kerap diadakan bagi memastikan isu rantai industri berkenaan pembekalan kenderaan dapat dikesan lebih awal sebelum sesuatu Pesanan Kenderaan dikeluarkan oleh Kerajaan.

TERIMA KASIH

MESYUARAT JAWATANKUASA KIRA-KIRA WANG NEGARA (PAC) PARLIMEN KELIMA BELAS

PENGURUSAN KENDERAAN KERAJAAN DI BAWAH PERJANJIAN KONSESI

3 NOVEMBER 2025 (ISNIN)

2.45 PETANG

**BILIK JAWATANKUASA 1, ARAS 2
BLOK UTAMA, PARLIMEN**

JAWATANKUASA KIRA-KIRA WANG NEGARA (PAC)
Parlimen Malaysia, Jalan Parlimen, 50680 Kuala Lumpur
Tel: 03-2601 7263 / 2968 6852 (DL)
E-mel: pacparlimen@parlimen.my

www.parlimen.gov.my/pac